

ଉତ୍ତମ ବିଜ୍ଞାନ ପରିଭାଷା

(ଇଂରାଜୀ - ଓଡ଼ିଆ)

Glossary of Botany

[English -Oriya]

भारतीय भाषाओं में ज्ञान-विज्ञान

वैज्ञानिक तथा तकनीकी शब्दावली आयोग

मानव संसाधन विकास मंत्रालय(माध्यमिक शिक्षा और उच्चतर शिक्षा विभाग)

भारत सरकार

Commission for Scientific and Technical Terminology
Ministry of Human Resource Development
(Department of Secondary Education and Higher Education)
Government of India

ଉତ୍ତମ ବିଜ୍ଞାନ ପରିଭାଷା

(ଇଂରାଜୀ - ଓଡ଼ିଆ)

Glossary of Botany

[English -Oriya]

ପାରମ୍ପରିକ ଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ଶବ୍ଦ-ବିଜ୍ଞାନ

ବୈଜ୍ଞାନିକ ତଥା ଟେକନିକାଲ ଶବ୍ଦାବଳୀ ଆୟୋଗ

ମାନବ ସଂସାଧନ ବିକାଶ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ(ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ଓ ଉଚ୍ଚତର ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ)

ଭାରତ ସରକାର

Commission for Scientific and Technical Terminology
Ministry of Human Resource Development
(Department of Secondary Education and Higher Education)
Government of India

© भारत सरकार, 2002

© Government of India, 2002

प्रथम संस्करण, 2002

प्रथम ई-संस्करण, 2019

प्राप्ति स्थान:

1. आयोग का बिक्री एकक
फोन नम्बर - 6105211
2. प्रकाशक नियंत्रक, भारत सरकार,
सिविल लाइन्स, दिल्ली-110 054
फोन नम्बर - 2513302/31, 2517640

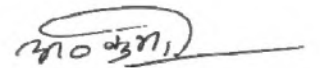
प्रकाशक:

वैज्ञानिक तथा तकनीकी शब्दावली आयोग
पश्चिमी खंड-7, रामकृष्णपुरम,
नई दिल्ली-110 066

अध्यक्ष की कलम से

वैज्ञानिक तथा तकनीकी शब्दावली आयोग, उच्चतर शिक्षा विभाग, मानव संसाधन विकास मंत्रालय, भारत सरकार, 1961 में अपनी स्थापना समय से ही, उसे सौंपे गए कार्य-भार अनुसार भारतीय भाषाओं में शिक्षा माध्यम परिवर्तन हेतु विभिन्न विषयों में भारतीय भाषाओं की मानक शब्दावली तथा विश्वविद्यालय स्तरीय विभिन्न विषयक पुस्तकों का निर्माण एवं प्रकाशन करता आ रहा है। इस दीर्घ अवधि में आयोग ने विभिन्न आवश्यक विषयों से संबंधित अंग्रेजी-हिंदी तथा अन्य भारतीय भाषा शब्दावलियों का निर्माण एवं प्रकाशन किया है। इक्कीसवीं सदी के सूचना प्रौद्योगिकी के इस दौर में शिक्षा एवं ज्ञानार्जन के साधन को सद्यः उपलब्धता में क्रांतिकारी परिवर्तन आया है। ई-गवर्नेंस, ई-व्यवसाय एवं डिजिटल इंडिया जैसे क्रिया-कलाप दैनंदिन जीवन के अंग हो गए हैं। ऐसे में आयोग ने भी इन अधुनातन साधनों का उपयोग करने का निश्चय किया। इस क्रम में आयोग द्वारा निर्मित सभी शब्दावलियों, परिभाषा-कोशों का ई-संस्करण आपको सहज रूप से उपलब्ध कराने के उद्देश्य से ई-बुक निर्माण योजना पर कार्य प्रारंभ किया गया है। इसी उद्देश्य की पूर्ति हेतु 'वनस्पति विज्ञान की शब्दावली' का ई-बुक का संस्करण प्रकाशित किया जा रहा है।

मुझे इस शब्दावली का ई-संस्करण आप सबको सुलभ कराते हुए अत्यंत हर्ष हो रहा है। इसी भांति आयोग द्वारा अन्य विषयों के भी हिंदी तथा अन्य भारतीय भाषाओं की शब्दावली, परिभाषा-कोशों का ई-संस्करण प्रकाशित करने के कार्य भी प्रगति पर है। आयोग को सौंपे गए महत्वपूर्ण दायित्व में से एक दायित्व, निर्मित शब्दावलियाँ प्रयोक्ताओं तक पहुँचाने का रहा है। इलेक्ट्रॉनिक माध्यम से आयोग अपने प्रकाशनों के प्रचार-प्रसार में अधिक प्रभावशाली होगा। मुझे आशा है आयोग द्वारा किए जा रहे इस प्रयास से निर्मित शब्दावलियाँ जन-जन तक पहुंचेगी साथ ही सभी जिज्ञासु इस ई-संस्करण का अधिक से अधिक लाभ उठा सकेंगे।

प्रो. अवनीश कुमार
अध्यक्ष

वनस्पति विज्ञान की शब्दावली ई-शब्द संग्रह निर्माण से संबद्ध आयोग के अधिकारी

प्रधान संपादक

प्रो. अवनीश कुमार
अध्यक्ष

संपादक

डॉ. अशोक एन. सेलवटकर
(सहायक निदेशक)

श्री शिव कुमार चौधरी
(सहायक निदेशक)

श्री जय सिंह रावत
(सहायक वैज्ञानिक अधिकारी)

श्रीमती चक्प्रम बिनोदिनी देवी
(सहायक वैज्ञानिक अधिकारी)

सुश्री मर्सी ललरोहलू हमार
(सहायक वैज्ञानिक अधिकारी)

विषय सूची

विषय	पृष्ठ
प्राक्कथन	v
प्रस्तावना	vii
विशेषज्ञ समिति के सदस्य	viii
Introduction	ix
शब्दावली निर्माण के सिद्धांत	x
आयोग के अध्यक्ष	xiv
संपादन एवं समन्वय	xv
वनस्पति विज्ञान शब्दावली	1-185

प्राक्कथन

उड़िया भाषा में "वनस्पतिविज्ञान शब्दावली" का यह अद्यतनीकृत संस्करण वैज्ञानिक तथा तकनीकी शब्दावली आयोग एवं उड़ीसा राज्य पाठ्य-पुस्तक प्रणयन एवं प्रकाशन ब्यूरो के सक्रिय सहयोग से तैयार किया गया है। इस शब्द-संग्रह में स्नातक एवं स्नातकोत्तर स्तर तक के शब्दों के पर्याय दिए गए हैं। देश में हिंदी तथा अन्य प्रादेशिक भाषाओं में पाठ्य-पुस्तकों तथा वैज्ञानिक साहित्य के समुचित विकास और समुन्नति के लिए मानक शब्दावली अत्यावश्यक है। यह शब्दावली इसी उद्देश्य से तैयार की गई है।

प्रस्तुत शब्द-संग्रह वैज्ञानिक तथा तकनीकी शब्दावली आयोग द्वारा प्रस्तावित हिंदी तथा अन्य भारतीय भाषाओं में अब तक प्रकाशित शब्दावली के अद्यतनीकरण की योजना का एक अंग है। प्रारंभिक वर्षों में "वनस्पतिविज्ञान शब्दावली" पर कार्य हुआ था, उस समय शब्दावली की उपयोगिता को ध्यान में रखते हुए कुछ मूलभूत तकनीकी शब्दों के पर्यायों को ही निर्धारित किया गया था परन्तु एक अंतराल में सभी विषयों के साहित्य में अनेक नए शब्द, नई संकल्पनाएं और नई परियोजनाएं सामने आईं जिनके कारण वर्तमान शब्द-संग्रह का अद्यतन करना नितांत आवश्यक हो गया है।

शब्दावली निर्माण का कार्य भाषा आधुनिकीकरण कार्यक्रम का अंग है। शब्दावली का विकास एक अविरल प्रक्रिया है क्योंकि ज्ञान और तकनीकी शब्द दोनों का विकास साथ-साथ होता है। ज्ञान की कोई भी नई खोज स्वभावतः भाषा से नई शब्दावली, अभिव्यक्ति या शैली की अपेक्षा करती है। जो व्यक्ति किसी भी नए विचार या वस्तु की खोज करता है, वही अपनी भाषा में उसे शब्द भी देता है। शब्दावली के विकास की सहज प्रक्रिया तो यह है कि कोई भी नया शब्द मानकता प्राप्त करने से पहले कुछ समय प्रयोग की प्रक्रिया से गुजरे और प्रयोग सिद्ध होने पर सामाजिक स्वीकृति प्राप्त करे। लेकिन जब कोई भाषा-समाज स्वयं ज्ञान विकसित करने के बजाय दूसरे भाषा-समाज से तकनीकी ज्ञान ग्रहण करता है तो उसे भाषा-समाज की शब्दावली भी ग्रहण करनी पड़ती है। इस शब्दावली के आधार पर फिर वह अपनी भाषा में पर्यायों का निर्माण करता है।

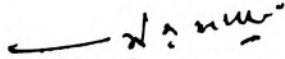
प्रस्तुत शब्द-संग्रह में लगभग 14,000 से अधिक प्रविष्टियां हैं। यह सभी प्रविष्टियां "वनस्पतिविज्ञान शब्दावली" की समस्त शाखाओं से संबंधित हैं। इस योजना के अन्तर्गत प्रारम्भ में 24 विषय लिए गए हैं। यह उन्हीं में से एक है। वस्तुतः शब्द निर्माता का काम कभी समाप्त नहीं होता। प्रत्येक विषय में साहित्य सृजन का क्रम बराबर चलता रहता है। नए अनुसंधान सामने आ रहे हैं परिणामस्वरूप प्रचलित शब्दों के अर्थ संशोधित होते रहते हैं और नए शब्दों का प्रादुर्भाव होता रहता है। इस प्रकार पुस्तक-निर्माण का कार्य करने वाली संस्थाएं, ज्ञान के विकास के साथ-साथ कदम मिलाते हुए अपना काम बराबर आगे बढ़ाती जाती हैं।

एक ही छत के नीचे हिंदी सहित समस्त भारतीय भाषाओं से संबंधित ज्ञान-विज्ञान की पाठ्य-सामग्री एवं शब्दावली उपलब्ध कराने के उद्देश्य से आयोग द्वारा शब्दावली क्लबों की स्थापना की एक योजना का सूत्रपात किया गया है। योजना का प्रारंभ दिनांक 21 फरवरी 2002 को भुवनेश्वर में स्थित उड़ीसा राज्य पुस्तक ब्यूरो से हुआ। आयोग अध्यक्ष ने विधिवत् इस क्लब का उद्घाटन किया। इस क्लब में समस्त हिंदी ग्रंथ अकादमियों, पुस्तक मंडलों एवं विश्वविद्यालयों में स्थित सेलों के सहयोग से भारतीय भाषाओं की पाठ्य-सामग्री उपलब्ध कराई गई। शब्दावली क्लब की स्थापना ने आयोग के इतिहास में एक नया पृष्ठ जोड़ दिया है।

इस अवसर पर मैं उड़ीसा राज्य, जो भगवान जगन्नाथ की भूमि कहलाता है, में स्थित समस्त विश्वविद्यालयों, महाविद्यालयों, वैज्ञानिक अनुसंधान संस्थाओं में कार्यरत विषय विशेषज्ञों, विशेषकर भाषाविदों के प्रति अपना हार्दिक आभार व्यक्त करता हूं, जिन्होंने प्रस्तुत शब्द-संग्रह को पूरा करने में हमें अर्थात् वैज्ञानिक तथा

तकनीकी शब्दावली आयोग एवं उड़ीसा राज्य पुस्तक ब्यूरो को अपना बहुमूल्य समय और विशेषज्ञता प्रदान की । प्रस्तुत शब्द-संग्रह के निर्माण एवं प्रकाशन में आयोग में कार्यरत डॉ. बी.एस.बेहेरा, सहायक वैज्ञानिक अधिकारी की प्रशंसा करता हूँ जिनके अथक परिश्रम एवं प्रयासों के फलस्वरूप यह प्रकाशन निकल रहा है । साथ ही उड़ीसा राज्य पुस्तक ब्यूरो के निदेशक, सचिव तथा अन्य अधिकारियों और कर्मचारियों के सहयोग के लिए मैं आभारी हूँ । निदेशक एवं सचिव की समर्पित सेवा के बिना इस शब्द-संग्रह की सफलता संभव न थी ।

नई दिल्ली
जनवरी 2003

(डॉ. हरीश कुमार)
अध्यक्ष

ପ୍ରସାବନା

ବିଭିନ୍ନ ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନ ଉପଲବ୍ଧି ପାଇଁ ମାତୃଭାଷାରେ ପାରିଭାଷିକ ଶବ୍ଦାବଳୀର ଆବଶ୍ୟକତା ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଉଦ୍ଭିଦ ବିଜ୍ଞାନ ଉପରେ ଖଣ୍ଡିତ ପାରିଭାଷିକ ଶବ୍ଦାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଓ ପ୍ରକାଶ କରିବା ଆମ ସଂସ୍ଥା ପକ୍ଷରେ ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ ହୋଇପଡ଼ିଛି । ଆମର ନିତିଦିନିଆ ଜୀବନରେ ଜ୍ଞାନବିଜ୍ଞାନ ଓ ଅନୁଭୂତିର ପରିସର ଦିନକୁଦିନ ବଢ଼ି ଚାଲିଛି । ପୁଣି ସେହି ପରିମାଣରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପାରିଭାଷିକ ଶବ୍ଦ ଭଣ୍ଡାରର ପରିସର ମଧ୍ୟ ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି ।

ଏହି ସବୁ କଥାକୁ ଆଖି ଆଗରେ ରଖି ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ପ୍ରଣୟନ ଓ ପ୍ରକାଶନ ସଂସ୍ଥା ଉଦ୍ଭିଦ ବିଜ୍ଞାନ ପରିଭାଷା ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଯାଉଛି । ଆମ ସଂସ୍ଥାଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରଣେତାମଣ୍ଡଳୀ ଏହି ଶବ୍ଦାବଳୀଟିକୁ ସୁଚିତ୍ତିତ ଭାବେ ସଂପାଦନ କରିଛନ୍ତି ।

୧. ଡଃ ଦାମୋଦର ଲେଙ୍କା
୨. ଡଃ ବାସନ୍ତୀ କୁମାରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ
୩. ଡଃ ସ୍ୱେଚ୍ଛପ୍ରଭା ଦାସ
୪. ଡଃ ବସନ୍ତ କୁମାର ଚୌଧୁରୀ
୫. ଡଃ ଅଭୟ କୁମାର ଦଳାଇ
୬. ଡଃ ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ ପ୍ରଧାନ
୭. ଡଃ ବିରଞ୍ଚ ନାରାୟଣ ମିଶ୍ର
୮. ଶ୍ରୀମତୀ ସଞ୍ଜୁକ୍ତା ସତ୍ତ୍ୱଜୀ (ଭାଷା ବିଶେଷଜ୍ଞା)

ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଶବ୍ଦାବଳୀଟି ସଂକଳିତ ହୋଇଥିବାରୁ ମୁଁ ସଂସ୍ଥା ତରଫରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଆନ୍ତରିକ ଧନ୍ୟବାଦ ପ୍ରଦାନ କରୁଛି । ସମାକ୍ଷକ ଡଃ ଡଃ ଦାମୋଦର ଲେଙ୍କା ଓ ଭାଷା ବିଶେଷଜ୍ଞା ଶ୍ରୀମତୀ ସଞ୍ଜୁକ୍ତା ସତ୍ତ୍ୱଜୀ ବହୁ ଶ୍ରମ ସ୍ୱୀକାର କରି ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଏହାର ସମୀକ୍ଷା କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ବିଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଉଛି ।

ପୁସ୍ତକର ପ୍ରକାଶନ ବ୍ୟୟ ବହନ କରି ବୈଜ୍ଞାନିକ ତଥା ବୈଷୟିକ ଶବ୍ଦାବଳୀ ଆୟୋଗ, ମାନବ ସମ୍ବଳ ବିକାଶ (ଶିକ୍ଷା) ମନ୍ତ୍ରାଳୟ, ଭାରତ ସରକାର, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ ଯଥା ସମୟରେ ଆର୍ଥିକ ଅନୁଦାନ ଯୋଗାଇ ଦେଇଥିବାରୁ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ କୃତଜ୍ଞ । ପରିଶେଷରେ ଉଦ୍ଭିଦ ବିଜ୍ଞାନ ଶବ୍ଦାବଳୀଟି ଓଡ଼ିଶାର ଜ୍ଞାନଲିପିସୁ ପାଠକପାଠିକା, ଶିକ୍ଷାବିତ୍, ଅଧ୍ୟାପକ, ଅଧ୍ୟାପିକା ତଥା ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଦୈନନ୍ଦିନ ଜ୍ଞାନ ଆହରଣରେ ସହାୟକ ହୋଇପାରିବ ବୋଲି ଆମର ଆଶା ଓ ବିଶ୍ୱାସ ।

ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ପ୍ରଣୟନ ଓ ପ୍ରକାଶନ ସଂସ୍ଥା
ପୁସ୍ତକ ଭବନ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଅଭିମତ

ଉତ୍ତରବିଜ୍ଞାନ ପରିଭାଷାର ସଂଶୋଧନ ଓ ପରିବର୍ଦ୍ଧନ ଲାଗି ନିୟୋଜିତ ଉତ୍ତରବିଜ୍ଞାନବିତ୍ତମାନେ ଅକ୍ଳାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମ କରିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ଓ ପରାକାଷ୍ଠା ସାଧ୍ୟମତେ ବିନିଯୋଗ କରି ପରିବର୍ତ୍ତିତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପରିଭାଷାଟିକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ବୋଧଗମ୍ୟ ଅବସ୍ଥାକୁ ଆଣିଛନ୍ତି । ବହୁ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଆଲୋଚନାପରେ ସେମାନଙ୍କର ହୃଦ୍‌ବୋଧ ହୋଇଛି ଯେ- “ଏଥିରେ ଅଧିକ ଉନ୍ନତି ଓ ତୁଟି ଶୂନ୍ୟ କରିବାର ଅବକାଶ ରହିଥାଇପାରେ । ଅଗାମୀ ପିଢ଼ି ପାଇଁ ଏହା ଯେ ଏକ ନୂତନ ଆହ୍ୱାନ ହେବ, ଏହା ନିଃସନ୍ଦେହରେ କୁହାଯାଇପାରେ ।

ପ୍ରଣେତା ମଣ୍ଡଳୀ

ଡଃ ଦାମୋଦର ଲେଙ୍କା
ଡଃ ବାସନ୍ତୀ କୁମାରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ
ଡଃ ସ୍ୱେଚ୍ଛପ୍ରଭା ଦାସ
ଶ୍ରୀମତୀ ସଞ୍ଜୁକ୍ତା ସତ୍ତ୍ୱଜୀ (ଭାଷା ବିଶେଷଜ୍ଞା)

ଡଃ ଅଭୟ କୁମାର ଦଳାଇ
ଡଃ ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ ପ୍ରଧାନ
ଡଃ ବିରଞ୍ଚ ନାରାୟଣ ମିଶ୍ର
ଡଃ. ବସନ୍ତ କୁମାର ଚୌଧୁରୀ

INTRODUCTION

The present volume "Botany Glossary" in Oriya language is the revised and enlarged edition of the Botany Glossary, which was published, by Orissa State Bureau of Text Book Preparation and Production under the auspices of C.S.T.T. Govt. of India. Almost all the branches of Botany have been covered in the present volume. Since then a legion of new terms, concepts and interpretation have emerged in the literature of all disciplines, which underscored an immediate need for updation of the existing glossary. The present volume is an integral part of the scheme of updation of Technical terms in Hindi and other modern Indian languages.

Terminological activities are a part of the language modernization programme undertaken by Commission for Scientific and Technical Terminology. It is a continuous process in which knowledge and terminology grow together. Any new development in knowledge makes new demands on the language in terms of terminology for exact expression of concepts coming forward. One who invents an idea also invents a term for it in one's own language. In a natural linguistic process, the term grows into a standard after it undergoes a spell of usage and attains social acceptability. But, if the technical knowledge is borrowed by a speech community from another speech community, it has also to borrow its terminology, which serves as a filter or base for coinage of equivalents in the borrowing language.

The present volume contains over 14,000 entries. All the entries belong to important branches of Botany. In fact, the process of evolution of scientific and technical terms by its very nature is a continuous process. It is an admitted fact that such process will never come to close, as every day new concepts and new terms are developing and their uniform equivalents are the dire need of the hour.

For the propagation of terminology in Hindi and other modern Indian languages it was thought to establish a terminology club in each and every State so that under one roof a scholar can get the desired literature. With this objective in view first terminology club was established in Bhubaneswar within the premises of Orissa State Text Book preparation and Production Bureau. The Club was inaugurated on 21st February, 2002, and it was a historical day in the history of CSTT.

The Commission for Scientific and Technical Terminology takes this opportunity to express deep gratitude to all the eminent scholars, subject experts and linguists from land of Lord "Jagannath" who enthusiastically lend their time and expertise to complete the enlarged and updated edition of the glossary. Words of commendation are also due to the Director, Secretary, faculty members and staff of the Orissa State Bureau of Text Book Preparation and Production, as without their dedicated efforts this stupendous task could not be achieved.

New Delhi
January, 2003

(Dr. B.S. Behera)
Assistant Scientific Officer

शब्दावली निर्माण के सिद्धांत

1. अंतर्राष्ट्रीय शब्दों को यथासंभव उनके प्रचलित अंग्रेजी रूपों में ही अपनाना चाहिए और हिंदी व अन्य भारतीय भाषाओं की प्रकृति के अनुसार ही उनका लिप्यंतरण करना चाहिए ।
2. प्रतीक, रोमन लिपि में अंतर्राष्ट्रीय रूप में ही रखे जाएंगे परन्तु संक्षिप्त रूप नागरी और मानक रूपों में भी, विशेषतः साधारण तौल और माप में लिखे जा सकते हैं, सेन्टीमीटर का प्रतीक जैसे cm. हिंदी में भी ऐसे ही प्रयुक्त होगा परन्तु नागरी संक्षिप्त रूप से.मी. हो सकता है । यह सिद्धांत बाल-साहित्य और लोकप्रिय पुस्तकों में अपनाया जाएगा, परन्तु विज्ञान और प्रौद्योगिकी की मानक पुस्तकों में केवल अन्तर्राष्ट्रीय प्रतीक cm. ही प्रयुक्त करना चाहिए ।
3. ज्यामितीय आकृतियों में भारतीय लिपियों के अक्षर प्रयुक्त किए जा सकते हैं; जैसे : क, ख, ग या अ, ब, स परन्तु त्रिकोणमितीय संबंधों में केवल रोमन अथवा ग्रीक अक्षर ही प्रयुक्त करने चाहिए, जैसे साइन A, कोस B आदि ।
4. संकल्पनाओं को व्यक्त करने वाले शब्दों का सामान्यतः अनुवाद किया जाना चाहिए ।
5. हिंदी पर्यायों का चुनाव करते समय सरलता, अर्थ की परिशुद्धता और सुबोधता का विशेष ध्यान रखना चाहिए । सुधार-विरोधी प्रवृत्तियों से बचना चाहिए ।
6. सभी भारतीय भाषाओं के शब्दों में यथासंभव अधिकाधिक एकरूपता लाना ही इसका उद्देश्य होना चाहिए और इसके लिए ऐसे शब्द अपनाने चाहिए जो अधिक से अधिक प्रादेशिक भाषाओं में प्रयुक्त होते हों और संस्कृत धातुओं पर आधारित हों ।
7. ऐसे देशी शब्द जो सामान्य प्रयोग के पारिभाषिक शब्दों के स्थान पर हमारी भाषाओं में प्रचलित हो गए हैं जैसे, **telegraph/telegram** के लिए तार, **continent** के लिए महाद्वीप आदि इसी रूप में व्यवहार में लाए जाने चाहिए ।
8. अंग्रेजी, पुर्तगाली, फ्रांसीसी आदि भाषाओं के ऐसे विदेशी शब्द जो भारतीय भाषाओं में प्रचलित हो गए हैं, जैसे टिकट, सिगनल, पेंशन, ब्यूरो, रेस्तरां, आदि इसी रूप में अपनाए जाने चाहिए ।
9. अंतर्राष्ट्रीय शब्दों का देवनागरी लिपि में लिप्यंतरण - अंग्रेजी शब्दों का लिप्यंतरण इतना कठिन नहीं होना चाहिए कि उसके कारण वर्तमान देवनागरी वर्णों में नए चिह्न व प्रतीक शामिल करने की आवश्यकता पड़े । शब्दों का देवनागरी लिपि में लिप्यंतरण अंग्रेजी उच्चारण के अधिकाधिक अनुरूप होना चाहिए और उनमें ऐसे परिवर्तन किए जाएं जो भारत के शिक्षित वर्ग में प्रचलित हों ।
10. लिंग - हिंदी में अपनाए गए अंतर्राष्ट्रीय शब्दों को अन्यथा कारण न होने पर, पुल्लिंग रूप में ही प्रयुक्त करना चाहिए ।
11. संकर शब्द - पारिभाषिक शब्दावली में संकर शब्द, जैसे **guaranteed** के लिए 'गारंटीट', **classical** के लिए 'क्लासिकी' आदि, के रूप सामान्य और प्राकृतिक भाषाशास्त्रीय प्रक्रिया के अनुसार बनाए गए हैं और ऐसे शब्द रूपों को पारिभाषिक शब्दावली की आवश्यकताओं; यथा-सुबोधता, उपयोगिता और संक्षिप्तता का ध्यान रखते हुए व्यवहार में लाना चाहिए ।
12. पारिभाषिक शब्दों में संधि और समास - कठिन संधियों का यथासंभव कम से कम प्रयोग करना चाहिए और संयुक्त शब्दों के लिए दो शब्दों के बीच हाइफन लगा देना चाहिए । इससे नई शब्द-रचनाओं को

सरलता और शीघ्रता से समझने में सहायता मिलेगी । जहां तक संस्कृत पर आधारित 'आदिवृद्धि' का संबंध है, 'व्यावहारिक', 'लाक्षणिक' आदि प्रचलित संस्कृत तत्सम शब्दों में आदिवृद्धि का प्रयोग ही अपेक्षित है परन्तु नवनिर्मित शब्दों में इससे बचा जा सकता है ।

13. **हलन्त** - नए अपनाए हुए शब्दों में आवश्यकतानुसार हलन्त का प्रयोग करके उन्हें सही रूप में लिखना चाहिए ।
14. **पंचम वर्ण का प्रयोग** - पंचम वर्ण के स्थान पर अनुस्वार का प्रयोग करना चाहिए; परन्तु lens, patent आदि शब्दों का लिप्यंतरण लेंस, पेटेंट या पेटेण्ट न करके लेन्स, पेटेन्ट ही करना चाहिए ।

**PRINCIPLES FOR EVOLUTION OF TERMINOLOGY APPROVED
BY THE STANDING COMMISSION FOR SCIENTIFIC AND
TECHNICAL TERMINOLOGY**

1. 'International terms' should be adopted in their current English forms, as far as possible, and transliterated in Hindi and other Indian languages according to their genius. The following should be taken as examples of international terms:-

- a) Names of elements and compounds, e.g. Hydrogen, Carbon dioxide, etc.;
- b) Units of weights, measures and physical quantities, e.g. dyne, calorie, ampere, etc.,
- c) Terms based on proper names e.g. Marxism (Karl Marx), Braille (Braille), boycott (Capt. Boycott), guillotine (D. Guillotin), gerrymander (Mr. Gerry), ampere (Mr. Ampere), fahrenheit scale (Mr. Fahrenheit), etc.;
- d) Binomial nomenclature in such sciences as Botany, Zoology, Geology, etc.;
- e) Constants e.g., π , g , etc.;
- f) Words like Radio, Petrol, Radar, Electro, Proton, Neutron, etc., which have gained practically world-wide usage;
- g) Numerals, symbols, signs and formulae used in mathematics and other sciences, e.g., sin, cos, tan, log etc. (Letters used in mathematical operation should be in Roman or Greek alphabets).

2. The symbols will remain in international form written in Roman script, but abbreviations may be written in Nagari and standardized form, specially for common weights and measures, e.g. the symbol 'cm' for centimeter will be used as such in Hindi, but the abbreviation in Nagari may be से. मी. This will apply to books for children and other popular works only, but in standard works of science and technology, the international symbols only, like cm, should be used.

3. Letters of Indian scripts; may be used in geometrical figures e.g., क, ख, ग or अ, ब, स, but only letters of Roman and Greek alphabets should be used in trigonometrical relations e.g., sin A, cos B etc.

4. Conceptual terms should generally be translated.

5. In the selection of Hindi equivalents simplicity, precision of meaning and easy intelligibility should be borne in mind. Obscurantism and purism may be avoided.

6. The aim should be to achieve maximum possible identity in all Indian languages by selecting terms:-

- a) common to as many of the regional language as possible, and
- b) based on Sanskrit roots.

7. Indigenous terms, which have come into vogue in our languages for certain technical words of common use, as तार for telegraph/telegram, महाद्वीप for continent, डाक for post etc., should be retained.

8. Such loan words from English, Portuguese, French etc., as have gained wide currency in Indian languages should be retained. e.g., ticket, signal, pension, police, bureau, restaurant, deluxe etc.

9. **Transliteration of International terms into Devanagari Script**—The transliteration of English terms should not be made so complex as to necessitate the introduction of new signs and symbols in the present Devanagari characters. The Devanagari rendering of English terms should aim at maximum approximation to the standard English pronunciation with such modifications as prevalent amongst the educated circle in India.

10. **Gender** — The international terms adopted in Hindi should be used in the masculine gender, unless there are compelling reasons to the contrary.

11. **Hybrid formation**— Hybrid forms in technical terminologies e.g., गारंटी for 'guaranteed', क्लासिकी for 'classical' कोडकार for 'codifier' etc., are normal and natural linguistic phenomena and such forms may be adopted in practice keeping in view the requirements for technical terminology viz., simplicity, utility and precision.

12. **Sandhi and Samasa in technical terms**— Complex forms of Sandhi may be avoided and in cases of compound words, hyphen may be placed in between the two terms, because this would enable the users to have an easier and quicker grasp of the word structure of the new terms. As regards आदिवृद्धि in Sanskrit-based words, it would be desirable to use आदिवृद्धि in prevalent Sanskrit tatsama words e.g., व्यावहारिक, लाक्षणिक etc. but may be avoided in newly coined words.

13. **Halanta**— Newly adopted terms should be correctly rendered with the use of 'hal' wherever necessary.

14. **Use of Pancham Varna**— The use of अनुस्वार may be preferred in place of पंचम वर्ण but in words like 'lens', 'patent' etc. the transliteration should be लेन्स, पेटेन्ट and not लेंस, पेटेंट or पेटेण्ट.

*****

आयोग के अध्यक्ष

CHAIRMEN OF THE COMMISSION

अध्यक्ष	CHAIRMEN
डॉ० दौलत सिंह कोठारी, (1961-1965)	Dr. Daulat Singh Kothari, (1961-1965)
डॉ० निहालकरण सेठी, (1965-1966)	Dr. Nihal Karan Sethi, (1965-1966)
डॉ० विश्वनाथ प्रसाद, (1966-67)	Dr. Bishwa Nath Prasad, (1966-1967)
डॉ० एस. बालसुब्रह्मण्यम्, (1967-68)	Dr. S. Balasubramanyam, (1967-1968)
डॉ. बाबूराम सक्सेना, (1968-70)	Dr. Babu Ram Saksena, (1968-1970)
श्री कृष्ण दयाल भार्गव, (1970)	Sh. Krishna Dayal Bhargava, (1970)
श्री गंटि जोगि सोमयाजी, (1970-1971)	Sh. G.J. Somayaji, (1970-1971)
डॉ० पी. गोपाल शर्मा, (1971-75)	Dr. P. Gopal Sharma, (1971-1975)
प्रो० हरबंशलाल शर्मा, (1975-80)	Prof. Harbanshlal Sharma, (1975-80)
संयुक्त शिक्षा सलाहकार, (1981-83)	Joint Educational Adviser, (1981-1983)
प्रो० मलिक मोहम्मद, (1983-1987)	Prof. Malik Mohamad, (1983-1987)
प्रो० सूरजभान सिंह, (1988-1994)	Prof. Suraj Bhan Singh, (1988-1994)
प्रो० प्रेम स्वरूप सकलानी, (1994-1998)	Prof. Prem Swarup Saklani (1994-1998)
डॉ० हरीश कुमार (1998)	Dr. Harish Kumar (1998)
डॉ० राय अवधेश कुमार श्रीवास्तव (1998-2001)	Dr. Rai Audhesh Kumar Srivastav (1998-2001)
डॉ० हरीश कुमार (2001-	Dr. Harish Kumar (2001-

संपादन एवं समन्वय

मुख्य संपादक
डॉ० हरीश कुमार
अध्यक्ष

संपादक
डॉ० भीमसेन बेहेरा
सहायक वैज्ञानिक अधिकारी

प्रकाशन
श्री धीरेन्द्र राय
सहायक निदेशक

डॉ० प्रेमनारायण शुक्ल
वैज्ञानिक अधिकारी

श्री आलोक वाही
कलाकार

BOTANY GLOSSARY

ଉତ୍ତର ବିଜ୍ଞାନ ପରିଭାଷା

A			
		abscission zone	ମୋଚନାଞ୍ଚଳ
		abscission layer	ମୋଚନସ୍ତର
abaxial	ଅପାକ୍ଷ	absolute growth rate	ପରମବୃଦ୍ଧି ହାର
abiogenesis (syn.abiogeny)	ଅଜୈବଜନନ	absolute water requirement	ପରମ ଜଳାବଶ୍ୟକତା
abiotic	ଅଜୈବ	absorb	ଶୋଷଣ କରିବା
abiotic factor	ଅଜୈବ କାରକ	absorbable	ଶୋଷ୍ୟ
abiotic stress	ଅଜୈବ ବିପ୍ଳ / ବାଧା	absorption	ଶୋଷଣ
abortion	ଅବିକଶନ, ଅକାଳ ପ୍ରସବ	absorption loss	ଶୋଷଣ ହାନି/ କ୍ଷୟ
ablation	ଅଦରକାରୀ	absorption ratio	ଶୋଷଣଅନୁପାତ
ablactation	ଅବକ୍ଷରଣ	absorptive spectrum	ଶୋଷଣ ବର୍ଣ୍ଣମଣ୍ଡଳ
ablast	ଅସ୍ପୋଷନ	absorptive root	ଶୋଷଣ ମୂଳ
abscission	ମୋଚନ, ବିଲଗନ	abstriction	କୁଞ୍ଚନ
abscission leaf	ପତ୍ର ମୋଚନ	abundance	ପ୍ରାବୃର୍ଥ୍ୟ
abscission stem	କାଣ୍ଡମୋଚନ	acalycine	ଅବୃତ୍ତିକ

acanthocarpous		achlorophyllaceous	
acanthocarpous	କଣ୍ଟିଳ ଫଳୀ	acrescent	ବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଣୁ
acanthocomus	କଣ୍ଟିଳ କିରୀଟୀ	accrete	ସଂବୃଦ୍ଧି
acanthophysis	କଣ୍ଟିଳ ସୂତ୍ର	accretion	ସଂବର୍ଦ୍ଧନ
acanthopod	କଣ୍ଟିଳ ବୃତ୍ତ	accumbent	ଆଲମ୍ବୀ
acanthopodus	କଣ୍ଟିବୃତ୍ତୀ	accumulation	ଏକତ୍ରୀକରଣ, ପୁଲିକରଣ
acarpous (syn. acarpy)	ଅଫଳିକ	acellular	ଅକୋଷୀୟ
acauduate	ପୁଣ୍ଡବିହୀନ	acephalous	ଅଶିର୍ଷୀ/ଅମୁଣ୍ଡ
acaulescent (syn. acaulous)	ଅପ୍ରକଟ କଣ୍ଠ (ଅମୂଷ କଣ୍ଠ)	acerese (syn. acerous)	ସୂଚ୍ୟକାର/ ସୂଚୀବତ୍
accessory	ସହାୟକ, ଅତିରିକ୍ତ	acervate	ପୁଞ୍ଜିତ
accessory bud	ଅତିରିକ୍ତ ମୁକୁଳ	acervulus	ରେଣୁପ୍ରପୁଞ୍ଜ
accessory branch	ଅତିରିକ୍ତ ଶାଖା	acetabuliform	ଆଳୀସଦୃଶ
accessory gland	ଅତିରିକ୍ତ ଗ୍ରନ୍ଥି	achene	ଏକ ଜୀବନ
accessory whorl	ସହାୟକ ମଣ୍ଡଳ	achenial	ଏକ ବୀଜକୀୟ
accelerator	ବେଗ ଦୂରକ	achenechenial	ସବୁଜକଣାବିହୀନ
acceptor	ଗ୍ରହୀତା, ଗ୍ରାହକ	achlamydeous	ଅପରିପୁଷ୍ଟୀ
accidental species	ଆକସ୍ମିକ ଜାତି	achlamydy	ଅପରିପୁଷ୍ଟନ
acclimatization	ପାରିସ୍ଥିତିକ ଅନୁକୂଳନ	achlorophyllaceous (syn. achlorophyllous)	ସବୁଜ କଣାବିହୀନ ଅହରିତକୀ

achroic		acrogamous	
achroic(syn. achromatic, achromous, achroous)	ରଙ୍ଗହୀନ କ୍ରୋମାଟିନ୍-ବିହୀନ, ଅବର୍ଣ୍ଣୀ	acedoptilic	ଅମ୍ଳ ସ୍ନେହୀ
achromatic spindle	ଆକ୍ରୋମାଟିକ୍ କଣ୍ଡା, ବର୍ଣ୍ଣବିହୀନ ଡକ୍ଟୁ	acedophobic	ଅମ୍ଳ ଦୃଷ୍ଟୀ
achromatic stimuli	ଆକ୍ରୋପୋଜେମା ଉଦ୍ଦୀପକ	acotyledon	ଭ୍ରୂଣପତ୍ରହୀନ
achromatin	ନ୍ୟଷ୍ଟ ଅବର୍ଣ୍ଣକା, ଆକ୍ରୋମାଟିନ୍	acotyledonous	ଅଭ୍ରୂଣପତ୍ରୀ
aciular	ସୂଚ୍ୟାକାର	aciphyllus	ସୂଚି-ପତ୍ରୀ
acicularis	ସୂଚୀସମ	aconitase	ଆକୋନିଟେଜ
aciculum	ଶୁକ୍ଳ	acospore	ଶୁକ୍ଳରେଶୁ
accumulator plant	ଠୁଳକାରୀ ଉଦ୍ଭିଦ	acquired	ଉପାର୍ଜିତ, ଲବ୍ଧ
acentric chromosome	ଆସେଣ୍ଟ୍ରିକ୍ ଗୁଣସୂତ୍ର	acquired character	ଲବ୍ଧ ଗୁଣ
acero vulus	ଅରେଶୁପେଟୀ	acquired adaptation	ଲବ୍ଧ ଉପଯୋଜନ
acid	ଅମ୍ଳ	acquired variation	ଲବ୍ଧ ବିଭିନ୍ନତା
acid fast	ଅମ୍ଳ ଦୃଢ଼	acquired immunity	ଲବ୍ଧ ବ୍ୟାଧିରୋଧକତା
acid stable	ଅମ୍ଳସ୍ଥାୟୀ	acrid	କରୁ, ତିକ୍ତ, ଉଗ୍ର
acid value	ଅମ୍ଳମାନ	acrocentric chromosome	ଅଗ୍ରସେଣ୍ଟ୍ରିକ୍ ଗୁଣସୂତ୍ର
acid rock	ଅମ୍ଳଶିଳା	acrodromous venation	ଅଗ୍ର ସଂଯୁକ୍ତି ସିରା ସିରାବିନ୍ୟାସ
acidic soil	ଅମ୍ଳ ମୃତ୍ତିକା	acrocarpic(syn. acrocarpous)	ଅଗ୍ରଫଳୀ
		acrogamous	ଅଗ୍ରଯୁଗ୍ମକୀୟ

acrogamy		adaptability	
acrogamy	ଅଗ୍ରଯୁଗ୍ମନ	action spectrum	କ୍ରିୟା ବର୍ଣ୍ଣାଳୀ
acrogen	ଅଗ୍ରଜାତ	activated diffusion	କର୍ମଶୀଳ ବିସରଣ
acrogenous	ଅଗ୍ରଜନ୍ମିତ	activated sludge process	କ୍ରିୟାଶୀଳ ଅବପଙ୍କ ପ୍ରକ୍ରିୟା
acrogynae	ଗର୍ଭଶୀର୍ଷକ	activation	ସକ୍ରିୟତା
acroscopic	ଅଗ୍ରୋଦୃଶ୍ୟ	active	ସକ୍ରିୟ
acrospore	ଅଗ୍ରରେଣୁ	active immunity	ସକ୍ରିୟ ବ୍ୟାଧିରୋଧକତା
acrosporous	ଅଗ୍ରରେଣୁକତା	active transport	ସକ୍ରିୟ ପରିବହନ
actinocarpic	ଅଗ୍ରଫଳୀୟ	active site	ସକ୍ରିୟ ସ୍ଥଳ
actinodromous venation	ଅରରୂପୀ ଶିରାବିନ୍ୟାସ	aculeate	ତୀକ୍ଷ୍ଣାଗ୍ର
actiniform	ଅରରୂପ	acuminate	ପ୍ରଳମ୍ବାଗ୍ର
actin	ଆକ୍ଟିନ୍	acute	ସ୍ପଷ୍ଟାଗ୍ର
acropetal	ଅଗ୍ରାଭିବର୍ତ୍ତୀ	acyclic	ଅଚାକ୍ରିକ
actinic	ରସକ୍ରିୟ	acute symptom	ତୀବ୍ର ଲକ୍ଷଣ
actinomorphic	ସର୍ବାକ୍ଷୀୟ	activity	ସକ୍ରିୟତା, କାର୍ଯ୍ୟଶକ୍ତି
actinospore	ଆକ୍ଟିନୋରେଣୁ	adaptation	ଉପଯୋଜନ
actinostele	ବିକିର ସ୍ତମ୍ଭ	adaptive	ଉପଯୋଗୀ
actinostelic	ବିକିର ସ୍ତମ୍ଭୀ	adaptability	ଅନୁକୂଳନଶୀଳତା

adaxial		amber codon	
adaxial	ଅକ୍ଷାଭିମୁଖୀ	alley cropping	ସନ୍ଧି ଫସଲଚାଷ
addition line	ଅତିରିକ୍ତ ବଂଶାନୁକ୍ରମ	allogenic succession	ପରଜିନୀୟ ଅନୁକ୍ରମ
additive gene (factor)	ଯୋଗ୍ୟଜିନ, ସଂଯୋଗଜିନ	allometric growth	ଭିନ୍ନ ବିକାଶ ମାପନ
adherent	ଆସଂଜିତ	allopatric	ଭିନ୍ନ ଭୌଗୋଳିକ ବିସ୍ତାର
adenocytne	ଆଡେନୋସାଇନ୍	allosteric enzyme	ଭିନ୍ନସ୍ଥଳୀ ସହରକ
adeno virus	ଗ୍ରନ୍ଥି ଭୂତାଣୁ, ଆଡେନୋଭାଇରସ୍	allosteric protein	ଭିନ୍ନସ୍ଥଳୀ ପୁଷ୍ଟିସାର
additive resistance	ସଂଯୋଗୀ ପ୍ରତିରୋଧ ଶକ୍ତି	alpha DNA	ଆଲଫା ଡି. ଏନ. ଏ
adenylate cyclase	ଆଡେନିଲେଟ୍ ସାଇକ୍ଲେଜ	alpha numeric code	ଆଲଫା ସଂଖ୍ୟିକ ସଂହିତା
adherence	ସଂଲଗ୍ନତା	alpha taxonomy	ଆଲଫା ବର୍ଗୀକରଣ ପଦ୍ଧତି
adhesion	ସଂଲଗ୍ନ	alpine	ଆଲପାଇନ୍, ଉତ୍ତିତ, ସରଳବର୍ଗୀ ଉତ୍ତିତ
ADP	ଏଡିପି (ଆଡେନୋସାଇନ୍ ଡାଇଫସଫେଟ୍)	alternate host	ବିକଳ୍ପ ପୋଷକ
adsorption	ଅଧିଷ୍ଠାପନ	alternate segregation	ବିକଳ୍ପ ପୃଥକନ
adsorption chromatography	ଅଧିଷ୍ଠାପନ କ୍ରୋମାଟୋଗ୍ରାଫି	alu equivalent family	ଆଲୁ ସାମ୍ୟ ବଂଶ
aerial bulb	ବାୟବୀୟ କନ୍ଦ	alula	ଆଲୁଲା
aerial root	ବାୟବୀୟ ଚେର	alvar	ଅଳବ ଶାକଳୀ
allelic mutant	ବିକଳ୍ପ ନଭୋଭବନ	ambar bahar	ବସନ୍ତ ପୁଷ୍ପନ
		amber codon	ଆମ୍ବର କୋଡନ

amber mutation		aerobes	
amber mutation	ଆମ୍ବର ନେବୋଭବନ	adnation	ସଲଗୁଡ଼ା
amber suppresor	ଆମ୍ବର ନିରୋଧକ	adnexed	ଆଲଗୁ
aldohexose	ଆଲୋଡୋହେକ୍ସାଜ୍	adnate anther	ଆଲଗୁ ପରାଗପେଟୀ
aldose	ସରଳ ଶର୍କରା	adnate stipule	ଆଲଗୁ ପର୍ଣ୍ଣକା
adelophycean stage	ଅଦ୍ଭୁଷ ଶୈବାଳାବସ୍ଥା	adsere	ଅଧିକ୍ରମକ
adelphous	କୁର୍ଚ୍ଚୀ, ଅସଲଗୁ	adpressed	ପରାଲମ୍ବୀ
adeniform	ଗ୍ରନ୍ଥିରୂପ	adsorbent	ଅଧିଚୋଷକ
adenosinediphosphate (ADP)	ଆଡେନୋସାଇନ, ଟ୍ରାଇଫସଫେଟ (ADP)	adsorption	ଅଧିଚୋଷଣ
adenosinetriphosphate (ATP)	ଆଡେନୋସାଇନ, ଟ୍ରାଇଫସଫେଟ (ATP)	advanced	ପ୍ରଗତ
adenine	ଆଡେନିନ୍	adventitious	ଅସ୍ଥାନିକ, ଅପସ୍ଥାନିକ
adenoid	ଗ୍ରନ୍ଥି ସଦୃଶ	adventitious root	ଆସ୍ଥାନିକ ମୂଳ
adenophore	ଗ୍ରନ୍ଥି ଧାରିକା	aecium	ଏସିସିଅମ୍
adenophyllous	ଗ୍ରନ୍ଥିକପତ୍ରୀ	aecidium	ଇସିଡିଅମ୍
adhesion	ଆସଂଜନ, ଅଧିଚୋଷଣ	aecidiospore	ଏସିଡିଓ ସ୍ପୋର
adichogamy	ଅଭିନ୍ନ ପକ୍ୱତା	(syn. acciopore)	
adnate	ସଂଲଗ୍ନ	aerenchyma	ବାୟୁପେଶୀ
		aerial	ବାୟୁବୀୟ
		aerobes	ବାୟୁଜୀବୀ

aerobic		agrarian	
aerobic	ବାୟବ୍ୟ, ବାତୀୟ	affinity	ସମ୍ବନ୍ଧ
aerobic respiration	ବାୟୁ ଶ୍ୱସନ	afflicted	ଆକ୍ରାନ୍ତ
aerobiology	ବାୟୁଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ	agamy	ଅୟୁଗ୍ମିତା
aeropalynology	ବାୟୁପରାଗ ବିଜ୍ଞାନ	agamous	ଅୟୁଗ୍ମନ
aerophilous	ବାୟୁପ୍ରିୟ	agamospermy	ଅନିଷେକ ବୀଜତା
aeroplankton	ବାୟୁପ୍ଳଙ୍କ	agaric(syn. agaricaceous)	ଛତ୍ରାକ
aeroponics	ବାୟୁପୋଷଣ	agent	ଘଟକ
aerotactic	ବାତାନୁଚାଳିତ	agglomerate	ପୁଞ୍ଜୀକୃତ
aerotropism	ବାତାନୁବର୍ତ୍ତନ	agglutinate	ଅଭିଶ୍ଳିଷ୍ଟ
aerotropic	ବାତାନୁବର୍ତ୍ତୀ	agglutinin	ଆଗ୍ଗୁଟିନିନ, ଅଭିଶ୍ଳିଷ୍ଟନ
aeroxyl	ବାତକାଷୀ	agglutininogen	ଅଭିଶ୍ଳିଷ୍ଟକ
aerotaxis	ବାତାନୁ ସରଣ	agglutinnation	ଅଭିଶ୍ଳିଷ୍ଟନ/ଆଶ୍ଳେଷଣ
aestivation	ପରିକ୍ଷିପ୍ତା, ପୃଷ୍ଠଦଳ ବିନ୍ୟାସ	aggregare fruit	ପୁଞ୍ଜୀଫଳ
aethalium	ଏଥାଲିଅମ	aggregate species	ପୁଞ୍ଜିତ ଜାତି
affixed	ଅଧିଷ୍ଠିତ	aggressive species	ଅକ୍ରାମକ ଜାତି
afforestation	ବନରୋପଣ	agnostozoic	ଅଜ୍ଞାତ ଜୀବୀ
afoliate	ଅପତ୍ରୀ	agrarian	ଭୂସଂକ୍ରାନ୍ତ
after-ripening	ଉତ୍ତରପାକ		

aethalium		algal bloom	
aethalium	ଏଥାଲିୟମ	alate	ସପକ୍ଷକ
ageing (aging)	ଜରଣ, ବୟଃ ପ୍ରଭାବ, ବୃଦ୍ଧାୟନ	albedo	ଆଲବେଡ଼ୋ
agronomy	ଶସ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନ, କ୍ଷେତ୍ରବିଜ୍ଞାନ	albinism	ଧବଳତା
agrobiology	କୃଷି ଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ	albinotic	ଧବଳଯିତ
agroecology	କୃଷି ପାରିସ୍ଥିତିକୀ	albino	ଧବଳ, ବର୍ଣ୍ଣବିହୀନ
agrotype	ଶସ୍ୟ ପ୍ରଭୂପ	albino plant	ବର୍ଣ୍ଣବିହୀନ ଉଦ୍ଭିଦ
A-horizon	‘କ’ ସ୍ତର	albino seedling	ବର୍ଣ୍ଣବିହୀନ ଚାରା
agynous	ଅଗର୍ଭୀ	albumen	ଆଲ୍‌ବୁମେନ୍
air	ବାୟୁ	alburnum	ପ୍ଲାଷ୍ଟ, ପଲଖା
air borne	ବାୟୁବାହିତ, ବାତବାହୀ	alcaptonuria	ଆଲକାପ୍ଟୋନ୍ୟୁରିଆ
air cavity	ବାୟୁ କୋଚର	alcohol	ସୁରା, ସୁରାସାର
air dry	ବାତଶୁଷ୍କ, ବାୟୁଶୁଷ୍କ	alcoholic fermentation	ସୁରା କିଣ୍ଟନ
air plant	ବୟବ୍ୟ ଉଦ୍ଭିଦ, ବାୟୁ ଉଦ୍ଭିଦ	aleurone	ଆଲ୍ୟୁରୋନ୍
air pore	ବାୟୁ ରନ୍ଧ୍ର	aleurone layer	ଆଲ୍ୟୁରୋନ୍ ସ୍ତର
air space	ବାୟୁ ସ୍ଥଳୀ	aleurone plast	ଆଲ୍ୟୁରୋନ୍ ପ୍ଲାଷ୍ଟ
akinetete	ଅକଳୀ	alga (algae)	ଶୈବାଳ
ala	ପକ୍ଷକ, ପକ୍ଷ	algal bloom	ଶୈବାଳ ପ୍ରସ୍ଫୁଟନ

algoid			allosteric
algoid	ଶୈବାଳ କଞ୍ଚ	alloploidy	ଅପରଗୁଣିତା
algology	ଶୈବାଳ ବିଜ୍ଞାନ	alluvial	ଜଳୋଡ଼
aleuriospore (syn. aleurospore)	ଏଲିରିଓରେଣ୍ଡା	almond	ବାଦାମୀ
algin	ଆଲଜିନ	alpine	ଆଲୋପାଇନ, ଉଚ୍ଚ ପାର୍ବତୀୟ, ସରଳବର୍ଗୀୟ
alien	ଅନ୍ୟଦେଶୀ, ବିଜାତି	ammophilous	ବାଲୁକାନୁରାଗୀ
alien species	ବିଜାତି ଉଦ୍ଭିଦ, ଜାତି	amnicolous	ନଦୀତଟବାସୀ
allelo excretion	ବିକଳ ବହିଃସକରଣ	amoeboid	ଆମୀବାୟ
allelopathy	ବିକଳ କିମ୍ବା ପଦ୍ଧତି	amoeboid movement	ଆମୀବାୟ ଗତି
allophore	ଆଲୋଫୋର୍	amoeboid tapetum	ଆମୀବାୟ ପେଷୀକୋଷ
aliform	ପକ୍ଷରୂପ	allocarpy	ପରସଙ୍ଗମୀ ଫଳନ
alkaloid	କ୍ଷାରଦ୍ରବ୍ୟ, ଆଲକାଲଏଡ଼	allogamous	ପରସଙ୍ଗମୀ
alkylation	କ୍ଷାରକରଣ, କ୍ଷାରଣ	alogamy	ପରସଙ୍ଗମତା
allele	ବିକଳ	allogenic	ପରଜନୀତ, ପରଜିନୀୟ
allelie (syn. alleomorphic)	ବିକଳ ପିଣ୍ଡକୀ	allopatric	ଅପରଭୂମୀ
allergy	ଆଲର୍ଜି, ବିକାର	allopolyploidy	ଅପରବହୁଗୁଣିତା
alliance	ଗୋତ୍ର	allopolyploid	ଅପରବହୁଗୁଣିତ
alogamy	ପରାୟୁଗମନ	allosteric	ଇଡ଼ରସ୍ଥଳ

allotetra ploid		anticodon	
allotetra ploid	ପର ଚତୁର୍ଗୁଣପୂତ୍ରୀ	amphiphyte	ଉଭୟସ୍ଥଳୀ ଉଦ୍ଭିଦ
alternate	ଏକାନ୍ତର	amphitropous ovule	ଉଭୟ ଦିଗ (ବକ୍ର) ଦ୍ଵିମୁକ
alternate host	ଏକାନ୍ତର ପୋଷକ	anamobism	ଚୟ ଅବଚୟତା
alternation of generation	ପିଢ଼ି ଏକାନ୍ତରଣ	an aerobic condition	ଅବାତୀ ଅବସ୍ଥା
alveola (pl.alveolae)	କୋଚର, ଖୋଳ	an aerobic respiration	ଅବାତୀ, ଅବାୟୁ ଶ୍ଵସନ
amensalism	ସହଭୁକ୍ତନ	androecious plant	ପୁଙ୍କେଶରୀ ଉଦ୍ଭିଦ
ament (amentum)	ନିଳମ୍ବ ଓଷକ, ନିଳମ୍ବ ଶୂଳୀ	anemoplankton	ବାତୀ ଉଦ୍ଭିଦ, ବତୀ ପ୍ଲବକ
allelo excretion	ବିକଳ ବହିଃକରଣ	anhydrosis	ଅଜଳୀୟନ
allelopathy	ବିକଳ ଚିକିତ୍ସା ପଦ୍ଧତି	anhydro biosis	ଅଜଳୀକୀବ
ameiosis	ଅନାର୍ଦ୍ଧ ବିଭାଜନ	anisoploid	ଅସମଗୁଣିତ
ames test	ଏମସ୍ ପରୀକ୍ଷା	anteapical	ଅଗ୍ରବିପରିତତା
amitosis	ଅମୂତ୍ରୀ ବିଭାଜନ	anteapical cell	ଅଗ୍ରବିପରିତ କୋଷ
amitosis	ଦ୍ଵି ମୁଗ୍ଧକ ମିଶ୍ରଣ	anther culture	ପରାଗରେଣୁ ପୋଷଣ
amphimixis	ଦ୍ଵି ମୁଗ୍ଧକ ମିଶ୍ରଣ	antiauxin	ଅକ୍ସିନ୍ ପ୍ରତିରୋଧୀ
amphi pathic	ଉଭୟ ଗୁଣୀ ମଣ୍ଡଳାକ୍ଷେତ୍ର	antibody	ପ୍ରତିପିଣ୍ଡ
amphi molecules	ଉଭୟ ଗୁଣୀ ଅଣୁ	anticoding strand	ସଂହିତା ପ୍ରତିରୋଧୀ ଦଣ୍ଡ (ଡି, ଏନ, ଏ)
amphiphotoperiodic plant	ଉଭୟ ଦିବାନୋକାଗ୍ରାହୀ ଉଦ୍ଭିଦ	anticodon	ବିପରିତ କୋଡୋନ, ପରିକୋଡୋନ

antifungal		amphithecium	
antifungal	ପରିକରକ	auto basidium	ଛଦନୀନ ରେଣୁ
antime tabolite	ପ୍ରତିରୋଧୀତର ବସ୍ତୁ	auto carp	ସ୍ୱଚ୍ଛଦନ
antispurulant	ରେଣୁଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରତିରୋଧକ	auto clave	ସ୍ୱ ବାସ୍ତୁ ବିଶୋଧକ ପେଟି, ଅଟୋକ୍ଲେଭ
antitermination protein	ପ୍ରତି ସମାପନ ପ୍ରୋଟିନ୍	amentaceous (amentiferous)	ନିଳମୁଣ୍ଡବଳୀୟ
antiviral	ଭୂତାଣୁ ବିରୋଧୀ	amino acid	ଆମିନୋ ଅମ୍ଳ
apthogenic	ପ୍ରତିବ୍ୟାଧି ଜନକ	amino sugar	ଆମିନୋ ଶର୍କରା
apical dominance	ଅଗ୍ର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ	amitosis	ଅସମ ବିଭାଜନ
antilysis	ପ୍ରତି ଧ୍ୱଂସନ	ammonification	ଆମୋନିକରଣ
antispurulant	ରେଣୁ ପ୍ରବାହ ପ୍ରତିରୋଧୀ	amphibios	ଉଭୟଚରୀ
apical necrosis	ଅଗ୍ର ଶ୍ୟାମନ	amphicarpic	ଉଭୟଫଳୀ
arcadial tissue	ଷ୍ଟୋମାଟୋମିଆ	amphi chrome	ଉଭୟବର୍ଣ୍ଣୀ
aroma	ସୁବାସ	amphidiploid	ଉଭୟ ଦ୍ୱିଗୁଣିତ
asymmetrical	ବିଷମ	amphiphyte	ଉଭୟସ୍ଥଳୀ ଉଦ୍ଭିଦ
asynapsis	ବିଯୋଜନ (ଗୁଣସ୍ମୃତ)	amphiploid	ଉଭୟ ଗୁଣିତ
atolerant	ଅସହିଷ୍ଣୁ	amphisaraca	କପିତ୍ଥକ
atmometer	ରକ୍ତ ଶ୍ୱାସନ ମାପକ	amphistomatous	ଉଭୟଷ୍ଟୋମୀ
attractant	ଆକର୍ଷକ	amphithecium	ଉଭୟକରାଟି

amphitrichic		andro petalous	
amphitrichic	ଉଭୟପ୍ରାନ୍ତ କଣା	ampliation	ବିବର୍ଦ୍ଧନ
amphitropal	ବକ୍ତିମ	amplifier	ବିପୁଳକ / ବିବର୍ଦ୍ଧକ
amphitropous	ଅନୁପ୍ରାସ୍ଥାବର୍ତ୍ତ	ampulliform	ଫୁଲ୍‌ସ୍ୱରୂପୀ
amphicribal	ଦାରୁକେନ୍ଦ୍ରୀ	amylaceous	ମଣ୍ଡିଳ
amphigastria	ଅଧପର୍ଣ୍ଣକା	anabiont	ଚିରଫଳଦ
amphigean	ପ୍ରକଦ ପୁଷ୍ପୀ	anabolism	ଉପଚୟ
amphigenesis	ଲିଙ୍ଗୀକ ଜନନ	anadromic	ଅଗ୍ରଭ୍ରମୁକ୍ତ
amphigynous	ପରିଅଣ୍ଡାଧୀନୀୟ	anaerobe	ଅବାୟୁଜୀବୀ
amphiphloic	ଉଭୟ ଫ୍ଲୋଏମ୍ ଅବସ୍ଥା	anaerobiosis	ଅବାୟୁଜୀବିତା
amphiphyte	ଉଭୟଚର ଉଦ୍ଭିଦ	anaerobic	ଅବାୟୁଜୀବୀ, ଅବାତୀ
amphispore	ଭିନ୍ନ ରେଣୁ	anaerobic respiration	ଅବାୟୁଶ୍ୱସନ
amphistele	ଉଭୟ ସ୍ତମ୍ଭୀ	analogus	ଅନୁରୂପ
amphivasal	ଉଭୟ ପୋଷାବାହୀ କେନ୍ଦ୍ରୀ	analogus organ	ଅନୁରୂପୀ ଅଙ୍ଗ
amphoteric	ଉଭୟଧର୍ମୀ	anametadromous	ଅଗ୍ରପକ୍ୱାନ୍ତରୀ ବିନ୍ୟାସ
amplectant	ବେଷକ	anamnesic effect	ଅତିସ୍ମର ପ୍ରଭାବ
amplectant tendril	ବେଷକା କର୍ଷୀ	anamorphosis	ରୂପବର୍ତ୍ତନ
amplexical	ଅକ୍ଷ ବେଷକ	andro petalous	ଫୁଲକାୟ

anandrous		anisostemonous	
anandrous	ଅନୁସକ	androgynous	ପୁଂମାତ୍ମକ
anatherous	ପରାଗଦେକୀବିହୀନ	andromonoecious	ଅଭିନ୍ନୋତ୍ତରଲିଙ୍ଗୀ
anathous	ନିପୁଷ୍ପ	andropore	ଅଭିନ୍ନ ଚନ୍ଦ୍ର, ପୁରନ୍ଦ୍ର
anabiois	ପୁନର୍ଜୀବରଣ	androperianth	ପୁ ପରିଦଳ
ancampylotropous	ପ୍ରତୀପକୂର୍ଜକୀ	angiosperm	ଆବୃତବୀଜ
anacanthus	ଅକଣ୍ଟିକ	angular	କୌଣିକ
anacrogynous	ଅନଗ୍ରଜାତାଂଗୀ	angiomonospermous	ଆବୃତେକ ବୀଜୀ
anacrogyny	ଅନଗ୍ରଜାତାଂଗୀତା	angiospermy	ଆବୃତ ବୀଜୀତା
anadromous	ଅଗ୍ରୋନ୍ମୁଖ ଶିରାବିନ୍ୟାସ	angustate	ଆଙ୍ଗୁଳିରୂପ
androcyte	ପୁଂକୋଷିକା	angustifoliate	ସଂକୀର୍ଣ୍ଣପତ୍ରୀ
androcyte mother cell	ପୁଂମାତୃକୋଷିକା	anisocoty ledonous	ଅସମବୀଜ ପତ୍ରୀ
androdioecious	ଭିନ୍ନୋତ୍ତର ପୁଂଲିଙ୍ଗୀ	anisocytic	ଅସମକୋଷିକା
androphore	କେଶର ଚକ୍ରଧାରିକା	anisogamete	ଅସମଯୁଗ୍ମକ
androdynamous	ଦୀର୍ଘ ପୁଂକେଶରୀ	anisogamous	ଅସମଯୁଗ୍ମୀ, ଅସମଯୁଗ୍ମକୀ
androganetangium (androgonium)	ପୁ ଯୁଗ୍ମକଧାନୀ	ansio gynous	ଅସମଜାତାତ୍ମକୀ
androgenic	ପୁଜନୀୟ	anisophily	ଅସମପତ୍ରକ
androgynophore	ପୁଂମାତ୍ମକଧର	anisostemonous (anisostaminous)	ଅସମକେଶରୀ

anisopetalous		anther, adnate	
anisopetalous	ଅସମଦଳୀ	anomalous absorption	ଅସଙ୍ଗତ ଅବଶୋଷଣ
aniseptalous	ଅସମବୃତ୍ତି	anomalous behaviour	ଅସଙ୍ଗତ ଆଚରଣ
anisophyll	ଅସମପତ୍ରୀ	anomocytic	ଅନିୟମ କୋଶିକା
anisophyllous	ଅସମପୂର୍ଣ୍ଣୀ	anomodromous venation	କୁଟଶିରାବିନ୍ୟାସ
anisotonic	ଅସମସାନ୍ତ୍ର	anoxycinot	ଅନାକ୍ସିନୋଟ
annule	ଆନୁଲ, ବଳୟାଂସ	anoxibiortic	ଅନାକ୍ସିବାୟୀ
annual	ବାର୍ଷିକ, ଏକବର୍ଷୀ, ବାର୍ଷିକୀ	anoxibiotic respiration	ଅନାକ୍ସିବାୟୀ ଶ୍ୱସନ, ଜୀବାୟ ଅବାତି ଶ୍ୱସନ
annual ring	ବାର୍ଷିକ ବଳୟ	antagonism	ବିରୋଧ
annual succession	ବଳୟାକାର ଅନୁକ୍ରମ, ବାର୍ଷିକ ଅନୁକ୍ରମ	antagonistic symbiosis	ବିରୋଧୀ ସହଜୀବନ
annual imaginal bud	ବଳୟାକାର ପତ୍ରପୁକୁଳ	anteapical	ଉପାଗ୍ରୀ
annular	ବଳୟାକାର	antemortum	ମୃତ୍ୟୁ ପୂର୍ବ
annuliform	ବଳୟାକୃତି	antepetalous	ଦଳ ଅଭିମୁଖୀ
annulox	ବଳୟିତ	anthecology	ପୁଷ୍ପପାରିସ୍ଥିତିକି
annulus	ବଳୟକ	antheridiophore	ପୁ ଧାନୀଧର
anocladus	ବହିର୍ବକ୍ତୁ ଶାଖ	anterior	ପୁରୋବର୍ତ୍ତୀ
anoderm	ଅନ୍ତର୍କ	anther	ପରାଗପେଟୀ
anomalous	ଅସଂଗତ, ଅନିୟମିତ	anther, adnate	ଆଲଗ୍ନପରାଗପେଟୀ

anther, basifixed		anticoagulant	
anther, basifixed	ତଳଲଗ୍ନ ପରାଗପେଟୀ	anthography	ପୁଷ୍ପ ବର୍ଣ୍ଣନ
anther, dehiscence	ପରାଗପେଟୀ ସ୍ପନ୍ଦନ	anthophore	ପୁଷ୍ପ ଧାରିକା
anther, versatile	ଭୂର୍ଣ୍ଣନକ୍ଷମ ପରାଗପେଟୀ	anthotaxis	ପୁଷ୍ପବିନ୍ୟାସ
antheridial cell	ଶୁକ୍ରାଣୁକୋଷ	anthoxanthine	ଆନ୍ଥୋକ୍ସାନ୍ଥିନ
antheridial chamber	ଶୁକ୍ରାଣୁଧାନୀ କୋଷ	anthracnose	ଜଡୁରୋଗ, ଶ୍ୟାମାବ୍ରଣ
antheridium	ଶୁକ୍ରାଣୁଧାନୀ	anthropochorous	ମାନବୀୟ ସରଣୀ
antheriferous	ପରାଗ ଜନନ	anthropogenous	ମାନବ କର୍ମଜ
antheroid	ପରାଗ ପେଟୀ ସଦୃଶ	anti-auxin	ପ୍ରତି ଅକ୍ସିନ୍
antherozoid (spermatozoid)	ଶୁକ୍ରାଣୁ	antibiosis	ପ୍ରତିଜୀବିତା
anther lobe	ପରାଗ ପେଟୀକା	antibiotic	ପ୍ରତିଜୀବୀ
anther sac	ପରାଗଥଳୀ	antibiotic sensitive	ପ୍ରତିଜୀବିକା ସଂବେଦୀ
anthesis	ପୁଷ୍ପ ବିକସନ, ପୁଷ୍ପନ	antibody	ପ୍ରତି ପିଣ୍ଡ, ପ୍ରତିରକ୍ଷୀ
anthocarpous	ସାନ୍ଧିକ ଫଳ	antical	ଆପକ୍ଷ, ଅପାଧର
anthiolus	ପୁଷ୍ପ ଅନୁରାଗୀ	antical bone	ଅପଧାରଫଳୀ
antholysis	ପୁଷ୍ପ ଲୟନ	anticlinal	ପ୍ରତିକ୍ରମ
anthocyanin	ଆନ୍ଥୋସିଆନିନ୍ (ବର୍ଣ୍ଣକା ବିଶେଷ)	anticlockwise	ବାମାବର୍ତ୍ତ
anthodium	ମୌଳି	anticoagulant	ପ୍ରତିପଚ୍ଛିନ୍ନକ

anticous		apex, retuse	
anticous	ଅଗ୍ରସ୍ଥ	antimicrobial	ପ୍ରତି ଅଣୁଜୀବୀ
antidote	ପ୍ରତିବିଷ, ପ୍ରତିଔଷଧ	antiserum	ପ୍ରତିଲସା
antigen	ପ୍ରତି ଜନକ	antisymmetry	ପ୍ରତି ସମମିତି
antimetabolite	ପ୍ରତି ବିପର୍ୟ	antithesis	ବିପରିତବାଦ, ବୈପରୀତ୍ୟ
antimicrobial	ପ୍ରତି ସ୍ୱସ୍ଥକୀବୀ	antithetic	ବିପରୀତବାଦୀୟ
antioxidant	ପ୍ରତିକାରକ	alteration of generations	ପିଢ଼ିବ୍ୟାପରିତ ଏକାନ୍ତରବାଦ
antipetalous	ଦଳାଭିମୁଖୀ	antitranspirant	ପ୍ରତିଉସ୍ମେଦକ
antipodal	ପାତାଳୀ, ପ୍ରତିବ୍ୟାସାନ୍ତ	antiviral	ଭୂତାଣୁ ଦୃଷୀ, ପ୍ରତିଭୂତାଣୁ
antiseptic	ପୂତିରୋଧକ	antizymotic	କ୍ୱିଣନରୋଧ
antiserbilus	ଅଧସ୍ଥ ଶଙ୍କୁ	antonym	ପ୍ରତିନାମ
anthotropism	ପୁଷ୍ପଗତି	ant rose	ଅଗ୍ର ଉନ୍ମୁଖୀ
antibacterial	ବାଜାଣୁ ବିନାଶୀ	anucleate	ବିନ୍ୟଷ୍ଟି
antical	ଉପାକ୍ଷ	aphanate	ଅଚଳ
antical lobe	ଉପାଧାର ପାଳି	apex	ଅଗ୍ର, ଅଗ୍ରକ
anticous	ଅଗ୍ରସ୍ଥ	apex, acuminate	ପ୍ରଲମ୍ବାଗ୍ର
antidromal	ପ୍ରତିଗାମୀ	apex, acute	ସୂକ୍ଷ୍ମାଗ୍ର
antienzyme	ପ୍ରତିଏନଜାଇମ୍, ସହରକ ରୋଧକ	apex, mucronate	ସୂଚ୍ୟାଗ୍ର
		apex, retuse	ଗର୍ଭାଗ୍ର

apex, truncate		apressorium	
apex, truncate	ଖଣ୍ଡିତାଗ୍ର	apogamy	ଅମୁଗ୍ନ ଜନନ
apex, obtuse	ସ୍ଥୂଳାଗ୍ର	apogeotropic	ଅପଜ୍ୟାନୁବର୍ତ୍ତୀ
apheliotropic	ଅପୂର୍ଯ୍ୟାନୁବର୍ତ୍ତୀ	apolar	ଅଧ୍ରୁବୀ
apheliotropism	ଅପୂର୍ଯ୍ୟାନୁବର୍ତ୍ତନ	apomictic	ଅପସଂଯୋଜୀ
aphid	ଆଫିଡ଼, ମଧୁମୂକା	apomixis	ଅପସଂଯୋଜନ, ଅପମୁଗ୍ନ
aphotaxis (aphotoaxis)	ଆଲୋକ ଅପଚଳନ	apopetalous	ମୁକ୍ତଦଳୀୟ
aphotic	ଅନାଲୋକବୃଦ୍ଧି, ଅପ୍ରକାଶୀ	apophysis	ଆପୋଫାଇସିସ, ନିପ୍ରାବର
aphyllous	ଅପତ୍ରୀ	aposepalous	ମୁକ୍ତ ବୃତ୍ତିକ
apical	ଅଗ୍ରସ୍ଥ	aposporous	ଅରେଣୁକ
apical bud (terminal bud)	ଅଗ୍ରମୁକୁଳ	apospory	ଅବୀଜାଣୁତା, ଅରେଣୁଜନନ
apical dominance	ଅଗ୍ରକପ୍ରଭାବ	apothecium	ଆପେଥେସିୟମ, ବିବୃତକାୟ
apicula, (apiculus)	ତୀକ୍ଷ୍ଣାଗ୍ର	apparatus	ଉପକରଣ
apiculate	ତୀକ୍ଷ୍ଣାଗ୍ରକ	appendiculate	ସୋପାଙ୍ଗ, ଉପାଙ୍ଗୀ
aplanogamete	ଅଚଳ ଯୁଗ୍ମକ	appendiculum	ଉପାଙ୍ଗ
aplanospore	ଅଚଳରେଣୁ	apposite	ସହସ୍ଥାପିତ
apocarpous	ଅଯୁଗ୍ମପତ୍ତିକ, ମୁକ୍ତିପତ୍ତିକ	apposition	ସହସ୍ଥାପନ
apocyte	ମୁକ୍ତ ଜୀବକ	apressorium	ଆପ୍ରେସୋରିଅମ
apoenzyme	ଆପୋଏନଜାଇମ୍, ଅସଂସ୍କରକ		

appressed		archegonial initial	
appressed	ଆସଜିତ	arboreal adaptation	ବୃକ୍ଷବାସ ଅନୁକୂଳନ
apogeny	ଅପଜନନ	arborescent	ବୃକ୍ଷବତ୍
apolar	ଅଧ୍ରୁବୀ	arboretum	ବୃକ୍ଷୋଦ୍ୟାନ
apopodium	ଅପଲ୍ଲିଦ୍ରୁକ	arboriculture	ବୃକ୍ଷଚାଷ, ବୃକ୍ଷ ଉତ୍ପାଦନ
apogamy	ଅଲ୍ଲିଦ୍ରୁ ସଙ୍ଗମୀ, ଲତର ଦ୍ଵାରା ସଙ୍ଗମୀ	arborous	ବୃକ୍ଷସଦୃଶ
apospory	ଅପଜାବାଶୁତା	arboricolous	ବୃକ୍ଷାଶ୍ରାୟୀ
apotracheal	ଅପବାହିକୀ, ଅପବହିକୀ	arborization	ବୃକ୍ଷାୟନ
apotracheal parenchyma	ଅପବାହିକୀ, ମୁଦୁପେଶୀ	arbovirus	ସନ୍ଧିପଦ କୀଟବାହିତ ଭୂତାଣୁ
apotropopous	ଅପବକ୍ତ	arcade cell	ଆକର୍ଡ୍ କୋଶିକା
aquatic	ଜଳୀୟ, ଜଳଜ	archaic	ପୁରାତନ
aqua-culture	ଜଳକୃଷି, ଜଳପୋଷଣ	archaictype	ପୁରାତନ ପ୍ରକାର
aquatic crop	ଜଳୀୟ ଫସଲ	archesporium	ଆଦିରେଣୁ
aquatic ecosystem	ଜଳୀୟ ପରିସଂସ୍ଥା	archegoniophore	ଡିମ୍ବାଣୁଧାନୀ, ଧାରିକା
aquaticus (aqueous)	ଜଳୀୟ	archegonium	ଡିମ୍ବାଣୁଧାନୀ
aquiculture	ଜଳୀୟ ପୋଷଣ	archesporium	ରେଣୁମାତୃକା
arable	କୃଷିଯୋଗ୍ୟ	archicarp	ଆର୍ଜିକାର୍ପ, ଆଦିଫଳିକା(କୀ)
arboreal	ବୃକ୍ଷବାସୀ	archegonial initial	ଡିମ୍ବାଣୁଧାନୀ ଆରମ୍ଭକ

archesporial cell		aseptic	
archesporial cell	ରେଣୁମାତୃକୀୟ କୋଷ	articular	ସନ୍ଧିକ
archesporial tissue	ରେଣୁମାତୃକୀୟ ପେଶୀ	articulation	ସନ୍ଧି
archetype	ଆଦ୍ୟ ପ୍ରରୂପ	artificial	କୃତ୍ରିମ
archilichen	ଆଦ୍ୟ ପୁରୁପୁରୀ	artificial pollination	କୃତ୍ରିମ ପରାଗଣ
arenarious	ବାଲୁକାବାସୀ	artificial ripening	କୃତ୍ରିମ ପକ୍ୱନ
arrhizous	ମୂଳହୀନ	ascending	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱଗ, ଆରୋହୀ
arthrospore	ସନ୍ଧିରେଣୁ	asscent	ଆରୋହଣ
arthrosterigma	ସନ୍ଧିରେଣୁ କ୍ଷେପକ	ascent of sap	ରସାରୋହଣ
aril	ଜୀବଚୋଳ, ବୀଜ ଘାଗରା	ascidium	ଉଟଧାନୀ
arillus	ବୀଜ ଚୋଳା, ଘାଗରା ଢଳି	ascocarp	ଆସ୍କୋକାର୍ପ, ରେଣୁଫଳିକା
arista	ଶୂଙ୍ଗ, ଶୂଳ	ascogenous hyphae	ଆସ୍କୋଜନନ ସୂତ୍ର
aristate	ଶୂଙ୍ଗମୟ	ascogonium	ଆସ୍କୋଧାନୀ
armature	ବର୍ମ	ascospore	ଆସ୍କୋରେଣୁ, ଧାନୀରେଣୁ
armilla	ପରିବଳୟ, ବଳୟକ	ascus (pl. asci)	ଆସ୍କୋସ୍ପଧାନୀ
amillate	ପରିବଳୟୀ	asciferous (ascigerous)	ଆସ୍କୋସଧାରୀ
arrangement	ବିନ୍ୟାସ	ascomycetes	ଆସ୍କୋମାଇସେଟିସ୍, ଧାନୀ କବକାନି
artefact	କୃତ୍ରିମିତ୍ତ, ଆପ୍ରାକୃତିକ ବସ୍ତୁ	aseptic	ଜୀବାଣୁମୁକ୍ତ, ପୂତିହୀନ

aseptic culture

ATP

aseptic culture	ଜୀବାଣୁମୁକ୍ତ ପୋଷଣ	association index	ସଂଘସୂଚୀ
aseptic tissue	ଜୀବାଣୁମୁକ୍ତ ପେଶୀ	associates	ସହ ସଂଘକ
asexual	ଅସଙ୍ଗମୀ, ଅଲିଙ୍ଗୀ	assurgent	ଆରୋହୀ
asexual generation	ଅଲିଙ୍ଗୀପିଢ଼ି	aster	ତାରା, ତାରକ
asexual reproduction	ଅଲିଙ୍ଗୀଜନନ	asteriod	ତାରକାଭ
asper (asperate, asperous)	ରୁକ୍ଷଲୋମୀ	asteroidea	ତାରରୂପୀ
asperifoliate	ରୁକ୍ଷପତ୍ରୀ	astichous	ଅପଂକ୍ତିକ
asperity	ରୁକ୍ଷପତ୍ରତା	astringency	କଷାୟତା
aspergillosis	ଆସ୍ପେରିଲୋସିସ	astrosclereid	ତାରକ କଠିନ କୋଶିକା
aspermous	ବାଜହୀନ	asymbiotic	ଅସହଜୀବୀ
asporogenous	ଅସ୍ପୋରୋଜ	asymmetrical	ଅସ୍ତ୍ରୀକ୍ଷମ
assay	ମାପନ	asyngamy	ଅୟୁଗ୍ମନ
addeblage	ସମାବେଶ	asynapsis	ଅୟୁଗଳନ
assimilability	ଆହ୍ମୀକରଣ ଯୋଗ୍ୟତା	atactostele	ବିକିର୍ଣ୍ଣସ୍ତମ୍ଭ
assimilation	ଆହ୍ମୀକରଣ	atavism	ପୁରାବର୍ତ୍ତନ / ପୁରୁଷତା
assimilative	ଆହ୍ମୀକରଣୀୟ	atomizer	କୃଷି, କଳା, ପରମାଣୁକାରକ
association	ସଂଘ	ATP(adenosinetriphosphate)	ଏଡିପି, ଆଡେନୋସିନ, ଟ୍ରାଇଫସଫେଟ

atrichous		auxanometer	
atrichous	ବିଲୋମୀ	autoecious	ଏକ ପୋଷକ/ଏକାଶ୍ରୟୀ
atropal	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱମୁଖୀ	autogamous	ସ୍ୱପୁରୁଷୀ
atrophy	ବିକଳାଙ୍ଗ	autogamy	ସ୍ୱପୁରୁଷନ
attachment	ସଂଯୋଜନ	autogenic	ସ୍ୱଜନିତ
attenuate	କୁମ୍ଭ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣନ	autogenic succession	ସ୍ୱଜନୀୟ ଅନୁକ୍ରମ
attenuation	ହ୍ରାସକରଣ	autolysis	ସ୍ୱବିଲୟନ
attenuated	ହ୍ରାସିତ	autonomous	ସ୍ୱାୟତ୍ତ, ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ
atypical	ଅପ୍ରତ୍ୟୁପୀ	autopolypliod	ସ୍ୱବହୁଗୁଣିତ
auricle	ପାଳି, ଅଳିୟ, କର୍ଣ୍ଣ ପଲ୍ଲବ	auto polyploidy	ସ୍ୱବହୁଗୁଣିତା
auricular	କର୍ଣ୍ଣାକାର	auto radiography	ସ୍ୱତେସ୍ଥିୟ ଲେଖ
auriculate (auriform)	କର୍ଣ୍ଣାକୃତି	autosomalgene	ସ୍ୱ ସ୍ୱତୀୟ ଜିନ
auto ecology	ସ୍ୱପରିବେଶ ଅଧ୍ୟୟନ ବିଜ୍ଞାନ	autosome	ସ୍ୱସ୍ୱତ୍ୱ, ଅଲିଙ୍ଗସ୍ୱତ୍ୱ, ଅଟୋଜୋମ
autocarp	ସ୍ୱସଙ୍ଗମୀ ଫଳନ	autotroph	ସ୍ୱପୋଷୀ
autocatalytic	ସ୍ୱୟଂଉତ୍ତରକଣ	autorophic	ସ୍ୱପୋଷିତ
autocatalytic reaction	ସ୍ୱୟଂଉତ୍ତରକ ପ୍ରକ୍ରିୟା	autumnal	ଶାରଦୀୟ
autocatalysis	ସ୍ୱୟଂଉତ୍ତରକଣ	autumn wood	ଶାରଦୀୟ ଦାରୁ
autoch thomoss	ସ୍ୱସ୍ଥାନିକ	auxanometer	ଅକ୍ଷସାନୋମିଟର, ବୃଦ୍ଧିମାପକ ଯନ୍ତ୍ର

auxillary		bacciterous	
auxillary	ସହାୟକ	axial growth	ଅକ୍ଷୀୟ ବୃଦ୍ଧି
auxillary cell	ସହାୟକ କୋଷିକା	axil	ଅକ୍ଷ
auxin	ଅକ୍ସିନ୍	axile	ଅକ୍ଷବର୍ତ୍ତୀ
autoimmunity	ସ୍ୱପ୍ରତିରକ୍ଷା	axile placenta	ଅକ୍ଷୀୟ ଭ୍ରୂଣବନ୍ଧନ
autoinfection	ସ୍ୱସଂକ୍ରମଣ	axileplacentation	ଅକ୍ଷୀୟ ଭ୍ରୂଣବନ୍ଧନ
autointoxication	ସ୍ୱବିଷାକ୍ରମ, ସ୍ୱପ୍ରମତ୍ତନ	axile bud	ଅକ୍ଷୀୟ ମୁକୁଳ
autoomixis	ସ୍ୱତଃ ଜନନ	axis	ଅକ୍ଷ
autonomous dispersal	ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ ବିକ୍ଷେପଣ	azoosporic	ଚଳକୀବାଣୁ ହୀନ
auto phagous	ସ୍ୱତଃଭୋଜୀ	axygospore	ଅୟୁଗ୍ସ୍ପୋରୋ
autoploid	ସ୍ୱରୂପିତ	azygous	ଅୟୁଗ୍ସ୍
autoregulation	ସ୍ୱନିୟନ୍ତ୍ରଣ	B	
autoxidation	ସ୍ୱତଃକାରଣ		
avirulence	ଅନୁଗ୍ରହତା		
awl shaped	ମୂଖଗ୍ର	bacca	ବଦରୀ, ବରକୋଳିଫଳ ସଦୃଶ
awn	ଶୂଳ	baccate	ବଦରିକ
axialdispersion	ଅକ୍ଷୀୟ ବିକ୍ଷେପଣ	bacillus	ଦଣ୍ଡିକା ଜୀବାଣୁ, ବେସିଲସ୍
axenic	ଆଗନ୍ତୁକ ହୀନ	bacciterous	ବଦରୀଫଳଧର

back cross

basin cultivation

back cross	ଅପତ୍ୟପିତୃ ସଙ୍କରଣ	balanced lethal	ସମତୁଲ ମାରକ
back pollination	ପଶ୍ଚାତ୍ପରାଗଣ	balanced polymorphism	ସମତୁଲ ବହୁରୂପଣ
bacteria	ବାକ୍ଟେରିଆ	balistospore	କ୍ଷେପରେଣୁ
bacteriod	ବାକ୍ଟେରିଆ ସମ	bakery	ବେକରୀ, ପିଷ୍ଟକକାରୀ, ପିଷ୍ଟକ ପ୍ରସ୍ତୁତକାରୀ
bacteriocide	ବାକ୍ଟେରିନାଶକ, ବାକ୍ଟେରିକ୍ସା	balausta	ଦାଡ଼ିମଞ୍ଜ, ଡାଲିମ
bacteriology	ବାକ୍ଟେରିଆ ଶାସ୍ତ୍ର	bark	ବକଜକ, ଛେଳି
bacteriologist	ବାକ୍ଟେରିଆ ବିଜ୍ଞାନୀ	barrier	ପ୍ରତିବନ୍ଧକ
bacterial disease	ବାକ୍ଟେରିଆ ବ୍ୟାଧି	basal	ଆଧାରିକ, ତଳସ୍ତର
bacterial putrefaction	ବାକ୍ଟେରିଆ ପୁୟନ	base	ଆଧାର, ମୂଳ, ତଳ
bacterial spore	ବାକ୍ଟେରିଆ ରେଣୁ	base pair	ଆଧାର ଯୋଡ଼ି
bacterial wilt	ବାକ୍ଟେରିଆ ମୂଳନୀ	basic number	ଆଧାରସଂଖ୍ୟା, ମୂଳସଂଖ୍ୟା
bacterin	ବାକ୍ଟେରିଆ ଟୀକା	base exchange	କ୍ଷାର ବିନିମୟ, ବେସ ବିନିମୟ
bacteriochlorophyll	ବାକ୍ଟେରିଆ ହରାତଳୀ	basidio carp	କ୍ଷାର ଖୋଳପା ବେସିଡ଼ିଓ ଧର, ବାସିଡ଼ି କାର୍ପ
bacteriolysis	ବାକ୍ଟେରିଆ ବିଲୟନ	balanced lethal	ସନ୍ତୁଳିତ ଘାତକ
bacteriophage	ବାକ୍ଟେରିଆ ଭୋଜୀ, ବ୍ୟାକ୍ଟେରିଓଫେଜ	balbiani ring	ବାଲବିଆନି ବଳୟ
bacteriosis	ବାକ୍ଟେରିଆ ସଂକ୍ରମିତ ରୋଗ	basidiolichen	ବେସିଡ଼ିଓଲିଚେନ / ଫୁରୁ ଫୁରି
bagasse	ଛେଦା	basin cultivation	ଅବବାହିକା କୃଷି
balanced	ସମତୁଲ		

basidium		bioclimate	
basidium	ବେସିଡ଼ିୟମ୍	berry	ବଦରୀ, ବରକୋଳି ସୃଷ୍ଟି
basifixed	ତଳଲଗ୍ନ	bicarpellate	ଦ୍ୱିଫଳିକ
basipetal	ମୂଳାଭିବର୍ତ୍ତୀ	biciliate	ଦ୍ୱିପକ୍ଷୀ
basophilic	କ୍ଷାରସେହୁ	bidentate	ଦ୍ୱିଦନ୍ତୁର
basidiophore	ବେସିଡ଼ିଓ ଧାରିକା	biennial	ଦ୍ୱିବର୍ଷୀ, ଦ୍ୱିବାର୍ଷିକ
basidspore	ବେସିଡ଼ିଓ ରେଣୁ	bifacial	ଦ୍ୱିପୃଷ୍ଠୀ, ଦ୍ୱିଆନନୀ
basionym (basonym)	ମୂଳନାମ	bifid	ଦ୍ୱିଶାଖିତ/ ଦ୍ୱିଶାଖାୟୁକ୍ତ
batati form	ଶାକର କନ୍ଦ ରୂପୀ	biflagellate	ଦ୍ୱିକଶାୟୁକ୍ତ
bathypelagic	ଗଭୀର ବେଳାଭୂମୀ	bicollateral	ଦ୍ୱିସମପାର୍ଶ୍ୱିକ
beach forest	ବେଳାଭୂମି ବନ, ବେଳାଭୂମି ଜଙ୍ଗଲ	bilabiate	ଦ୍ୱିଓଷ୍ଠୀ
bed	ପଟାଳି	bilateral	ଦ୍ୱିପାର୍ଶ୍ୱିକ
'B' chromosome	'ବି' ଗୁଣସୂତ୍ର	bilobed	ଦ୍ୱିପାଳିତ
bast	ବଳକଳୀ ଅନ୍ତ, ଉଚ୍ଚାନ୍ତ	bilocular	ଦ୍ୱିକୋରୀୟ
bast fibres	ବଳକତନ୍ତୁ	bimerous	ଦ୍ୱିଭାଗୀ
beaded root	ଗ୍ରନ୍ଥିକ ମୂଳ, କଣ୍ଟା ମୂଳିଆ	binucleate	ଦ୍ୱିନ୍ୟଷ୍ଟିକ
belljar	ବେଲଜାର	biocatalyat	ଜୈବଉତ୍ତରକ
benthos	ବିତଳବାସୀ	bioclimate	ଜୈବ ଜଳବାୟୁ

biocide		bio reaerve	
biocide	ଜୀବମାରି	biogenetic	ଜୈବ ସୃଜିତ
biocoendogy	ଜୀବ ସହ ପୁଷ୍ଟି ବିଜ୍ଞାନ	biogenic	ଜୈବ ବିକାଶ
binary	ଦ୍ୱିୟାଙ୍କ	biogeography	ଜୈବ ଭୂଗୋଳ
bioassay	ଜୈବ ମାପନ	biome	ଜୀବାଳି, ଜୀବଯୁକ୍ତ
biochemistry	ଜୈବ ରସାୟନ	bionomics	ଜୀବ ପରିବେଶ ବିଜ୍ଞାନ
biological control	ଜୈବ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ	bioplasm	ପ୍ରଜୀବକ, ଜୀବରସ
biological clock	ଜୈବ ଘଣ୍ଟା	biotic factor	ଜୈବ କାରକ
biologist	ଜୀବ ବିଜ୍ଞାନୀ, ଜୀବ ବିଜ୍ଞାନଚିତ୍	bio normal nomendature	ଦ୍ୱିନାମୀୟ ନାମକରଣ
biology	ଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ	bio diversity	ଜୀବ ବିବିଧତା
biomass	ଜୈବିକ ବସ୍ତୁତ୍ୱ	bio genesis	ଜୀବ ଉତ୍ପତ୍ତି ପ୍ରଣାଳୀ
biochore	ଜୈବ ସୀମା	bio logical oxygen demand	ଜୀବ ଅମ୍ଳଜାନ ଚାହିଦା
biocidal	ଜୈବନାଶୀ, ଜୈବମାରି	biophagus	ଜୀବ ଭୋଜୀ
biocontrol	ଜୈବନିୟନ୍ତ୍ରଣ	biophysical	ଜୀବ ଭୌତିକୀ
bioform	ଜୈବରୂପ	biopolymer	ଜୀବ ବହୁରୂପତା
biodegradable	ଜୈବଅବନତିକ୍ଷମ	bioprocess	ଜୀବ ପ୍ରକ୍ରିୟା
biofuel	ଜୈବଜାଳେଣୀ	bio remiediaction	ଜୀବ ପ୍ରତିକାର
biogenesis	ଜୈବ ସୃଜନ	bio reaerve	ଅଭୟ ଜୀବମଣ୍ଡଳ ସଂରକ୍ଷିତ ଓ ଜୀବମଣ୍ଡଳ

biosphere		blastospore	
biosphere	ଜୀବ ମଣ୍ଡଳ	biseptate	ଦ୍ୱିପଟିଳ
biostatistics	ଜୈବ ସାଂଖ୍ୟିକୀ, ଜୀବପରି ସଂଖ୍ୟାନ	bisporic	ଦ୍ୱିରେଣୁ
biosynthesis	ଜୈବ ସଂଶ୍ଳେଷଣ	bisporangiate	ଦ୍ୱି-ରେଣୁପେଟିକ
biosystem	ଜୈବ ପ୍ରକ୍ରିୟା	bitegmic	ଦ୍ୱି ଅଧାବରଣୀ
biosystematics	ଜୈବ ବର୍ଗୀକରଣ ବିଜ୍ଞାନ	bitemate	ଦ୍ୱିତ୍ୱିପତ୍ରୀ, ଦୁଇ-ତିନି ପତ୍ରୀଆ, ଦୁଇ-ତିନିଶାଖୀଆ
biota	ଜୀବଜାତ	bitter rot	ତିକ୍ତ ବିଗଳନ
biometry	ଜୀବମିତି	bivalent	ଦ୍ୱିଗଳ ଗୁଣପୂତ୍ର, ଦ୍ୱି-ସଂଯୁକ୍ତ
biotype	ଜୀବ ପ୍ରଭୂପ	black rust	କୃଷ୍ଣ ଜଳଜ
biparous	ଦ୍ୱିଶାଖୀ	bladder	ଆଶାୟ, ପାଣିଜମୁଥା ଥଳୀ, ଜଳ ସଂଗ୍ରହୀ ଥଳି
bipinnate	ଦ୍ୱିପକ୍ଷକ	blade	ଫଳକ
biotope	ଜୀବକ୍ଷେତ୍ର	blastomere	ପ୍ରଭୂଣ କୋଷ, ପ୍ରଭୂଣ କୋଷ
bipartite	ଦ୍ୱିଭାଜିତ	blastula	ପ୍ରଭୂଣ
bipolar	ଦ୍ୱିମେରୁ, ଦ୍ୱିଧ୍ରୁବୀୟ	blanching	ବିରଞ୍ଜନ
biporose	ଦ୍ୱିରନ୍ଧ୍ରୀ	blast	ଫୋଟକା ରୋଗ
biotechnology	ଜୀବ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଜ୍ଞାନ	blastocarpous	କୋରକଫଳୀ
biseriate	ଦ୍ୱିଶ୍ରେଣୀକ	blastospore	କୋରକୀରେଣୁ
biserrate	ଦ୍ୱିସୁଦତୀ		

blight		breeding	
blight	ମୃତକ, ପତ୍ରପୋଡ଼ା ରୋଗ	botanical garden	ଉଦ୍ଭିଦୋଦ୍ୟାନ
blight. late	ପ୍ରାୟମୃତକରୋଗ/ ବିଳମ୍ବ ପୋଡ଼ା ରୋଗ	botanist	ଉଦ୍ଭିଦବିତ୍, ଉଦ୍ଭିଦବିଜ୍ଞାନୀ
blight early	ବାଲୁତମୃତକ ରୋଗ/ ସହଜପୋଡ଼ା ରୋଗ	branchlet	ଉପଶାଖା
bloom	ପ୍ରାଂଶୁଳିକା, ପ୍ରସ୍ଫୁଟନ	brachy meiosis	ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିଭାଜନ
blepharoplast	ବ୍ଲେଫାରୋପ୍ଲାଷ୍ଟ	broth	ବ୍ରଥ, ସାନ୍ଦିତରସ, ଝୋଳ
boreal	ପ୍ରବାଳୀ, ପାଚନଜାତୀୟ ବୃକ୍ଷରାଜୀ	bryologist	ବାୟୋବିଜ୍ଞାନୀ, ବ୍ରାୟୋବିତ୍, ହରିତ ଉଦ୍ଭିଦ ବିଜ୍ଞାନୀ
blossom	ପ୍ରସ୍ଫୁଟନ	bulliform	ଆବୁଆ ଗଠନ/ଆବର୍ଣ୍ଣ ଗଠନ
blotch	ଦାଗ	bract	ଉପପତ୍ର
branchlet	ଉପଶାଖା	bract, petaloid	ଦଳାଭ ଉପପତ୍ର
brand spore	ବ୍ରାଣ୍ଡସ୍ପୋର, ଛାପରେଣ୍ଡ	bract scaly	ଶଳ୍କୀ ଉପପତ୍ର, ଖୋଳପାୟୁକ୍ତ ଉପପତ୍ର
blue-greenalgae	ନୀଳ ହରିତ ଶୈବାଳ	bracteate	ଉପପତ୍ରୀ
body cell	ଅଙ୍ଗକୋଷ, କାର୍ଯ୍ୟକ କୋଷ	bractlet, bracteolate	ଉପପତ୍ରକ
bog	ପକ, କାଦୁଅ, ଅମ୍ଳିପକ	branch	ଶାଖା
bordeauxmixture	ବୋର୍ଡୋ ମିଶ୍ରଣ	branching	ଶାଖାନ୍ୟସନ/ଶାଖାବିନ୍ୟାସ
bordered pit	ପ୍ରାଚୀନ ଗର୍ତ୍ତ	breathing root	ଶ୍ୱସନ ମୂଳ
bole	ଲମ୍ବଗଣ୍ଡି	breeding	ପ୍ରଜନନ, ପ୍ରଜାୟୀ

bristle		caffeine	
bristle	ତୀକ୍ଷ୍ଣ ରୋମ	bundle, radial	ଅରାୟ ବିଡ଼ିକ
brown algae	ପିଙ୍ଗଳ ଶୈବାଳ	bundle sheath	ବିଡ଼ିକାବରଣ
brown rot	ପିଙ୍ଗଳ ବିଗଳନ	bunt	ଗନ୍ଧିକଜଳୀ, ବଣ୍ଡ
brownian movement	ବ୍ରାଉନୀୟ ଚଳନ, ଯଦୃଞ୍ଚା ଚଳନ	bur, burr	କଣ୍ଟକୀଫଳ, କାଷ୍ଠଗ୍ରାଫି
bryology	ବାୟୋଲଜି, ହରିଡ଼ଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ	burgundy mixture	ବର୍ଗଣ୍ଡି ମିଶ୍ରଣ
bud	କଳିକା, ମୁକୁଳ	bush	ଗୁଳ୍ମ, ବୁଢ଼ା
bud flower	ପୁଷ୍ପ ମୁକୁଳ	buttress root	ସ୍ଥିରକ ମୂଳ
bud, vegetative	ଅଜୀୟ ବଳିକା	by product	ଉପଜାତ ପଦାର୍ଥ, ଉତ୍ପାଦ
bud scale	କଳିକା ଶିଳ୍ପ		
bud spot or chemera	ଆଜିକ ସଙ୍କର		
budding	କଳିକନ	cactus	ବକ୍ସୀ, ନାଗଫେଣୀ
buffer	ବଫର, ପ୍ରତ୍ୟାବରୋଧ		ଜାତୀୟ ଉଦ୍ଭିଦ
buffer solution	ବଫର ଦ୍ରବଣ, ପ୍ରତ୍ୟାବରୋଧ ଦ୍ରବଣ	caducous	ଆଶୁପାତୀ
bulb	ଲଣ୍ଠନ, ପିଆଜ ଜାତୀୟ କାଣ୍ଡ କନ୍ଦ	cadophore	ମୁକୁଳ ଧର
bulbil	କନ୍ଦିକା, ଆଳୁମାତରା	caecostoma, caecostoma	ଆବୃତ ଷ୍ଟୋମା
bunchy top	ଗୁଚ୍ଛିତାଗ୍ର	caenomorphism	ନବରୂପତା
		caffeine	କାଫେଇନ

calcareous		canopy	
calcareous	ଚୁର୍ଣ୍ଣୀ, ଚୁନମୟ	calyptra	ଶୀର୍ଷ ତ୍ରାଣ, ଶୀର୍ଷ ପଟଳ
calcification	ଚୁର୍ଣ୍ଣୀୟନ, ଚୁର୍ଣ୍ଣନ	calyptrogen	ଶୀର୍ଷ ପଟଳକ
callicole (calcolous)	ଚୁର୍ଣ୍ଣାବାସୀ, ଚୁର୍ଣ୍ଣଗ୍ରାହୀ	calyx	ବୃତ୍ତି ମଣ୍ଡଳ
calcifuge	ଚୁର୍ଣ୍ଣାଦେଷୀ, ଚୁର୍ଣ୍ଣତାରୁ	calyx tube	ବୃତ୍ତି ମଣ୍ଡଳ ନଳିକା
calceolate	ଚୁର୍ଣ୍ଣରୂପୀ, ଆଚୁର୍ଣ୍ଣନ	camara lucida	କାମାରା ଲୁସିଡ଼ା
calciferous	ଚୁନଯୁକ୍ତ	cambium	କମ୍ବିଅମ୍, ଚିବର୍ତ୍ତକୀ
calcifobe	ଚୁନ ବିଦେଷୀ	cambium fascicular	ଆନ୍ତଃବିତ୍ତିକ ଚିବର୍ତ୍ତକୀ
callose	କାଷ୍ଠିକ	cambium primary	ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଚିବର୍ତ୍ତକୀ
calloidy	ପିଣ୍ଡିକା, ବିଣ୍ଡି	cambium ring	ଚିବର୍ତ୍ତକୀ ବଳୟ
calorie	କାଲୋରୀ	campanulate	ଘଣ୍ଟାକାର
caloritropic	ତାପାନୁବର୍ତ୍ତୀ	campylotropous ovule	ଅଣୁ ଖୁରାକୃତି ଡିମ୍ବକ, କୁବଜାକାର ଡିମ୍ବକ
caloritropism	ତାପାନୁବର୍ତ୍ତନ	canal cell	ନାଳକୋଷ, କୁଳ୍ୟାକୋଷ
callus	କାଲସ୍, ନିଷ୍ପେଜ, ନିର୍ବେଦ	canicula	ନାଳିକ
calyciflorae	ବୃତ୍ତିଜନକ	caniculate (canaliculate)	ନାଳଯୁକ୍ତ
calyciform	କୋଟରକୀ	canker	କାଙ୍କର, ଯାଦୁରା ରୋଗ
calycine	ବୃତ୍ତିୟ, ବୃତ୍ତିଧର୍ମୀ	cannula	ପ୍ରଦକ୍ଷିଣୀ
calycle	ଅଧିବୃତ୍ତି	canopy	ବିତାନ
calyculate	ଅଧିବୃତ୍ତିକ		

capillary		carpopore	
capillary	କୈଶିକ	carbon assimilation	ଅଙ୍ଗାର ସଂଶ୍ଳେଷଣ
capillarity	କୈଶିକତା	carbon dioxide	ଅଙ୍ଗାରକାନ୍ଦୁ, ଅଙ୍ଗାରାନ୍ଦୁ
capillary attraction	କୈଶିକ ଆକର୍ଷଣ	carcerulus	କର୍ଷେରୁଲସ୍
capillifom	କେଶରୂପୀ	carcinogen	କର୍କଟ ଜନ
capillary water	କୈଶିକ ଜଳ	carina	ନୌତଳ
capitulate	ଶୀର୍ଷକ, ମସ୍ତକୀୟ	carinal	ନୌତଳୀ
capitulum	ମୌଳି, ଜଟାୟୁକ୍ତ, କ୍ୟାପିଟୁଲମ୍	carotene (carotin)	ପାତକୀ, କାରୋଟିନ୍
capillitium	କେଶ ଜାଲିକା	caretonoid	କାରୋଟୋନାଇଡ, ପାତକୀୟ
capitate	ସଶୀର୍ଷ	carnation	ପାତବର୍ଣ୍ଣକ, କାର୍ନେସନ, ବର୍ଣ୍ଣବିବର୍ଣ୍ଣନ
capitulate	ଶୀର୍ଷକ, ମସ୍ତକୀୟ	carpel	ଫଳିକା
capsulate	ସ୍ତୋତକୀୟନ	carpetting plant	ଆସ୍ତେରଣି ଉଦ୍ଭିଦ
capsule	ସ୍ତୋତକ, କ୍ଷୁଦ୍ରଧାରିକା	carpogonium	କାର୍ପୋଗୋନିୟମ, ଫଳଯୋନି
capsular	ସ୍ତୋତକୀୟ	carpology	ଫଳ ବିଜ୍ଞାନ
capsule ligament	ସ୍ତୋତକୀ ବନ୍ଧନୀ	carpophagous	ଫଳ ଭକ୍ଷୀ
carbohydrate	କ୍ଷେତସାର, ଶର୍କରା ଜାତୀୟ	carpopore	ଫଳ ଧାରିକା
carbon	ଅଙ୍ଗାରକ, ଅଙ୍ଗାର		
carbon sink	ଅଙ୍ଗାରଧାନୀ		

carpospore		caulonema	
carpospore	ଫଳଧାରିକା ରେଣୁ, କାର୍ପୋରେଣୁ	catalysis	ଆବେଜକତା, କାଟାଲିସିସ୍
carposporophyte	କାର୍ପୋରେଣୁପ୍ରସୂ, ଫଳଧାରିକାରେଣୁ ପ୍ରସୂ	cataplasia	କୋଶିକା ହ୍ରାସ
carpotropism	ଫଳଧାରିକାଭିମୁଖୀ	cataplasia	ଅପବୃଦ୍ଧି
carrier	ବାହକ	cataplasia	ଅପବର୍ଦ୍ଧନ
carrying capacity	ବହନ କ୍ଷମତା	catchment basin	ଜଳଗ୍ରହଣ ଅବବାହିକା
caryopsis	ବୀଜୋପାଙ୍ଗ	catenulate	ଶୃଙ୍ଖଳିତ
cash crop	ଧନପ୍ରଦ ଫସଲ	caudex	ଉତ୍ତମ ଅକ୍ଷ
casparian band	କାସ୍ପାରୀ ପଟୀ	caudicle	ପରାଗ ଯୋଜକ
cataphyll	ଉପପତ୍ର	caulescent	ପ୍ରକଟ କାଣ୍ଡ
catalyst	କାଟାଲିଷ୍ଟ, ଆବେଜକ	caulicle	ପ୍ରାକ୍ କାଣ୍ଡ
catalytic agent	ଆବେଜନୀକ	cauliferous	କାଣ୍ଡ ପ୍ରସୂ
catabolism (katabolism)	ଉପପାଚନ	cauliform	କାଣ୍ଡାକାର
catabolic repression	ଅପଚୟ ଦମନ	cauline	ସ୍ତମ୍ଭୀୟ
catadromic(catadromous)	ଅଧୋଗାମୀ	cauline leaf	ସ୍ତମ୍ଭୀୟ ପତ୍ର
catkin	କାଟକିନ, ନିଲମ୍ବଶୂକୀ	caulis	ସ୍ତମ୍ଭ
catalase	କାଟେଲେଜ୍	cauloid	କାଉଲିନ, ଯୁକ୍ତ
		caulonema	ଅହରିତ ଚନ୍ଦ୍ର

caulophyte

cell plasm

caulophyte	ସ୍ତମ୍ଭାକ୍ରମୀ କବଳ	cell doctrine	କୋଷିକା/କୋଷ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ
caulotaxis	ଶାଖା ବିନ୍ୟାସ	cell drug system	କୋଷିକା ଔଷଧ ତନ୍ତ୍ର
causal organism (casusative agent)	ରୋଗକାରକ ଜୀବ	cell dynamics	କୋଷିକା ଗତି ବିଜ୍ଞାନ
cavernicolous	ଗୁହାବାସୀ, କନ୍ଦରାବାସୀ	cell fate	କୋଷ ବିଧି
cavity	ଗହ୍ୱର, କନ୍ଦର, ଗୁହା	cell fibre	କୋଷ ତନ୍ତୁ
intercellular	ଅନ୍ତକୋଷ କୋଚର	cell fraction	କୋଷ ଭଗ୍ନାଂଶ
cecidiology	ପିଟିକା ବିଜ୍ଞାନ	cell frequency	କୋଷିକା ପୁନଃ ପୌନିକତା
cecidium	ସେସିଡ଼ିୟମ	cell fuel	କୋଷିକା ଜଳନ
cell	କୋଷିକା, କୋଷ	cell fusion	କୋଷିକା ସଂଯୋଜନ
cell budding	କୋଷ କଳିକନ	cell hybrid	କୋଷିକା ସଙ୍କର (କୋଷିକା=କୋଷିକା=କୋଷ)
cell cavity	କୋଷ, (କୋଷିକା) କୋଚର	cell inclusion	କୋଷିକା ଅନ୍ତର୍ଭରଣ
cell cleavage	କୋଷିକା ଭେଦନ	cell nucleus	କୋଷିକା ନ୍ୟଷ୍ଟି
cell constancy	କୋଷିକା ସ୍ଥିରତା	cell line	କୋଷ (କୋଶା) ଧାର
cell content	କୋଶା ଅନ୍ତବସ୍ତୁ	cell lineage	କୋଷିକା ବଂଶପରମ୍ପରା
cell disjunction	କୋଷିକା ବିଯୋଜନ	cell membrane	କୋଷାବରଣ, କୋଷଜଳା
cell division	କୋଷ ବିଭାଜନ	cell multiplication	କୋଷିକା ଗୁଣନ
		cell plasm	କୋଷିକା ରସ

cell proliferation		coenozoic era	
cell proliferation	କୋଷିକା ବହୁଳନ	cellular differentiation	କୋଷାନ୍ତର ବିଭେଦନ
cell plate	କୋଷିକା ପଟ୍ଟିକା	cellular endosperm	କୋଷୀୟ ଭୃଣପୋଷ
cell product	କୋଷିକା ଉତ୍ପାଦ୍ୟ	cellular envelope	କୋଷୀୟ ଆବରଣ
cell sap	କୋଷିକା ରସ	cellular expansion	କୋଷୀୟ ପ୍ରସାରଣ
cell structure	କୋଷିକା ସଂରଚନା, କୋଷିକା ସଂଗଠନ	cellular mechanism	କୋଷୀୟ କୌଶଳ,
cell theory	କୋଷିକା ତତ୍ତ୍ୱ	cellular organisation	କୋଷୀୟ ବିଧି, କୋଷୀୟ ସଂଗଠନ
cell vacuole	କୋଷିକା ରସଧାନୀ	cellular permeability	କୋଷୀୟ ପାରଗମ୍ୟତା
cell wall	କୋଷ ଭିତ୍ତି, କୋଷିକା ପ୍ରାଚୀର କାନ୍ଥ, କୋଷ ପ୍ରାଚୀର	cellular respiration	କୋଷୀୟ ପ୍ରଶ୍ୱସନ
cellobiose	ସେଲୋବିଓଜ୍	cellular structure	କୋଷୀୟ ଗଠନ
cellulose	ସେଲ୍ୟୁଲୋଜ୍	cellular texture	କୋଷୀୟ ବନ୍ଧନ
cellulase fibre	ସେଲ୍ୟୁଲୋଜ୍ ତନ୍ତୁ	cellular totipotency	କୋଷୀୟ ପୂର୍ଣ୍ଣବିଭବତା
cellulase	ସେଲ୍ୟୁଲେଜ୍	centriole	କେନ୍ଦ୍ରିକ
censer mechanism	ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କୌଶଳ	centromere (kinetochore)	ଗୁଣସୂତ୍ର କେନ୍ଦ୍ର ସେଣ୍ଟ୍ରୋମିଆର
centric leaf	କେନ୍ଦ୍ରିକ ପତ୍ର	centrosome	ସେଣ୍ଟ୍ରୋସୋମ, ଚାରାକେନ୍ଦ୍ର, ଗୁଣସୂତ୍ର ତନ୍ତୁ
cellular	କୋଷାବାନ, କୋଷିୟ (କୋଷୀୟ)	coenospecies	ପାରିସ୍ପେଷିକ ଜାତି
		coenozoic era	ସିନୋଜୋଇକ୍ କଳ୍ପ

centifolious		chlorenchyma	
centifolious	ଶୀତପର୍ଣୀ	chemoautotroph	ରାସାୟନସ୍ୱପୋଷଣ
central mother cell	କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ମାତୃକୋଷିକା	chemosynthesis	ରାସାୟନସଂଶ୍ଳେଷଣ
centric	ଚକ୍ରୀକ, କେନ୍ଦ୍ରୀକ	chelate	ଚିଲେଟ୍, ନିଃସରଣ
centrifugal	କେନ୍ଦ୍ରାପଗ, କେନ୍ଦ୍ରପସାରୀ, କେନ୍ଦ୍ରୋପଗ	chelation	ଚିଲେସନ, ନିଃସରଣ
centrifuge xylem	କେନ୍ଦ୍ରପସାରି ଜାଇଲେମ୍	chat fruit	ଷୁଦ୍ରଫଳ
centrifuge	କେନ୍ଦ୍ରପସାରି ଯନ୍ତ୍ର ସେଣ୍ଟ୍ରିଫୁଝ୍	chlorophyll	ହରିତକୀ, ହରିତ୍ୱର୍ଣ୍ଣକୀ
centripetal	ଅଭିକେନ୍ଦ୍ରୀ, କେନ୍ଦ୍ରାଭିମୁଖୀ	chloroplast	ହରିତ ଲବକ କ୍ଲୋରୋପ୍ଲାଷ୍ଟ
centripetal xylem	ଅଭିକେନ୍ଦ୍ରୀ ଜାଇଲେମ୍, କେନ୍ଦ୍ରାଭିମୁଖୀ ଜାଇଲେମ୍	chemolumiscence	ରସାୟନ ପ୍ରଦୀପ୍ତି
cereal	ଶସ୍ୟ	chemonasty	ରସାୟନକୁଞ୍ଚନ
cernuous	ଅଧୋମୁଖୀ	chemotactic	ରସାୟନସାରି
cernuous flower	ଅଧୋମୁଖୀ ପୁଷ୍ପ	chemotaxis	ରସାୟନସରଣ
chaff	ତୁଷ, ଚଣୁ	chemotropic	ରସାୟନବର୍ତ୍ତନ
chalaza	ଛଦବନ୍ଧ	chiasma	ପାରାନ୍ତର ବିନ୍ଦୁ
chalazogamy	ଛଦବନ୍ଧ ଯୁଗ୍ମନ	chimaera	ଆଜିକ (ଅଜୀକ) ସଙ୍କର
chasmogamy	ଉନ୍ମିଳ ପରାଗଣ	chitin	କାଇଟିନ୍, କଠିନି
character	ଗୁଣ, ଲକ୍ଷଣ	chlamydospore	ସ୍ୱାଛଦରେଣୁ
		chlorenchyma	ହରିତ ପେଶୀ

chlorosis			cladode
chlorosis	ପାଣ୍ଡୁରଣ, ହରିତାଂଶକ୍ଷୟ	chromosomal mutation	ଗୁଣସୂତ୍ର ନବୋତ୍ଥାନ
chlorotic	ପାଣ୍ଡୁର	chromosomal number	ଗୁଣସୂତ୍ର ସଂଖ୍ୟା
chlorotic ring	ପାଣ୍ଡୁର ବଳୟ	chromosomal replication	ଗୁଣସୂତ୍ର ପ୍ରତିକୃତି କରଣ
chondriosome	କଣ୍ଡିଓସୋମ୍	chromosomal viability	ଗୁଣସୂତ୍ର ଜୀବନ କ୍ଷମତା
chromatid	କ୍ରୋମାଟିଡ୍	chromosomal substitution	ଗୁଣସୂତ୍ର ବଦଳନ
chromatin	ବର୍ଣ୍ଣକା, ନ୍ୟଷ୍ଟିବର୍ଣ୍ଣକା	chronic system	ସ୍ଥାୟୀ ଲକ୍ଷଣ
chromatin network	ନ୍ୟଷ୍ଟିବର୍ଣ୍ଣକା ଜାଲିକା	cilia	ପକ୍ଷୁ
chromatography	ବର୍ଣ୍ଣକା ଲେଖ	ciliary movement	ପକ୍ଷୁଚଳନ
chromatophor	ବର୍ଣ୍ଣ ଧାରିକା	cineraceous	ଭସ୍କିଳ
chromatoplasm	ବର୍ଣ୍ଣ ଜୀବକ/ବର୍ଣ୍ଣକାରସ	circinate	କଣ୍ଠଳିତ, ଅଗ୍ରବଳିତ
chromatogenesis	ବର୍ଣ୍ଣକ ଜନନ	circulatory movement	ଗୁର୍ଣ୍ଣକ ଗତି
chromomere	ବର୍ଣ୍ଣକଶିକା, କ୍ରେମୋମିଆର	circulation	ପରିଗୁର୍ଣ୍ଣନ
chromonema	କ୍ରେମୋନିଆ	circadian rhythm	ଅହର୍ନିଶ ତାଳ
chromoplast	ବର୍ଣ୍ଣଲବକ	circumnutation	ପରିଚକ୍ର ଚଳନ
chromosome	ଗୁଣସୂତ୍ର, କ୍ରୋମୋଜୋମ୍	cirrous, cirrhese	ସୂତ୍ରତନ୍ତୁ, ସତନ୍ତୁ
chromosomal aberration	ଗୁଣସୂତ୍ର ତ୍ରୁଟି, ଗୁଣସୂତ୍ରର ଅସଂଗଠନ	cis-arrangement	ଅବର ସଂସ୍ଥାପନ, ସୁଗୁଣ ସଂସ୍ଥାପନ, ଯୁଗ୍ମନ
chromosomal mapping	ଗୁଣସୂତ୍ର ଚିତ୍ରଣ	cladode	ପତ୍ରାକ, କ୍ଲଡୋଡ୍

cladophyll		climbing root	
cladophyll	ପତ୍ରଭା	climatograph	ଜଳବାୟୁ ରେଖାଚିତ୍ର
clamp connection	ସଂଧରକ ଯୋଗ	climax	ଚରମାବସ୍ଥା/ ଚରମସ୍ତର
classification	ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗ କରିବା	climax area	ଚରମ କ୍ଷେତ୍ର
clavate	ଗଦାକୃତି, ମୂଷଳାକୃତି	climax community	ଚରମ ଗୋଷ୍ଠୀ
claw	ଫଙ୍ଗା	climax forest	ଚରମ ବନ
clawed	ନଖରିତ	climax forest stage	ଚରମ ବନସ୍ତର
clay	କାଦୁଅ, କର୍ଦ୍ଦମ	climax formation	ଚରମ ଗଠନ
cleavage	ଫାଟ, ଭାଙ୍ଗି, ବିଖଣ୍ଡନ	climax population	ଚରମ ଜୀବସଂଖ୍ୟା
cleistogamous	ସୂକ୍ଷ୍ମ ପରାଗୀ	climax stage	ଚରମାବସ୍ଥା
climatic	ଜଳବାୟୁ ବିଷୟକ	climax unit	ଚରମ ଏକକ
climatic adaptation	ଜଳବାୟୁ ଅନୁକୂଳନ	climax vegetation	ଚରମ ଉଦ୍ଭିଦରାଜୀ, ଚରମଶାକାଳୀ
climatic race	ଜଳବାୟୁ ପ୍ରକାରି	climber	ଆରୋହୀ, ରୋହିଣୀ
climatic succession	ଜଳବାୟୁ ଅନୁକ୍ରମ	climber hook	ଅଙ୍କୁଶାରୋହୀ
climatic climax	ଜଳବାୟୁ ଚରମାବସ୍ଥା	climber petiole	ବୃତ୍ତାରୋହୀ
climatic factor	ଜଳବାୟୁ କାରକ	climber tendril	ଆକର୍ଷାରୋହୀ
climatic type	ଜଳବାୟୁ ପ୍ରକାର	climbing plant	ଆରୋହୀ ପାଦପ/ଉଦ୍ଭିଦ
climatic zone	ଜଳବାୟୁ ମଣ୍ଡଳ	climbing root	ଆରୋହୀ ମୂଳ

clinandrium			coenocytic
clinandrium	ପରାଗକୋଷାଶୟ	clump	ପୁଲ୍, ଗୋଛା
clinanthium	ମଣ୍ଡକାସନ	coalescence	ଏକୀଭବନ, ସହମିଳନ
cline	ପ୍ରବଣକ, ପ୍ରବଣତା	co-action	ସହକ୍ରିୟା
clisere	ଜଳବାୟୁ ଚରମସ୍ତର	coadaptation	ସହାନୁକୂଳନ
clock wise	ଦକ୍ଷିଣା ବର୍ତ୍ତ, ଘଡ଼ି ଦିଗ ଅନୁସାରେ	coagulation	ଜମାଟବାନ୍ଧିବା
clone	ଅଙ୍ଗାଶ, ଅଙ୍ଗାଅଂଶ	coagulant	ଜମାଟକାରୀ
clonal section	ଅଙ୍ଗୀୟ ମନୋନୟନ	coagulated	ଏକୀଭୂତ
clone selection	ଅଙ୍ଗ ମନୋନୟନ	coaxial	ସମାକ୍ଷ
cloned gene	ସାଧୁତ ଜିନ୍	coallele	ସହବିକଳ
closed bundle	ବନ୍ଦ ବିଡ଼କ	coat	ଖୋଳପା, ଆବରଣ
close community	ଅନ୍ତରଙ୍ଗ, ପାଖଗୋଷ୍ଠୀ, ସନ୍ନିକଟ ଗୋଷ୍ଠୀ	coccus	ଗର୍ଭୁଳ, ଫଳାଂଶ
closed forest	ସଂବୃତ ବନ	coding sequence	ସଂହିତାନୁକ୍ରମ
club	ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠ, ମୁଦ୍‌ଗର	codominance	ସହପ୍ରଭାବ, ସହପ୍ରକଟନ
club moss	ମୁଦ୍‌ଗରକ	codon	କୋଡ଼ନ୍
club root	ମୁଦ୍‌ଗର ମୂଳ	coenobium	ସମ୍ମିଶ୍ରଣ
club shaped	ମୁଦ୍‌ଗରକାର	coenocyte	ସଂକୋଶୀ
		coenocytic	ବହୁନ୍ୟସିକୋଷ, ସଂକୋଶୀ

coenogamete		compliment	
coenogamete	ସଂଯୁଗକ	columella	ସ୍ତମ୍ଭିକା
coenzyme	ସହସଂଦ୍ୱରକ, କୋଏଜାଇମ୍	colony	ମଣ୍ଡଳ
coenozygote	ସଂଯୁଗ୍ମକ	column	ସ୍ତମ୍ଭ
cofactor	ସହକାରକ	coma	ମୁକୁଟ
cohesion	ସଂସକ୍ତି	community	ଗୋଷ୍ଠୀ
cohort	ଗୋତ୍ର	commensalism	ସଙ୍ଗବାସ, ସହଭୋଜିତା
coincidence	ମେଳ, ସମ୍ପାତ	commisure	ସନ୍ଧ୍ୟାୟକ
cold resistance	ହିମ ପ୍ରତିରୋଧ	community regeneration	ଗୋଷ୍ଠୀ ପୁନରୋତ୍ପତ୍ତି
coleoptile	କାଣ୍ଡ କଲକ, ଭାବକାଣ୍ଡ ଆବରଣ	community dynamics	ଗୋଷ୍ଠୀ ଗତିକୀ
coleorhiza	ମୂଳକଲକ, ଭାବମୂଳାବରଣ	community ecology	ଗୋଷ୍ଠୀ ପାରିସ୍ଥିତିକୀ
collar	ବେକପଟି	community type	ଗୋଷ୍ଠୀ ପ୍ରଭୂପ
collagen	କୋଲାଜେନ୍	comose	ରୋମଗୁଚ୍ଛୀ, କେଶଗୁଚ୍ଛ
collateral	ସମପାର୍ଶ୍ବ	compatibility	ସୁସଂଗତି, ସଂଯୋଜ୍ୟତା
collateral inheritance	ସମପାର୍ଶ୍ବ ବଂଶଗତି, ସମପାର୍ଶ୍ବ ବଂଶାନୁକ୍ରମିକ	companion cell	ସଙ୍ଗକୋଶିକା
colloid	କଲଏଡ୍, ଶ୍ଳେଷାଭ	compensation point	ସମତୁଲ-ଅବସ୍ଥା, ସମତୁଲ୍ୟ ବିନ୍ଦୁ
colloidal	କଲଏଡ଼ାଳ, ଶ୍ଳେଷାଭୀ	competition	ପ୍ରତିଯୋଗିତା
		compliment	ଅନୁପୂରକ

complementary gene		conifer	
complementary gene	ଅନୁପୁରକ ଜିନ୍	concentric bundle	ସକେନ୍ଦ୍ରୀ ବିଡ଼ିକ
complex	ସଂମିଶ୍ର, ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ	conceptacle	ନିଧାନୀ
component	ଅଂଶକ	condensed	ଘନୀକୃତ, ଘନୀଭୂତ
composite	ସଂଘିକ, ସଂଯୁକ୍ତ	condenser	ଘନୀଭୂତକାରୀ
composite fruit	ସଂଘିକ ଫଳ, ସଂଯୁକ୍ତ ଫଳ	conditional dominance	ସର୍ତ୍ତମୂଳକ ପ୍ରଭାବିତା
complete flower	ପୂର୍ଣ୍ଣ ପୁଷ୍ପ	conduplicate	ଚକ୍ଷପକ୍ଷ
compound	ଶାଖାୟିତ, -ଯୌଗିକ	conduplicate venation	ଚକ୍ଷପକ୍ଷ ଶିରାବିନ୍ୟାସ
compound determiner	ଯୌଗିକ ନିର୍ଦ୍ଧାରକ, ସଂଯୁକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଧାରକ	cone	ଶିଙ୍ଖୁ
compound inflorescence	ଶାଖାୟିତ ସ୍ତବକ, ପୁଷ୍ପ ମଞ୍ଜରୀ	cone scale	ଶିଙ୍ଖୁ ମାପ; ଶିଙ୍ଖୁ କାଢ଼ି
compound leaf	ଯୌଗିକ ପତ୍ର	cone shell	ଶିଙ୍ଖୁ ଖୋଳ
compound receme	ଶାଖାୟିତ ଅସୀମ ସ୍ତବକ	configuration	ସଂରୂପଣ
compound spike	ଶାଖାୟିତ ଶୂଳୀ	confluent	ସଂପ୍ରବାହ
compound umbel	ଯୌଗିକ ଉଚ୍ଛତ୍ର	conglomerate	ଗୁଚ୍ଛାକାର, ଏକତ୍ରିତ
compressed wood	ସଂକୁଚିତ କାଷ୍ଠ	congregate	ସମବେତ
concave	ଅବତଳ	conidiophore	ବାହ୍ୟରେଣୁ ଧାରିକାରଣ
concentric	ସକେନ୍ଦ୍ରୀ	conidium	ବାହ୍ୟରେଣୁ
		conifer	ଶିଙ୍ଖୁ ବୃକ୍ଷ, ପାଇନ ଜାତୀୟ ଗଛ

coniferous		cormiculate	
coniferous	ଶିଳ୍ପପ୍ରସ୍ତୁ, ପାଚନଜାତୀୟ	convolute	ଅନୁବଳିତ
conspecific	ସମଜାତିକ	coprophilous	କରୀଷଜୀବୀ, ଗୋବର ଜୀବୀ, ମଳଜୀବୀ
connective	ସଂଯୋଜକ	copy choice theory	ପ୍ରତିରୂପ ପସନ୍ଦ ତତ୍ତ୍ୱ
consociation	ସହସଂଘ	coralloid root	ପ୍ରବାଳଭଳି ମୂଳ, ପୋହଳା ଭଳି ମୂଳ
constancy	ସ୍ଥିରତା	cordate	ତମ୍ବୁଳାକାର, ପାନପତ୍ରାକାର
contagious	ସଂସର୍ଗ, ସଂକ୍ରମକ	core	ମଞ୍ଜା
continuous variation	ନିରନ୍ତର ଭିନ୍ନ, ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଭିନ୍ନ	coprobios	କରୀଷଜୀବୀ, ମଳଜୀବୀ
contaminant	ସଂକ୍ରମଣ କାରୀ	coprophilous	ମଳାନୁରାଗୀ
continuum	ନିରନ୍ତର, ସତତ	coprophagous	ଶମଳଭୋଜୀ, ମଳଭୋଜୀ, ଗୋମୟଭୋଜୀ
contamination	ସଂକ୍ରମଣ	coprophagy	ଶମଳ ଭୋଜିତା
contiguous	ସଂଲଗ୍ନ, ସମାପସ୍ଥ	coprophyte	ଶମଳୋଦ୍ଭିଦ
contorted	ବ୍ୟାପୃତ	copulation	ସଂଯୁଗ୍ମନ
control	ନିୟନ୍ତ୍ରଣ, କ୍ରିୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ	coriaceous	ଚର୍ମିକ
contractile	ଆକୃଷ୍ଟନଶୀଳ	cork	କର୍କ, ବାହ୍ୟବଳ୍କ
convergence	ଅଭିସରଣ	corn	ଧାନକନ୍ଦ
convergent	ଅଭିସରିତ	cormiculate	ଶୃଙ୍ଗୀ, ଧାନକନ୍ଦବତ୍
convex	ଉତ୍ତଳ		

cornophyte

crisped

cornophyte	ଧନକନ୍ଦାୟ ଉଦ୍ଭିଦ	costate, multi	ବହୁଶିରାଳ
cornus	ମାଂସଳ କାଣ୍ଡ	multicostate	
corn	ଶସ୍ୟ, ଚିଣ୍ଡି	costate, unicastate	ଏକଶିରାଳ
corolla	ଦଳମଣ୍ଡଳ	cotton	କାର୍ପାସ, କପା
corollaceous	ଦଳମଣ୍ଡଳ ଭଳି	cottony	କାର୍ପାସୀ
corolliform	ଦଳମଣ୍ଡଳ ରୂପୀ	cotyledon	ବୀଜପତ୍ର, ଭ୍ରୂଣପ
coronate	କିରୀଟାକାର	cotylifom	ଭ୍ରୂଣପତ୍ରାକାର
corona	ମୁକୁଟ, କିରୀଟ	cotype	ସମରୂପ, ସହରୂପ
corpus	ପିଣ୍ଡ, ଦଣ୍ଡ	cross	ସଙ୍କରଣ, ସଙ୍କର
corpusculum	କର୍ପସ୍କୁଲମ୍, ପିଣ୍ଡକ	coupling	ଯୁଗ୍ମନ
cortex	ତ୍ୱଚା	crossing over	ପର-ଅନ୍ତରଣ
cortex primary	ଆଦିତ୍ୱଚା	crateriform	କଟୋରାକାର
cortex secondary	ଉତ୍ତର ତ୍ୱଚା	creeper	(ବିସର୍ପି) ଲତା
corticolous	ଚର୍ମାଶ୍ରୟୀ	cremocarp	ଜୀର ଫଳି
cortisone	କର୍ଟିସୋନ୍	crenate	ଗୋଲଦନ୍ତୁର
corymb	ସମଶିଖ	cribriform	ଚାଳନୀ କୋଷ
costa	ମଧ୍ୟଶିରା	crinkling	ଆକୁଞ୍ଚନ, ଲୋଚାକୋଚା
costate	ଶିରାଳ	crisped	କୁଞ୍ଚିତ, ଖଦଖଦଡ଼ିଆ

cristate		cyme, biporous	
cristate	କିରିଟୀ, କରିଟୋନ୍	cuperous	ତାମ୍ରବର୍ଣ୍ଣ, ତାମ୍ର
crop	ଫସଲ	cupule	ଚଷିକା
crop land	ଚାଷ ଜମି, ଫସଲ ଜମି	curly-top	କୁଞ୍ଚିତାଗ୍ର, କୁଡାଳାଗ୍ର
cropping pattern	ଚାଷ ପ୍ରଣାଳୀ, ଫସଲ ପ୍ରଣାଳୀ	cuspidate	କଟୋରାଗ, ନିଶିତାଗ୍ର କପାଟାଗ୍ର
cross pollination	ପରପରାଗଣ	cutaneous	ତୃତୀୟ
crozier	କୁଡଳାଗ୍ର	cuticular	ତୃତୀୟ, ତୃତ୍ ସମ୍ପର୍କୀୟ
cruciform	ଚତୁର୍ଭୁଜାକାର	cuticle	ତୃତୀୟତରଣ
crumpled	ଲୋଳିତ	cutin	କ୍ୟୁଟିନ୍
crustose	ପର୍ବତରୂପୀ	cutis	ତୃତ୍
crytogam (cryptogamic)	ଅପୁଷ୍ପକ, ଛଦ୍ମଯୁଗ୍ମୀ	cynophyceae (blue greenalgal)	ନୀଳହରିତ, ଶୈବାଳ
crystalloid	ସ୍ପଷ୍ଟିକାତ	cyathium	ସିକ୍ତୁସ୍ରବକ
culm	ନିଳକାଣ୍ଡ	cycle	ଚକ୍ର
culture	କର୍ଷଣ, ପୋଷଣ	cyclosis	ଜୀବଦ୍ରବ୍ୟ ଘୂର୍ଣ୍ଣନ
cultivar	କୃଷି ଉପତୀତି	cymbaeform, cymbiform	ନୌତଳକାର, ନୌକାକାର
culture medium	ସଂବର୍ଦ୍ଧନ ମାଧ୍ୟମ, ପୋଷଣ ମାଧ୍ୟମ	cyme	ସମୀମ, ସ୍ରବକ
cunifform	ପାନାକାର, କାଳକାକୃତି	cyme, biporous	ଦ୍ୱିପାର୍ଶ୍ୱୀୟ ସମୀମ ସ୍ରବକ

cyme, helicoid		damping off	
cyme, helicoid	ଶୃଙ୍ଖଳ ସ୍ତବକ	cytogenetics	କୋଷାନୁରୋଧିକ
cyme, multiparous	ବହୁପାର୍ଶ୍ୱୀୟ ସ୍ତବକ, ସ୍ତବକ	cyto kinesis	କୋଷୀକାବିଭାଜନ
cyme, scorpioid	ବୃକ୍ଷିକ ସ୍ତବକ	cyto logy	କୋଷ ବିଜ୍ଞାନ
cyme uniporous	ଏକ ପାର୍ଶ୍ୱୀୟ ସ୍ତବକ, ସ୍ତବକ	cyto plasm	କୋଷ ରସ, କୋଷ ଲବିକା
cymose	ସମାମ, ବହୁବର୍ଦ୍ଧିତ	cytoplasmic inheritance	କୋଷରସ ବଂଶାନୁରୋଧି
cymose branching	ସମାମ ଶାଖା ନ୍ୟସନ	cytoplasmic reticulum	କୋଷରସ ଜାଲିକା
cymose inflorescence	ସମାମ ସ୍ତବକ, ସମାମ ପୁଷ୍ପଦଣ୍ଡ	cytoplasmic sterility	ଜୀବକୀୟ ବନ୍ଧ୍ୟତା
cypsela	ମୈଳିଫଳ	cytotaxonomy	ଜୀବକୀୟ ବର୍ଗୀକରଣ
cymule	ସମାମ ଅକ୍ଷବିଶିଷ୍ଟ	cyto toxin	କୋଷବିଷ
cyphella	ଲଘୁକୋର	cytoplasmic factor (plasmagene)	କୋଷ ରସକାରକ (ପ୍ଲାସମୋଜିନ୍)
cyst	ଅପୁଷ୍ପ ଉଦ୍ଭିଦ କୋଷ	cytoplasmic fibril	କୋଷଜୀବକୀୟ ତନ୍ତୁଳ
cystocarp	କୋଷାବୃତ୍ତ ଫଳ, କୋଷପଳ	cytoplasmic inclusion	କୋଷଜୀବକୀୟ
cystolith	ସିସ୍ଟୋଲିଥ୍	D	
cytochemistry	କୋଷ ରସାୟନ		
cytochrome	ସାଇଟୋକ୍ରୋମ୍, କୋଷ ବର୍ଣ୍ଣକା		
cytogamy	କୋଷ ମୁଗ୍ଧନ		
		dactyloid	ଅକ୍ଷୁଲ୍ୟାକାର
		damping off	ଆର୍ଦ୍ରମରଣ

dark break		dehiscent fruit	
dark break	ଅନ୍ଧକାର ଭଙ୍ଗ	decumbent	ପାର୍ଶ୍ୱାରୋହୀ
dark reaction	ଆଲୋକ ଯୁକ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟା	decurrent	ଅଧୋଲମ୍ବୀ
daughter cell	ଅପତ୍ୟ କୋଷ	decussate	ଚତୁଃସାରୀ
daughter chromosome	ଅପତ୍ୟ ଗୁଣସୂତ୍ର	defensive	ରକ୍ଷାକାରୀ
daughter cocnobium	ଅପତ୍ୟ ସମଶୃଳ	deficiency disease	ଅପସୂତି, ଅଭାବ ଜନିତ ବ୍ୟାଧି
daughter colony	ମଣ୍ଡଳୀ, ଅନୁଜାତ ମଣ୍ଡଳୀ	deflexed	ବାହ୍ୟନତ
daughter cyst	ଅପତ୍ୟ ପୁଟୀ, ଅପତ୍ୟ କୋଷିକା, ଅପତ୍ୟ ସିଷ୍ଟ	defoliation	ପତ୍ରମୋଚନ, ପର୍ଣ୍ଣବିହୀନ
day neutral plant	ଦିବା କ୍ଲିବୀ ଉଦ୍ଭିଦ	deheliotropism	ଅଭିଲମ୍ବୀୟ/ ଆଲୋକାନୁ ବର୍ତ୍ତନ
deamination	ନିଃ-ଆମୋନି କରଣ	dehiscence	କ୍ଷୋଚନ, ଦାରଣ
decapitation	ଶୀର୍ଷଛେଦନ, ନିଃଶୀର୍ଷନ	dehiscence, circumsessile	ଚକ୍ରିତ ଦାରଣ
decay	କ୍ଷୟ, ମୁଣ୍ଡକାଟ	dehiscence, loculicidal	କୋଷ୍ଠ ଦାରଣ
decandrous	ଦଶ ପୁଙ୍କେଶରୀ	dehiscence, porous	ରକ୍ତୀୟ ଦାରଣ
decoction	କ୍ୱାଥ	dehiscence, septicidal	ପ୍ରାଚୀର ଦାରଣ
deciduous	ପତ୍ରମୋଚୀ, ରତୁପାତୀ	dehiscence, transverse	ଅନୁପ୍ରସ୍ଥ ଦାରଣ
declinate	ଅଧୋନତ	dehiscence, valvular	କପାଟ ଦାରଣ
decomposer	ଅପଘଟକ	dehiscent fruit	ସ୍ଥୋକେଫଳ, ଦାରକଫଳ
decompound	ବହୁବିଭକ୍ତି		

dehydrating agent		descending axis	
dehydrating agent	ଜଳ ବିଯୋଜକ, ଜଳ ବିଯୋଜନ କାରକ	denitrification	ବିଭୂୟନ, ବିଯବକ୍ଷାରଜନ କରଣ
dehydration	ଜଳ ବିଯୋଜନ, ନିର୍ଜଳନ	density	ସାନ୍ଦ୍ରତା
dehydrogeneation	ଉଦଜାନ ଅପସାରଣ	dentate	ଦନ୍ତୁର, ଦନ୍ତୁରିତ
deliquescent	ଦ୍ରବିଷ୍ଣୁ	denticulate	ସୂକ୍ଷ୍ମଦନ୍ତୁର
deltoid	ତ୍ରିକୋଣାକାର	denuded	ନିରାବୃତ, ନଗ୍ନ
demarcation	ସୀମାଙ୍କନ	déplasmolysis	ଜୀବକ ନିକୁଞ୍ଚନ, ବିସଙ୍କୋଚନ
dematoid	କମ୍ବଳୀ	deploid	ଦ୍ୱିଗୁଣିତ
denaturation	ବିକୃତନ	depressed	ନିମ୍ନିତ, ନିଖୋତ
dendroform	ଦ୍ରୁମାକାର	derived	ଉତ୍ପତ୍ତି, ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତି
dendrocolous	ଦ୍ରୁମବାସୀ	dermal appendage	ତ୍ୱଚାୟ ଉପାଙ୍ଗ
dendrocronology	ଦ୍ରୁମ କାଳାନୁକ୍ରମିତା	dermatogen	ତ୍ୱଚାୟନ
dendrograph	ଦ୍ରୁମଲେଖ	dermatophyte	ତ୍ୱଚାକବକ, ତ୍ୱଚ-ଉଦ୍ଭିଦ
dendroid	ବୃକ୍ଷାକାର	dermis	ତ୍ୱକ୍
dendrology	ଦ୍ରୁମ ବିଜ୍ଞାନ	desalination	ବିଲବଣୀ କରଣ
dendrologist	ଦ୍ରୁମବିଜ୍ଞାନୀ	descending	ଅବରୋହୀ
dendrophilous	ଦ୍ରୁମରାଗୀ	descending axis	ଅବରୋହୀ ଅକ୍ଷ
denizen	ଅଧିବାସୀ		

descent		dialystelic	
descent	ଉତ୍ପତ୍ତି, ଅବତରଣ	diatomin	ଭାଜଆୟମିନ, ଯୁକ୍ତାପ୍ୟ
desert vegetation	ମରୁଣୀକାଳି	diatropism	ଅନୁଲମ୍ବୀୟ ବର୍ତ୍ତନ
desiccation	ଶୁଷ୍କନ	diadelphous	ଦ୍ୱିକୁର୍ତ୍ତୀ
desonosome	ରସଚିକ୍ତ ସଂଲଗ୍ନ	diageotropic	ତିର୍ଯ୍ୟକ୍ ଜ୍ୟାନୁବର୍ତ୍ତୀ
desprouting	ଗଜା ଭାଙ୍ଗିବା	diagnosis	ନିଦାନ
detasseling	ଚଅଁର ଭାଙ୍ଗିବା	diagnostic	ନିଦାନ ସୂଚକ
determinate	ନିଦ୍ଧାରିତ, ସମାପ୍ତିକ	diagnostic character	ନିଦାନୀ ଲକ୍ଷଣ
determination	ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ	diaheliotropic	ତିର୍ଯ୍ୟକ୍ ସୂର୍ଯ୍ୟାନୁବର୍ତ୍ତୀ
detoxification	ନିଃ ବିଷାକ୍ତନ	diakinesis	ଡାଇଆକାଇନେସିସ୍
development	ବିକାଶ	diallele	ଯୁଗ୍ମ ବିକଳ ଦଣ୍ଡକ
deviation	ବ୍ୟତିକ୍ରମ	diallese cross	ଯୁଗ୍ମ ବିକଳ ସଙ୍ଗମ
devolution	ଅବକ୍ରମଣ	dialycarpic	ଭିନ୍ନ ଫଳିକି
devernalization	ବିବାସତୀ କରଣ	dialypetalous	ଭିନ୍ନ ଦଳୀ
dextral	ଦକ୍ଷିଣାବର୍ତ୍ତୀ	diaphyllous (dialy phyllous)	ଭିନ୍ନ ପତ୍ରୀ
diad	ଦ୍ୱିକ	diasepalous (dialy sepalous)	ଭିନ୍ନ ବୃତ୍ତିକ
diadelphous	ଦ୍ୱିବୃତ୍ତୀୟ	dialysis	ଡାଇଆଲିସିସ୍, ବ୍ୟାଣ୍ଡେକ୍ସିସ୍, ରକ୍ତ ନିଷ୍କାସନ ଓ ଅନ୍ତର୍ବର୍ତ୍ତନ
diatomaceous earth	ଡାଇଆଟମୀ ମୃତ୍ତିକା, ଯୁକ୍ତାପ୍ୟ ମୃତ୍ତିକା	dialystelic	ଭିନ୍ନସ୍ତମ୍ଭୀୟ, ଦ୍ୱିଖାଳୀଣ

diandrous		diffusion	
diandrous	ଦ୍ୱିକେଶରୀ	dictyosome	ଡିକ୍ଟିଓସୋମା
diarch	ଦ୍ୱିସ୍ଥ	diclinism	ପୃଥକ୍ ଲିଙ୍ଗତା
diastema	ପ୍ରକ୍ରେଷ ବିଭାଜନ ଅବସ୍ଥା	diclinous	ପୃଥକ୍ ଲିଙ୍ଗୀ
diaster	ଦ୍ୱିତାରକୀ	dicentric	ଦ୍ୱିକେନ୍ଦ୍ରୀ
dicarpellary	ଦ୍ୱିଫଳିକି	dicotyledon	ଦ୍ୱିଭୁଣପତ୍ର
dicaryon (dikaryon)	ଦ୍ୱିନ୍ୟଷ୍ଟିକ	dictyogen	ଜାଲଶିରାଜନ
dicaryotization (dikaryotization)	ଦ୍ୱିନ୍ୟଷ୍ଟି ଭବନ, ଦ୍ୱିନ୍ୟଷ୍ଟିନ	dictyostele	ଜାଲସ୍ତମ୍ଭୀ
dichasial (biparous)	ଦ୍ୱିଶାଖୀ	didymospore	ଯମଜ ରେଣୁକ
dichasium	ଦ୍ୱିଶାଖା	didymous	ଯମଜ
dichlamydeous (dichlamydous)	ଦ୍ୱିକଞ୍ଚୁକ	didynamous	ଦ୍ୱିଦୀର୍ଘକ
dichogamy	ଭିନ୍ନପକ୍ୱତା	differential host	ବିଭେଦୀ ପୋଷାକ
dichopodium	ଦ୍ୱିଭୁଜା	differentiation	ବିଭେଦନ
dichotomous	ଦ୍ୱିଶାଖୀ	differentiation of tissue	ପେଶୀ ବିଭେଦନ
dichotomy	ଦ୍ୱିଶାଖାନ	differentiation of bundles	ବିଡ଼ିକ ବିଭେଦନ
dicarpellary	ଦ୍ୱିଫଳିକି	differential transpiration	ବିଭେଦୀ ଉତ୍ସ୍ପେଦନ
dictyoxyle	ଜାଲଦାରୁକୀ	diffuse nuclei	ବିକୀର୍ଣ୍ଣ ନ୍ୟଷ୍ଟିସମୂହ
		diffusion	ବିସରଣ

diffusion of light

diplocyte

diffusion of light	ଆଲୋକ ବିସରଣ	diphyletic	ଦ୍ୱିମୂଳୋତ୍ତରୀ
diffusible	ବିସରଣୀୟ	diplobiont	ଦ୍ୱିବିଧଜୀବୀ
digametic	ଦ୍ୱିଯୁଗ୍ମକ	diplobiontic	ଅଧିଦ୍ୱିଗୁଣିତ
digestive	ପାଚକ	dimorphy	ଦ୍ୱିରୂପ
digestive fluid	ପାଚକ ରସ	dimorphism	ଦ୍ୱିରୂପତା
digitate	ଅଙ୍ଗୁଳାକାର	dimpling	ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ
digitate leaf	ଅଙ୍ଗୁଳାକାର ପତ୍ର	dipetalous	ଦ୍ୱିଦଳୀ
digynous	ଦ୍ୱିଫଳିକ	diphyletic	ଦ୍ୱିମୂଳୋତ୍ତରୀ
dihybrid cross	ଦ୍ୱିସଙ୍କରୀ ସଙ୍ଗମ	diphylous	ଦ୍ୱିପତ୍ରୀ
diluting factor	ଲଘୁକାରକ	diplanetism	ପୁନଃରରେଣୁତା, ଦ୍ୱିଚର ରେଣୁତା
dimer	ଦ୍ୱିତୟ	diplobiont	ଦ୍ୱିବିଧଜୀବୀ
dimerous	ଦ୍ୱୟୀ, ଦ୍ୱିଭାଗୀ	diplobioutic	ଅଧି ଦ୍ୱିଗୁଣିତ
digonous	ଦ୍ୱିକୋଣୀ	diploidization	ଦ୍ୱିଗୁଣି ଭବନ
dikayophase	ଦ୍ୱିନ୍ୟଷ୍ଟି ଅବସ୍ଥା	diplochlamydeous	ଦ୍ୱିକୁଞ୍ଚନ
dikaryotization	ଦ୍ୱିନ୍ୟଷ୍ଟି କରଣ	diplococcus	ଯୁଗ୍ମବର୍ତ୍ତୁଳ ବୀଜାଣୁ
dioecious	ପୃଥକ୍ ଲିଙ୍ଗୀ, ଦ୍ୱିବାସୀ	diplocyte	ପୂର୍ଣ୍ଣଗୁଣ ସ୍ୱତ୍ୱକ
dioecism	ପୃଥକ୍ ଲିଙ୍ଗ ଅବସ୍ଥା, ପୃଥକ ଲିଙ୍ଗୀଗୁଣ		

diploonema		disintegration	
diploonema	ଡିପ୍ଲୋନିମା	diploxylic	ଦ୍ୱିଦାରୁକ
diplotene	ଡିପ୍ଲୋଟିନ୍	disc	ପୀଠ, ଚକ୍ରି
diplohaplon	ଦ୍ୱିଗୁଣିତା ଗୁଣିତ	disc floret	ପୀଠ ପୁଷ୍ପକ
diploid	ଦ୍ୱିଗୁଣିତ	disaccharide	ଡାଇସାକାରାଇଡ୍
diploidy	ଦ୍ୱିଗୁଣିତତା	disciform/discoid	ଚକ୍ରାକାର
diplolepideous	ଦ୍ୱିଦତ୍ତ ଚକ୍ରୀ	discocarp	ଫଳିକା/ ବିମ୍ବଫଳିକା
diplophase	ଦ୍ୱିଗୁଣିତାବସ୍ଥା	discoidal	ଚକ୍ରିକାକାର
diplosporous	ଦ୍ୱିଗୁଣ ରେଣୁ	discolichen	ଡିସ୍କୋଲାଇକେନ
deplospory	ଦ୍ୱିଗୁଣରେଣୁତ୍ପତ୍ତି	discolouration	ବିବର୍ଣ୍ଣନ/ଅପବର୍ଣ୍ଣିତା
doiplostichous	ଦ୍ୱିସାରୀ	discontinuous variation	ସାନ୍ତର ବିଭେଦତା ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଭିନ୍ନ, ବିଭିନ୍ନ ବିଭେଦତା
diplostromatic	ଦ୍ୱିପୀଠକ	disease carrier	ରୋଗବାହକ
diplostemonous	ଦ୍ୱିଚକ୍ରକେଶରୀ	disease transmitter	ରୋଗସଂସାରୀ
diplo stemony	ଦ୍ୱିଚକ୍ରକେଶରତା	disease endurance	ବ୍ୟାଧିସହ୍ୟତା
diplotene	ଡିପ୍ଲୋଟିନ୍	disepalous	ଦ୍ୱିବୃତ୍ତିକ
diporate	ଦ୍ୱିରନ୍ଧ୍ରୀ	disinfection	ବିଶୋଧନ
directive species	ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଜାତି	disinfectant	ବିଶୋଧକ
direct venation	ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଶିରା ବିନ୍ୟାସ	disintegration	ବିଘଟନ, ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ହୋଇଯିବା

disjunctet		dominant epistasis	
disjunctet	ବିଯୋଜିତ	dispersal	ବିକ୍ଷେପଣ
disjuncter	ବିଯୋଜକ	distal	ଦୂରସ୍ଥ
dislocation	ସ୍ଥାନଚ୍ୟୁତି	ditheous	ଦ୍ୱିକୋଷୀ
disome	ଦ୍ୱିସୂତ୍ରୀ, ଦ୍ୱିତନ୍ତ୍ରୀ	diurnal	ଦିବସୀୟ
diorganise	ବିଘଟନ	divergence	ଅପସରଣ
dissect	ବ୍ୟବଚ୍ଛେଦ	division	ବିଭାଜନ, ବିଭାଗ
disseminaion	ପ୍ରସାରଣ, ସଂକ୍ରମଣ	dizygous	ଦ୍ୱିସୁଗ୍ମ
dissepient	ପଟନ	DNA	ଡିଏନଏ
dissipation	ଅପସରଣ, ମିଳେଇଯିବା	dodder	ନିର୍ମୂଳୀ
distichous	ଦ୍ୱିସାରୀ	doleiform	ଡୋଲିଆକାର
distilled water	ପାତିତଜଳ	dominance	ପ୍ରକଟତା
distinct	ସ୍ପଷ୍ଟ	dominant	ପ୍ରକଟ, ପ୍ରଭାବକ
distorted	ବିକୃତ	dominant allele	ପ୍ରକଟିତ ବିକଳ୍ପୀ, ପ୍ରଭାବୀ ବିକଳ୍ପୀ
distractile	ଲମ୍ବିତ ସଂଯୋଜକ	dominant character	ପ୍ରଭାବୀ ଲକ୍ଷଣ, ପ୍ରକଟିତ ଲକ୍ଷଣ
distribution	ପରିବିସ୍ତାର, ବଣ୍ଟନ	dominant crop	ପ୍ରଭାବୀଫସଲ, ମୁଖ୍ୟଫସଲ
dismutation	ରୂପାନ୍ତରଣ	dominant epistasis	ପ୍ରଭାବୀ ପ୍ରବଳତା, ପ୍ରକଟିତ ପ୍ରବଳତା
dispermous	ଦ୍ୱିଶୁକ୍ରବାକୀ		

dominant flora		drooping	
dominant flora	ମୁଖ୍ୟ ବୃକ୍ଷରାଜି, ପ୍ରଭାବକ ବୃକ୍ଷରାଜି	double cross	ଦ୍ୱିସଙ୍ଗମ, ଦ୍ୱିସଙ୍କରଣ, ଡବଲ ସଙ୍କର
dominant species	ପ୍ରକଟ, ପ୍ରଭାବକଜାତି	double fertilization	ଦ୍ୱିଯୁଗ୍ମନ
donor	ଦାତା	double samaqra	ଦ୍ୱିପକ୍ଷଧାରୀ
domestication	ପାଳନ, ପୋଷିବା, ଘରୋଇକରଣ	downy	ଲୋମିକା
dormancy	ପ୍ରସ୍ତୁତି, ସୁସ୍ତୁପ	downy mildew	ମୃଦୁଲୋମୀ ଶ୍ୱେତକ
dormant	ପ୍ରସ୍ତୁପ, ସୁସ୍ତୁପ	drift	ବିଚ୍ୟୁତି
dormant bud	ସୁସ୍ତୁପ କଳିକା	drought	ଜଳାଭାବ, ମରୁଡ଼ି, ଶୁଖା
dormantembryo	ସୁସ୍ତୁପ ଭ୍ରୂଣ	drought enduring	ଜଳାଭାବ ସହିଷ୍ଣୁ
dorsal	ପୃଷ୍ଠ	drought escaping	ଜଳାଭାବ ନିଷ୍କଟି
dorsal surface	ପୃଷ୍ଠତଳ	drought evading	ଜଳାଭାବ ଏଡ଼ାଇବା
dorsal suture	ପୃଷ୍ଠସୀବନୀ	drought hardness	ମରୁଡ଼ି ସହିଷ୍ଣୁତା
dorsifixed	ପୃଷ୍ଠଲଗ୍ନ	drought resistance	ମରୁଡ଼ିରୋଧ
dorsifixed anther	ପୃଷ୍ଠଲଗ୍ନ ପରାଗପେଟୀ	drainage	ନିଷ୍କାସନ
double cropping	ଦୋପସଲୀ, ଦୁଇଟି ଫସଲ କରିବା	drain tube	ନିଷ୍କାସନ ନଳୀ
dorsiventral	ପୃଷ୍ଠକୁକ୍ଷୀୟ	drip	ଚୁଆ
		dripirrigation	ଚୁଆ ଜଳସେଚନ
		drooping	ଅବନତ, ଓହଳି ପଡ଼ିବା

drupaceous		ecogenesis	
drupaceous	ଅଷ୍ଟିଳା	early wood	ସହଳ କାଠ
drupe	ଅଷ୍ଟିଳା ଫଳ	ebracteote	ଅନୁପ ପତ୍ରୀ, ସହ ପତ୍ରହୀନ
drupelet	ଅଷ୍ଟିଳା ଫଳିକା	ebracteolate (ebracteatus)	ଉପ ପତ୍ରକ ହୀନ, ଅନୁପ ପତ୍ରକ
dry deciduous forest	ଶୁଷ୍କ ପତ୍ରମୋଚୀ ବନ	ecad	ଇକାଡ଼, ପାରିଜ
dry weight	ଶୁଷ୍କ ଓଜନ	ecesis	ସଂସ୍ଥାପନ, ନବ ଆବାସ
duplex	ଦ୍ୱିଗୁଣ, ଦ୍ୱିତଳ	ecnard	ଅପ୍ରାପ୍ୟ ଜଳ
duplication	ପ୍ରତିରୂପନ	echin	କଣ୍ଟକୀ
duramen	ହୃଦକାଷ୍ଠ, ମଞ୍ଜିକାଠ	echinate	କଣ୍ଟକୀ, କେତକୀପୁଲ ଭଳି, ଏଣ୍ଡନ
dynamics	ଗତିକୀ	echinulate	ଲଘୁକଣ୍ଟକୀ
dyad	ଦ୍ୱୟ	eciliate	ଅପକ୍ଷା
dusting	ପ୍ରଧୂଳନ	echlorophyllose	ହରିତକୀ-ହୀନ
dwarf	ବାମନ, ଖର୍ବ	ecise (oecise)	ନବବାସ
dwarf shoot	ବାମନ ପ୍ରରୋହ, ଖର୍ବଶାଖା	eclipsiophyte	ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନାଭିଦ
dysgenic	ଅପଜନନ	ecocline	ପରିବେଶୀ ପ୍ରବଣତା
		ecoform	ପାରିରୂପ, ପରିବେଶରୂପ
ear	କେଣ୍ଡା, ଶିସା	ecogenesis	ପାରିସ୍ଥିତିକ ଉତ୍ପତ୍ତି, ପରିବେଶୀୟ ଉତ୍ପତ୍ତି
early	ସହଳ		

E

ecological		economic colonization	
ecological	ପରିବେଶୀୟ	ecological pyramid	ପରିବେଶୀୟ ପିରାମିଡ଼ାଗଠନ
ecological amplitude	ପରିବେଶୀୟ ବିସ୍ତାର	ecological race (ecotype)	ପରିବେଶୀୟ ଜାତି
ecological complex	ପରିବେଶୀୟ ଜଟିଳ	ecological range	ପରିବେଶୀୟ ବ୍ୟାପ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର
ecological discontinuity	ପରିବେଶୀୟ ବିଚ୍ଛିନ୍ନତା	ecological sociology	ପରିବେଶୀୟ ସମାଜବିଜ୍ଞାନ
ecological dynamics	ପରିବେଶୀୟ ଗତି ବିଜ୍ଞାନ	ecological standpoint	ପରିବେଶୀୟ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ
ecological efficiency	ପରିବେଶୀୟ କ୍ଷମତା	ecological structure	ପରିବେଶୀୟ ସଂରଚନା
ecological environment	ପରିବେଶୀୟ ବାତାବରଣ	ecological succession	ପରିବେଶୀୟ ଅନୁକ୍ରମ
ecological equilibrium	ପରିବେଶୀୟ ସଂତୁଳନ	ecological system	ପରିବେଶୀୟ ପ୍ରଣାଳୀ
ecological equivalence	ପରିବେଶୀୟ ତୁଲ୍ୟତା	ecological unit	ପରିବେଶୀୟ ଏକକ
ecological factor	ପରିବେଶୀୟ କାରକ	ecological tolerance	ପରିବେଶୀୟ ସହନଶୀଳତା
ecological group	ପରିବେଶୀୟ ବର୍ଗ	ecologist	ପରିବେଶବିତ୍, ପରିବେଶୀୟ ବିଜ୍ଞାନୀ
ecological indicator	ପରିବେଶୀୟ ସୂଚକ	ecology	ପରିବେଶ ବିଦ୍ୟା, ପରିବେଶିକୀ
ecological isolation	ପରିବେଶୀୟ ନିର୍ଜନତା	economic botany	ଆର୍ଥିକ ଉତ୍ତମ ବିଜ୍ଞାନ, ବ୍ୟବହାରିକ ଉତ୍ତମ ବିଜ୍ଞାନ
ecological longevity	ପରିବେଶୀୟ ଆୟୁକାଳ	economic character	ଆର୍ଥିକ ଗୁଣ
ecological map	ପରିବେଶୀୟ ମାନଚିତ୍ର	economic threshold	ଆର୍ଥିକ ସର୍ବନିମ୍ନ ଗ୍ରାହ୍ୟମାତ୍ରା
ecological method	ପରିବେଶୀୟ ବିଧି	economic colonization	ଆର୍ଥିକ ଉପନିବେଶନ
ecological niche	ପରିବେଶୀୟ ଗୋଷ୍ଠୀସ୍ଥିତି		
ecological optimum	ପରିବେଶୀୟ ଅନୁକୂଳ		

economic heterosis		ecumenical	
economic heterosis	ଲାଭଦାୟୀ ସଙ୍କରଣ, ଲାଭଦାୟୀ ସଙ୍କର ଗୁଣ	ectodesma	ବହିଃସ୍ପର୍ଶକରୁ
economy	ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥା	ectoferment	ବାହ୍ୟ କିଣ୍ଟ
ecophene	ଅନୁକୂଳନ	ectothydric	ବହିର୍ଜଳଶୋଷୀ
ecorticate	ବଳକହୀନ	ectoloph	ବାହ୍ୟ କୁଚ, ବାହ୍ୟ ଅତି ଉଚ୍ଚାଂଶ
ecospecies	ପାରିଜାତି	ectophagus	ବାହ୍ୟ ଭକ୍ଷୀ
ecostate	ଶିରାହୀନ	ectophloic	ବହିଃପୋଷବାହୀ
ecosystem	ପରିସଂସ୍ଥା	ectosiphonostele	ବହିଃପୋଷବାହୀ ସ୍ତମ୍ଭନଳୀ
ectendotrophic	ବହିରତଃପୋଷିତ	ectoplasmic	ବହିର୍ଜୀବିକା, ବହିର୍ଜୀବକାରୀ
ecotone	ପରିମଧ୍ୟସ୍ଥ	ectoplasmic fibril	ବହିର୍ଜୀବିକା ତନ୍ତୁକ
ecotype	ବାସପ୍ରଭୂପ	ectoplasmic network	ବହିର୍ଜୀବିକା ଜାଲ
ecophilic	ବହିଃପୋଷବାହୀ	ectoplasmic plate	ବହିର୍ଜୀବିକା ଥାଳିକ
ectophyte	ବହର୍ବାସୀ ଉଦ୍ଭିଦ	ectoplast(plasmamembrane)	ଜୀବିକ ଝିଲ୍ଲା
ectoparasite	ବାହ୍ୟ ପରଜୀବୀ	ectosome	ବାହ୍ୟକାୟ, ଏକ୍ସୋସୋମ
ectoplasam	ବହିର୍ଜୀବକ, ବହିଃସ୍ପର୍ଶକ	ectostroma	ବହିଃଷ୍ଟୋମା, ବହିଃପାଠିକା
ectotrophic	ବାହ୍ୟାଶ୍ରିତ	ectosymbiosis	ବାହ୍ୟସହ ଜୀବନ, ବାହ୍ୟ ସହଜୀବିତା
ectocommensalism	ବାହ୍ୟସହଭୋଜିତା, ବାହ୍ୟସହବାସ	ecumenical	ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ, ଅଖିଳ

edaphic		elaterophore	
edaphic	ମୃଦାୟ	effused	ପ୍ରସ୍ଫୁଟ, ପ୍ରସ୍ଫୁଟିତ
edaphic factor	ମୃଦାୟ କାରକ	efficiency	ଦକ୍ଷତା
edaphic climax	ମୃଦାୟ ଚରମାବସ୍ଥା	effluent	ନିଃସରଣ, ଉତ୍ପ୍ରବାହୀ
edaphic drought	ମୃଦାୟ ଜଳାଭାବ	egg	ଅଣ୍ଡା, ଡିମ୍ବ
edaphic formation	ମୃଦାୟ ରଚନା	egg apparatus	ଡିମ୍ବ ସାଧୁତ୍ବ
edaphology	ମୃଦା ବିଜ୍ଞାନ, ମୃତ୍ତିକା ବିଜ୍ଞାନ	egg cell	ଡିମ୍ବ କୋଷ
edaphon	ମୃଦୋଜୀବ, ମୃଦୋଜୀବଜାତି	egg nucleus	ଡିମ୍ବ ନ୍ୟୁକ୍ଲି
edaphophyte	ମୃଦୋଭିଦ	eglandulose	ଗ୍ରନ୍ଥିହୀନ
edaphotropism	ମୃଦାନୁବର୍ତ୍ତନ	egranulose	କଣିକାହୀନ
edentate	ଦନ୍ତହୀନ	chilatus	କ୍ଷିପ୍ରହୀନ
edible	ଭକ୍ଷଣୀୟ	ejaculator	ନିଷେପକ
edominant	ଅପ୍ରମୁଖ	elacoblast	ଏଲିଓବ୍ଲାଷ୍ଟ
edominule	ଅପ୍ରମୁଖକ	elaioplast	ଡେଲିକ ଲବକ, ମେଦ, ସଂଶ୍ଳେଷ, ଲବକ ଡେଲିକ୍ସ ପରି
eflagliferous	ଅକୋଷାଭି, ଅକ୍ଷୁଦ୍ର ଚାକ୍ଷୁକ, ଅକ୍ଷୁଦ୍ର ଜଗାମ ଭଳି	elaiosome	ଡେଲିକାଙ୍ଗ
efoliation	ଅପର୍ଣ୍ଣନ	elater (elator)	କ୍ଷେପକ
efoliate	ପତ୍ରହୀନ	elaterophore	କ୍ଷେପକଧର, କ୍ଷେପକ
egestion	ବହିଃକ୍ଷେପଣ		ଗୁଳ୍ମ

elatus		embryosac	
elatus	ପ୍ରାଂଶୁ	elliptical leaf	ବୃତ୍ତାଭାସ ପତ୍ର
electro-endosmosis	ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଅନ୍ତଃ ପରାସରଣ	elimination	ଅପସାରଣ
electro-endosmotic flow	ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଅନ୍ତଃ ପରାସରଣ ପ୍ରବାହ	elongage	ଲମ୍ବା
electrolyse	ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଅପଘଟନ	emarginate	ନାଡ଼ଗ୍ର
electromagnetic	ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଚୁମ୍ବକୀୟ	emasculation	ବିପୁଷ୍ପନ, ଅଣ୍ଡକୋଷ, ଛେଦନ, ବିମୁଷ୍ପନ, ବିମୁଷ୍ପ
electron microscope	ଇଲେକ୍ଟ୍ରନ୍ ଅଣୁବୀକ୍ଷଣ ଯନ୍ତ୍ର	embroid	ପେଣୀ ପୋଷାକ ଭୂଷ
electrosmosis	ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପରାସ୍ତତି	embryo	ଭ୍ରୂଣ
electrophoresis	ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋଫୋରେସିସ୍	embryo bud	ଜଳିକା ଭ୍ରୂଣ
eleutherantherous	ପୃଥକ ପୁ କେଶରୀ	embryo chain	ଭ୍ରୂଣମାଳା
eleutheropetalous	ପୃଥକ ଦଳୀକ, ପୃଥକ ପାଖୁଡ଼ୀୟ	embryo culture	ଭ୍ରୂଣ ପୋଷଣ
eleutherophyllous	ପୃଥକ ପର୍ଣ୍ଣ	embryo extract	ଭ୍ରୂଣ ସାର
eleutherosepalous	ପୃଥକ ବୃତ୍ତିକ	embryography	ଭ୍ରୂଣାଙ୍କନ
eleutherotepalous	ପୃଥକ ପରିଦଳୀ	embryo rescue technique	ଭ୍ରୂଣ ସୁରକ୍ଷା ପଦ୍ଧତି
eligulate	ଜିହ୍ଵିକାହୀନ	embryogeny	ଭ୍ରୂଣବିକାଶ
elliptical	ବୃତ୍ତାଭାସ	embryologist	ଭ୍ରୂଣବିଜ୍ଞାନୀ
		embryology	ଭ୍ରୂଣବିଜ୍ଞାନ
		embryosac	ଭ୍ରୂଣାଶ୍ରୟ, ଭ୍ରୂଣଥଳି

embryospore		encrustation fossil	
embryospore	ନବରେଣୁ	embryonomic law	ଭ୍ରୂଣଦ୍ୱାରା ନିୟମ
embryotega	ଭ୍ରୂଣ ଆବରଣ	embryo plant	ଭ୍ରୂଣୀୟ ଉଦ୍ଭିଦ
embryotransplantation	ଭ୍ରୂଣ ପ୍ରତିରୋପଣ	emrgence	ବହିଃ ଆଗମନ, ଉଦ୍‌ଗମନ
embryoonal tube	ଭ୍ରୂଣ ନଳିକା	emetic	ବମନୀୟ, ବାନ୍ତିକାରି
embryonic	ଭ୍ରୂଣୀୟ	emophyte	ନିମ୍ନଗ୍ରାଭିତ, ନିମ୍ନ ଉଦ୍ଭିଦ
embryonic axis	ଭ୍ରୂଣାକ୍ଷ	empirical	ଆନୁଭବିକ, ଅଭିଜ୍ଞତାସିଦ୍ଧ
embryonic area	ଭ୍ରୂଣୀୟ କ୍ଷେତ୍ର	empty glume	ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ଚୂଷ
embryonic character	ଭ୍ରୂଣୀୟ ଗୁଣ	emulsification	ଅବଦ୍ରବୀକରଣ
embryonic knob	ଭ୍ରୂଣୀୟ ମଣ୍ଡଳ	emulsion	ଅବଦ୍ରବଣ
embryonic membrane	ଭ୍ରୂଣୀୟ ଝିଲ୍ଲା	enation	ଉଦ୍ଭିଦନ, ବହିଃ ବର୍ଦ୍ଧନ
embryonic morphology	ଭ୍ରୂଣୀୟ ବାହ୍ୟାକାର, ଭ୍ରୂଣୀୟ ଆକାର	anaulophilous	ବାଲୁ ଅନୁରାଗୀ
embryonic rudiments	ଭ୍ରୂଣୀୟବଶେଷ	encapsulate	ସଂପୂର୍ଣ୍ଣିତ
embryonic protophyll	ଭ୍ରୂଣ ଆଦି ପତ୍ର	encyst	ପୁଟାଭୂତ
embryonic rim	ଭ୍ରୂଣ ଚାପ, ଭ୍ରୂଣ ବଳୟ, ଭ୍ରୂଣ ଚକ୍ର	encystment	ପୁଟାଭୂତତା
embryonic stage	ଭ୍ରୂଣାବସ୍ଥା	endangered species	ବିପନ୍ନ ଜାତି
embryonomy	ଭ୍ରୂଣତତ୍ତ୍ୱ	endobiotic	ଜୀବ ଅନ୍ତର୍ବାସୀ
		encrustation fossil	ପର୍ପଟାଶୁ, ପସିଲ

encystation

endophytic

encystation	ପୁଟୀକରଣ	endodermis	ଅନ୍ତଃସ୍ତର, ଅନ୍ତଃତ୍ୱରା
endarch	ଅନ୍ତଃସଞ୍ଚ	endodynamorphic soil	ଅଧସ୍ଥପ୍ରଭାବିତ ମୃତ୍ତିକା
endacagynous	ଏକାଦଶ ଜାୟାଙ୍ଗ	endoenzyme	ଅନ୍ତଃ ସ୍ୱରୂପକ
endcandrous	ଏକାଦଶ ପୁଲେଶରୀ	endogamy	ଅନ୍ତଃ ସମାପନ
endecapetalous	ଏକାଦଶ ଦଳୀ	endogen	ଅନ୍ତର୍ଜନ
endecaphyllus	ଏକାଦଶ ପତ୍ରୀ	endogenous	ଅନ୍ତର୍ଜାତ
endemic	ସ୍ୱାଧୀନଜାତ, ସ୍ଥାନିକ	endogenous cycle	ଅନ୍ତର୍ଜାତ ଚକ୍ର
endemic genus	ସ୍ଥାନବଦ୍ଧ ପ୍ରଜାତି, ସ୍ଥାନିକ ପ୍ରଜାତି	endogenous rhythm	ଅନ୍ତର୍ଜାତ ଲୟ/ ଗାରିଣୀ
endemic population	ସ୍ଥାନବଦ୍ଧ ଗଣସଂଖ୍ୟା	endolythic	ଶିଳାତ୍ରବାସୀ
endemism	ସ୍ଥାନବଦ୍ଧତା	endolithophyte	ଶିଳାତ୍ରବାସୀ ଉଦ୍ଭିଦ
endobiotic	ଜୀବାନ୍ତର୍ବାସୀ	endomitosis	ଅନ୍ତର୍ସମବିଭାଜନ, ଅନ୍ତଃସମ ବିଭାଜନ
endocarp	ଅନ୍ତର୍ବର୍ମ	endomixis	ଅନ୍ତଃ ମିଶ୍ରଣ
endocellular	ଅନ୍ତଃକୋଷୀୟ, ଅନ୍ତଃ ପୋଷାକୀୟ	endomorphie	ଅନ୍ତଃରୂପୀ
endocentric	ଅନ୍ତଃ ଅଭିମୁଖୀ, କେନ୍ଦ୍ରାଭିମୁଖୀ	endopholic	ଅନ୍ତଃ ଛାଲବାସୀ
endocommensal	ଅନ୍ତ ସହଜୋକୀ	endophyllous	ପତ୍ରାଭ୍ୟନ୍ତରୀ
endocommensalism	ଅନ୍ତ ସହଜୋକୀତା	endophyte	ଅନ୍ତଃ ଉଦ୍ଭିଦ
		endophytic	ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀ ଉଦ୍ଭିଦତା

endophytison

entomophilous

endophytison	ଆଭ୍ୟନ୍ତରତା	endysis	ନବାବରଣ
endoplasmic reticulum	ଆନ୍ତ ପ୍ଲାସ୍ମାଟିକ ଜାଲିକା	energetics	ଶକ୍ତି ସମ୍ପନ୍ନ, ଶକ୍ତି
endoplasmic sac	ଆନ୍ତ ପ୍ରସ୍ଥାପକାଳିକା ଥଳି	energized state	ଶକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଅବସ୍ଥା
endorhizoidal	ଅନ୍ତର୍ମୂଳୀୟ	enhancement	ବର୍ଦ୍ଧନ
endosaprophytism	ଆନ୍ତ ମୃତଦେହଜୀବିତା	enhancer	ପରିବର୍ଦ୍ଧକ
endosomosis	ଆନ୍ତ ପାରିସ୍ପର୍ଶ	enneagynous	ନବକାୟାଙ୍ଗୀ
endoscopic embryo	ଆନ୍ତ ମୁଖ୍ୟଭ୍ରୂଣ	enneandrous	ନବପୁରୁଷାଶ୍ରୟୀ
endosperm	ଭ୍ରୂଣପୋଷ	enneapetalous	ଦବଦଳୀ, ନୂତନ ପାଖୁଡ଼ା ବିଶିଷ୍ଟ
endospermic (endospermous)	ଭ୍ରୂଣପୋଷୀ	enneaphyllous	ନବପତ୍ରୀ
endospore	ଅନ୍ତର୍ବିଶୁ	enneasepalous	ନବବାହ୍ୟ ଦଳୀ
endostome	ଅନ୍ତର୍ସ୍ତୋମ	enodal	ପର୍ବସନ୍ଧିହୀନ, ଗଣ୍ଡିହୀନ
endosymbiosis	ଆନ୍ତ ସହଜୀବନ	ensheathing	ବେଷକ, ବେଷନ କରିବା
endothallium (endothelium)	ଆନ୍ତ ଓଷ୍ଠ	ensheathing leaf	ବେଷକ ପତ୍ର
endothecium	ଅନ୍ତରାହ୍ମାଦନ	ensate (ensiform)	ଅଖଣ୍ଡ, ଅକ୍ଷିନ୍ନ
endothermic	ଆନ୍ତ ତାପଗ୍ରାହୀ	entomogamy	କୀଟୀୟ ସୁଗୁନ
endotoxin	ଆନ୍ତ ବିଷ	entomology	କୀଟ ବିଜ୍ଞାନ
endotrophic	ଆନ୍ତ ଆଶ୍ରିତ, ଆନ୍ତ ଆଶ୍ରିତ, ଅନ୍ତରାଶ୍ରିତ	entomophilous	କୀଟପରାଗିତ

entomophily		epidermal system	
entomophily	କୀଟ ପରାଗଣ ପ୍ରିୟ	ephemeral	କ୍ଷଣକାଳୀ, ପର୍ଯ୍ୟାୟ କାଳ
enucleate	ଅକେନ୍ଦ୍ରୀ	ephemeral seed	କ୍ଷଣକାଳୀ ବୀଜ
environment	ପରିପାଶ୍ୱ, ପରିବେଶ	ephydrogamy	ଜଳ ପୃଷ୍ଠ ସ୍ୱରୂପ
environmental	ପରିବେଶୀୟ	epibasal	ଅଧିପୀତ
environmental condition	ପରିବେଶ ଅବସ୍ଥା	epibasidium	ଅଧିବାସୀଦିୟମ
environmental factor	ପରିବେଶ କାରକ	epibiotic	ଅଧିକୀକରଣୀ
environmental variance	ପରିବେଶ ବିଭେଦତା	epiblast	ଅଧିବୃଦ୍ଧି
enzyme	ସହରକ ଏନ୍‌ଜାଇମ	epiblema	ମୂଳଭୂତା
enzyme inhibitor	ସହରକ, ସଂଦମକ, ସହରକ ନିରୋଧକ	epicalyx	ଅଧିବୃଦ୍ଧି ମଣ୍ଡଳ
enzyme induction	ସହରକ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ	epicarp	ଅଧିବର୍ମ
enzymology	ସହରକ ବିଜ୍ଞାନ	epicole	ଉପରିବାସୀ
enzymerepression	ସହରକ ପ୍ରରୋଧ	epicotyl	ଅଧିଭୂଷ ପତ୍ର
enzyme-substrate complex	ଏନ୍‌ଜାଇମ କ୍ରିୟାଧାର ସଂକ୍ଷୁଳ, ସହରକ ଆଧାର ସଂକ୍ଷୁଳ	epidemic	ମହାମାରୀ
eocene	ନୂତନ ଯୁଗ ପ୍ରାରମ୍ଭ, ଇଓସିନି	epidemiology	ସଂକ୍ରମଣ ତତ୍ତ୍ୱ, ସଂକ୍ରମଣ ବିଜ୍ଞାନ
eolian soil	ବାୟୁ-ପ୍ରବାହ ମୃତ୍ତିକା ଗଠନ	epidermal	ଅଧିବୃଦ୍ଧୀୟ
		epidermal outgrowth	ଅଧିବୃଦ୍ଧୀୟ ଅତିବୃଦ୍ଧି
		epidermal system	ଅଧିବୃଦ୍ଧୀ ତନ୍ତ୍ର

epidermis		epithelial layer	
epidermis	ଅଧରା	epiphyte	ବୃକ୍ଷାରୁହା/ ଅଧରାଭିତ୍ତି
epigeal	ଅଧରାଭିତ୍ତି	epiphytic	ବୃକ୍ଷଆରୋହୀ
epigeal germination	ଅଧରାଭିତ୍ତି ଅଙ୍କୁରୋଦଗମନ	epiphyllous	ପରିଦଳ ଲଗ୍ନ
epigynesis	ଅଧରାଜନନ	epiplact	ଅଧରାବଳ
epigenesist	ଅଧରାଜନନ ବାଦୀ	epipodium	ପତ୍ରପାଳକ
epigynous	ଅଧରାଗର୍ଭୀ	episepalous	ବୃତ୍ତିଲଗ୍ନ
epigyny	ଅଧରାଗର୍ଭତା	episome	ଅଧରାପୁତ୍ରକ, ପୁତ୍ରକାୟ, ପୁତ୍ରାଭିତ୍ତି
epihymenium	ଅଧର ଆବର, କଳାବର	episperm	ବାଜ ପ୍ରଚ୍ଛଦ, ବହିଷ୍ଟିକ୍ତ, ଶୁକ୍ଳ
epilia	ଅଧର ଉତ୍ତର ସମୂହ	epispore	ରେଣୁପ୍ରଚ୍ଛଦ
epilithic	ଅଧରାଶିଳାବାସୀ	epistasis	ଅଧରାବ୍ୟକ୍ତି
epilithophyte	ଉପରିଶିଳାଭିତ୍ତି	epicotyl	ବାଜପତ୍ରୋପରି
epiplast	ପ୍ରକୋଶା, ଅଧରାଲତ୍ତ, ଉପଲତ୍ତ	epistomatous	ଅଧରାହୋମୀ
epinasty	ଅଧରାକୂଞ୍ଚନ	epistomium	ଅଧରାକ୍ଷ୍ଟିକ
epipetalous	ଦଳଲଗ୍ନ	epistroma	ଅଧରାଆଧାର
epipetrous	ଶୈଳୋପରି	epithecium	ଠେକିତଳ
epiphyllous	ପତ୍ରାଶୟୀ	epithelial	ପ୍ରଚ୍ଛଦ
epiphoeophyte	ଅଧରାବ୍ୟୋଭିତ୍ତି	epithelial layer	ପ୍ରଚ୍ଛଦ ସ୍ତର

epithelium		ethnobotanist	
epithelium	ପ୍ରଚ୍ଛଦସ୍ତରୀୟ	eruption	ସ୍ଫୁଟନ
epithet	ବିଶେଷକ, ଗୁଣ ପ୍ରକାଶକ ବିଶେଷଣ	equational	ସମକ, ସମକରଣୀୟ
epithet species	ଜାତିବିଶେଷକ	equational division	ସମକ ବିଭାଜନ, ସମକରଣ ବିଭାଜନ
epixylic	ଅଧିକାଂଶ	equator	ନିରକ୍ଷ ବୃତ୍ତ
epizoochore	ଅଧିକତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରକାର୍ଣ	equatorial plate	ନିରକ୍ଷ ପଟ
epizoochory	ଅଧିକତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରକାର୍ଣତା	equilibrium	ସମତୁଲ୍ୟ, ସାମ୍ୟବସ୍ଥା
epizootic	ଅଧିକତ୍ତ୍ୱ-ଭିଦ	equimolecular	ସମଅଣୁକ
era	ମହାକଳ୍ପ	equipment	ଉପକରଣ
eradiation	ଉତ୍କଳନ, ଧ୍ୱଂସ	essential	ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ
eremic	ମରୁସ୍ଥଳୀ	essential oil	ସୂକ୍ଷ୍ମ ତୈଳ, ପ୍ରଯୋଜନୀୟ ତୈଳ
erect	ସଲଖ	essential whorl	ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ମଣ୍ଡଳ
eremophilous	ମରୁ ଅନୁରାଗୀ	estivation (aestivation)	ପରିଦଳ ସଜ୍ଜା
eremophyte	ମରୁ-ଭିଦ	eta erio	ସଂଘଫଳ
ergatic substance	ନିର୍ଜୀବ କୋଷବସ୍ତୁ	etching	ନିଷ୍କାରଣ
ergastoplasm	ନିର୍ଜୀବ ରସ	ethnobotany	ମାନବଜାତି ବ୍ୟବହାରିକ ଉତ୍ତମ ବିଜ୍ଞାନ
ergotism	ଏର୍ଗଟ ରୋଗ	ethnobotanist	ମାନବଜାତି ବ୍ୟବହାରିକ ଉତ୍ତମ ବିଜ୍ଞାନୀ
erosion	କ୍ଷୟ		

etiolated		exodermis	
etiolated	ପାଣ୍ଡୁରିତ	evanescent	କ୍ଷଣିକବା/କ୍ଷଣସ୍ଥାୟୀ
etiolation	ପାଣ୍ଡୁରତା, ପାଣ୍ଡୁରଣ	evapotranspiration	ବାଷ୍ପୀ-ପ୍ରସ୍ଵେଦନ ବାଷ୍ପପ୍ରସ୍ଵେଦନ
etiological agent	ହେତୁ କାରକ	evergreen	ଚିରହରିତ
etiology	ନିଦାନ ତତ୍ତ୍ଵ	evolution	ବିବର୍ତ୍ତନ
eucarpic	ଅଂଶକାୟ ପଲୀକ	exalbuminous	ଅଭୂଣପୋଷୀ
eucaryotic (eukaryotic)	ସୁନ୍ୟଷ୍ଟିକୋଷ	exarch	ବହିଃସ୍ଥ
euchromatin	ସୁବର୍ଣ୍ଣକା	exchangeable	ବିନିମୟ ଯୋଗ୍ୟ
eugenic	ସୁପ୍ରଜନନ	exchange reaction	ବିନିମୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା
eugenics	ସୁପ୍ରଜନନବିଦ୍ୟା	exclusion	ବର୍ଜନ
eumorphic	ସ୍ଵରୂପାୟ	excretion	ଅପସ୍ରାବ/ବହିଷ୍କରଣ
eumorphic genus	ସ୍ଵରୂପାୟ ପ୍ରଜାତି	excurrent	ତୃଡ଼ାକ୍ଷ
euphotic	ସୁଭାସ୍ଵରିତ	exendospermous	ଅଭୂଣ ପୋଷାକ
eustele	ବଳୟ ବିଡ଼ିକ	exeregonic	ଶକ୍ତି ନିର୍ଗମନ
eusporangiate	ବହୁଳ ରେଣୁପେଟୀ	exfoliation	ପର୍ଣ୍ଣମୋଚନ, ଚୋପାକାଢ଼ିବା
eutorphic	ସୁପୋଷୀ	exine	ବାହ୍ୟଚୋଳକ, ବାହ୍ୟକବଚ
eutrophication	ସୁପୋଷିତା	exocarp	ଉପବର୍ମା
euploid	ସୁଗୁଣିତ	exodermis	ବାହ୍ୟତ୍ଵରା

exothermic

eyespot

exothermic	ତାପତ୍ୟାଗି	extracellular enzyme (exoenzyme)	ବହିଃସ୍ଵରୂପକ
exotic	ଅଭ୍ୟାଗତ/ ବହିରାଗତ	extrachromo somal gene	ବହିଃସ୍ଵରୂପୀ ଗୁଣ
exotoxin	ବହିଃବିଷ	extract	ନିର୍ଯ୍ୟାସ
exotrophy	ଅପବର୍ଦ୍ଧନ	extraembryal	ଭ୍ରୂଣ ବାହ୍ୟସ୍ଥିତି
experiment	ପରୀକ୍ଷଣ	extra fascicular	ବହିଃବିଡ଼ିକ
experimental taxonomy	ପ୍ରଯୋଗାତ୍ମକ ବର୍ଗୀକରଣ	extra floral	ବହିଃପୁଷ୍ପୀୟ, ବାହ୍ୟ ଅତିରିକ୍ତ ପୁଷ୍ପୀୟ
explosive mechanism	ସ୍ଫୋଟନକୌଶଳ ବିସ୍ଫୋରଣ କୌଶଳ	extra xylem ring	ବହିର୍ଦ୍ଵାର, ବଳୟ
exposure	ଉଦ୍ଘାସନ/ପରିପ୍ରକାଶ	extorse	ବହିର୍ମୁଖୀ
expressivity	ବ୍ୟକ୍ତତା	extorse lobes	ବହିର୍ମୁଖପାଳି
exerted	ବହିର୍ଗତ	exudate	ନିସ୍ରାବ
exstipulate	ଅବପତ୍ର ହୀନ	exudation	ନିସ୍ରାବଣ
external morphology	ବାହ୍ୟାଙ୍ଗତତ୍ତ୍ଵ, ବାହ୍ୟରୂପ	exude	ନିସ୍ରାବହେବା
extinct	ଅବଲୁପ୍ତ	eyes(bud)	ଅକ୍ଷ ମୁକୁଳ
extine/exine	ବାହ୍ୟଚୋଳ/ବାହ୍ୟଖୋଳ	eye piece	ନେତ୍ରିକା
extra cambial	ବହିର୍ବର୍ଦ୍ଧକୀୟ	eyespot	ନେତ୍ରବିନ୍ଦୁ

f ₁		feed-back control	
F			
		family	କୁଳ, ବଂଶ
f ₁	ପ୍ରଥମପିଢ଼ି	farina	ପରାଗ
factor	କାରକ	farm	ଖମାର, ପାର୍ସ
faciation	ବିସମବାସ	fasciated	ପ୍ରପଟିତ
facultative	ବିକଳ୍ପି	fasciation	ପ୍ରପଟନ
facultative anaerobic	ବିକଳ୍ପୀଅବାୟୁ ଜୀବୀ	fascicle	ଗୁଚ୍ଛ
facultative parasite	ବିକଳ୍ପୀପରଜୀବୀ	fascicular	ବିଢ଼ିକାୟ, ଗୁଚ୍ଛୀୟ
fairy ring	ଛତୁରକଣ୍ଡ	fascicular cambium	ବିଢ଼ିକାୟ ବିବର୍ଣ୍ଣକୀ
falcate	ଦାତ୍ରାକାର, ଦା' ଭଳି	fasciculated roots	ବିଢ଼ିକାୟଚେର
fallow	ପଟିତ, ଅଜାବାଦି	fasciculative	ଗୁଚ୍ଛାକାର
false blossom	ଭ୍ରମପ୍ରସ୍ଫୁଟନ	fasciculative leaves	ଗଞ୍ଜିତ ପତ୍ର
false branching	ଭ୍ରମଶାଖନ	fat	ସ୍ନେହକ, ଚର୍ବି
false dichotomy	ଭ୍ରମଦ୍ୱିଶାଖନ	fattyacid	ସ୍ନେହାମ୍ଳ
false fruit	ଭ୍ରମଫଳ	feathery	ପକ୍ଷଳ
false indusium	ଭ୍ରମ ଖୋପକ	fecal	ମଳ
false septum	ଭ୍ରମପଟ	fecundity	ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା
familial	କୁଳୀୟ	feed-back control	ପରାପୋଷ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

feeding process

fimbriate

feeding process	ଭୁଞ୍ଜନ ପ୍ରଣାଳୀ	fertilisation self	ସ୍ୱଯୁଗ୍ମନ
female cone(strobilus)	ମାଳ ଶଙ୍କୁ	fertilizer	ଉର୍ବରକ/ ସାର
female flower	ମାଳ ପୁଷ୍ପ	fabrillose/fibrous	ତତ୍ତ୍ୱଳ
female gametangium	ମାଳ ଯୁଗ୍ମକାଧାର	fibrous root	ତତ୍ତ୍ୱଳରେ, ତତ୍ତ୍ୱଳରେ
female gamete	ମାଳ ଯୁଗ୍ମକ	fibro vascular bundle	ତତ୍ତ୍ୱବାହୀ ବିଡ଼ିକ
female prothallus	ମାଳ ପ୍ରଥାଳ	fiddle shaped	ତୁମ୍ବାକୃତି, ବେହେଲା ଆକୃତି
female reproductive organ	ମାଳ ପ୍ରଜନନାଙ୍ଗ	fidelity	ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ, ସାତତ୍ୟ, ସ୍ତୃତି
ferment	ଜାରକ, କିଣ୍ଡ	fidelity bond	ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ ବନ୍ଧ
fermentation	ଜାରଣ, କିଣ୍ଡନ	filament(alga)	ଶୈବାଳ ଡୋରକ
fem	ପକ୍ଷୀପର ଭଳିପତ୍ର, ଫର୍ଷ, ଫର୍ଷୀ	filament (anther)	କେଶର ଧାରିକା
fertile	ଫଳିନୀ ଉର୍ବର	filamentous	ଡୋରକୀ
fertile flower	ଫଳିନ, ଉର୍ବର, ଫଳନ, ଯୋଗ୍ୟ ପୁଷ୍ପ	fibrile	ତତ୍ତ୍ୱଳ
fertility	ଫଳିନତା, ଉର୍ବରତା	filial generation	ଅପତ୍ୟ, ପିଢ଼ି
fertilisation	ଯୁଗ୍ମନ/ସମାୟନ	filiform	ଡୋରକ, ସୁତ୍ରାକାର
fertilisation-double	ଦ୍ୱିଯୁଗ୍ମନ	filter	ପରିସ୍ରବ
fertilisation-cross	ପରଯୁଗ୍ମନ	filtration	ପରିସ୍ରବଣ
		fimbriate	ଝଲରାଗୁଫା

fire blight		flowering	
fire blight	ପୋଡ଼ି ମଉକ	flocculation	ଭର୍ଷନ
fistula	ନଳିକା, ନାଳୀଘା	flora	ପୁଷ୍ପାଳୀ
fission	ବିଭଜନ	floral	ପୁଷ୍ପୀୟ
fitness	ଉପଯୁକ୍ତତା	floral axis	ପୁଷ୍ପକ୍ଷ
fixation	ବିବନ୍ଧନ	floral diagram	ପୁଷ୍ପଆରେଖ
fixative	ବିବନ୍ଧକ	floral formula	ପୁଷ୍ପସଙ୍କେତ
flaccid	ଶୁଥ	floral leaf	ପୁଷ୍ପ ଦଳ
flag smut	ଧୂଳ କଜଳି	floral organs	ପୁଷ୍ପାଙ୍ଗ
flagellate	କଣାୟୁକ୍ତ	floral symmetry	ପୁଷ୍ପ ପ୍ରତିସାମ୍ୟ
flagellum	କଣା	floret	ପୁଷ୍ପକ
flattened	ଚିପିଟ, ଚେପଟା	floriculture	ପୁଷ୍ପକର୍ଷଣ, ପୁଷ୍ପଚାଷ
flat tissue	ଚିପିଟପେଶୀ, ଚେପଟାପେଶୀ	floriculturist	ପୁଷ୍ପଚାଷୀ, ପୁଷ୍ପକୃଷକ
flavonol	ଫ୍ଲାଭୋନଲ୍	florist	ପୁଷ୍ପବିକ୍ରେତା, ପୁଷ୍ପଚାଷୀ
flavo protein	ଫ୍ଲାଭୋପ୍ରୋଟିନ୍	floristic composition	ପୁଷ୍ପାଳୀ ସଂଯୋଜନ
flavour	ମହକ / ସୁବାସ / ସୁଗନ୍ଧ	floristics	ପୁଷ୍ପାଳିକୀ
fleshy	ମାଂସଳ	flower	ଫୁଲ, ପୁଷ୍ପ
fleshy roots	ମାଂସଳ ମୂଳ	flowering	ଫୁଲନ / ଫୁଲ ଫୁଟିବା
fleshy scales	ମାଂସଳଗାଢ଼, ମାଂସଳଚୋପା		

flowing glume

fraternal

flowing glume	ପୁଷ୍ପିତ ଗୁଷ, ପୁଷ୍ପଗୁଷ	forage	ଚରା
flower plant	ସପୁଷ୍ପଭିଦ	forecast	ପୂର୍ବାନୁମାନ
flowerless plant	ପୁଷ୍ପହୀନ ଉଦ୍ଭିଦ	forest	ଜଙ୍ଗଲ
fluctuation	ବିଚଳନ, ଦୋଳାୟନ	fork	ଶିଖର, ଫୋର୍କ
fluorescence	ପ୍ରଭା, ଦିପ୍ତି	forestation	ବନସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନ
fodder	ଗୋଖାଦ୍ୟ	forestry	ବାନିଜ୍ୟ
foliaceous	ପର୍ଣ୍ଣାକ	formative	ସୃଜନୋନ୍ମୁଖ
foliage	ପର୍ଣ୍ଣରାଜି	formative region	ଶୃଜନଶୀଳ ପ୍ରଦେଶ, ସ୍ଥଳ
foliar leaf	ପର୍ଣ୍ଣଦଳ	form genus	ଅନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରକାଶ/ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ
follicle fruit	ଏକକୋଷୀୟ ଶୁଷ୍କଫଳ	formula	ସଂକେତ/ସୂତ୍ର
foliation	ପଲ୍ଲବନ	formulation	ସୃଜନ
foliar bud	କଳିକା	fossil	କାଦାଶୁ/ପଥିଲ
foliole	ପତ୍ରକ	fossil plant	ଅତ୍ୟୁତ ପଥର ପଥିଲଭିଦ
follicle	ଏକସାବନୀ	fossilification	ଅଶ୍ମୀଭବନ
follicle let	ଏକସାବନିକ	fossilized	ଅଶ୍ମୀଭୂତ
foot	ପାଦ	fragmentation	ବିଖଣ୍ଡନ
foot-stalk	ପାଦବୃନ୍ତ	fraternal	ଭାତୃସମ୍ବନ୍ଧୀୟ

free cell formation

fungicide

free cell formation	ମୁକ୍ତକୋଷ ସୃଜନ	fruit false	ମାୟାଫଳ/ କୁଟଫଳ
free energy	ମୁକ୍ତଶକ୍ତି / ମୁକ୍ତଉର୍ଜା	fruit simple	ସରଳ ଫଳ
free central placentation	ମୁକ୍ତ କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂବନ	fruit true	ପ୍ରକୃତ ଫଳ
free filament	ଅଲଗା କେଶରଧାରାକା	fruit drop	ଫଳ ପତନ
free nuclear division	ମୁକ୍ତନ୍ୟସ୍ୟ ବିଭାଜନ	fruiticose	ବୁଦାଳିଆ
freeze drying	ହିମଶୁଷ୍କନ	fruitification	ଫଳନ
freezing point	ହିମାଙ୍କ	fugacious	ଅଛକାବୀ / ଅଛାୟୁଷ / ଅଛଆୟୁଷ
frequency	ପୁନଃପୌନିକ	fumigant	ଧୂମପ
frequency of radiation	ପୁନଃପୌନିକ ବିକିରଣ	fumigate	ଧୂଆଁ ଦେବା
fresh water	ମଧୁର ଜଳ	fumigation	ଧୂମନ
frond	ପ୍ରପର୍ଣ୍ଣ	function	କାର୍ଯ୍ୟ / ଧର୍ମ / ବୃତ୍ତି
frost	ତୁଷାର, ଶିଶିର, ନିହାର	functional group	ବୃତ୍ତିକ ପୁଞ୍ଜି
fructification	ଫଳନ	functional activity	ବୃତ୍ତିକସକ୍ରିୟତା
fructose	ଫଳଶର୍କରା, ଫୁକ୍ଟୋଜ୍	functionless	ଅକର୍ମୀ/ବୃତ୍ତିହୀନ
fruit	ଫଳ	fungus	କବକ
fruit aggregate	ଗଢ଼ିତ ଫଳ/ଗୁଚ୍ଛଫଳ	fundamental	ମୌଳିକ
fruit composite/multiple	ସଂଘିଳ ଫଳ	fungicide	କବକ ମାରୀ

fungi imperfecti

gap

fungi imperfecti	ଅପୂର୍ଣ୍ଣକବକ	gametangium	ଯୁଗ୍ମକଧାର/ଯୁଗ୍ମକପେଟୀ
fungistatic	କବକ ରୋଧୀ	gamete	ଯୁଗ୍ମକ
fungous	କବକୀୟ	gametocyte	ଯୁଗ୍ମକ ଜନକ
fungus	କବକ	gametogamy	ଯୁଗ୍ମକଯୁଗ୍ମନ
funicle/funiculus	ଢିମ୍ବକଧାରାକା/ଡମ୍ବରପରି	gametogenesis	ଯୁଗ୍ମକ ଜନନ
furrow	ସିଆର	gametophore	ଯୁଗ୍ମକଧାରିକା
fused	ସଂଯୋଜିତ	gametophyll	ଯୁଗ୍ମକାଙ୍ଗୀପତ୍ର
fusiform	ବୋମାକାର/ତର୍କୁରୂପ	gametophyte	ଯୁଗ୍ମକ ପ୍ରସ୍ତ
fusion	ସଂଯୋଜନ	gametophyte generation	ଯୁଗ୍ମକପ୍ରସ୍ତ ପିଢ଼ି
fusion hypha	ସଂଯୋଜିତକବକସୂତ୍ର	gametoplasm	ଯୁଗ୍ମକ ରସ
G		gamone	ଯୁଗ୍ମନ
		gamopetalae	ଯୁଗ୍ମକଦଳୀ, ଗାମୋପେଟାଲି
		gamopetalous	ସଂଯୋଜିତ ଦଳିକ
		gamophyllous	ସଂଯୁକ୍ତ ପରିଦଳୀୟ
galea	ପୁଷ୍ପ କିରୀଟ	gamo sepalous	ସଂଯୋଜିତ ବୃତ୍ତିକ
galeate	ପୁଷ୍ପ କିରୀଟ ରୂପୀ	geitenogamy	ସଜାତ ପୁଷ୍ପୀ ଯୁଗ୍ମନ
gall	ଅର୍ବୁଦ / ଆବୁ	gap	ଅବକାଶ, ବିରାମ
gall nut	ଅର୍ବୁଦ ଗୁବାକ		

garden		genetic spiral	
garden	ଉଦ୍ୟାନ, ବଗିଚା	genera	ପ୍ରଜାତି
gardening	ଉଦ୍ୟାନକର୍ମ, ବଗିଚାକାମ	generation	ପିଢ଼ି
gas	ଗ୍ୟାସ୍	generation time	ପିଢ଼ିକାଳ
gastrula	ପରାଭ୍ରୁଣ	generative cell	ଜନନକୋଷ
gel	ଜେଲ୍, ଶ୍ଳେଷ	genetic	ଜିନୀୟ, ଆନୁବଂଶିକ
gelatinous fibre	ଶ୍ଳେଷୀତନ୍ତୁ	genetic code	ଜିନୀୟସଂହିତା
gemma	ପ୍ରଜାୟକ	genetic drift	ଜିନୀୟବିଚ୍ୟୁତି
gemma cup	ପ୍ରଜାୟକ ବାଟୀ	genetic equilibrium	ଜିନୀୟସାମ୍ୟତା
gemmation	ପ୍ରଜାୟକ ଗଠନ	genetic homoeostasis	ଜିନୀୟ ସମସ୍ଥିରତା
gemmule	ମୁକୁଳକ	genetic markers	ଅନୁବଂଶିକ ସୁଚକ
gene	ଜିନ୍	genetic incompatibility	ଅନୁବଂଶୀକ ବିସଙ୍ଗତି, ଜିନୀୟ ଅସଙ୍ଗତି
gene frequency	ଜିନ୍ ପୁନଃପ୍ରାପ୍ତିତା	genetic isolation	ଅନୁବଂଶୀକପୃଥକୀକରଣ
geneology	ବଂଶବୃକ୍ଷ	genetic recombination	ଅନୁବଂଶୀକ ପୁନଃ ସଂଯୋଜନ, ଜିନୀୟ ପୁନଃ ସଂଯୋଜନ
gene mapping	ଜିନ୍ ଚିତ୍ରିଣ	genetic reconstruction	ଅନୁବଂଶୀକ ପୁନଃନିର୍ମାଣ, ଜିନୀୟ ପୁନଃ ନିର୍ମାଣ
gene pool	ଜିନ୍ ଏକତ୍ରଣସ୍ଥଳୀ/ ଜୀନପୁଲ୍	genetic spiral	ପତ୍ର ସନ୍ଧି କୁଡ଼ଳ, ଜିନୀୟ କୁଡ଼ଳ
gene mutation	ଜିନୀୟ ନବୋତ୍ପତ୍ତି		
gene sequence	ଜୀନ ଅନୁକ୍ରମ		

genetics		germinal epithelium	
genetics	ଜିନିୟ ବିଜ୍ଞାନ/ଅନୁବଂଶ ବିଜ୍ଞାନ/ଜନନିକା	geocole	ଭୂବାସୀ
geneticist	ଅନୁବଂଶୀ ବିଜ୍ଞାନ	geoelectric	ଜ୍ୟାବିଦ୍ୟୁତିକ
genic balance	ଜିନିୟ ସନ୍ତୁଳନ	geographical range	ଭୌଗୋଳିକ ପରିସର
genic interaction	ଜିନିୟ ପାରସ୍ପରିକ କ୍ରିୟା	geometric growth	ଜ୍ୟାମିତିକ ବୃଦ୍ଧି/ଗୁଣିତବୃଦ୍ଧି
genoid	ଜିନାଭ	geophilous	ଜ୍ୟାନୁରାଗି/ଜ୍ୟାସ୍ନେହୀ
genital organ	ଜନନାଙ୍ଗ	geophyte	ଜ୍ୟାଭୂମିଦ, ଭୂମ୍ୟୋଭିଦ
geniculate	ନତକାନୁରୂପୀ	geotrophic	ଭୂପୋଷୀ
genome	ଜିନୋମ୍	geotropic	ଜ୍ୟାନୁବର୍ତ୍ତୀ, ଜ୍ୟାଆନୁବର୍ତ୍ତୀ
genophore	ଜିନୋଫୋର/ଜିନ୍ ଧର	geotropism	ଜ୍ୟାନୁବର୍ତ୍ତନ
genotype	ଜିନିୟ ରୂପ	germ	ଜାୟକ
genotypic	ଜୀନ ପ୍ରରୂପୀ	germ cell	ଜାୟକ କୋଷ
genus	ପ୍ରଜାତି/ଜିନଅସ୍	germ plasm	ଜାୟକ ଜୀବକ, ଜାୟକ ରସ
geobiont	ଭୂମିବାସୀ	germ pore	ଜାୟକ ରନ୍ଧ୍ର
geobotany	ଭୂଭୂମିଦ ବିଜ୍ଞାନ	germ tube	ଜାୟକ ନଳିକା
geocarpic	ଭୂଫଳିତ	germicide	ଜାୟକ ନାଶକ
geochronology	ଭୂକାଳାନୁକ୍ରମ	germinal	ଜାୟକୀୟ
geocline	ଭୂପ୍ରବଣତା	germinal epithelium	ଜାୟକୀୟ ପ୍ରସ୍ତବ

germination		gonidangium	
germination	ଅଙ୍କୁରଣ	glandulation	ଗ୍ରନ୍ଥି ଗଠନ
germinative layer	ଜାୟକଣ୍ଠର, ଅଙ୍କୁରଣ ସ୍ତର	glandule	କ୍ଷୁଦ୍ର ଗ୍ରନ୍ଥିକା, ଗ୍ରନ୍ଥିନୀ
gigantism	ମହାକାୟତା	glaucous	ଶ୍ୟାମଳ
gill	ଗାଲିସି, କଙ୍କଡ଼ୀ	globose/globate/globular	ଗୋଲାକାର
girdle	ଘେର, ମେଖଳା, ବେଷ୍ଟନୀ	globule	ଗୋଲିକା
girdling	ମେଖଳାଛେଦନ, ଘେର କରିବା	glochidium	ପ୍ରଲୋମ
glabrous	ଚିକ୍କଣ / ମସୃଣ	glomerule	ମୌଳିପୁଞ୍ଜ
glaciation	ହିମାୟନ	glove-shaped	ଦସ୍ତାନାକାର
gladiolate	ଖଡ଼୍‌ଗାକାର	glucose	ଦ୍ରାକ୍ଷାଶର୍କରା, ଗ୍ଲୁକୋଜ
gland	ଗ୍ରନ୍ଥି	glume	ତୁଷ, ଚଷ୍ମ
gland cell	ଗ୍ରନ୍ଥିକୋଷ	glumaceous	ତୁଷାକାର
gland digestive	ପାଚକ ଗ୍ରନ୍ଥି	glutinous	ଅଠାଳ/କଢୁକ, ଅଠାଳିଆ
gland water secreting	ଜଳସ୍ରାବ ଗ୍ରନ୍ଥି	glycocide	ଗ୍ଲାଇକୋସାଇଡ୍
glandiform	ଗ୍ରନ୍ଥି ରୂପୀ	glycogen	ଜୈବଶର୍କରା, ଗ୍ଲାଇକୋଜେନ
glandular	ଗ୍ରନ୍ଥି ଭଳି	goblet cell	ଜଳସ୍ରାବ କୋଷିକା
glandular hair	ଗ୍ରନ୍ଥିଲଲୋମ	golgi bodies	ଗଲ୍‌ଜି ପିଣ୍ଡ, ଗଲ୍‌ଜି ପିଣ୍ଡ
glandular tissue	ଗ୍ରନ୍ଥି ପେଶୀ	gonidangium	ରେଣୁକା ଧାର

gonidium		ground mersistem	
gonidium	ଗୋନିଡ଼ିୟମ	grand growth period	ମହାବୃଦ୍ଧିକାଳ, ମୁଖ୍ୟ ବୃଦ୍ଧିକାଳ
gonidiophore	ଗୋନିଡ଼ିୟମ ଧାରିକା	granary	ଶସ୍ୟାଗାର
gonoplasm	ଜନନ ରସ	granular	କଣିକାମୟ
gonopore	ଜନନ ଚନ୍ଦ୍ର	granule	କଣିକା
gonophore	ଜନନଧାରିକା	grass	ତୃଣ, ଘାସ
grade	ମୂଲ୍ୟାୟନକ୍ରମ	grass land	ତୃଣ ଭୂମି
gradient	ଡାଲ୍, ଅବକ୍ରମ, ଗଡ଼ାଣିଆ	gravity	ମାଧ୍ୟାକର୍ଷଣ
graft	କଲମି	grazing	ଚାରଣ
grafting	କଲମିକରଣ, କଲମି କରିବା	green algae	ହରିତ ଶୈବାଳ
grafting knife	କଲମି ଛୁରାକା	green belt	ହରିତ ପଟି, ସବୁଜପଟି
grain	ଦାନା, କଣିକା, କଣି	green house	ସବୁଜ କୋଠରୀ
gram-negative	ଗ୍ରାମ୍ ବିଘ୍ନୁକ, ଗ୍ରାମ୍ ନେଗେଟିଭ	green houseeffect	ସବୁଜ କୋଠରୀ ପ୍ରଭାବ
gram-positive	ଗ୍ରାମ୍ ଯୁକ୍ତ, ଗ୍ରାମ୍ ପଜିଟିଭ	green manure	ସବୁଜ ସାର
gram-stain	ଗ୍ରାମ୍ ରଙ୍ଗକ	gross production	ମୋଟ ଉତ୍ପାଦନ
grana	ଗ୍ରାନା	ground plasm	ଆଧାର ଜୀବକ
grand period	ମୁଖ୍ୟ ଅବଧି, ମୁଖ୍ୟ ସମୟ	ground state	ନିମ୍ନାବସ୍ଥା, ମୂଳଅବସ୍ଥା
		ground mersistem	ଆଧାର ବିଭାଜୀ

ground tissue		gynostemium	
ground tissue	ଆଧାର ପେଶୀ	growth regulator	ବୃଦ୍ଧିନିୟନ୍ତ୍ରକ
ground water level	ଭୂତଳ ସ୍ତର	growth ring	ବୃଦ୍ଧିବଳୟ
group transfer	ପୁଞ୍ଜୀସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ	growth zone	ବୃଦ୍ଧି କ୍ଷେତ୍ର
growing apex	ବର୍ଦ୍ଧନାଗ୍ର	guanine	ଗୁଆନିନ୍
growing cell	ବର୍ଦ୍ଧମାନ କୋଷ (କୋଷିକା)	guard cell	ପ୍ରହରୀକୋଷ/ରକ୍ଷୀକୋଷ
growing region	ବର୍ଦ୍ଧନାଞ୍ଚଳ	guttation	ବିଦ୍ରୁସାବ/ଅପ୍ ଅପ୍ ହୋଇପଡ଼ିବା
growth	ବୃଦ୍ଧି	gum	ଅଠା, ସିଠା
growth by position	ସନ୍ନିଧାନ ବର୍ଦ୍ଧନ	gummosis	ଅଠାଶ୍ଳେଷଣ
growth by intrussusception	ଅନ୍ତରାଧାନ ବର୍ଦ୍ଧନ	gymnocarpous	ନଗ୍ନବୀଜକ
growth curve	ବୃଦ୍ଧିରେଖା	gymnosperm	ନଗ୍ନବୀଜ
growth factor	ବୃଦ୍ଧିକାରକ	gynoecium/gynaecium	ଫଳିକା ଚକ୍ର
growth form	ବୃଦ୍ଧିରୂପ	gynandrophore	ଉଦ୍ଭିଦଲିଙ୍ଗୀ ଧାରିକା
growth hormone	ବୃଦ୍ଧି ହରମୋନ୍	gynandromorph	ଉଦ୍ଭିଦଲିଙ୍ଗୀ ରୂପୀ
growth inhibitor	ବୃଦ୍ଧିରୋଧକ	gynandrous	ଉଦ୍ଭିଦଲିଙ୍ଗକ
growth phase	ବୃଦ୍ଧି ପର୍ଯ୍ୟାୟ/ବୃଦ୍ଧି ଅବସ୍ଥା	gynobasic	ଫଳିକା ବୃତ୍ତ
growth promoter	ବୃଦ୍ଧିକାରକ, ବୃଦ୍ଧିସହାୟକ	gynophore	ଫଳିକା ଧାରିକା
growth rate	ବୃଦ୍ଧିହାର	gynostegium	ଫଳିକା ଛଦ
		gynostemium	ଫଳିକା କେଶରସ୍ତମ୍ଭ

h/r strain

hanging

H		hairy	ଲୋମଶ
		halic	ଲବଣୀୟ, ଲୁଣି
h/r strain	ଏଚ୍, ଏଫ୍ ଆର ଷ୍ଟ୍ରେନ୍	halobion	ସାମୁଦ୍ରିକ ଉଦ୍ଭିଦ
habit	ପ୍ରକୃତି, ସ୍ୱଭାବ, ଅବସ୍ଥା	halicole	ଲୁଣିବାସୀ
habitable	ବାସଯୋଗ୍ୟ	halo	ପ୍ରଭା
habitat	ପରିପାତ୍ତି, ପରିବେଶ	halochromism	ଲବଣ ବର୍ଣ୍ଣତା
habitation	ବାସସ୍ଥାନ, ବାସସ୍ଥଳୀ	halophilic form	ଲୁଣପ୍ରିୟ ରୂପ
hadrocentric	ଜାଳକେନ୍ଦ୍ରୀକେନ୍ଦ୍ରୀ, ଦାରୁକେନ୍ଦ୍ରୀ	halophiles	ଲବଣ ପ୍ରିୟ, ଲୁଣି ପ୍ରିୟ
haematoxylene	ରକ୍ତଗରଳାୟ, ହେମାଟୋକ୍ସିଲିନ୍	halophyte	ଲୁଣି ଉଦ୍ଭିଦ
half life period	ଅର୍ଦ୍ଧଜୀବନ କାଳ, ହାପ-ଲାଇଫ-ପିରିଅଡ୍	halobios	ସମୁଦ୍ର ଜୀବଜାତ
hair	ଲୋମ, କେଶ	halobiotic	ସମୁଦ୍ର ଜୀବଜାତୀୟ
hair-branched	ଶାଖୀଲୋମ	halophobe	ଲୁଣଭୀରୁ, କ୍ଷୀର, ଭୀରୁ
hair-forked	ଶାଖାଯୁକ୍ତ ଲୋମ	halosere	ଲବଣ କ୍ରମିକ
hair-multicellular	ବହୁକୋଶୀଲୋମ	halotolerant	ଲୁଣସହି, ଲବଣ ସହ୍ୟକାରୀ
hair, stellate	ତାରକାଲୋମ	hamate	ଅଗ୍ରବକ୍ତ, ଅକ୍ଳୁଣ ରୂପୀ
hair, unicellular	ଏକକୋଷୀ ଲୋମ	hamitoid	ଅକ୍ଳୁଣ ରୂପକ
		hanging	ଅବରୋହୀ, ଓହଳିରହିବା

hanging drop

hay infusion

hanging drop	ଆଲମ୍ବ ବିନ୍ଦୁ
hanging drop culture	ବୁନ୍ଦାଳଳ ଚାଷ
hanging garden	ଝୁଲି ଉଦ୍ୟାନ
haploid	ଏକଗୁଣିତ
haplont	ଏକ ସୁତ୍ରକ, ଅଗୁଣିତ ଅବସ୍ଥା
haplobiont	ଏକବିଧ ଜୀବୀ
haplobiontic	ଏକ ବିଧିଜୀବୀତା, ଅର୍ଥ ଗୁଣିତ
haplocaulus	ଏକଳ ସ୍ତମ୍ଭ
haplocheilic (stomata)	ହାପ୍ଲୋଚେଲିକ, ଏକଳଗ୍ରାହିକା
haplochlamydous	ଏକପରିଦଳ ପୁଞ୍ଜି
haplodiplobiontic	ସମଦ୍ୱିଗୁଣିତା ଗୁଣିତ
haploid	ଅଗୁଣିତ
haploid number	ଅଗୁଣିତ ସଂଖ୍ୟା
haplomitosis	ଅଗୁଣିତ ସମାବେଶନ
haploysis	ଅଗୁଣିତ ପରିଣାମ
haplophase	ଅଗୁଣିତାବସ୍ଥା

haplostemonous (isostemonous)	ଏକକପୁକେଶରାବର୍ତ୍ତୀ, ସମସଂଖ୍ୟ ପୁକେଶର
haplostichous	ସରଳ ଅବଳିକ
haploxylic	ଏକଳ ଦାରୁକ
haplostele	ଏକଳ ନକ୍ଷେତ୍ରୀ
hapteron(hold fast)	ସ୍ଥାପନାଙ୍ଗ
haptotropism	ସ୍ପର୍ଶାନୁବର୍ତ୍ତନ
hardening	ଶକ୍ତ କରିବା, ସଶକ୍ତନ, କଠିନ କରିବା
hard seed	ଶକ୍ତବୀଜ, କଠିନ ବୀଜ
hardy-weinberg law	ହାର୍ଡି-ୱିନବର୍ଗ ନୀତି
harvest hardseed	ଅମଳ, ସଂଗ୍ରହ
hard bast	କଠିନ, ଅଧୋବାହ୍ୟଅନ୍ତ
hardiness	କର୍କଶତା
hastate	ଭାଲାଇକାର, କୁଡାକାର
haulm	ତୃଣକାଣ୍ଡ
haustorium	ଅବଶୋଷିକା
hay infusion	ଘାସ ଅବର୍ଜନାଧାନ, ଘାସ ନିଷ୍ଠାସନ

heart-wood		herbaceous	
heart-wood	ମଞ୍ଜିକାଠ, ମଞ୍ଜି	helophyto	ଅନୁପୋଭିଦ
heavy isotope	ଭାରିତେଜସ୍ବିୟ ଅଣୁ, ଭାରି ଆଇସୋଟୋପ	hema glutation	ଶୋଣିତ ସଂଲଗ୍ନ
heavy water	ଭାରି ଜଳ	herbage	ଗୋ ଗୁଳୁୟା
helicoid	ଶୁଣ୍ଠାକାର	heteromixis	ଅସମ ନ୍ୟଷ୍ଟି ମିଶ୍ରଣ
helical	କୁଚଳିତ	hidden hunger	ଲୁକାୟିତ କ୍ଷୁଧା
heliotropism	ସୂର୍ଯ୍ୟାନୁବର୍ତ୍ତନ	histo compatibility	ଉଚି ସୁସଂଗତି
helix	କୁଣ୍ଡଳୀ	holoblastic cleavage	ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ପୋଟୋଭାଜି
hedge	ବାଡ଼, ବେଡ଼	holokinetic chromosome	ପୂର୍ଣ୍ଣ ପତିକ ଗୁଣସୂତ୍ର
heliophyllous	ଆଲୋକାନୁବର୍ତ୍ତୀୟ	holonecrotic	ପୂର୍ଣ୍ଣସୂତ୍ର ତରୁ କେନ୍ଦ୍ର
heliophyte	ଆଲୋକ ଅନୁରାଗୀ ଉଦ୍ଭିଦ	hemagglutination	ଶୋଣିତସଂଲଗ୍ନ
hemiepiphyte	ଅର୍ଦ୍ଧପରୋଭିଦାଗ୍ରାହୀ	hemicellulose	ହେମିସେଲ୍ୟୁଲୋଜ
heliophobus	ଆଲୋକ ଭୀରୁ	hemicytrophite	ଅର୍ଦ୍ଧପ୍ରଜନଉଦ୍ଭିଦ
helo tism	କଛଝୁ	hemizygous	ଅର୍ଦ୍ଧଯୁଗ୍ମକୀ
hemianatropous ovule	ଅର୍ଦ୍ଧ ପ୍ରତୀପ ଭିମ୍ବକ	heptamerous	ସପ୍ତଖଣ୍ଡୀ
hemicleisto gamy	ଅର୍ଦ୍ଧବନ୍ଧ ଯୁଗ୍ମନ	hemixerophyte	ଅର୍ଦ୍ଧମରୁ ଉଦ୍ଭିଦ
hemi spore	ହେମୀ ବୀଜାଣୁ	hemp	ଭାଙ୍ଗ
hemi trichous	ଅର୍ଦ୍ଧ ଲୋମିତ	herb	ତୃଣ, କ୍ଷୁପ
		herbaceous	କ୍ଷୁପୀୟ

herbal		herbivore	
herbal	ଗୁଳ୍ମଜ	heterochlamydeous	ବିଷମ ପରିପୁଷ୍ଟ
herbarium	ହରବାରିୟମ୍, ବନସ୍ତୁତି ସଂଗ୍ରହାଳୟ	heterochromatin	ବିଷମ ବର୍ଣ୍ଣକା
herbicide	ଉଦ୍ଭିଦନାଶକାରୀ	heterocotyledon	ବିଷମ ଭୂଷପତ୍ର
hercogamy (herkogamy)	ସ୍ୱୟମ୍ଭରୋଧ, ସ୍ୱମାୟନରୋଧ	heterocyclic	ବିଷମଚକ୍ରୀ
heredity	ବଂଶାନୁକ୍ରମ	heterodromous	ବିଷମମାର୍ଗୀ
hereditary	ବଂଶଗତ, ପୁରୁଷାନୁକ୍ରମିକ କୌଳିକ	heterogametic	ବିଷମଯୁଗ୍ମକୀ
hereditary succession	ବଂଶଗତ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ	heterogamy	ବିଷମ ପୁଷ୍ପତା
heat	ତାପ	heterogeneity	ଅସମତାତାୟ
heat labile	ତାପ ଅସ୍ଥିର	heteroecious	ବିଷମ ପୋଷକୀ, ଭିନ୍ନାଶ୍ରୟୀ
hereditary variation	ବଂଶଗତ ବିବିଧତା	heteromery	ଅସମତଳତ୍ୱ
heredity	ବଂଶଗତି, ବଂଶାନୁକ୍ରମ	heteroploid (aneuploid)	ବିଷମଗୁଣିତ
heritage	ପରମ୍ପରା	heptandrous	ସପ୍ତପୁଙ୍କେଶରୀ
heritability	ବଂଶାନୁକ୍ରମତା	heptaphyllous	ସପ୍ତପର୍ଣୀ
hermaphrodite	ଉଭୟଲିଙ୍ଗୀ	heptarch	ସପ୍ତ ଆଦିଦାରୁ
hesperidium	ଜମ୍ବୀରକ	herbal	ଗୁଳ୍ମୀୟ
heterocaryon (heterokaryon)	ବିଷମନ୍ୟଷ୍ଟି	herbivore (herbivorous)	ଶାକାହାରୀ, ଦୃଶଭୋଜୀ

heterandry		heterotrichous	
heterandry	ବିଷମ ପୁଙ୍କେଶରତା	hexokinase	ହେକ୍ସୋକାଇନେଜ୍
hetero antagonistic	ଇତରବିରୋଧୀ	heterokinesis	ଇତରଭାଜନ, ବିଷମଭାଜନ
heterobasidium	ଅସମବାସିଡ଼ିୟମ	heterometabolism	ଅସମବିପଚନ
heterocarpous	ଅସମଫଳୀ	heteropolar	ଅସମ ଧ୍ରୁବୀୟ
heterocephalous	ବିଷମମୁଣ୍ଡଳୀ	heteropycnosis	ଅସମସଂଘନନ, ବିଷମ ବର୍ଣ୍ଣଗ୍ରାହୀ
heterocyst	ବିଷମଖୋଳପା, ହେଟେରୋ ସିଷ୍ଟ	heterophyllous	ଅସଦୃଶ ପର୍ଣ୍ଣୀ
heterogamete	ବିଷମଯୁଗ୍ମକ	heterosis	ସଙ୍କରଶକ୍ତି, ଶଙ୍କରଶୌର୍ଯ୍ୟ
heterogamy	ବିଷମଯୁଗ୍ମନ	heterosporous	ଅସଦୃଶ ରେଣୁକ
heterogenesis	ବିଷମେକାନ୍ତରଣ, ବିଷମଜିନୀୟ ସୃଷ୍ଟି	heterospory	ଅସଦୃଶ ରେଣୁକତା
heterokaryon	ବିଷମନ୍ୟଷ୍ଟି	heterostyly	ଶଳାକା ଭିନ୍ନତା
heterokont	ବିଷମକଷାଭିକ	heterothallic	ଅସମ ଆଳିକ
heterologous	ବିଷମଜାତ	heterothallism	ଅସମ ଆଳିକତା
heterolysis	ବିଷମଅପଘଟନ, ବିଷମ କ୍ଷୟ	heterotrophic	ଇତର ପୋଷିତ, ପରପୋଷିତ
heteromorph	ବିଷମରୂପୀ	heterotrophic callous	ପରଭୋଜୀ କାଲସ୍
heterophic callus	ପରଭୋଜୀ କାଲସ୍	heterotypic division	ଅସମବିଭାଜନ
heterospermy	ବିଷମବାଜତା, ବିଷମଶୁକ୍ର	heterotrichous	ବିଷମତନ୍ତୁକ

heterozygote

homogone

heterozygote (heterozygous)	ଅସମଯୁଗ୍ମ
hexamerous	ଷଟ୍ ଭୀରୀ
hexarch	ଷଟ୍ ବିଡ଼କ, ଷଟ୍ ସଞ୍ଚ
hexaploid	ଷଟ୍ ସଂଖ୍ୟକ
hexose	ହେକ୍ସୋଜ
hibernal aspect (heimal)	ହୈମନିଭାବ, ଶୀତସ୍ଥାପଭାବ
hilum	ନାଭି
hinge cell	କବ୍ଜା କୋଷ
hirsuate	ଲୋମଶୀ
hispid	ଖରରୋମଶୀ
histogvam	ସ୍ତମ୍ଭ ଚିତ୍ର
histone	ହିଷ୍ଟୋନ୍
hibernation	ଶୀତ ନିଷ୍ପ୍ରୟତା
hierarchy	ପଦାନୁକ୍ରମ, ପାଞ୍ଚକତବ୍ଧତା
hill forest	ପାହାଡ଼ି ବନ
hill reaction	ହିଲ୍‌ଙ୍କ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା
hispid	ମେଷ୍ଟୁ ରୋମିତ

histidin	ହିଷ୍ଟିଡିନ୍
histogen theory	ହିଷ୍ଟୋଜେନ ବାଦ, ତତ୍ତ୍ୱ
histo chemical	ପେଶୀ ରାସାୟନିକ
histogram	ହିଷ୍ଟୋଗ୍ରାମ
hill pasture	ପାହାଡ଼ି ଚାରଣଭୂମୀ
histogen	ହିଷ୍ଟୋଜେନ
holobasidium	ପୂର୍ଣ୍ଣବାସିଡ଼ିୟୋମ
holocarpic	ପୂର୍ଣ୍ଣକାୟ ଫଳିକ
holoenzyme	ହୋଲୋଏନଜାଇମ୍, ପୂର୍ଣ୍ଣ ସନ୍ତୁରକ
holoparasite	ପୂର୍ଣ୍ଣପରଜୀବୀ
holophytic nutrition	ସଦୃଶ ପରିପୋଷଣ
homobasidium	ସମବାସିଡ଼ିଅମ
homoeomorph	ସମରୂପୀ
homoeostasis	ସମସ୍ଥାପନ
homogamy	ସମଯୁଗ୍ମନ
homogeneous	ସମଜାତି
homogone	ସମପୁଷ୍ପୀ

homomeric		homostyly	
homomeric	ସମଭାଗୀ	homocline	ସମାବହ
homoplastic	ସମସଦୃଶ	homodromous	ସଦୃଶ ମାର୍ଗୀ
homoplastic evolution	ସଦୃଶ ବିକାଶ, ସଦୃଶ ବିବର୍ତ୍ତନ	homogametic	ସମଯୁଗ୍ମକୀ
homopolar	ସମଧ୍ରୁବୀ	homogamous	ସମ ପୁଷ୍ପତା
homosporous	ସମରେଣୁ	homologous	ସମଜାତ, ସମସ୍ଥଳୀ
homotony	ସମରୂପତା	homologous chromosome	ସମଜାତ ଗୁଣସ୍ତ୍ରୁ
homoxyls	ସମଦାରୁକ	homologous cycle	ସମଜାତ ଚକ୍ର
homocyst	ହମିଓସିସ୍ଟ	homologous pair	ସମଜାତ ଯୁଗ୍ମ, ସମଜାତହଳି
hormogone	ହମିଓଗୋନ, ଜନନଖଣ୍ଡ	homologous series	ସମଜାତିକ୍ରମାନୁୟ
histological differentiation	ପେଶୀ ବିଭେଦନ	homomeric	ସମଭାଗୀ
histology	ପେଶୀବିଦ୍ୟା	homomericous	ସମାନଖଣ୍ଡ, ସମାନଭାଗୀ
holdfast	ସହାରିଣୀ	homopetalous	ସମାନଦଳୀ
hologamy	ପୂର୍ଣ୍ଣଯୁଗ୍ମନ	homoplasmon	ସମଦ୍ରବୀ
holophyte	ଶାକୀୟ	homosporous	ସମରେଣୁ
holophyte nutrition	ଶାକୀୟପୋଷଣ	homothalic	ସମଥାଳିକା
holozoic nutrition	ପ୍ରାଣୀୟ ପୋଷଣ	homothallism	ସମଥାଳିକତା
homochlamydeous	ସଦୃଶ ପରିପୁଷ୍ଟ	homostyly	ସମଫଳିକତା, ସମଶଳକା

homotypic division

hyaline

homotypic division	ସମବିଭାଜନ	host primary	ମୁଖ୍ୟଯୋଷକ, ପ୍ରାଥମିକ ଯୋଷକ
homotypic virus	ସମରୂପୀଭୂତାଣୁ	host secondary	ଶୈଶଯୋଷକ, ପରବର୍ତ୍ତି ଯୋଷକ
homogamy	ସମଯୁଗ୍ମନ	host-parasite	ଯୋଷକ ପରଜୀବୀ
homogeneous	ସମଜାତି	host parasite relationship	ଯୋଷକ ପରଜୀବୀ ସମ୍ପର୍କ
homagone	ସମପୁଷ୍ପି	host plant	ଯୋଷକ ପାଦପ, ଯୋଷକ ଉଦ୍ଭିଦ
homozygote	ସମଯୁଗ୍ମନ	host range	ଯୋଷକ ପରିସର
hooded	ଫଣାକାର, ଫଣୀ	host selection	ଯୋଷକ ଚୟନ
hook	ଅଙ୍କୁଶ	host specificity	ଯୋଷକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟତା
hook climber	ଅଙ୍କୁଶାରୋହୀ	humid	ଆର୍ଦ୍ର
horizon (soil)	ସ୍ତର, ବଳୟ	humidity	ଆର୍ଦ୍ରତା
hormone	ହରମୋନ	humus	ଖତୀର, ହୁମସ୍
hormocyst	ହର୍ମୋସିଷ୍ଟ	husk	ତୁଷ, ଚଷୁ
hormogone	ହର୍ମୋଗୋନ	hybrid	ସଙ୍କର
hormospore	ପ୍ରଜଜନ ରେଣୁ	hybrid vigor (vigour) (heterosis)	ସଙ୍କରଶକ୍ତି, ସଙ୍କରଶୌର୍ଯ୍ୟ
homogonium	ହର୍ମୋ ଗୋନିୟମ	hyacinth	ବିଳାତି ଦଳ
horticulture	ଉଦ୍ୟାନ କର୍ଷଣ, ଉଦ୍ୟାନ ବିଜ୍ଞାନ	hyaline	ସ୍ୱଚ୍ଛ
host	ଯୋଷକ		

hyaline layer

hydrotropic

hyaline layer	ସ୍ୱଚ୍ଛ ସ୍ତର	hydroger	ଜଳଧାରୀ
hybridism	ସଙ୍କରଣ	hydroid	ଜଳବାହୀ କୋଶୀକା
hybridoma	କର୍କଟକୋଷ ସଂଯୋଜିତ	hydrologic cycle	ଜଳଚକ୍ର
hybrid sterility	ସଙ୍କର ବନ୍ୟତା	hydrolysis	ଜଳ ଅପସରଣ
hybridization	ସଙ୍କରଣ	hydrolytic	ଜଳବିଲୟୀ
hybridize	ସଙ୍କର କରିବା	hydrolyze	ଜଳଅପସରଣ
hydathode	ଜଳକ୍ଷିପ୍ତ, ଜଳରନ୍ତ୍ର, ହାଇଡ୍ରୋଥୋଡ଼	hydrophilic	ଜଳାନୁରାଗୀ, ଜଳସ୍ନେହୀ
hydration	ଜଳଯୋଜନ, ଜଳୀୟତା	hydrophilous	ଜଳପରାଗିତ
hydrocarpic	ଜଳମଗ୍ନତା	hydrophily	ଜଳପରାଗଣ
hydroactive	ଜଳସକ୍ରିୟ	hydrophobic	ଜଳଦୈଷୀ
hydrocarbon	ଉପର ଅଙ୍ଗାରକ, ହାଇଡ୍ରୋ କାର୍ବର	hydrophobic colloid	ଜଳବିରାଗୀ ଶ୍ଳେଷାଭ
hydrochinnic	ଜଳବିକୀର୍ଣ୍ଣ	hydrophyte	ଜଳୋଦ୍ଭିଦ
hydrogen	ଉଦ୍‌ଜାନ	hydroponics	ଜଳକୃଷି, ଜଳପୃଷ୍ଠବର୍ଦ୍ଧିତ
hydrogen acceptor	ଉଦ୍‌ଜାନ ଗ୍ରହୀତା	hydrosere	ଜଳୋଦ୍ଭିଦକ୍ରମ
hydrogen bond	ଉଦ୍‌ଜାନ ବନ୍ଧନ	hydrostatic	ଜଳସ୍ଥିତିକ
hydrogenation	ଉଦ୍‌ଜାନ ଯୋଜନ	hydrotactic	ଜଳାନୁସରଣ
		hydrotropic	ଜଳାନୁବର୍ତ୍ତୀ

hydrotropism

hyper sensitive

hydrotropism

ଜଳାନୁବର୍ତ୍ତନ

hypostomatic

ଅଧଃରନ୍ତ୍ରୀ

hydroxylation

ହାଇଡ୍ରୋକ୍ସିଲେସନ

hypothallium

ଅଧିଆଳିୟନ, ଅଧିଆଳିକ

hydrocarpic

ଜଳମଗ୍ନତା

hypotheca

ଅଧପ୍ରାବରକ

hydrochory

ଜଳବାହୀ

hypothecium

ଅଧସ୍ଥାଳିକ

hygrophyte

ଆର୍ଦ୍ରୋଭିଦ

hymenium

ରେଣୁପ୍ରସୂକ, ବାଜାଣୁଧର,
କଳାଆବର

hygrophyllous

ଆର୍ଦ୍ରତାନୁରାଗୀ

hymenial layer

ରେଣୁପ୍ରସୂକସ୍ତର, କଳା
ଆବର ସ୍ତର

hygroscopic

ଆର୍ଦ୍ରତାଗ୍ରାହୀ

hypanthodium

ଉଦୁମ୍ବରୀ

hylophyte

ଜଳୋଭିଦ

hyper chimera

ଅତି ଚିତ୍ରଜାତି ସଙ୍କର,
ମୁକୁଳାସଙ୍କର

hylodophyte

ଶୁଷ୍କ ବନଉତ୍ପିଦ

hyper nutrition

ଅତିପୋଷଣ

hylomorphism

ଜଡ଼ାକାରବାଦ

hyper parasite

ଅତିପରଜୀବୀ

hymenolichen

ହାଇମେନୋଲାଇଚେନ,
ରେଣୁ ପ୍ରସୂନପୁରୁଷୁରି

hyper parasitism

ଅତିପରଜୀବୀତା

hymenophore

ରେଣୁପ୍ରସୂକଧର

hyperplasia

ଅତିବହୁଳତା

hypersexuality

ଅତିଯୌନତା

hyperplastic

ଅତିବୃଦ୍ଧୀ

hypostroma

ନିମ୍ନଧାର, ନିମ୍ନରନ୍ତ୍ର,
ଅଧୋ ଆଧାର

hyperplastic disease

ଅତିବୃଦ୍ଧୀରୋଗ

hypnospore

ସୁପ୍ତରେଣୁ

hyper ploid

ଅତି ଗୁଣିତ

hypobasal

ଅଧରାଧାର, ନିମ୍ନଭୂମିକ

hyper sensitive

ଅତିସଂବେଦୀ

hypobasidium

ଅଧଃବେଷିତ୍ୱିୟନ

hypersensitiveness		hysteranthous leaf	
hypersensitiveness	ଅତିସଂବେଦନଶୀଳତା	hypnosore	ସୁପ୍ତରେଣୁ
hypersensitivity	ଉଚ୍ଚସଂବେଦନତା	hypocoty ledon	ଅଧୋଭୂଣପତ୍ର
hypersusceptibility	ଅତିପ୍ରବଣତା, ଅତି ସଂବେଦନଶୀଳତା	hypnozygote	ସୁପ୍ତଯୁଗ୍ମନ
hypertonic	ଅତିସାନ୍ଦ୍ର	hypocrateriform	ରଞ୍ଜନାକାର
hypertrophy	ଅତିବୃଦ୍ଧି	hypoderm	ଅଧର୍ମ
hypha	କବକସୂତ୍ର, ହାଇଫା	hypodermis	ଅଧର୍ମତନ୍ତ୍ର
hyphoid	କବକସୂତ୍ରୀ	hypodispersion	ଅଧଅବକ୍ଷେପଣ
hyphrogamy	ଜଳାଧିପରାଗଣ	hypogeal	ଅଧୋଭୂମୀକ
hypnobasidium	ସୁପ୍ତବାସିଡିୟମ	hypogynous	ଅଧୋଗର୍ଭୀ
hypo	ଅଧଃ, ତଳ	hypogyny	ଅଧୋଗର୍ଭତା
hypocotyl	ଅଧୋଭୂଣପତ୍ର	hyponasty	ଅଧୋକୁଞ୍ଚନ
hypnocyst	ସୁପ୍ତପୁଟୀ	hypsophyll	ଅଧ୍ୱପର୍ଣ୍ଣ
hypnoplasm	ସୁପ୍ତଜୀବଦ୍ରବ୍ୟ	hypophysis	ଅଧୋବର୍ଦ୍ଧ
hypothesis	ଉପକଳ୍ପନା, ପରିକଳ୍ପନା	hypolium	ପାଦଧାରିକା
hypnosporangium	ସପ୍ତରେଣୁଧାନୀ	hypostasis	ଅଧୋବ୍ୟକ୍ତି
hypothetical	ପରିକଳ୍ପନାତ୍ମକ	hypostomatous	ଅଧୋସ୍ତୋମୀ
hypnosperm	ସୁପ୍ତଶୁକ୍ରାଣୁ	hypotonic	ଅଧଃସାନ୍ଦ୍ର
hypobasal	ଅଧୋମୂଳକ	hypoxanthin	ହାଇପୋକ୍ସାନ୍ଥିନ୍
		hysteranthous leaf	ପୁଷ୍ପାଭରୀ ପତ୍ର

I			
ICBN (International Code of Botanical Nomenclature)	ଉତ୍ତମ ନାମକରଣର ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ସଂହିତା	idiogynous	ଜାୟାଙ୍ଗହୀନ
		idioplasm (germ plasm)	ଜାୟକ ଜୀବକ
		illegitimate	ଅବୈଧ
		illegitimate crossing over	ଅବୈଧ ଜିନ୍ ବିନିମୟ ପାରାନ୍ତରଣ
		illegitimate pollination	ଅବୈଧ ପରାଗଣ
		imaginal bud	ପ୍ରତିମ ସ୍ଥୁଳୁକ, ପୂର୍ଣ୍ଣମୁକୁଳ
		imaginal cell	ପ୍ରତିମ କୋଷିକା(କୋଷ) ପୂର୍ଣ୍ଣକୋଷିକା
		imaginal character	ପ୍ରତିମ ଲକ୍ଷଣ(ଗୁଣ) ପୂର୍ଣ୍ଣ ଲକ୍ଷଣ
		imaginal disc	ପ୍ରତିମ ପୀଠ, ପୂର୍ଣ୍ଣ ପୀଠ
		imaginal ring	ପ୍ରତିମ ବଳୟ, ପୂର୍ଣ୍ଣବଳୟ
		imaginary root	କାଳ୍ପନିକ ମୂଳ
		imbedding	ଅନ୍ତଃସ୍ଥାପନ
		imberbis	ଲୋମ ରହିତ
		imbibe	ସଂଶୋଷଣ କରିବା ଅନ୍ତଃଶ୍ୱସଣ କରିବା
		imbibition	ସଂଶୋଷଣ, ଅନ୍ତଃଶ୍ୱସଣ
icosahedra	ବିଶଂତୋଳିକା, ବିଶଂପଳିକା		
icosahedral	ବିଶଂପଳକୀ		
icosahedral virus	ବିଶଂପଳକି ଭୂତାଣୁ		
icosandrous	ବିଶଂ ପୁଙ୍କେଶରୀ		
identical	ସମରୂପ		
identical twins	ସମରୂପୀ ଯମଜ		
ideobiology	ସ୍ୱଜୈବିକୀ		
identification	ନିର୍ଣ୍ଣୟ		
idiobiology	ସ୍ୱଜୈବିକୀ		
idioblast	ଜଡର କୋଷ		
idioecology	ସ୍ୱପରିବେଶୀ, ସ୍ୱପରିସ୍ଥିତିକି		
idiogram	ଇଡିଓଗ୍ରାମ, ଗୁଣସୂତ୍ରୀ ଆଲେଖ, ବିଚିତ୍ରାରେଖ		

imbibition theory

imperfect septa

imbibition theory	ସଂଶୋଷଣ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ, ଅନ୍ତଃଶୋଷଣ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ	impervious	ଅଭେଦ୍ୟ, ଅପ୍ରବେଶ୍ୟ, ଅବେଧ୍ୟ
imbibitional force	ସଂଶୋଷଣ ବଳ, ଅନ୍ତଃଶୋଷଣ ବଳ	implant	କୃତ୍ରିମରୋପଣ କରାଯିବା
imbibitional pressure	ଅନ୍ତଃଶୋଷଣ ଚାପ, ସଂଶୋଷଣ ଚାପ	implantation	କୃତ୍ରିମ ରୋପଣ
imbibitional water	ଅନ୍ତଃଶୋଷଣ ଜଳ ସଂଶୋଷଣ ଜଳ	implanted	ରୋପିତ
imbricate	ପଟଳକ	immune	ବ୍ୟାଧିରୋଧ, ଅସଂକ୍ରାନ୍ୟ
immfructescence	ଫଳକ	immunity	ବ୍ୟାଧିରୋଧତା, ଅସଂକ୍ରାନ୍ୟତା
immarginate	ଧାରହୀନ	immunification	ବ୍ୟାଧିରୋଧ ଜନନ, ଅସଂକ୍ରାନ୍ୟଜନନ
immature	ଅପରିପକ୍ୱ	immunization	ବ୍ୟାଧିରୋଧ କରଣ, ଅସଂକ୍ରାନ୍ୟକରଣ
immersed	ନିମଜ୍ଜିତ	immunology	ବ୍ୟାଧିରୋଧ ବିଜ୍ଞାନ
immigrant	ବିଦେଶାଗତ	immunologist	ବ୍ୟାଧିରୋଧ ବିଜ୍ଞାନୀ
immigration	ପରଦେଶବାସ, ବିଦେଶୀ ଗମନ, ଆପ୍ରବାସ	impact	ସଂଘାତ, ପ୍ରଭାବ
immiscible	ଅମିଶ୍ରଣ	imparipinate	ଅସମ ପକ୍ଷଳ
immiscibility	ଅପମିଶ୍ରଣତା	imperfect	ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ
immobile	ନିଷ୍କଳ, ଅଚଳ, ଗତିହୀନ	imperfect flower	ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପୁଷ୍ପ
impermeable	ଅଭେଦ୍ୟ	imperfect fungi	ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କବକ
		imperfect septa	ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପଟ

imperfect succession		included phloem	
imperfect succession	ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନୁକ୍ରମ	inappendiculate	ଉପାଙ୍ଗ ହୀନ
impermeable membrane	ଅଭେଦ୍ୟଝିଲ୍ଲା ଅପାରଗମ୍ୟ ଝିଲ୍ଲା	inarticulate	ସନ୍ଧିହୀନ
impervious soil	ଅଭେଦ୍ୟ ମୃତ୍ତିକା	inbred	ଅନ୍ତଃପ୍ରଜାତ, ଅନ୍ତପ୍ରସୂତ
impregnation	ଗର୍ଭାଧାନ	in bred cross	ଅନ୍ତପ୍ରଜାତ ସଙ୍କର
impression fossil	ମୁଦ୍ରିତ ଜୀବାଶ୍ମ	in bred line	ଅନ୍ତ ପ୍ରଜାତ କ୍ରମ/ଧାର
inactivated	ନିଷ୍କୃତ, ସ୍ୱର୍ତ୍ତଶୂନ୍ୟ	inbreeding	ଅନ୍ତଃ ପ୍ରଜନନ
inactivation	ନିଷ୍କ୍ରିୟତା	incanus	ଧୂସର
inactivator	ନିଷ୍କ୍ରିୟକରିକା, ନିଷ୍କ୍ରିୟକାରୀ	incineration	ଭସ୍ମୀକରଣ
inactive	ନିଷ୍କ୍ରିୟ	incinerater	ଭସ୍ମକ, ଭସ୍ମକାରି
in aequalis	ଅସମ	incipient	ପ୍ରାରମ୍ଭିକ
in aequinervous	ଅସମ ଶୀରାଳ	incipient drying	ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଶୁଷ୍କନ
inaequivalvular	ଅସମ ପାଚି	incipient nucleus	ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ନ୍ୟଷ୍ଟି
inagglutinable	ଅନଭିଶ୍ଳେଷଣୀୟ	incipient plasmolysis	ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଜୀବଦ୍ରବ୍ୟ ସଂକୋଚନ
inane	ରିକ୍ତ, ନିରର୍ଥକ	incision	ଛେଦନ
inanimate	ନିର୍ଜୀବ	incitant	ଉତ୍ତେଜକ
inanimate membrane	ନିର୍ଜୀବ ଝିଲ୍ଲା	included	ଅନ୍ତର୍ଗତ
inantherate	ପରାଗ ପେଟୀହୀନ	included phloem	ଅନ୍ତପୋଷବାହୀ

inclusion		induced absorption	
inclusion	ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ	independent assortment	ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅପବୃତ୍ତନ
inclusive	ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ	independent character	ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଲକ୍ଷଣ
incompatibility	ଅସଂଗତି, ପ୍ରତିକୂଳତା	independent gene	ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଜିନ
incompatible	ଅସଙ୍ଗତ, ପରସ୍ପରବିରୋଧୀ	indeterminate	ଅପରିମିତ
incomplete	ଅପୂର୍ଣ୍ଣ	indeterminate variation	ଅନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବିଭିନ୍ନତା, ଅପରିମିତ ବିଭିନ୍ନତା
incomplete dominance	ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଭାବିତା	index fossil	ସୂଚକ ଜୀବାଶ୍ମ
incomplete fertilizer	ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ଉର୍ବରକ	index of evolution	ବିକାଶ ସୂଚକାଙ୍କ, ବିବର୍ତ୍ତନ ସୂଚକାଙ୍କ
incomplete flower	ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ପୁଷ୍ପ	indicator	ସୂଚକ
incomplete metamorphosis	ଅପୂର୍ଣ୍ଣ କାୟାନ୍ତରଣ	indicator plant	ସୂଚକ ଉଦ୍ଭିଦ
inconsistent	ଅସଂଜ୍ଞତ	indicator virus	ସୂଚକ ଭୂତାଣୁ
inconspicuous	ଅନଭିଦୃଶ୍ୟ, ସ୍ୱଳ୍ପଦୃଶ୍ୟମାନ	indigen	ଦେଶଜ
inconvertible	ଅପରିବର୍ତ୍ତ୍ୟ	indigenous	ଦେଶୀ
incumbent	ଆଶ୍ରୟୀ	individual ecology	ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପରିବେଶିକୀ
incurved	ଅକର୍ବକ	individual variation	ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିଭିନ୍ନତା
incorporate	ସମାବିଷ୍ଟ	induced biological control	ପ୍ରରୋଚିତ ଜୈବନିୟନ୍ତ୍ରଣ
incorporation	ସମ୍ମିଳନ	induced absorption	ପ୍ରରୋଚିତ ଶୋଷଣ
indeciduous	ଅପାତୀ ପର୍ଣ୍ଣ		
indehiscent	ଅସ୍ପୁଟନଶୀଳ		

induced dormancy

inflexed

induced dormancy	ପ୍ରରୋଚିତ ପ୍ରସ୍ତୁତି	inembryonate	ଭ୍ରୂଣ ହୀନ
induced pairing	ପ୍ରରୋଚିତ ଯୁଗ୍ମନ	inequal	ଅସମ
induced movement	ପ୍ରରୋଚିତ ଚଳନ, ପ୍ରରୋଚିତ ଗତି	inermis (inermous)	କଣ୍ଠହୀନ
induced mutation	ପ୍ରରୋଚିତ ନବୋତ୍ପତ୍ତି	infection	ସଂଚରଣ
induced parthenogenesis	ପ୍ରରୋଚିତ ଅସ୍ମୃତି ଜନନ	infection court	ସଂଚରଣ କ୍ଷେତ୍ର
inducer	ପ୍ରରୋଚକ	infection period	ସଂଚରଣ ଅବଧି
induction	ପ୍ରରୋଚନ	infectious	ସଂକ୍ରାମକ
inducible enzyme	ପ୍ରେରଣୀୟ ଏନଜାଇମ୍, ପ୍ରେରଣୀୟ ସକ୍ଷରକ	infectious disease	ସଂକ୍ରାମକ ରୋଗ
indumentum	ପ୍ରଚ୍ଛଦ	infectious organism	ସଂଚରକ ଜୀବ, ସଂକ୍ରାମକ ଜୀବ
induplicate valvate	ବେଷ୍ଟିତ ଧାରସ୍ପର୍ଶୀ	inferae	ଇନଫେରୀ
indurated	ଦୃଢ଼ୀଭୂତ	inferior	ଅଧସ୍ଥ
induplicate mechanical cell	ଦୃଢ଼ୀଭୂତ ଯାନ୍ତ୍ରିକ କୋଷିକା	infertile	ଅନୁର୍ବର
indusium	ବାଧାପ, ଗୋପକ, ଆଚ୍ଛାଦିକା	infertility	ଅନୁର୍ବରତା
industrial microbiology	ଉଦ୍ୟୋଗିକ ଅଣୁ ବିଜ୍ଞାନ	infestation	ଗ୍ରାସନ
industrial mycology	ଉଦ୍ୟୋଗିକ କବକ ବିଜ୍ଞାନ	infiltration	ଅନ୍ତଃପରିସ୍ରବଣ
		inflammation	ପ୍ରବାହ, ପୋଟକା
		inflexed	ଅନ୍ତଃବକ୍ତ

inflorescence

inner body

inflorescence

ସ୍ତବକ, ମଞ୍ଜରୀ,
ପୁଷ୍ପକାଣ୍ଡ

inherited character

ବଂଶଗତ ଲକ୍ଷଣ

influent

ଅନ୍ତଃବାହ

inherited immunity

ବଂଶଗତ ପ୍ରତିରକ୍ଷା

influx

ଅନ୍ତଃପ୍ରବାହ

inhibitor

ନିରୋଧକ

infra-cutaneous

ତ୍ୱଚାଧସ୍ତ

inhibitor gene

ନିରୋଧକ ଜିନ୍

infra foliar

ପତ୍ରାଧସ୍ତ, ପର୍ଣ୍ଣଧୀୟ

inhibition

ନିରୋଧ

inframarginal

ଧାରୀ ଅଧସ୍ତ

initial cell

ଆଦ୍ୟକୋଷ

infranodal

ଅଧଃପବ ସମନ୍ୱୟ

initial period

ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଅବଧି

infertile

ଅଫଳଦ

initial stage

ଆଦ୍ୟାବସ୍ଥା

infundibuliform

କାହାଳୀ ସଦୃଶ୍ୟ

initiator cell

ପ୍ରାରମ୍ଭିକ କୋଷ

infusion

ଅକ୍ୱାଥ, ଫାଣ୍ଟ, ସଞ୍ଚାରଣ

inlet valve

ପ୍ରବେଶକପାଟ

ingression

ଅନ୍ତଃପ୍ରବେଶ

innate

ଅଗ୍ରଜନ୍ମ

ingrowth

ଅନ୍ତଃବୃଦ୍ଧି

innate affinity

ସହଜ ସମ୍ବନ୍ଧ

inhabitant

ନିବାସୀ

innate behaviour

ସହଜ ବ୍ୟବହାର

inherent

ଜନ୍ମଜାତ

innate capacity

ସହଜ କ୍ଷମତା, ସହଜାତ
କ୍ଷମତା

inherent vitality

ଜନ୍ମଜାତ ଓଜଶକ୍ତି

innate immunity

ସହଜ ପ୍ରତିରକ୍ଷା

inheritance

ବଂଶଗତ

inner absorption

ଅନ୍ତର୍ଥ ଶୋଷଣ

inherited

ବଂଶଗତ

inner body

ଅନ୍ତଃପିଣ୍ଡ

inner cell mass		intensive cultivation	
inner cell mass	ଅନ୍ତଃକୋଷ ପୁଞ୍ଜ	insecticide	କୀଟନାଶୀ
inner cone	ଅନ୍ତଃଶଙ୍କୁ, ଭିତରଶଙ୍କୁ	insectivore	କୀଟଆହାରୀ
inner lobe	ଅନ୍ତଃପାଳୀ	insectivorous plant	କୀଟଆହାରୀ ଉଦ୍ଭିଦ
inner membrane	ଅନ୍ତଃଝିଲ୍ଲା	insignis	ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ
inner structure	ଅନ୍ତଃସଂରଚନା, ଅନ୍ତଃଗଠନ	<i>in situ</i>	ସ୍ଥାନରେ
inner veil	ଅନ୍ତଃଗୁଣ୍ଡିକା	instantaneous	ତତ୍କାଳୀନ
innocuous	ଅହାନିକର, ଅନୁପପାଦକ	instipulate	ଅନୁପର୍ଣ୍ଣହୀନ
inoculation	ଅନ୍ତଃବେଶନ	instrument	ଯନ୍ତ୍ର
inoculum	ଅନ୍ତଃବେଶ ଦ୍ରବ୍ୟ	<i>in syn</i>	ପର୍ଯ୍ୟାୟସ୍ଥ
inoculant	ଅନ୍ତଃବେଶକ	integrifolius	ସରଳପର୍ଣ୍ଣୀ
inoculating needle	ଅନ୍ତଃବେଶସୂଚିକା	integration	ଏକୀକରଣ
inorganic	ଅଜୈବ	integument	ଅଧ୍ୟାବରଣ
inorganic environment	ଅଜୈବ ବାତାବରଣ, ଅଜୈବ ପରିବେଶ	integumentary	ଅଧ୍ୟାବରଣୀ
<i>in ovo</i>	ଅଣୁସ୍ଥ	integumentary tapetum	ଅଧ୍ୟାବରଣୀ, ପୋଷତ୍ତ୍ୱପତ୍ତ,
inrolled	ଅନ୍ତର୍ବଳନ		ଅଧ୍ୟାବରଣୀ, ଚାପେଟସ୍
inrolled leaf	ଅନ୍ତର୍ବଳିତପତ୍ର, ଅନ୍ତର୍ବଳିତ ଭିତରକୁ ମୋଡ଼ିହୋଇ ଥିବା ପତ୍ର	intensive agriculture	ସଘନ କୃଷି
		intensive crop	ସଘନ ଫସଲ
		intensive cultivation	ସଘନ କର୍ଷଣ

intensive farming		interspecific relation	
intensive farming	ସନ୍ଧନ ଚାଷ	intergeneric	ଆନ୍ତଃ ପ୍ରଜାତି
intensive tillage	ସନ୍ଧନବପନ ଯୋଗ୍ୟତା, ସନ୍ଧନ କର୍ଷଣ	intergeneric cross	ଆନ୍ତଃପ୍ରଜାତି ସଙ୍ଗମ
interacting mutation	ଅନ୍ତଃକ୍ରିୟାନବୋଭବନ	interim period	ଅନ୍ତରିମ ଅବଧି
interbreeding	ଅନ୍ତଃସଙ୍କରଣ	interlabial	ଅନ୍ତରାଓଷ୍ଠୀୟ
intercalary	ଅନ୍ତର୍ବିଷ୍ଟ	intermediate host	ମଧ୍ୟସ୍ଥ ପୋଷକ
intercalary growth	ଅନ୍ତର୍ବିଷ୍ଟ ବୃଦ୍ଧି	intermittent parasite	ଆନ୍ତରାୟିକ ପରଜୀବୀ
intercellular	ଅନ୍ତରା କୋଷିକା	internal parasite	ଆନ୍ତର ପରଜୀବୀ
intercellular bridge	ଅନ୍ତରାକୋଷିକା ସେତୁ	internal secretion	ଅନ୍ତଃସ୍ରାବ
intercellular substance	ଅନ୍ତଃକୋଷିକା ପଦାର୍ଥ	interkinesis	ଅନ୍ତରାକ୍ଷୀୟନ
interception	ଅପରୋଧନ	internode	ପବ, ପଗ
interchromomere	ଅନ୍ତକ୍ରୋମୋମର	interpetiolar	ଅନ୍ତରାବୃତ୍ତକ, ଆନ୍ତଃବୃତ୍ତ
intercotyledonary	ଅନ୍ତ ବୀଜପତ୍ରୀ	interphase	ଆନ୍ତରାବସ୍ଥା
inter fascicular	ଅନ୍ତରାପୁଲୀୟ	intersex	ମଧ୍ୟଲିଙ୍ଗ
inter fascicular ray	ଅନ୍ତରାପୁଲୀୟ ଅର	intersexuality	ମଧ୍ୟଲିଙ୍ଗିତା
interference	ବ୍ୟତିକରଣ, ବ୍ୟତିଚାର	interspecific	ଆନ୍ତଃଜାତି
interference microscope	ବ୍ୟତିଚାର ଅଣୁବାକ୍ଷକ	interspecific association	ଆନ୍ତର୍ଜାତି ସହବନ୍ଧନ
interfoliaceous	ଅନ୍ତରାପର୍ଣୀ	interspecific competition	ଆନ୍ତର୍ଜାତି ପ୍ରତିଯୋଗିତା
		interspecific relation	ଆନ୍ତର୍ଜାତି ସମ୍ବନ୍ଧ

interspecific selection		introrse	
interspecific selection	ଆନ୍ତର୍ଜାତି ଉଦ୍‌ବରଣ/ ଚୟନ	intragenic recombination	ଜାନିୟାଅନ୍ତର ପୁନଃସଂଯୋଜନ
interspecific struggle	ଆନ୍ତର୍ଜାତିସଂଘର୍ଷ	intragenic suppressor	ଅନ୍ତରଜିନୀୟ ନିରୋଧକ
interspersion	ଅନ୍ତର୍ବିକ୍ଷେପଣ	intramarginal vein	ଅନ୍ତରଧାର ଶିରା
interstitial cell	ଅନ୍ତରାଳୀ କୋଷ	intramolecular	ଅନ୍ତଃରାଣ୍ଡୁକ
interxylary	ଆନ୍ତଃ ଦାରୁକ, ଅନ୍ତରାଦାରୁକ	intramycelial	କବକଜାଲାଭ୍ୟନ୍ତର
interxylary phloem	ଅନ୍ତର୍ଦାରୁକପୋଷବାହୀ	intrapetiolar	ଅନ୍ତର୍ବୃତ୍ତ
intine	ଅନ୍ତଶ୍ରେଣୀ	intrapetiolar respiration	ଅନ୍ତର୍ବୃତ୍ତ ସ୍ୱସ୍ତନ
intoxication	ମାଦକତା	intra molecular respiration	ଅନ୍ତରାଣବିକ ଶ୍ୱସନ
intracambial	ଅନ୍ତର୍ବିବର୍ଦ୍ଧକୀ	intraspecific	ଅନ୍ତଃଜାତି
intracellular	ଅନ୍ତଃକୋଷୀୟ, କୋଷାନ୍ତସ୍ଥ	intraspecific cooperation	ଅନ୍ତଃଜାତି ସହଯୋଗ
intracellular enzyme	ଅନ୍ତଃକୋଷୀୟ ସବ୍‌ସ୍ତରକ	intraspecific cross	ଅନ୍ତଃଜାତି ସଂଗମ
intracellular space	ଅନ୍ତଃକୋଷୀୟ ସ୍ଥାନ, କୋଷାନ୍ତସ୍ଥ-ସ୍ଥାନ	intrasexual selection	ଅନ୍ତର୍ଲିଙ୍ଗି ଉଦ୍‌ବରଣ
intrafascicular	ଅନ୍ତଃବିଡ଼ିକ, ବିଡ଼ିକାନ୍ତର	intrastelar	ଅନ୍ତଃ ସ୍ତମ୍ଭ
intrafoliar	ଅନ୍ତଃପର୍ଣ୍ଣୀ, ପର୍ଣ୍ଣଅନ୍ତର	intricate	ଜଟିଳ
intragenic cross	ଅନ୍ତରଜାନିୟ ସଂଜ୍ଞମ	intrinsic	ଆନ୍ତର, ଅନ୍ତରନିହିତ
		introgression	ଅନ୍ତର୍ଗ୍ରମଣ
		introrse	ଅନ୍ତର୍ମୁଖୀ

intrusive growth

isogynous

intrusive growth	ଅନ୍ତର୍ଭେଦୀ ବୃଦ୍ଧି	iris diaphragm	କନୀନିକା ପଟଳ, କନିନିକା ମଧ୍ୟସ୍ଥ
intumescence	ଅସ୍ୱାଭାବିକ ସ୍ୱୀତି	ion	ଆୟନ
intussusception	ଅନ୍ତରାଧାନ	ionic absorption	ଆୟନୀ ଶୋଷଣ
invaginated	ପ୍ରଛାଦିତ	iridescence	ରଙ୍ଗଦୀପ୍ତ
invagination	ପ୍ରଛାଦନ	irregular	ଅନିୟମିତ
invasion	ଆକ୍ରମଣ	irritant	ଉତ୍ତେଜକ
inverse	ବିପରୀତ, ଓଲଟା, ପ୍ରତୀପ	isobilateral	ସମଦ୍ୱିପାର୍ଶ୍ୱୀକ
inversion	ଓଲଟଣ, ପ୍ରତୀପନ	isodiametric	ସମବ୍ୟାସ
inverted	ଓଲଟା, ଅଧୋଶିଖ	isidium	ଆଇସିଡିୟମ୍
<i>in vitro</i>	ପାତ୍ରେ	isochromous	ସମବର୍ଣ୍ଣୀ
<i>in vivo</i>	ଜୀବେ	isochromosome	ସମ ଗୁଣସୂତ୍ର
involutionform	ବିକଟାକୃତ ରୂପ	isoenzyme	ସମସଂତ୍ପରକ
involutel	ସହପାତ୍ରିକା ଚକ୍ର	isogamete	ସମଯୁଗ୍ମକ
involucre	ନିବେଷକ	isogametangium	ସମଯୁଗ୍ମକଧାନୀ
involuntary	ଅନୈଚ୍ଛିକ	isogenetic	ସମଜିନୀୟ
involute	ଅର୍ଦ୍ଧବଳିତ	isogynous	ସମକେଶରୀ, ସମସ୍ତ୍ରୀକେଶର
involute form	ବିକଟାକୃତ		

isogamy

juvenile

		J	
isogamy	ସମଯୁଗ୍ମନ		
isokont	ସମକଷା		
isolation	ପୃଥକନ	jacket	ଟୋଳ
isolate	ବିଯୁକ୍ତି, ପୃଥକକରଣ	jacket layer	ଟୋଳକ, ଟୋଳ ପ୍ରସ୍ତ
isolated	ବିଯୁକ୍ତୀକୃତ, ପୃଥକୀତ	jaculator	ବିକ୍ଷେପକ
isomerization	ସମକାୟବନ	janus green	ଜାନସ୍ ଗ୍ରୀନ, ଦ୍ୱିମୁଖୀ ସବୁଜ
isomeric	ସମଭାଜୀ	jarovisation	ବସନ୍ତୀକରଣ
isomorphic	ସମରୂପୀ	jarring effect	କର୍କଶ ପ୍ରଭାବ
isophyllous	ସମପତ୍ରୀ	jet	ଜେଟ୍, କ୍ଷିପ୍ର
isoplanogamete	ସମତଳ ଯୁଗ୍ମକ	joint	ସନ୍ଧି, ଯୋଡ଼
isopolar	ସମଧ୍ରୁବୀ	joint farming	ସମ୍ମିଳିତ କୃଷି, ଯୁଗ୍ମକୃଷି
isostameneous	ସମପୁକେଶରୀ	jointed	ଗ୍ରହୀଳ
isotrichous	ସମପଂକ୍ତିକ	jointed stem	ଗ୍ରହୀଳ କାଣ୍ଡ
isotonic	ସମସାନ୍ତ୍ର	juice	ରସ
isotropic	ସମାନୁବର୍ତ୍ତୀ	jungermaniales	ଜୁଙ୍ଗରମାନି ଆଲିସ
isotope	ସମସ୍ଥାନିକ	jurassic period	ଜୁରାସିକ୍ କଳ୍ପ
isotype	ସମରୂପୀ	juvenile	କିଶୋର
isthmospore	ଇସ୍ଥମୋସ୍ପୋରୋ		

juvenile phase

krebscycle

juvenile phase

କିଶୋରାବସ୍ଥା

kelp

ସମୁଦ୍ର ଡଳ

juvenile stem

କିଶୋରକାଣ୍ଡ

kenin

କୋନିନ୍

juxtaposition

ସାନିଧ୍ୟ

keratolysis

କ୍ଷୁଦ୍ରାଚଳନ

kemel

ଶସ, କୋଇଲି

K

key element

ମୁଖ୍ୟତତ୍ତ୍ୱ ଉପାଦାନ

key gene

ମୁଖ୍ୟଜିନ୍

karyo

ନ୍ୟଷ୍ଟି

kidney shaped

ବୃକ୍କାକାର

karyogamy

ନ୍ୟଷ୍ଟି ଯୁଗ୍ମନ

kinesis

ଗତିକ୍ରମ

karyokinesis

ନ୍ୟଷ୍ଟିବିଭାଜନ

kinetic

ଗତିଜ

karyology

ନ୍ୟଷ୍ଟି ବିଜ୍ଞାନ

kinetochore

କାଇନେଟୋକୋର

karyolymph

ନ୍ୟଷ୍ଟି ରସ

kinetosome

କାଇନେଟୋଜୋମ୍

karyosome

ନ୍ୟଷ୍ଟିକାୟ

kinin

କାଇନିନ୍

karyolysis

ନ୍ୟଷ୍ଟିବିଲୟନ

klinostat

କ୍ଲିନୋଷ୍ଟାଟ୍

karyophagy

ନ୍ୟଷ୍ଟି ଭୋଜିତା

knop solution

ନମ୍ବ ଦ୍ରବଣ

karyotin

ନ୍ୟଷ୍ଟିବର୍ଣ୍ଣ

knot

ଗ୍ରନ୍ଥି

karyotype

ନ୍ୟଷ୍ଟି ପ୍ରରୂପ

kryptoblast

ଗୁହ୍ୟକୋରକ

katabolism (cata bolism)

ଅପଚୟନ

krebscycle

କ୍ରେବ୍ସ ଚକ୍ର

keel

କୈତଳ

labellum

latex vessel

L			
		lamella	ପଟିକା
		lamina	ପଲକ
labellum	ଅଧର	lampbrush chromosome	ଲ୍ୟାମ୍ପବ୍ରଶ୍‌କ୍ରୋମୋସୋମ୍
labile	ସୁପରିବର୍ତ୍ତ୍ୟ	lanceolate	ବର୍ତ୍ତକାର
laboratory	ପ୍ରୟୋଗଶାଳା, ବିଜ୍ଞାନଗାର ଲାବୋରେଟୋରୀ	late blight	ବିଳମ୍ବିତ ମହକ, ବିଳମ୍ବିପୋଡ଼ା
laboratory method	ପ୍ରୟୋଗଶାଳା ପଦ୍ଧତି, ବିଜ୍ଞାନ ପଦ୍ଧତି	latent	ଅବ୍ୟକ୍ତ
		latent period	ଅବ୍ୟକ୍ତ କାଳ
lacerate	ବିଦୀର୍ଣ୍ଣ	lateral	ପାର୍ଶ୍ୱିକ
laciniate	ଉପବିଦୀର୍ଣ୍ଣ	lateral branching	ପାର୍ଶ୍ୱ ଶାଖାନ୍ୟସନ
laevigate	ଚିକ୍‌କଣ	lateral bud	ପାର୍ଶ୍ୱକଳିକା
laevis	ଚିକ୍‌ଣ	lateral conjugation	ପାର୍ଶ୍ୱ ସଂଯୁଗ୍ମନ
lacuna	ଛିଦ୍ର, ଫାଙ୍କା	lateral root	ପାର୍ଶ୍ୱ ମୂଳ
ladderlike	ସୋପାନାକୃତି	lateral vein	ପାର୍ଶ୍ୱ ଶିରା
long period	ବିଳମ୍ବାବଧି	laterite	ଟେରିଟିକା ମୃତ୍ତିକା, ଲାଟେରାଇଟ୍
lagenostome	ତୁମ୍ବିକୋଷ	latex	କ୍ଷିରାଳ
laggard	ମନ୍ଦପଦ୍ମ	latex cell	କ୍ଷିରାଳ କୋଷ
leaky mutation	ରୁପପ୍ରକାଶ ନବୋତ୍ତରନ	latex vessel	କ୍ଷିର ବାହିକା
Lamarckian theory	ଲାମାର୍କବାଦ		

layer of vegetation

leptonema

layer of vegetation	ଶାକାଳିସ୍ତର	leaf spot	ପତ୍ର ଦାଗ
layering	ଡାଳିକଲମି	leaf trace	ପତ୍ର ଅନୁପଥ
leaching	ପ୍ରକ୍ଷରଣ	leaf exstipulate	ଅପର୍ଯ୍ୟାକା ପତ୍ର
leaf	ପତ୍ର	leaf floating	ଭାସମାନ ପତ୍ର
leaf apex	ପତ୍ରାଗ୍ର	leaf, petiolate	ସବୃତ୍ତ ପତ୍ର, ପତ୍ର ବୃତ୍ତ
leaf base	ପତ୍ର ମୂଳ	leaf pitcher	କଳସ ପର୍ଯ୍ୟାପତ୍ର
leaf blade	ପତ୍ର ପାଳିକ	leaf scaly	ଶାଳକ ପତ୍ର
leaf bud	କଳିକା	leaf skin	ପତ୍ରଚର୍ମ
leaf climber	ପତ୍ରାରୋହୀ	leaf spine	ପତ୍ର କଣ୍ଠକ
leaf edge	ପତ୍ରଧାର	leaf stalk (petiole)	ପତ୍ରବୃତ୍ତ
leaf scar	ପତ୍ର ଦାଗ	leaf tendril	ପତ୍ରାକର୍ଷୀ
leaf sheath	ପତ୍ର ଆଚ୍ଛାଦ	leafy	ପତ୍ରୁଳ
leaflet	ପତ୍ରକ, କ୍ଷୁଦ୍ର ପତ୍ର	leafy gall	ପତ୍ରୁଳଗଲ
leaf mosaic	ପତ୍ରଛିଟ	legume	ଶିମ୍ବୀ
leaf mottling	ପତ୍ର କର୍ବୁରଣ	legume, leguminous	ଶିମ୍ବୀ
leaf roll	ପତ୍ର ବେଲଣ	lenticel	ବାତରନ୍ତ୍ର
leaf scald	ପତ୍ର ଦାହ	leptome	ରସବାହିନୀ
leaf scorch	ପତ୍ର ପରିବାହ, ପତ୍ରପୋଡ଼ା	leptonema	ଲେପ୍ଟୋନେମା

leptotene		limiting factor	
leptotene	ଲେପଟୋଟିନ୍	life	ଜୀବନ
leptosporangiate	ଲେପଟୋସ୍ପୋରାଞ୍ଜିଏଟ୍	life span	ଜୀବନକାଳ
lesion	କ୍ଷତ	life form	ଜୀବନ ରୂପ
lethal factor	ମାରକ	life history	ଜୀବନ ବୃତ୍ତାନ୍ତ
lethal gene	ମାରକ ଜିନ୍	life process	ଜୀବନ ପ୍ରକ୍ରିୟା, ଜୀବନ ପ୍ରକ୍ରିୟା
leucoplast	ଶ୍ୱେତ କଣିକା	light	ଆଲୋକ
leucosporous	ଶ୍ୱେତ ରେଣୁକ	light reaction	ଆଲୋକ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା
leucine	ଲିଉସିନ୍	light energy	ଆଲୋକ ଶକ୍ତି/ଉର୍ଦ୍ଧା
levulose	ଲେଭୁଲୋଜ୍	ligniferous	ଦାରୁକ
liana, liane	ମହାଲତା	lignification	ଦାରୁକରଣ
libriform	ବାଳକ ରୂପୀ	lignin	ଦାରୁକି, ଲିଗ୍ନିନ
lichen	ଫୁରୁଫୁରୀ, ଲାଇକେନ୍	ligulate	ଜିହ୍ୱାକୃତି
linchenology	ଲାଇକେନ୍ ବିଜ୍ଞାନ, ଫୁରୁ ଫୁରାବିଜ୍ଞାନୀ	ligule	ଜିହ୍ୱିକା
lichenologist	ଫୁରୁ ଫୁରା ବିଜ୍ଞାନୀ, ଲାଇକେନ୍ ବିତ୍	limb	ଦଳୀଂଶ
leghaemoglobin	ଲେଗ୍ ହିମୋଗ୍ଲୋବିନ୍, ପିତ୍ତରକ୍ତସୋଶବର୍ତ୍ତୁକୀ	limicolous	ପକବାସୀ
lid	ପିଧାନ, ଘୋଡ଼ଣୀ, ସରା	limnotic	ସରୋବରୀ
lid cell	ପିଧାନ କୋଷ	limiting factor	ସୀମିତକ

limiting layer		locule	
limiting layer	ସୀମାସ୍ତର	liposome	ଲାଇପୋଜୋମ୍
limnobiont	ମଧୁର ଜଳ ଶାକାଳୀ	lithophyte	ଷ୍ଟେଲୋଭିଡ
line	ରେଖା	lithosere	ଷ୍ଟେଲୋଭିଡକ୍ରମ
line breeding	ରେଖିକ ପ୍ରଜନନ, ଅନ୍ତଃବଂଶ ପ୍ରଜନନ	littoral	ବେଳାବାସୀ
lineage	ବଂଶ ପରମ୍ପରା	little leaf	ଛୋଟପତ୍ରୀ
linear	ରେଖାକାର	living	ଜୀବିତ
linkage	ଲିଙ୍କେଜ, ସମ୍ବନ୍ଧନ, ଶ୍ୱର୍ଣ୍ଣାଳନ	living cell	ଜୀବିତକୋଷ
linkage map	ସମ୍ବନ୍ଧନ ଚିତ୍ର	living tissue	ଜୀବିତ ପେଶୀ
linkage value	ସମ୍ବନ୍ଧନ ମୂଲ୍ୟ	loading	ବୋର୍ଡିଂ, ଲଦିବା
lip	ଓ	loam	ଦୋରସା ମାଟି
lipochrome	ଲିପୋକ୍ରୋମ୍	lomasome	ଲୋମାସୋମ୍
lipid	ଲିପିଡ୍, ଫେଟ	lobe	ପାଳି
lipolytic enzyme	ଲିପୋଲାଇଟିକ୍, ଫେଟ୍ ସ୍ପ୍ଲାଇଟିକ୍	lobed anther	ସପାଳି ପରାଗପେଟୀ
lipoprotein	ଲିପୋପ୍ରୋଟିନ୍, ସ୍ପ୍ଲେଡ୍ ପ୍ରୋଟିନ୍	lobed margin	ସପାଳି ଧାର
lipochrome	ଲିପୋକ୍ରୋମ୍	lobule	ଅନୁପାଳି
lipoxeny	ପୋଷାକ ବର୍ଜନ	local	ସ୍ଥାନୀୟ
		locule (loculus)	କୋଷ

locusta		macrobiostemonous	
locusta	ଦୃଶ୍ୟବକ	luminiscant	ସଦିପ୍ତୀଶୀଳ
lodicule	ପରିପୁଷ୍ପକ	lutein	ଲ୍ୟୁଟିନ୍
loculicidal dehiscence	କୋଷସ୍ପୋଟନ	lyase	ବିଲୟୀ ସ୍ପନ୍ଦରକ
log period	ଲଗ୍ ପିରିଅଡ୍ ଅବଧି	lyophilise	ହିମ ଶୁଷ୍କନ
lomentum	ମାଳାଶିମ୍ବ	lyrate	ବୀଣାକାର
longitudinal splitting	ଅନୁଲମ୍ବ ବିପାଟନ	lysigenous cavity	ଭଜକ କୋଟର
longitudinal doubling	ଅନୁଲମ୍ବ ଦ୍ୱିଗୁଣନ	lysis	ବିଲୟକ
longitudinal section	ଅନୁଲମ୍ବକ୍ଷେପ	lysozyme	ବିଲୟ ଦ୍ରବକ
long day	ଦୀର୍ଘ ଦିବା	lutein	ଲ୍ୟୁଟିନ୍
longday plant	ଦୀର୍ଘ ଦିବା ଉଦ୍ଭିଦ	lysosomal membrane	ଲାଇସୋଜୋମା ଝିଲ୍ଲି
longevity	ଆୟୁକାଳ	M	
loose smut	ଝୁରା କଜଳି		
lophiotrichic	ଏକ ପ୍ରାତ୍ନକଶା		
lorate	ପଟାକାର	maceration	ମସୃଣନ
lotic	ସିରିତ୍ କାବା	macranthous	ଦୀର୍ଘପୁଷ୍ପୀ
low land crop	ନିମ୍ନ ଭୂମି ଶସ୍ୟ	macro	ମହା, ଗୁରୁ
lumin	ରଞ୍ଜିତା	macrobiostemonous	ବୃହତ ପୁକେଶିରୀ

macrocladus		macrophyllous	
macrocladus	ଦୀର୍ଘଶାଖୀ	macroscopic	ଆଖିଦିଶା, ସ୍ଥୂଳଦର୍ଶୀୟ
macrocephalous	ମହାଶୀର୍ଷକ	macro seleroid	ମହାକଠକ
macroclema	ଦୀର୍ଘଶାଖୀଯୁକ୍ତ	macrospecies	ବଡ଼ଜାତି
macroconidium	ମହାବାହ୍ୟରେଣୁ	macula	ଚିତ୍ରଣ
macroconjugant	ମହାସଂଯୁଗ୍ମୀ	maculatus	ଚିତ୍ରିତ
macrocosmos	ସ୍ଥୂଳବିଶ୍ୱ	macrofauna	ଆଖିଦିଶିଆ ପ୍ରାଣୀକୁଳ
macrocosm	ମେକ୍ରେକୋଜମ୍	macrofossil	ମହାଜୀବାଶ୍ମ
macrocyclic	ଦୀର୍ଘଚକ୍ରୀ	macrogamete	ମହାଯୁଗ୍ମକ
macrocyst	ମହାପୁଟୀ	macrogametocyte	ମହାଯୁଗ୍ମକ ଜନକ
macrosporangium	ମହାରେଣୁଧାନୀ	macromolecular	ମହା ଆଣବିକ
macrosporophyll	ମହାରେଣୁପତ୍ର	macromutation	ଗୁରୁ ନବୋତ୍ପତ୍ତି
macrosporyphyll	ମହାରେଣୁ ପ୍ରସ୍ତ	macronucleous	ଗୁରୁନ୍ୟସ୍ତ
macroconidium	ମହାବାହ୍ୟରେଣୁ	macronutrient	ଅଧିକ ଉପଯୋଗୀ ପୋଷକ, ସ୍ଥୂଳ ପୋଷାକ
marco conjugant	ମହା ସଂଯୁଗ୍ମୀ	macrophage	ବୃହତ ଭକ୍ଷାକାରୀ
macrocyclic rust	ଦୀର୍ଘଚକ୍ର କଜଳୀ	macrophages	ମହାଭକ୍ଷୀ
macrogametophyte	ମହାଯୁଗ୍ମକ ପ୍ରସ୍ତ	macrophyll	ଦୀର୍ଘପତ୍ର
macromolecule	ମହା ଅଣୁ	macrophyllous	ଦୀର୍ଘପତ୍ରୀ, ଦୀର୍ଘ ପତ୍ରୀ

macrospore		matching method	
macrospore	ମହାରେଣୁ	mancescent	ବର୍ଦ୍ଧିତ ସ୍ଥାୟୀ ଗଠନ
macrotylus	ଦୀର୍ଘଶିଳାକୀ	marginal	ଧାରୀୟ
macrophyte	ଆଖି ଦିଶିଆ ଭିତ୍ତିକୂଳ, ସ୍ଥଳ ଉତ୍ତର କୂଳ	marginal placentation	ଧାରୀୟ, ଭୂଗବନ୍ଧନ
macrothermophylous	ଉଷ୍ମତା ସ୍ନେହୀ	marigold	ଶତବର୍ଗ, ଗେଣୁ
major	ମୁଖ୍ୟ	marine algae	ସମୁଦ୍ର ଶୈବାଳ
malacoid	ଶ୍ଳେଷ୍ମଳ	maritime plant	ବେଳା ପାଦପ
malacophilous	ଗେଣୁପରାଗଣ	marsh plant	ଅନୁପ ପାଦପ
male	ପୁ, ଅଣ୍ଡିରା	masked	ଅବଗୁଣ୍ଡିତ
malecone	ଅଣ୍ଡିରାଶିଳ	masked symptom	ଅବଗୁଣ୍ଡିତ ଲକ୍ଷଣ
malecone flower	ଅଣ୍ଡିରା ଶିଳପୁଷ୍ପ	master reaction	ପ୍ରଧାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା
malecone gamete	ଅଣ୍ଡିରା ଶିଳପୁଷ୍ପକ	mass flow	ସମୁଦ୍ର ପ୍ରବାହ
malformation	ଅପଗଠନ	mass morphology	ସମୁଦ୍ର / ଗଣଆକାରକୀ
mangroove	କନ୍ଧ, ଶାକାଳି, ହେଣୁଳ ବୃକ୍ଷରାଜି	mass mutation	ସମୁଦ୍ରନବୋତ୍ପତ୍ତି
manicate	ଜଟାଳ	massula	ରେଣୁ ପିଣ୍ଡିକା
manoxylic	ନରମଦାରୁ	mass pedigree method	ସମୁଦ୍ର କୁଳପଞ୍ଜିପ୍ରଣାଳୀ
mantoux test	ମଣ୍ଡୋ ପରୀକ୍ଷଣ	masticatin	ଚର୍ବଣ
map unit	ମାନଚିତ୍ର ଏକକ	matching method	ପ୍ରତିମାନ ବିଧି

maternal inheritance

meristele

maternal inheritance	ମାତୃକ ବଂଶଗତି	mega gamete	ମହା ଯୁଗ୍ମକ
matric potential	ଆଧାର ବିଭବ	mega sporangium	ମହାରେଣୁ ଧାନୀ
matrix	ମାତୃକା, ବିନ୍ଦୁ	mega spore	ମହାରେଣୁ କାତୁକୋଷ
maturation	ପକ୍ୱନ	mega spore cyte	ମହାରେଣୁ କାତୁକୋଷ
mature	ପକ୍ୱ	mega sporocarp	ମହାରେଣୁ ପେଟୀ
maxima	ଉଚ୍ଚତମ	megasporophyll	ମହାରେଣୁ ପର୍ଣ୍ଣ
maximal enlargement	ଅଧିକତମ ବିବର୍ଦ୍ଧନ	meiosis	ଅର୍ଦ୍ଧ ବିଭାଜନ
mealy	ତୃଷ୍ଣ ପୃଷ୍ଠ	melanin	ମେଲାନିନ
mean	ମାଧ୍ୟମାନ, ମାଧ୍ୟ	melano sporous	କୃଷ୍ଣରେଣୁକ
mechanical barrier	ଯାନ୍ତ୍ରିକରୋଧ	melleus	ମଧୁବତ୍
mechanical tissue	ଯାନ୍ତ୍ରିକ ପେଶୀ	mellitopalynology	ମଧୁପରାଗ, ରେଣୁବିଜ୍ଞାନ
	ସଂଧାରୀ ପେଶୀ	mellito phyle	ମହୁମାଛି ପରାଗିତ
mechanism	କୌଶଳ	membrane	ଝିଲ୍ଲା
mechanism of infection	ସଂକ୍ରମଣ କୌଶଳ	mendelian population	ମେଣ୍ଡେଲିଆନ, ଜୀବସଂଖ୍ୟା
medium	ମାଧ୍ୟମ	mericarp	ଏକ ମଣ୍ଡିବିଶିଷ୍ଟ, ପଲୀଶ
medulla	ମଧ୍ୟକ	merispore	ଏକରେଣୁଯୁକ୍ତ, ରେଣୁଧାନୀ ଅଂଶ
medullary ray	ମଧ୍ୟକ ଅର	meristele	ସ୍ଥମ୍ଭାଂଶ
mega evolution	ମହାବିବର୍ଦ୍ଧନ		

meristem		metaxylem	
meristem	ପ୍ରବିଭାଜୀ	mesozoic	ମଧ୍ୟ ମହାକଳ
meristem apical	ଅଗ୍ରସ୍ଥ ପ୍ରବିଭାଜୀ	metabasidium	ମେଟାବାସିଡିଅମ
meristoderm	ବିଭାଜକ ଚୂଡ଼ା	metabolic	ବିପଚନୀୟ
meristogenous	ପ୍ରବିଭାଜୀ ପ୍ରସୂ	metabolic cell	ବିପଚୟୀ କୋଷ
merogamy	ପ୍ରସ୍ପରାଣ	metabolite	ବିପଚ୍ୟ
merosporangium	ମେରୋସ୍ପୋରାଂଜିୟମ ବର୍ଦ୍ଧିତ ଖଣ୍ଡ	metachromatin	ମେଟାକ୍ରୋମାଟିନ୍
merozygote	ବର୍ଦ୍ଧିତ ଯୁଗ୍ମକଣ୍ଠ	metachromatic granules	ଅଭିବର୍ଣ୍ଣ କଣିକା
mesarch	ମଧ୍ୟସ୍ଥ	metafemale or super female	ଅଧିମାଳ
mesocarp	ମଧ୍ୟାବରଣ	metamorphosed	ରୂପାନ୍ତରିତ
mesochite	ମଧ୍ୟଚ୍ଛଦ	metamorphosis	ରୂପାନ୍ତରଣ
mesogamy	ଆବରଣ ପ୍ରକେଶିତ ଯୁଗ୍ମ	metaphase	ମଧ୍ୟାବସ୍ଥା
mesomorphic	ମଧ୍ୟରୂପୀ	metaphery	ଅପବିନ୍ୟାସ
mesophiles	ମଧ୍ୟତାପପ୍ରିୟ	metaphloem	ଅନୁବାଳକ
mesophyll	ପର୍ଣ୍ଣସ୍ଥ ହରିତ ଯେଶୀ	metaphyte	ଅନୁପାଦପା
mesophyte	ଆର୍ଦ୍ରଭୂମିକ ଉଦ୍ଭିଦ	metastasis	ଅପରୂପାନ୍ତରଣ
mesosporangium	ମଧ୍ୟରେଶ୍ମପତ୍ରୀ	metatrophic	ପଶ୍ଚାତ୍ତୁଷ୍ଟ
messenger RNA	ସାନ୍ଦେଶିକ ଆର.ଏନ.ଏ	metaxylem	ଅନୁଦାରୁ

metaxzenia		microphyll	
metaxzenia	ମେଟାକ୍ସିନିଆ	microevolution	ପୁରୁଷ ବିବର୍ତ୍ତନ
method	ରୀତି, ବିଧି, ପଦ୍ଧତି	microfibril	ପୁରୁଷ ତନ୍ତୁକ
meteorological data	ଆବହ ଦତ୍ତାବଳୀ	microhabitat	ପୁରୁଷ ପରିବେଶ
micelle	ମାଇସିଲ୍, କବକକାଳ (ବ.ବ.)	microgamete	ପୁରୁଷ ଯୁଗ୍ମକ
micro	ପୁରୁଷ / ଲଗୁ, ଅଣୁ	microgametophyte	ପୁରୁଷ ଯୁଗ୍ମପ୍ରସୂ
microbe	ଅଣୁଜୀବ	micrograft	ପୁରୁଷ କଳମୀ
microbiological assay	ଜୀବାଣୁସ୍ଥଳ ମାପନ	microhabitat	ପୁରୁଷାବାସ
microcapillary	ପୁରୁଷ କୈଶିକ	micro host	ପୁରୁଷ ପୋଷକ
microchemical	ଅଣୁରାସାୟନିକ	micromanipulator	ପୁରୁଷ ସାଧକ
microcommunity	ପୁରୁଷଗୋଷ୍ଠୀ	micromanipulation	ପୁରୁଷ ସାଧନ
microcondium	ପୁରୁଷ ବାହ୍ୟରେଣୁ	micrometry	ଅଣୁମିତି
microcyclic	ଅଣୁଚକ୍ରୀ	micromutation	ଲଗୁ ନକୋଭବନ
microevolution	ପୁରୁଷ ବିବର୍ତ୍ତନ	micron	ମାଇକ୍ରନ୍
micro flora	ପୁରୁଷପୁଷ୍ପାଳୀ	micronucleus	ଲଗୁନ୍ୟଷ୍ଟି
micro fossil	ପୁରୁଷ ଜୀବାଣୁ	micro organism	ଜୀବାଣୁ
miconized sulphur	ଧୂଳିଆ ଗନ୍ଧକ	microphagus	ଅଣୁଭକ୍ଷୀ
micro cosmos	ପୁରୁଷ ବିଶ୍ୱ	microthermophiles	ସ୍ୱଳ୍ପତାପପ୍ରିୟ
		microphyll	ଲଗୁପତ୍ର, ଲଗୁପର୍ଣ୍ଣ

microphyllous		mistletoe	
microphyllous	ଲଗୁପତ୍ରୀ, ଲଗୁ ପତ୍ରୀ	microtome	ମାଇକ୍ରୋଟମ
microphyte	ଅଣୁ ଉଦ୍ଭିଦ	microtrichous	ସୂକ୍ଷ୍ମରୋମୀ
micropipette	ମାଇକ୍ରୋପିପେଟ୍, ଅତିକ୍ଷୁଦ୍ର ପିପେଟ୍	midrib	ମଧ୍ୟଶିରା
microporosity	ସୂକ୍ଷ୍ମ ରନ୍ଧ୍ରତା	middle lamella	ମଧ୍ୟପଟିକା
micropreparation	ସୂକ୍ଷ୍ମ ପ୍ରସ୍ତୁତି	migrant	ପ୍ରବାସୀ
micropyle	ବାଜରନ୍ଧ୍ର	migration	ପରିକ୍ରମଣ
microscope	ଅଣୁବୀକ୍ଷଣ ଯନ୍ତ୍ର, ଅଣୁବୀକ୍ଷକ	migratory	ପ୍ରବାସୀ
microsere	ସୂକ୍ଷ୍ମ ଉଦ୍ଭିଦକ୍ରମ	mildae	ଶ୍ୱେତକ
microsome	ମାଇକ୍ରୋଜମ, ସୂକ୍ଷ୍ମ କଣିକା	millimicron	ମିଲିମାଇକ୍ରନ, ମାଇକ୍ରନ ସହସ୍ରାଂଶ
microspecies	ସୂକ୍ଷ୍ମ ଜାତି	millipore	ସହସ୍ର ଛିଦ୍ର
microsporangium	ସୂକ୍ଷ୍ମ ରେଣୁଧାନୀ	mimicry	ଅନୁକାରୀ
microspore	ସୂକ୍ଷ୍ମରେଣୁ	mineral constituent	ଖଣିଜ ଗଠନକ
microspore mother cell	ସୂକ୍ଷ୍ମରେଣୁ ମାତୃକୋଷ	mineral nutrition	ଖଣିଜ ପୋଷଣ
microsporophyll	ସୂକ୍ଷ୍ମରେଣୁ ପର୍ଣ୍ଣ	minima	ନ୍ୟୁନତମ
microsporocarp	ସୂକ୍ଷ୍ମରେଣୁ ପେଟୀ	minor	ଗୌଣ
microtherm	ନିମ୍ନତାପୀ, ଅଳ୍ପତାପୀ	minus strain	ବିଯୋଗ ବଳାକ
		mistletoe	ମଲାଙ୍ଗ

mitochondria		monoembryonic	
mitochondria	ମାଇଟୋକଣ୍ଡ୍ରିଆ	monoclimax	ଏକ-କାଳି ସ୍ଥିତି ଚରମଗୋଷ୍ଠୀ
mitosis	ସମବିଭାଜନ	monoclonal	ଏକକ ପ୍ରତିରୂପୀ, ଏକକ୍ଲୋନାଲ
mixoploid	ମିଶ୍ର ଗୁଣିତ	monocarpellary	ଏକ ପଳିକ, ଏକାଣ୍ଡପ
mixotrophy	ଇତର-ସ୍ୱ-(ମିଶ୍ର)ପୋଷୀ	monocaryotic	ଏକନ୍ୟଷ୍ଟିକ
model system	ଆଦର୍ଶ ସଂସ୍ଥା	monoccephalic	ଏକ ମୁଣ୍ଡକୀ
modified xylem	ରୂପାନ୍ତରିତ ଦାତୁ	monochasia	ଏକଶାଖୀ
modifier gene	ପରିବର୍ତ୍ତକ ଜିନ.	mnochasium	ଏକଶାଖୀ
modifying factor	ରୂପାନ୍ତର କାରକ	monochlamydeous	ଏକ ପରିପୁଷ୍ପୀ
molecular biology	ଅଣୁ ଜୀବବିଜ୍ଞାନ	monochromatic light	ଏକବର୍ଣ୍ଣୀ ଆଲୋକ
moist fumigation	ଆର୍ଦ୍ର ଧୂମନ	monoclinous	ଉତ୍ତରାଳିକୀ
molar	ମୋଲାର୍	monocotyledon	ଏକଭୂଣ ପତ୍ରୀ
monodelph	ଏକକୁଟୀ	monocular	ଏକନେତ୍ରୀ
monoandrous	ଏକକେଶରୀ	monocyclic	ଏକ ଚକ୍ରୀ
monanthors	ଏକପୁଷ୍ପୀ	monoecious	ଏକବାସୀ
monoarch	ଏକ ଆଦିଦାତୁକୀ	monoecism	ଏକବାସିତା
monocaulous	ଏକ ସ୍ତମ୍ଭୀ	monoembryonic	ଏକ ଭୂଣୀ
monocentric	ଏକ କେନ୍ଦ୍ରୀ		
moniliform	ମାଳାକୃତି		

monogenic

monostrosity

monogenic	ଏକ ପ୍ରକାରିଯୁକ୍ତ, ଏକଜିନୀୟ	monosiphonous	ଏକ ନଳୀ
monogynous	ଏକ ପତ୍ନିକ	monospermous	ଏକବାଜୀ
monohybrid	ଏକ ସଙ୍କର	monosporangium	ଏକ ରେଣୁ ଧାନ୍ୟ
monohybrid cross	ଏକ ସଙ୍କରୀ ସଂଜ୍ଞା	monosporangius	ଏକ ରେଣୁ ଧାନିକ
monomere	ଏକତୟ	monospore	ଏକ ରେଣୁ
mononuclear	ଏକ ନ୍ୟୁକ୍ଲିୟସ୍	monostele	ଏକ ସ୍ତମ୍ଭ
monoovular	ଏକ ଭିମ୍ବିକା	monostichous	ଏକ ପତ୍ରିକ
monopetalous	ଏକଦଳୀ	monostromatic	ଏକ ସ୍ତରିକ
monophyletic	ଏକ ଉତ୍ପତ୍ତି	monostylous	ଏକ ଶିଳାକୀ
monophyllous	ଏକ ପତ୍ରୀ	monosymmetrical	ଏକ ପ୍ରତିସମ
monoplanetic	ଏକତଳି	monothecous	ଏକ କୋଷିକା
monoploid	ଏକ ଗୁଣିତ	monotrichic	ଏକ କଶା
monopodium	ଏକପଦୀ	monotype	ଏକ ପ୍ରତ୍ୟା
monoporate	ଏକ ଛିଦ୍ରୀ	monoxyle	ଏକ ବିଡିକ
monosaccharide	ମନୋସାକାରାଇଡ୍	monovalent	ଏକ ସଂଯୋଜକ
monosepalous	ଏକ ବୃତ୍ତି	monozygote	ଏକ ଯୁଗ୍ମକ
monosomic	ଏକ ସ୍ୱତ୍ୱୀ	monozygous twain	ଏକ ଯୁଗ୍ମ ଯମକ
		monostrosity	ଅଙ୍ଗ ବିକୃତ

montane		multicapsular	
montane	ପାର୍ବତୀୟ	movement paratonic	ପରଚଳନ
morbidity	ବ୍ୟାଧିତା, ବିଷର୍ଣ୍ଣତା	movement of circulation	ପରିଚ୍ଛୁର୍ଣ୍ଣନ
morphological	ଆକାରୀୟ	movement of curvature	ବକ୍ର ଚଳନ
morphology	ଆକାରକୀ, ଆକାରତତ୍ତ୍ୱ	movement of growth	ବୃଦ୍ଧି ଚଳନ
morphogenesis	ଆକାର ବିକାଶ	movement of locomotion	ପରିଚଳନ
mortality	ମୃତ୍ୟୁହାର	movement of rotation	ଚୁର୍ଣ୍ଣନ
mosaic	ଚିତ୍ରିକ	movement of variation	ଭେଦଚଳନ
mosaic pattern	ଛିଟସଞ୍ଚା	movement of taxis	ଅନୁସରଣ
moss	ମସ୍, ହରିତା	movement tropic	ଅନୁବର୍ତ୍ତନ
motile	ଗତିଶୀଳ	mucilage	କ୍ଲେୟ
mottling	କଦୁରଣ, ଦାଗଦାଗ ହୋଇଯିବା	mucilaginous	କ୍ଲେୟିକ
mould	ଫିଙ୍ଗି, ମୋଲ୍ଡ	mucose	ଶ୍ଳେଷ୍ମକ
mount	ଅଧିଷ୍ଠାପନ, ଢୁଙ୍କା	mucro	ସୂଚ୍ୟଗ୍ର
mounting medium	ଅଧିଷ୍ଠାପନା ମାଧ୍ୟମ	mucronate	ସୂଚ୍ୟଗ୍ରକ
movement	ଚଳନ	mud flat	ପଙ୍କିଳ ପାଟ
movement autonomic	ସ୍ୱତଃ ଚଳନ	mull	ମୃଦୁଖଡିର, ମଲ୍
movement circummulation	ଚକ୍ର ଚଳନ	multicapsular	ବହୁ ସ୍ତୋଚକ

multi carpellate		mutator gene	
multi carpellate	ବହୁ ଫଳିକ	multiple cross	ବହୁ ସଙ୍ଗମନ
multicellular	ବହୁକୋଷୀୟ	multiple fission	ବହୁ ଖଣ୍ଡନ, ବହୁଭାଞ୍ଜ
multicentral	ବହୁକେନ୍ଦ୍ରୀକ	multiple fruit	ସାଦୃଶ ଫଳ
multiciliate	ବହୁପତ୍ତୀ	multiple perforation	ବହୁଛିଦ୍ରଣ
multicostate	ବହୁଶିରାଳ	multiseriate	ବହୁପତ୍ରିକ
multiflorus	ବହୁପୁଷ୍ପୀ	muricate	କଣ୍ଟକିତ
multicuspid	ବହୁସ୍ପଷ୍ଟ	muriform	ପ୍ରାଚୀରାକାର
multifarious	ବହୁପଂକ୍ତିକ, ବହୁଦିଗୀୟ	muscoid	ମସରୂପୀ, ହରିତାରୂପୀ
multifid	ବହୁଶାଖୀ	mushroom	ଛତ୍ରକ, ଛତୁ
multitoliater	ବହୁପତ୍ରୀ	mutable gene	ନବୋତ୍ପାଦନୀୟ
multinucleate	ବହୁ ନ୍ୟଷ୍ଟିକ	mutagen	ନବୋତ୍ପାଦକ
multiparous	ବହୁଭ୍ରୂଜୀ, ବହୁଶାଖୀ	mutant	ନବୋତ୍ପାଦିତ, ନବୋତ୍ପାଦ
multipartite	ବହୁଭାଜିତ	mutation	ନବୋତ୍ପାଦନ, ନବଉତ୍ପାଦନ
multienzyme system	ବହୁ ସନ୍ତରକ ସଂସ୍ଥା	mutation pressure	ନବୋତ୍ପାଦନ ଚାପ
multimolecular	ବହୁଆଣ୍ବିକ	mutation rate	ନବୋତ୍ପାଦନ ହାର
multi-perforated septum	ବହୁଛିଦ୍ରୀ ପଟ	mutation theory	ନବୋତ୍ପାଦନ ବାଦ
multiple allele	ବହୁବିକଳ ପିଣ୍ଡ, ବହୁ ପାଲଟ ପିଣ୍ଡ	mutator gene	ନବୋତ୍ପାଦକଜିନ

muticous

natural immunity

muticous	ମୁଣ୍ଡିତ	N	
muton	ମ୍ୟୁଟନ୍	naked bud	ନଗ୍ନକଳି, ନଗ୍ନକଳିକା
mutualism	ପାରସ୍ପରିକବାଦ, ସହୋପକାରିତା	naked flower	ନଗ୍ନପୁଷ୍ପ
mycelial	କବକ ଜାଲୀୟ	nancy	ସମଲିଙ୍ଗି
mycelium	କବକ ଜାଲ	nanandrium	ଖର୍ବାଣ୍ଡିର
mycology	କବକ ବିଜ୍ଞାନ	nanandrous	ଖର୍ବାଣ୍ଡିରି
mycopathological	କବକ ରୋଗାତ୍ମକ	nanism	ଖର୍ବତ୍ୱ
mycoplasm	କବକ ଜୀବକ	nanocyte	ଖର୍ବକୋଷିକା
mycoprotein	କବକ ପ୍ରୋଟିନ	nanophyll	ବାମନପର୍ଣ୍ଣ, ଖର୍ବପର୍ଣ୍ଣୀ
mycorrhiza	କବକିତ ମୂଳ	napifolious	କୁମ୍ଭପର୍ଣ୍ଣୀ
mycose	କବକ ଶିର୍କରା, ମାଇକୋସ୍	napoaceous	କୁମ୍ଭସମ
mycosis	ମାଇକୋଜ କବକତା, କବକ କ୍ଷୟ	napiform	କୁମ୍ଭାଭୂପ
mycotrophic	କବକ ପୋଷିତ	nastic movement	ଅନୁକୂଳନ ଗତି, ବକ୍ତିମଗତି
mycomecophily	ପିପିଲକୀ ଉଦ୍ଭିଦ, ସହବାସ	nasturtium	ଉତ୍ତଳନାରଙ୍ଗି, ସପୁଷ୍ପକଲତା
myxomycetes	ଶ୍ଳେଷ୍ମକ କବକ	natans	ପ୍ଲବନ
myxophyceae	ଶ୍ୟାମ ଶୈବାଳବଂଶ	native state	ସ୍ୱାଭାବିକ ଅବସ୍ଥା
		natural immunity	ପ୍ରାକୃତିକ ବ୍ୟାଧିରୋଧ କାରିତା

natural order

nitrate reduction

natural order	ପ୍ରାକୃତିକ ବର୍ଗ	negative pressure	ବିଯୁକ୍ତ ଚାପ
natural selection	ପ୍ରାକୃତିକ ମନୋନୟନ	negatively apogeotropic	ବିଯୁକ୍ତ ଜ୍ୟା ଅନୁବର୍ତ୍ତନ
navicular	ନୌକାକାର	negatively heliotropic	ବିଯୁକ୍ତ ସୂର୍ଯ୍ୟାନୁବର୍ତ୍ତନ
neck canal cell	ଗ୍ରୀବାକ୍ୟୁଲା(ନାଳୀ)କୋଷ	negatively geotropic	ବିଯୁକ୍ତ ଜ୍ୟା ଅପରିବର୍ତ୍ତନ
neck cell	ଗ୍ରୀବାକୋଷ	neo-Darwinism	ନବଡାର୍‌ଭିଜନ ବାଦ
necridium	ମୃତକୋଷିକା	neo-Lamarckism	ନବଲାମାର୍କବାଦ
necrobiosis	ମୃତାନୁଜୀବୀତା	neotype	ନବରୂପୀ
necrophage	ମୃତଭକ୍ଷୀ	nerved	ଶିରାଳ
necrotype	ବିଲୁପ୍ତ ପ୍ରରୂପ	net venation	ଜାଲିକ ଶିଳାବିନ୍ୟାସ
necrosis	ପେଶୀକ୍ଷୟ	netted	ଜାଲିତ
necrobiosis	ମରଣୋତ୍ତର ସକ୍ରିୟତା	nexus	ସନ୍ଧୀ
necrotic ring spot	ପେଶୀକ୍ଷୟିତ ବଳୟଦାଗ	neuter	ନପୁଂସକ, କ୍ଲାବ
necrohormone	ମୃତଜ ହରମୋନ	neutral gene	ନରପେକ୍ଷ ଜିନ୍
nectari ferous disc	ମକରନ୍ଦ(ମଧୁ) ପୀଠ, ଥାଳିକା	niche	କର୍ମସ୍ଥିତି, ଗୋଷ୍ଠିକ ସ୍ଥିତି
nectari ferous organ	ମକରନ୍ଦ ଧାରୀ ଅଙ୍ଗ	nightclosure	ନୈଶ ନୀମାଳନ
nectary	ମଧୁଗ୍ରନ୍ଥି, ମକରନ୍ଦ ଗ୍ରନ୍ଥି	night flower	ନୈଶ ପୁଷ୍ପ
negative feed back	ବିଯୁକ୍ତ ପଶ୍ଚପୋଷ	nitrate reduction	ନାଇଟ୍ରେଟ୍ ବିଜାରଣ

nitrification

non-stomatal

nitrification	ନାଇଟର ପ୍ରସ୍ତୁତି, ନାଇଟ୍ରିକରଣ	nomenclature binomial	ଦ୍ୱିନାମ ପଦ୍ଧତି
		non-adaptive	ଅନ ଅନୁକୂଳନୀ
nitrifying bacteria	ନାଇଟର ପ୍ରସ୍ତୁତକାରୀ ବୀଜାଣୁ, ନାଇଟ୍ରିକାରୀ ବୀଜାଣୁ ।	non-adaptive variation	ଅନ ଅନୁକୂଳନୀ ବିଭିନ୍ନତା
		non-antigen	ଅପ୍ରତିଜନ
nitrogen assimilation	ଯବକ୍ଷାରଜନ ଆହ୍ୱାନକରଣ	non-astringent	ଅକଷାୟ
nitrogen fixation	ନାଇଟ୍ରୋଜେନ ବିବନ୍ଧନ, ସ୍ଥିରୀକରଣ	non-cellular	ଅକୋଷିକ
		non-dividing cell	ଅବିଭାଜୀ କୋଷିକା
nitrogenous	ଯବକ୍ଷାରୀୟ	non disjunction	ଅବିଯୋଜନ
nivalis	ହେମବର୍ଣ୍ଣୀ, ହେମ	nonendospermic	ଅଭ୍ୟନ୍ତରପୋଷ
niveus	ହେମ ଶ୍ୱେତ	nonessential	ଅନାବଶ୍ୟକ, ପରିହାର୍ଯ୍ୟ
nodal	ଗଣ୍ଡି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ	non-flowering plant	ଫୁଲ ଧରୁନଥିବା ଉଦ୍ଭିଦ, ଅପୁଷ୍ପ ପାଦପ, ଅପୁଷ୍ପ ଉଦ୍ଭିଦ
node	ଗଣ୍ଡି		
node (inter) internode	ଦୁଇଗୁଣ୍ଡି ମଧ୍ୟରେ ଥିବା, ପଗ, ପବ	non-homologous	ଅସମଜାତ, ଅସମ ସ୍ଥାନିକ
nodiferous	ଗଣ୍ଡି ପ୍ରସୂ	non-living cell content	ନିର୍ଜୀବ କୋଷଦ୍ରବ୍ୟ
nodiform	ଗଣ୍ଡିକ, ଗଣ୍ଡିଆ	non-polar	ଅଧ୍ରୁବାୟ
nodule	ଭାଦୁଡ଼ି, ଗଣ୍ଡି, ପିଣ୍ଡକ	non-reducing division	ଅନୁସ୍ଥାପି ବିଭାଜନ/ ସମବିଭାଜନ
nodulose	ଭାଦୁଡ଼ି, ଗଣ୍ଡି, ପିଣ୍ଡକମୟ	non-stomatal	ଅଗବାକ୍ଷୀୟ, ଅରକ୍ଷୀୟ, ଅସ୍ତୋମୀୟ
nomenclature	ନାମପଦ୍ଧତି		

non-symbiotic		nudifolius	
non-symbiotic	ଅସହଜୀବିକ(ତା)	nuclear hyaloplasm	ନ୍ୟଷ୍ଟି ପ୍ରରସ ତରଳ, ନ୍ୟଷ୍ଟି ପ୍ରରସ ଜୀବନ
non-viable	ଜୀବନ ଅକ୍ଷମ	nuclear memberance	ନ୍ୟଷ୍ଟି ଝିଲ୍ଲା
normal	ସ୍ୱାଭାବିକ	nuclear plate	ନ୍ୟଷ୍ଟି ପଟ
normal solution	ତୁଲ୍ୟାକ ଦ୍ରବଣ	nuclear reticulum	ନ୍ୟଷ୍ଟି ଜାଲି
notate	ଚିତ୍ରାଙ୍କ, ପ୍ରଖାତନ	nuclear sap	ନ୍ୟଷ୍ଟି ରସ
notch	କଟା ଦାଗ, ଖାଲ, ଖୋପ	nuclear spindle	ନ୍ୟଷ୍ଟି ଡର୍କୁ
nuceller beak	ଡିମ୍ବକାଙ୍କ ଚଞ୍ଚୁ	nucleolous	ନିନ୍ୟଷ୍ଟି
nucellar tissue	ଡିମ୍ବକାଙ୍କ ପେଶୀ	nucleoplasm	ନ୍ୟଷ୍ଟି ରସ, ନ୍ୟଷ୍ଟିଜୀବନ
nucellar budding	ଡିମ୍ବକାଙ୍କ ପୂଜୁଳନ	nucleoprotein	ନ୍ୟଷ୍ଟି ପ୍ରୋଟିନ, ନ୍ୟଷ୍ଟି ପୁଷ୍ଟିସାର
nucellar cap	ଡିମ୍ବକାଙ୍କ ଟୋପି	nucleus seed	ନ୍ୟଷ୍ଟିବୀଜ
nucellar embryo	ଡିମ୍ବକାଙ୍କ ଭ୍ରୂଣ	nucleotide	ନ୍ୟୁକ୍ଲିଓଟାଇଡ
nucellus	ଡିମ୍ବକାଙ୍କ	nucleus, generative	ଜନନ ନ୍ୟଷ୍ଟି
nuciform	ଗୁଡିକାରୂପୀ, ଗୁଡିକାକାର	nucleus vegetative	ଅଜୀବ ନ୍ୟଷ୍ଟି, ନ୍ୟଷ୍ଟି ଅଜୀବ
nuclear	ନ୍ୟଷ୍ଟିକ	nucleous somic	ନ୍ୟଷ୍ଟିକାୟ
nuclear blebbing	ନ୍ୟଷ୍ଟି ବାହ୍ୟ ଝିଲ୍ଲା ପ୍ରବର୍ଦ୍ଧକ	nudiflorous	ନଗ୍ନ ପୁଷ୍ପୀ
nuclear capsid	କାପସଡ୍ ନ୍ୟଷ୍ଟି	nudifolius	ନଗ୍ନ ପତ୍ରୀ
nuclear dise	ନ୍ୟଷ୍ଟିପୀଠ		

nullisomic

obverse

nullisomic ଅନସ୍ପୃଶ୍ୟ, ଶୂନ୍ୟତନ୍ତ୍ରୀ,
ଅତନ୍ତ୍ରୀ

nut ପୁରୀ, ବାଦାମ, ଫଳ

nux ଦୃଢ଼ଫଳ

nutatation ଅକ୍ଷବିଚଳନ, ବର୍ତ୍ତନାଙ୍ଗ,
ଶିରଚାଳନnutrient solution ପୋଷକରସ, ପୋଷକ
ଦ୍ରବଣ

nutrition ପୋଷଣ, ପୁଷ୍ଟି

nyctinastic ନକ୍ତ କୁଞ୍ଚନ, ନିଶା/ରାତ୍ରି
କୁଞ୍ଚନ

O

obclavate ପ୍ରତିମୁଦଗର ଆକାର

obconic ଅପଶଙ୍କୁ, ଅପଶଙ୍କୁରୂପୀ

obcordate ଅପତାମୁଳି,
ପ୍ରତିହୃଦ୍‌ଆକାରି

obdiplostemonous ଦଳାଭିମୁଖୀ

objective ଦୃଶ୍ୟକୀ, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୀ

oblanceolate ଅପବର୍ତ୍ତାକାର

oblake ନାରଙ୍ଗାକାର, ଉତ୍ତରାଗ୍ର
ବର୍ତ୍ତୁଳ, ଚେପଟା

obligate ଅନନ୍ୟ, ଅବିକଳ

obligate parasite ଅନନ୍ୟ ପରଜୀବୀ,
ଅବିକଳ ପରଜୀବୀobligate saprobe ଅନନ୍ୟ ମୃତଜୀବୀ,
ଅବିକଳ ମୃତଜୀବୀ

obligate symbiont ଅନନ୍ୟ ସହଜୀବୀ

oblique ତୀର୍ଥ୍ୟକ

oblique inflorescence ତୀର୍ଥ୍ୟକ ପୁଷ୍ପକ୍ରମ,
ତୀର୍ଥ୍ୟକ ପୁଷ୍ପଦଣ୍ଡ

oblong ଆୟତ, ଅଣ୍ଡାକାର

oblongifolium ଅଣ୍ଡାକାର ପତ୍ର,
ଆୟତକାର ପତ୍ରobovate ଅପାଣ୍ଡ, ଓଲଟ ଅଣ୍ଡାକୃତି,
ଅଭିଅଣ୍ଡାକାର

obovoid ପ୍ରତିଅଣ୍ଡାକାର

obsolescent ଲୁପ୍ତପ୍ରାୟ

obtuse ଅଧିକୋଣ, ସ୍ଥୂଳ

obverse ଅପାଗ୍ର

obvolute

op sonin

obvolute	ଅପବଳିତ	oogamete	ମାଉସୁଗ୍ମକ
oceanic plankton	ସାମୁଦ୍ରିକ ପ୍ଲଙ୍କଟନ	oogamy	ଡିମ୍ବସୁଗ୍ମନ
ecosystem	ପରିଚିତ	oogenesis	ଡିମ୍ବଜନନ
ochreate, ocreate	ସପରିନେଷକ	oogonial	ମାଉସାନୀୟ, ସ୍ତ୍ରୀଧାନୀୟ
octandrous	ଅଷ୍ଟକେଶର, ଅଷ୍ଟଭାଗୀ	oogonium	ସ୍ତ୍ରୀଧାନୀ, ମାଉସାନୀ
octoploid	ଅଷ୍ଟଗୁଣିତ	ooplast	ଡିମ୍ବଜୀବକ
ocular	ନେତ୍ରକୀ	oosphere	ଡିମ୍ବଗୋଲ, ଅଣ୍ଡଗୋଲ
odd-pinnate	ବିଷମପକ୍ଷକ	oospore	ଡିମ୍ବଜରେଣୁ
offset:	ଛୁଆଧାବକ	openbundle	ମୁକ୍ତ ବିତକ
oidia	ମାଳାରେଣୁ	open community	ମୁକ୍ତ ଗୋଷ୍ଠି
oidium cell	ମାଳାରେଣୁ କୋଷ	operator gene	ସଂଚାଳକ ଜିନ
oligodynamic	ସ୍ୱଳ୍ପ ସକ୍ରିୟ	operculum	ପିଧାନକ
oligomeric	ଅଳ୍ପବିୟୋଗୀ	operon	ଅପେରନ
oligomery	ଅଳ୍ପାଂଶ	opposite	ସମ୍ମୁଖୀ
oligosaccharide	ଅଳ୍ପଗୋଷ୍ଠାକାରାଞ୍ଜଡ଼	opposite and decussate	ଚତୁଃସମ୍ମୁଖୀ
omnivorous	ସର୍ବଭକ୍ଷ	opposite superposed	ଦ୍ୱିସମ୍ମୁଖୀ
ontogony	ବ୍ୟକ୍ତିବିକାଶ	opposite leaves	ସମ୍ମୁଖୀ ପତ୍ର
oocyte	ଡିମ୍ବ ମାତୃକୋଷ	op sonin	ଅପସେନିନ୍

optical isomer

out breeding

optical isomer	ଦୃଶ୍ୟମାକରଣ, ଦୃଶ୍ୟମାକରଣ
optima	ସର୍ବୋତ୍ତମ
orbicular	ମଣ୍ଡଳାକାର
order	ବର୍ଗ
organic	ଜୈବିକ; ଜୈବ
organic acid	ଜୈବାମ୍ଳ
organic evolution	ଜୈବ ବିବର୍ତ୍ତନ
organizer	ସଂଗଠକ
organogenesis	ଅଙ୍ଗୋତ୍ପତ୍ତି
organography	ଅଙ୍ଗୋତ୍ପତ୍ତିବର୍ଣ୍ଣନ
organs of perennation	ଅତୀକାବିତାଙ୍ଗ
orientation	ଦିଗଦର୍ଶକ, ଅନୁସ୍ଥାପନ
origin of species	ଜାତି ଉତ୍ତର
ornamentation	ଅଳଂକରଣ
ornithophilous	ପକ୍ଷୀ ପରାଗିତ
ornithophily	ପକ୍ଷୀ ପରାଗଣ
orthogeotropism	ଅବଜ୍ୟାନୁବର୍ତ୍ତନ

orthostichy	ଭଦ୍ରଶ୍ୟାଘା, ପତ୍ରସାରି
orthotropism	ଅବାନୁବର୍ତ୍ତନ
orthotropus	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱମୁଖୀ
orthotropus ovule	ଉପର ମୁହାଁ ତିମ୍ବକ
oscillation	ଦୋହଲ୍ୟାନ
osmoscope	ପାରସ୍ପତି ବୀକ୍ଷକ
osmosis	ପାରସ୍ପତି
osmotic concentration	ପାରସ୍ପତି ସାନ୍ଦ୍ରତା
osmotic mechanism	ପାରସ୍ପତିକ କ୍ରିୟାବିଧି
osmotic pressure	ପାରସ୍ପତି ଚାପ
osmotic shock	ପାରସ୍ପତିକ ଆଘାତ / ପାରସ୍ପତି ପ୍ରଘାତ
osmotic potential	ପାରସ୍ପତି ବିଭବ, ପାରସ୍ପତି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଶକ୍ତି
osmotic pull	ପାରସ୍ପତି ଆକର୍ଷଣ
osmotic regulation	ପାରସ୍ପତି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ
ostiole	ଦ୍ୱାର, ମୁଖ, ଦୁଣ୍ଡ
ostiolate	ଦ୍ୱାରଯୁକ୍ତ, ସରନ୍ତୀ ରନ୍ତୀଯୁକ୍ତ
out breeding	ବହିଃ ପ୍ରଜନନ

out breeding cross

palisade tissue

out breeding cross	ବହିଃ ପ୍ରଜନନ ସଙ୍କରଣ	P	
out breeding growth	ବହିଃ ପ୍ରଜନନ ଉପବୃଦ୍ଧି		
outline	ରୂପରେଖ	pachy	ସ୍ଥୂଳ, ସଢନ
oval	ଅଣ୍ଡାକୃତି/ଅଣ୍ଡୀୟ	pachynema	ସ୍ଥୂଳସୂତ୍ର
ovary	ଡିମ୍ବାଶୟ	pachytene	ପାକିଟିନ, ସ୍ଥୂଳସୂତ୍ରାବସ୍ଥା
ovate	ଅଣ୍ଡାକୃତି/ଅଣ୍ଡାକାର	pachyphyllous	ସ୍ଥୂଳପର୍ଣ୍ଣୀ
overdose	ଅଧିମାତ୍ରା	pagohpillous	ତରାଇରାଗା/ ଗିରିପାଦ ପରାଗୀ
over summering	ଗ୍ରୀଷ୍ମାତିତାର	pairing	ଯୁଗଳନ/ଯୁଗ୍ମନ
over wintering	ଶିତାତିତାର	palea	ତୁଷ, ପାଲିଆ
ovule	ଡିମ୍ବକ	paleo-botany	ପ୍ରାଘୃଷ୍ଟିତବିଜ୍ଞାନ, ପରାଉଦ୍ଭିଦ ବିଜ୍ଞାନ
ovuli ferous scale	ଡିମ୍ବକ ଶିଳ୍ପକ	palcoecology	ପ୍ରାଘୃଷ୍ଟପରିସ୍ଥିତି
ovum	ଡିମ୍ବାଣୁ	palcozoicera	ପୋଲିଓସୋଇକ୍ ମହାକଳ/ ପୁରାଜୀବାମହାକଳ
oxidant	ଜାରକ	paleozoic group	ପୁରାଜୀବୀ ବର୍ଗ
oxidation	ଜାରଣ	palingenesis	ଜାତସ୍ଥର
oxidation reduction	ଜାରଣ ବିଜାରଣ	palisade layer	ସମାନ୍ତରାଳ ସ୍ତର
oxidizing agent	ଜାରକ	palisade tissue	ସମାନ୍ତରାଳ ପେଶୀ
oxygen	ଅକ୍ସିଜେନ, ଅମ୍ଳଜାନ		
oxysome	ଅକ୍ସିଜେନୋମ୍, ଅମ୍ଳରୂପୀ		

pallid

paranema

pallid	ପାଣ୍ଡୁ	paper chromatograph	କାଗଜ ବର୍ଣ୍ଣଲେଖ
palm	ପ୍ରତଳ, କରତଳ	papilionaceous	ଆଗଷ୍ଟିକ
palmalisect	ଅତିପ୍ରତଳିତ	papilla	ପିଲକ
palmate, palmatifid	ପ୍ରତଳିତ	papillar	ପିଲକୀୟ
palmatifid	ଅଳ୍ପ ପ୍ରତଳିତ	papillate	ପିଲକୀ
palmation	ପ୍ରତଳନ	papilliform	ପିଲକାକାର
palmatipartite	ଅର୍ଦ୍ଧ ପ୍ରତଳିନ	papilloid	ପିଲକିତ
palmella stage	ପାମେଲା ଅବସ୍ଥା	pappus	ରୋମଚୂଡ଼ା
palmiferous	ତାଳ ପ୍ରସୂ	para amylum	ପରାମଣ୍ଡ
palmiveined	ପ୍ରତଳଶିରାଳ, ତାଳଶିରା ଭଳି	paracentric inversion	ପରକେନ୍ଦ୍ରିକ ଓଲଟନ
palynology	ରେଣୁବିଜ୍ଞାନ	parachute mechanism	ଛତ୍ର କୌଶଳ
pampiniiform	ଆକର୍ଷିରୂପ	paragynous	ପରିକାୟାଙ୍ଗୀ
pandemic	ସର୍ବବ୍ୟାପୀ	paraheliotropism	ଦିବାକୁଞ୍ଚନ
pandurate	ସାରଙ୍ଗୀ ରୂପୀ	parallel mutation	ସାମାନ୍ତର ନବୋତ୍ପତ୍ତି
pangamy	ଯଦୃଚ୍ଛା ସଂଗମନ	parallel venation	ସମାନ୍ତର ଶିରାବିନ୍ୟାସ
panicle	ଶାଖାଯିତ ସ୍ତବକ, କେଷ୍ଟା	parameter	ପରିମାପ, ପାରାମିଟର,
paniculate	ଶାଖାଯିତ, କେଷ୍ଟାଭଳି	paramutation	ପରାମ୍ୟୁଟେସନ୍
		paranema	ପରତନ୍ତୁ

paranucleus

partition

paranucleus	ଉପନ୍ୟଷ୍ଟି	paratonic	ପରଚଳନ
parapetalous	ଦଳପାଙ୍ଗୀ	paratype	ପରରୂପୀ
paraphyllum	ପରପର୍ଣ୍ଣ	paravariation	ସହବିଭେଦନ
paraphysis	ବନ୍ଧ୍ୟାଂଶୁ, ସହସ୍ପୁତ୍ର	parenchyma	ମୃଦୁପେଶୀ, ପାରନାକାଳମା
parasite	ପରିଜୀବୀ	parenchymatous cell	ମୃଦୁକୋଷ
parasitic	ପାରଜୈବିକ	parenchymatous tissue	ମୃଦୁପେଶୀୟ ଭିତ୍ତି
parasitism	ପରଜୀବିତା	parental character	ପୈତୃକ ଲକ୍ଷଣ
parasitismobligatory	ଅନନ୍ୟ ପରଜୀବିତା	parietal	ଭିତ୍ତିଲଗ୍ନ
parasitism facultative	ବିକଳ୍ପୀ ପରଜୀବିତା	parietal- placentation	ଭିତ୍ତିଲଗ୍ନ ଭୂଷବନ୍ଧନ
parasitic adaptation	ପରଜୀବୀ ଅନୁକୂଳନ	paripinnate	ସମପକ୍ଷଳ
parasital plant	ପରଜୀବୀ ଉଦ୍ଭିଦ	paroecious, paroicious	ସହାଶୟୀ
parasiticide	ପରଜୀବିମାରୀ	parthenocarp	ଅସ୍ତ୍ରୁତ ଫଳନ
paraistic root	ପରଜୀବିମୂଳ	parthenogenesis	ଅସ୍ତ୍ରୁତ ଜନନ, ଅମୈଥୁନ ଜନନ
parasitization	ପରଜୀବି ଆକ୍ରମଣ	parthenospore	ଅସ୍ତ୍ରୁତ ରେଣୁ
parasitogenic	ପରଜୀବିକ	partial dominance	ଆଂଶିକ ପ୍ରକଟନ
parasitologist	ପରଜୀବି ବିଜ୍ଞାନୀ, ପରଜୀବି ବିଜ୍ଞ	patite	ଅର୍ଦ୍ଧବିଭକ୍ତ
parastichy	କୁଣ୍ଡଳାଧାର	partition	ପୃଥକନ

partition coefficient

perigynous

partition coefficient	ପୃଥକୀ ଗୁଣାଙ୍କ	pentagynous	ପଞ୍ଚକାୟାଙ୍ଗୀ
passage cell	ମାର୍ଗକୋଷ	pentapetalous	ପଞ୍ଚଦଳୀ
passive	ନିଷ୍ପ୍ରୟ	pentaphyllous	ପଞ୍ଚପର୍ଣ୍ଣୀ
passive absorption	ନିଷ୍ପ୍ରୟ ଶୋଷଣ	pentasepalous	ପଞ୍ଚବୃତ୍ତିକ
passive immunity	ନିଷ୍ପ୍ରୟ ବ୍ୟାଧିରୋଧକ୍ତା	pentaploid	ପଞ୍ଚଗୁଣିତ
passive resistance	ନିଷ୍ପ୍ରୟ ପ୍ରତିରୋଧ	pentaspermous	ପଞ୍ଚବୀଜୀ
pasteurization	ନୀରୋଗଣ	pentastichous	ପଞ୍ଚଧାରୀ
pathogenic	ବ୍ୟାଧିଜନକାରୀ ବ୍ୟାଧିଜାତକାରୀ	pentandria	ପଞ୍ଚକେଶରୀ
pathosystem	ବ୍ୟାଧି ପ୍ରଣାଳୀ	pentarch	ପଞ୍ଚସଞ୍ଚ
pedology	ମୃତ୍ତିକା ବିଜ୍ଞାନ	pepo	ପେପୋ/କର୍କାରୁକ
pedicellate megasporangium	ଗୁରୁ ବୀଜାଣୁ ଧାନୀ	peptide	ପେପ୍ଟାଇଡ୍
pedicle/pedicel	ବୃତ୍ତକ	peptide bond	ପେପ୍ଟାଇଡ୍ ବନ୍ଧ
pedigree	ବଂଶାବଳୀ	perianth	ପରିନ୍ଧକ, ଅଭିନ୍ନ ଦଳମଣ୍ଡଳ ଅପ୍ରଭେଦ୍ୟ ଅଭିନ୍ନ ବୃତ୍ତି ଓ ଦଳ ମଣ୍ଡଳ
peduncle	ପୁଷ୍ପାବଳୀବୃତ୍ତ	percolation water	ଅନ୍ତଃସ୍ରବଣ ଜଳ
peel	ଛିଲିକା	periclinal	ପରିନିତ
pentacyclic	ପଞ୍ଚଚକ୍ରୀ	perigynous	ପରିକାୟ
penta delphous	ପଞ୍ଚସଂଘୀ		

perithecium

peristomial area

perithecium ଧାନୀ ଆବରଣ /
ପେରିଥେସିୟମ୍

periderm ପରିଡ଼ର୍କ, ବାହ୍ୟ ବଳ୍ମ, ବାହ୍ୟଚୋପା

perennation ବର୍ଷାନୁବର୍ଷିକାବିତ

perigone, perigonium ପରିଧାରଣୀ

perennial ବହୁବର୍ଷ

perigynium ପରିବେଷକ, ପରିଷ୍ଠାଧାନୀ

perfect cleavage ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଦଳନ,
ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଖଣ୍ଡନ

porigynous ପରିକାୟାଙ୍ଗୀ

perfect flower ପୂର୍ଣ୍ଣ ପୁଷ୍ପ

perimedullary ପରି ମଧ୍ୟକୀ

perfect stage ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବସ୍ଥା

perimedullarystele ପରିମଧ୍ୟକୀରମ୍ଭ

perfoliate କାଣ୍ଡବେଷ୍ଟୀ

period ଆବର୍ତ୍ତନ, ଅବଧି, କାଳ

perforation plate ଛିଦ୍ରଣ ପଟିକା

periodic ଆବର୍ତ୍ତ, ଅବଧିୟ

perforation rim ଛିଦ୍ରଣ ଫନ୍ଦ

periodic elongation ଆବଧିକ୍ରମ,

perianth ପରିକଳ ପୁଞ୍ଜି

periodic motion ଆବଧିକ୍ରମ ଚଳନ

periblem ଡ଼ରା ପ୍ରସ୍ଥ

periodicity ଆବଧିକ୍ରମ

pericarp ଫଳାବରଣ

periodic table ପର୍ଯ୍ୟାୟ ସାରଣୀ

pericentric inversion ପରିକେନ୍ଦ୍ର ଓଲଟଣ

periphery ପରିଧି, ପରିସୀମା

perichaetium ପରିଧାରକ

periplasm ପରିକୀବକ

periclinal chimaera ପରିନତ ଆଙ୍ଗିକ ସଙ୍କର

perisperm ପରିବୀଜ, ପରିଭ୍ରୂଣକୋଷ

pericycle ପରିଚକ୍ର

peristome ପରିଷ୍ଠୋପ, ପରିମୁଖ

peristomial area ପରିମୁଖୀ କ୍ଷେତ୍ର

perithecium

phage

perithecium	ପେରିଥେସିଅମ୍	petaliform	ଦଳାକୃତି
perisporium	ପେରିସ୍ପୋରିଅମ୍	petaloid	ଦଳାଭ
peritrichy	ପରିକଶା	pest	ପୀଡ଼କ, ଅନିଷ୍ଟ କାରୀଜୀବ
permanent	ସ୍ଥାୟୀ	pest control	ପିତକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ, ଅନିଷ୍ଟ କାରୀ ଜୀବ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ
permanent heterosis	ସ୍ଥାୟୀ ସଙ୍କର ଓଜ	pesticide	ପୀଡ଼କ ନିୟନ୍ତ୍ରକ ରସାୟନ, ଅନିଷ୍ଟକାରୀ ଜୀବନାଶକ
permanent wilting point	ସ୍ଥାୟୀ ଝାଉଁଳା ବିନ୍ଦୁ	phagosome	ଫାଗୋଜମ୍
permanent wilting coefficient	ସ୍ଥାୟୀ ଝାଉଁଳା ଗୁଣାଙ୍କ	phellem	ଫେଲେମ୍, ଭୁଜ୍
permeable	ପାରତ୍ରେୟ	phloid	ଫ୍ଲୱିଡ଼ା
permeable membrane	ପାରଗମ୍ୟ ଝିଲ୍ଲା ଭେଦ୍ୟ ଝିଲ୍ଲା	petiole	ବୃନ୍ତ, ପର୍ଣ୍ଣବୃନ୍ତ
peripetalous	ଦଳପରିଗତ	petiolate	ସତେମ୍ପ, ସବୃନ୍ତ
periphyses	ପେରିଫାଇସିସ୍	petiolate leaf	ସତେମ୍ପ ପତ୍ର
perispore	ପେରିସ୍ପୋରା, ପରିସେଣ୍ଡା	petiolule	ତେମ୍ପକ
perithalium	ପେରିଥାଲିୟମ୍	petrified	ଅଶ୍ୱାଭୂତ
persistent	ସ୍ଥାୟୀ, ଅପାତୀ	phaeophyceae	ଫିଙ୍ଗାଲ ଶୈବାଳ
personate	ସଂବୃତ	phaeoplast	ଫିଙ୍ଗାଲବଳ
pertusate	ବିଦରଯୁକ୍ତ	phage	ଫାଜ
petal	ଦଳ, ପାଖୁଡ଼ା		

phage phonotype		photosynthetic quotient	
phage phonotype	ବିଭୋଜୀ ଲକ୍ଷଣ ପ୍ରଭୂପ	photocatalyst	ଆଲୋକ ଦୂରକ
phagocyte	ଭକ୍ଷକ କୋଷ	photochemical	ଆଲୋକ ରାସାୟନିକ
phanerogam	ସପୁଷ୍ପକ ଉଦ୍ଭିଦ	photogenesis	ଦିପ୍ତିଜନନ
phanerophyte	ପ୍ରକଟ କଳିକ	photolysis	ଆଲୋକ ବିଶ୍ଳେଷଣ
phase contrast	ଫେଜ୍ କଣ୍ଟ୍ରାଷ୍ଟ, କଳା ଅବସ୍ଥା, ଲକ୍ଷଣାତ୍ମ ପ୍ରଭେଦ ପ୍ରଦର୍ଶନ	photoetic	ପ୍ରକାଶ୍ୟ
phelloderm	ଭୁର୍ଜ୍ଜିତା	photoautotroph	ଆଲୋକସ୍ୱୟପୋଷୀ
phellogen	ଭୁର୍ଜ୍ଜିତ	photonastic	ଆଲୋକାନୁଚଳନ
phenocopy	ଦୃଶ୍ୟପ୍ରତିରୂପ	photophilous	ଆଲୋକାନୁରାଗୀ
phenotype	ଦୃଶ୍ୟପ୍ରତିରୂପ, ଲକ୍ଷଣରୂପ	photophobic	ଆଲୋକ ବିରାଗୀ
phenotypic variation	ଲକ୍ଷଣ ପ୍ରଭୂପୀ ବିଭିନ୍ନତା	photoperiod	ଆଲୋକ ଅବଧି, ଦୀପ୍ତିକାଳ
phloem	ବାଲକ, ଫ୍ଲୋଏମ୍, କୋଷବାହ	photosynthetic activity	ଆଲୋକ ସଂଶ୍ଳେଷକ୍ରିୟା
phloem parenchyma	ଫୋଷବାହୀ ମୃଦୁତ୍ୱକୋଷ	photosynthetic apparatus	ଆଲୋକ ସଂଶ୍ଳେଷୀ ଉପକରଣ
phosphorescence	ଫୋସଫୋରନ୍, ଫସଫୋରନ୍	photosynthetic organ	ଆଲୋକ ସଂଶ୍ଳେଷୀ ଅଙ୍ଗ
photoactive	ଆଲୋକସକ୍ରିୟ	photosynthetic organism	ଆଲୋକ ସଂଶ୍ଳେଷୀ ଜୀବ
photobiology	ଆଲୋକ ଜୈବିକ	photosynthetic process	ଆଲୋକ ସଂଶ୍ଳେଷୀପ୍ରକ୍ରିୟା
photocatalysis	ଆଲୋକ ଉତ୍ପ୍ରେରଣ	photosynthetic quotient	ଆଲୋକ ସଂଶ୍ଳେଷୀ ଭାଗଫଳ

photosynthate

physiognony

photosynthate	ଆଲୋକ ସଂଶ୍ଳେଷକ	phylletic	ଅନୁବଂଶୀୟ
photoperiodism	ଆଲୋକାବଧୂତ, ଦୀପ୍ତି କାଳିତା, ପ୍ରଭାକାଳି	phylloclade	ପ୍ରତ୍ନାଭ କାଣ୍ଡ
photo reactivation	ଆଲୋକ ପୁନଃ ସକ୍ରିୟତା	phycobiont	ଶୈବାଳାଂଶ
photostage	ଆଲୋକାବସ୍ଥା	phycology	ଶୈବାଳ ବିଜ୍ଞାନ
photo reduction	ଆଲୋକ ବିଜାରଣ	phylletic	ଅନୁବଂଶୀୟ
photo respiration	ଆଲୋକ ଶ୍ୱସନ	phyllody	ପତ୍ରାଭି ବ୍ୟାଧି
photo stimulus	ଆଲୋକ ଉଦ୍ଦୀପକ	phyllode	ପତ୍ରାଭ ବୃକ୍ଷ
photo system	ଆଲୋକ ସଂସ୍ଥା	phylogenous	ପର୍ବତ
photo sensory cell	ଆଲୋକ ସଂବେଦୀ କୋଷିକା	phyllophagus	ପର୍ବତୀବୀ
phototaxis	ଆଲୋକାନୁଚଳନ	phyllophorous	ପର୍ବତଜନକ
photo trophic	ଆଲୋକ ପୋଷିତ	phyllostomatus	ପର୍ବତୋମୀ, ଚକ୍ରପର୍ବତୀ
photo tropic	ଆଲୋକ ଅନୁବର୍ତ୍ତୀ	phyllotaxis	ପର୍ବ ବିନ୍ୟାସ
photo tactic	ଆଲୋକାନୁସାରୀ, ଭାନୁସାରୀ	phylogeny	ବଂଶ ବିକାଶ
photo induction	ଆଲୋକ ପ୍ରରୋଚନ	phylum	ପର୍ବ
photon	ଫୋଟନ୍, ଆଲୋକରେଣୁ, ଭାଣ୍ଟ	physical drought	ଭୌତିକ ଜଳାଭାବ
		physiological drought	କ୍ରିୟାତ୍ମକ ଜଳାଭାବ
		physiognony	ସ୍ୱ-ରୂପ

physiognomy		phyto sociology	
physiognomy	ରୂପାଭାସ, ରୂପାକୃତି	phyto genesis	ପାଦପୋତକ, ଉତ୍ପତ୍ତି
physiographic factor	ଭୂସ୍ଥିତି କାରକ	phyto genetics	ଉତ୍ପତ୍ତି / ପାଦପ ଜନନ ବିଜ୍ଞାନ
physiography	ଭୂପ୍ରକୃତି	phyto graphy	ଉତ୍ପତ୍ତି / ପାଦପ ବର୍ଣ୍ଣନା
physiological race	କ୍ରିୟାତ୍ମକ ପାଟକ	phyto hormone	ଉତ୍ପତ୍ତି / ପାଦପ ହରମୋନ
physiological mechanism	ଶରୀର କ୍ରିୟାତ୍ମକ କ୍ରିୟାବିଧି	phytol	ଫାଇଟଲ
physiological resistance	କ୍ରିୟାତ୍ମକ ପ୍ରତିରୋଧ	phyto logist	ଉତ୍ପତ୍ତି ବିଜ୍ଞାନୀ
physiology	ଜୀବନ ପ୍ରକ୍ରିୟା, ପ୍ରକ୍ରିୟା ବିଜ୍ଞାନ	phyto meter	ଉତ୍ପତ୍ତି ମାପକ
physiologist	ଶରୀର କ୍ରିୟାବିଜ୍ଞାନୀ	phyto morphology	ଉତ୍ପତ୍ତି / ପାଦପ ଆକୃତି ବିଜ୍ଞାନ
physiology of growth	ବୃଦ୍ଧି-କ୍ରିୟାବିଜ୍ଞାନ	phyto technology	ଉତ୍ପତ୍ତି / ପାଦପ ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନ
physiology of nutrition	ପୋଷଣ-କ୍ରିୟା ବିଜ୍ଞାନ	phyton	ଉତ୍ପତ୍ତିକ, ଫାଇଟନ
physiology of reproduction	ପ୍ରଜନନ କ୍ରିୟାବିଜ୍ଞାନ	phyto pathogen	ଉତ୍ପତ୍ତି / ପାଦପ-ବ୍ୟାଧି ଜୀବକ, ଉତ୍ପତ୍ତି / ପାଦପ ବ୍ୟାଧିକାରି ଅଣୁ
phytamine	ଫାଇଟାମିନ, ଉତ୍ପତ୍ତି ଆମାଲନ୍	phyto-pathology	ପାଦପ-ବ୍ୟାଧିବିଜ୍ଞାନ
phytic acid	ଫାଇଟିକ ଅମ୍ଳ	phytoplankton	ଫାଇଟୋପ୍ଲାଙ୍କଟନ, ଉତ୍ପତ୍ତି ପ୍ଲାଙ୍କ, ପ୍ଲାଙ୍କ ଉତ୍ପତ୍ତି
phytin	ଫାଇଟି	phyto sociology	ପାଦପ ସମାଜତତ୍ତ୍ୱ

phyto-toxin

pitcher plant

phyto-toxin	ଉଦ୍ଭିଦ / ପାଦପ-ବିଷ	pinnati partite	ଅର୍ଦ୍ଧପକ୍ଷକ
phyto-toxic	ଉଦ୍ଭିଦ ବିଷକାରୀ, ଉଦ୍ଭିଦ ବିଷାକ୍ତ	pinnati sect	ଅତି ପକ୍ଷକ
phytotoxicity	ଉଦ୍ଭିଦ / ପାଦପ-ବିଷାକ୍ତତା	pinniform	ପକ୍ଷାକାର
picroxylic	ଶିଳ୍ପଦାରୁ	pinninerve	ପକ୍ଷଶିରାଳ
pigment	ବର୍ଣ୍ଣକ, ରଙ୍ଗ, ରଞ୍ଜକ	pinnule	ପକ୍ଷକୀ
pigment cell	ବର୍ଣ୍ଣକୋଶୀ, ବର୍ଣ୍ଣକୋଷ	pistil	ପିଷ୍ଟିଲ, ଫଳିକାଚକ୍ର, ସ୍ତ୍ରୀକେଶର
pileus	ଛତ୍ରିକା	pistillate	ଫଳିକାଚକ୍ରୀ, ସ୍ତ୍ରୀକେଶରଯୁକ୍ତ
piliform	କେଶାତ୍ମ	pistilode	ବନ୍ଧ୍ୟଫଳିକା
piliferous	କୋମାଶୀ	pit	ଗର୍ତ୍ତ
pillar	ସ୍ତମ୍ଭ	pit aperture	ଗର୍ତ୍ତଦ୍ୱାରକ
pilose	କୋମାକୃତ୍ତି	pit canal	ଗର୍ତ୍ତକୁଳ୍ୟା
pinna	ପକ୍ଷକ	pit cavity	ଗର୍ତ୍ତ ଗହ୍ୱର
pinnate compound leaf	ପକ୍ଷକ ଯୌଗିକ ପତ୍ର	pit chamber	ଗର୍ତ୍ତକୋଷ
pinnate leaf	ପକ୍ଷକ ପତ୍ର	pit field	ଗର୍ତ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର
pinnate venation	ପକ୍ଷକ ଶିରାବିନ୍ୟାସ	pit membrane	ଗର୍ତ୍ତ ଝିଲ୍ଲା
pinnatifid	ଅଞ୍ଜ ପକ୍ଷାଳ	pitted	ଗର୍ତ୍ତମୟ
pinnatilobe	ପକ୍ଷପାଳି	pitcher plant	କମ୍ପଷ୍ଟ ଉଦ୍ଭିଦ, ଘଟଚକ୍ରୀ ପାଦପ

pith		plasmodium	
pith	ମଜ୍ଜା	plant	ଉଦ୍ଭିଦ
pith cavity	ମଜ୍ଜା ଗହ୍ୱର	plant debris	ଉଦ୍ଭିଦାବଶେଷ
pith ray	ମଜ୍ଜା ଅର	plant community	ଉଦ୍ଭିଦ ସମୁଦାୟ
placenta	ଭୂଣବନ୍ଧ	plant kingdom	ଉଦ୍ଭିଦଜଗତ
placentation	ଭୂଣ ବନ୍ଧନ	plantation	ରୋପଣ, ରୋପଣ ପଦ୍ଧତି
placentation axile	ଅକ୍ଷୀୟ ଭୂଣବନ୍ଧନ	plantlet	କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ଭିଦ
placentation margin	ଧାରୀୟ ଭୂଣବନ୍ଧନ	plant pathology	ଉଦ୍ଭିଦ ରୋଗ ବିଜ୍ଞାନ
placentationsuperficial	ପୃଷ୍ଠ ଭୂଣବନ୍ଧନ	plaque	ମହା
plagiotropic	ତୀର୍ଥ୍ୟକାନ୍ତବର୍ତ୍ତନ	plasma	ଲସିକା, ଜୀବକ, ରସ
plaited	ଗଳିତ	plasma gene	ଜୀବକ ଜିନ୍
plankton	ପ୍ଲଙ୍କଟ, ପ୍ଲାଙ୍କଟନ୍	plasma lema	ଜୀବକ ଝିଲ୍ଲା
plankton bloom	ପ୍ଲଙ୍କଟ ଗୁଞ୍ଜ / ପୁଷ୍ପନ	plasmid	ପ୍ଲାଜ୍ମିଡ୍
planktonic ecosytem	ପ୍ଲଙ୍କଟୀ ପରିବେଶ	plasmogamy	କୋଷିକା ରସ ଯୁଗ୍ମନ, ପ୍ଲାଜ୍ମୋଗାମି
plant ecology	ଉଦ୍ଭିଦ ପରିସ୍ଥିତି, ଉଦ୍ଭିଦ ପରିବେଶ ବିଜ୍ଞାନ	plasmodesma	ଜୀବକ ଯୋଜକ, ପ୍ଲାଜ୍ମୋଡେସ୍ମା
plant form	ଉଦ୍ଭିଦରୂପ	plasmodesmid	ଜୀବକ ଯୋଜୀ
planogametic	ତଳ ଯୁଗ୍ମକୀ	plasmodium	ସଂଜୀବକ, ପ୍ଲାଜ୍ମୋଡ଼ିଆମ୍
plano spore	ତଳରେଣୁ		

plasmolysis

pollen

plasmolysis	ଜୀବକ ସଂକୋଚନ	plexus	ଜାଲକ, ଜାଲିକା
plasmoptysis	ଜୀବକ ସ୍ଫୋଟନ	plicate	କୁଞ୍ଚିତ
plasticity	ନମନୀୟତା	ploidy	ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରଶିତା
plastomere	ଲବକାଂଶ	pliometry	ବହୁଦଳତ୍ୱ
plastid	ଲବକ, ପ୍ଲାଷ୍ଟିଡ୍	plumule	ଭୂଶିକାଣ୍ଡ
plastogamy	ସଂଯୁଗ୍ମନ	pluvilocular	ବହୁକୋଷୀୟ
plectenchyma	ପ୍ଲେକ୍ଟେନ୍ କାଞ୍ଚମା	pluvi foliate	ବହୁପତ୍ରୀ
plectostele	ପଟୀଳ ସ୍ତମ୍ଭ	plus strain	ସକରାତ୍ମକ ବିଭେଦ
pleiophyllous	ଅତିପର୍ଣ୍ଣୀ	pneumatophore	ଶ୍ୱସନମୂଳ, ବାୟୁ ଶ୍ୱସନ ମୂଳ
pleiotropy	ବହୁପ୍ରଭାବତା	pod	ଶିମ୍ବ
pleiophagus	ଅନେକ ଭକ୍ଷୀ, ବହୁଭକ୍ଷୀ	polar bodies	ମେରୁପିଣ୍ଡ, ଧ୍ରୁବକଣ୍ଡ
pleotropic	ବହୁପ୍ରଭାବୀ	polar group	ମେରୁ ପୁଞ୍ଜ
pleomorphic	ବହୁରୂପୀ	podium	ପାଦ
pleomorphism	ବହୁରୂପତା, ବିବିଧ ରୂପତା	podecium	ପ୍ରକୃତ
pleosporous	ବହୁରେଶୁକ	polarity	ମୈରବତା, ଧ୍ରୁବତା
plerome	ସ୍ତମ୍ଭପ୍ରସ୍ତ, ରମ୍ଭଜନ	polard	ମୁଣ୍ଡକ
pleurocarpus	ଶାଖାତ ଫଳୀୟ	pollen	ପରାଗ

pollen chamber

polyploidy

pollen chamber	ପରାଗକୋଷ	poly arch	ବହୁ ସାଞ୍ଜିକ, ବହୁ ଅଭିଜ
pollen grain	ପରାଗଗ୍ରଣୀ, ପରାଗକଣିକା	polycarpellary	ବହୁଫଳିକା
pollen mass	ପରାଗପୁଞ୍ଜ	polychasium	ବହୁଶାଖୀ
pollen morphology	ପରାଗ ଆକୃତି ବିଜ୍ଞାନ	polycyclic	ବହୁଚକ୍ରୀ
pollen mother cell	ପରାଗ ମାତୃକୋଷ	polycotyledonous	ବହୁଭୁଣପତ୍ରୀ
pollen-sac	ପରାଗ ଥଳି, ପରାଗ ପୁଟ	polyembryony	ବହୁଭ୍ରୂଣିତା
pollen tube	ପରାଗ ନଳୀକା	polygene	ବହୁଜନ ଜିନ
pollination	ପରାଗଣ	polymer	ବହୁଲକ, ବହୁତତ୍ତ୍ୱ
pollination-cross	ପର ପରାଗଣ	polymerization	ବହୁଲୀକରଣ
pollination self	ସ୍ୱପରାଗଣ	polymorph	ବହୁରୂପୀ
polliniferous	ପରାଗପ୍ରସୂ	polymorphism	ବହୁରୂପତା
pollinium	ପରାଗ ପିଣ୍ଡ	polynucleotide	ପଲି ନିଉକ୍ଲିଓଟାଇଡ୍
pollinodium (antheridium)	ପୁଧାନୀ	polypeptide	ପଲି ପେପ୍ଟାଇଡ୍
pollution	ପ୍ରଦୂଷଣ	polyplanetic	ବହୁଜନ
polyadelphous	ବହୁକୁର୍ତ୍ତୀ	polyplanetism	ବହୁଜନୀ
polyandrous	ବହୁକେଶରୀ	polyphyllogeny	ବହୁସଞ୍ଜ ବିକାଶ
poly andry	ବହୁକେଶରତ୍ୱ	polyploid	ବହୁଗୁଣିତ
		polyploidy	ବହୁଗୁଣିତା

polypetalous

post darwinian

polypetalous

ପୃଥକ୍ ଦଳୀୟ,
ବହୁଦଳୀୟ

porometer

ରନ୍ଧ୍ରମାପୟନ୍ତ୍ର, ସ୍ତୋମମାପୀ,
ପୋରୋମିଟର ରନ୍ଧ୍ରମାପୀ

polyphyletic

ବହୁ ମୂଳୋତ୍ପତ୍ତି

population

ଜୀବସଂଖ୍ୟା, ଜନସଂଖ୍ୟା

polyphylous

ବହୁପତ୍ରୀ

population density

ଜୀବସଂଖ୍ୟା ଘନତା,
ଗଣସାନ୍ନତା

polyribosome

ପଲିରାଇବୋଜମ୍

population genetics

ଜୀବସଂଖ୍ୟା ଅନୁବଂଶିକୀ

polysaccharide

ପଲିସାକାରାଇଡ୍

poricidal

ରନ୍ଧ୍ରହ୍ତକୀ

poly sepalous

ଅସଂଲଗ୍ନ ବୃତ୍ତିକ,
ବହୁବୃତ୍ତିକ

porogamy

କ୍ଷୁଦ୍ରସଙ୍ଗମୀ, ଛିଦ୍ର ସଙ୍ଗମୀ

poly spermous

ବହୁବୀଜୀ

porometer

ରନ୍ଧ୍ରମାପୟନ୍ତ୍ର, ସ୍ତୋମମାପୀ,
ରନ୍ଧ୍ର ମାପୀ

poly siphonic

ବହୁନାଳୀ

porous

ରନ୍ଧ୍ରୀ

polysome

ପଲିଜୋମ୍

position effect

ସ୍ଥିତି ପ୍ରଭାବ

polysporangim

ବହୁବୀଜାଣୁ ଧାନୀ

premature

ଅପକ୍ୱ

polystamenous

ବହୁ ପୁଙ୍କେଶିରୀ

prevention

ନିରୋଧ

polystelic

ବହୁସ୍ତମ୍ଭୀ

positively geotropic

ଯୁକ୍ତଜ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ

polyxylic

ବହୁଦାରୁକ

positively heliotropic

ଯୁକ୍ତସୂର୍ଯ୍ୟାନୁବର୍ତ୍ତନ

ploytrichous

ବହୁରୋମୀ

positively hydrotropic

ଯୁକ୍ତଜଳାନୁବର୍ତ୍ତନ

pome

ପୋମ୍ (ଏକ ଜାତିର ଫଳ)

posterior

ପଶ୍ଚାତବର୍ତ୍ତୀ

pomology

ଫଳବିଜ୍ଞାନ

post darwinian

ଡାର୍ଭିନିଆନ

post fertilization

primer

post fertilization	ସ୍ପର୍ଶନୋତ୍ତର	pressure deficit	ଚାପ ନ୍ୟୁନତା
potometer	ପୋଟୋମିଟର	pressure diffusion	ଚାପ ବିସରଣ
pothebs	ଶାଗ, କୁଣ୍ଡ ଉଦ୍ଭିଦ	pressureosmotic	ପାରସ୍ପତି ଚାପ
powdery mildew	ଚୂର୍ଣ୍ଣା ଶ୍ୱେତକ, ପାଉଁଶିଆ	pressureturgor	ରସ ସ୍ପୀତି ଚାପ
powdery scab	ଚୂର୍ଣ୍ଣାଳ ଯାଦୁ	pressurewall	ଭାତି ଚାପ
practical	ପ୍ରାୟୋଗିକ	pressuresuction	ସଂଶୋଷଣ ଚାପ
precipitation	ଅଧଃସ୍ଥେପ, ବସିଯିବା	pressurepositive	ସୁକ୍ତ ଚାପ
preadoptive mutation	ପୂର୍ବାନୁକୂଳୀ ନବୋଦ୍ଭବନ	pressurenegative	ବିସୁକ୍ତ ଚାପ
predisposed	ପ୍ରାକ୍ ପ୍ରବୃତ୍ତ	pressureroot	ମୂଳଜ ଚାପ
predisposition	ପ୍ରବଣତା	prickle	ଶିତାଗ୍ର
pre foliation	କଳିକା ପତ୍ର ବିନ୍ୟାସ	primary androgonial cell	ପ୍ରାଥମିକ ପୁଞ୍ଜନକ କୋଷିକା
pre potency	ପ୍ରାକ୍ ଶକ୍ତି	primary axis	ପ୍ରାଥମିକ ଅକ୍ଷ
pre mature	ଅପକ୍	primary foliation	ପ୍ରାଥମିକ ଶଙ୍କନ, ପ୍ରାଥମିକ ପତ୍ରଧାରଣ
perserve	ପ୍ରାକ୍ କ୍ରମକ	primary meristem	ପ୍ରାଥମିକ ପ୍ରବିଭାଜୀ
preservative	ପରିରକ୍ଷକ	primary root	ପ୍ରାଥମିକ ମୂଳ
preventive	ନିରୋଧକ	primary trisomic	ପ୍ରାଥମିକ ଏକାଧିସୂତୀ
presentation time	ପ୍ରଦର୍ଶନ କାଳ	primer	ପ୍ରାରମ୍ଭକ, ପ୍ରାକମର
pressure	ଚାପ		

primordial leaf

proplastid

primordial leaf	ଆଦିପର୍ଣ୍ଣ	productivity-net	ନିଟ୍ ଉତ୍ପାଦକତା
primordial pit	ଆଦି ଗର୍ତ୍ତ	productivity-secretory	କ୍ଷରଣ ଉତ୍ପାଦକତା
primordium	ଆଦ୍ୟକ	productivity- waste	ବର୍ଜିତ ଉତ୍ପାଦକତା
principal axis	ମୁଖ୍ୟ ଅକ୍ଷ	proembryo	ପ୍ରଭ୍ରୂଣ
prismatic	ତ୍ରିଧାରୀ	prophylactic	ରୋଗ ପ୍ରାକ୍‌ରୋଧକ
prismatic cell	ତ୍ରିଧାରୀ କୋଷିକା	progametangium	ପ୍ରଯୁଗ୍ମକ ପେଟୀ
probability	ସମ୍ଭାବ୍ୟ	progeny	ବଂଶଧର, ସନ୍ତତି
probasidium	ପ୍ରୋବେସିଡିଅମ୍	progression	ପ୍ରଗତି
procambial strand	ଆଦି ବିବର୍ଦ୍ଧକୀ ରଞ୍ଜୁ	prokaryotic	ପ୍ରନ୍ୟଷ୍ଟିକ, ବିନ୍ୟଷ୍ଟିକ
prokaryotic (prokaryotic)	ଧାନ୍ୟାନ୍ୟୀ, ପ୍ରନ୍ୟଷ୍ଟିକ	prolamellar body	ପ୍ରାକ୍‌ପଟୀୟ ପିଣ୍ଡ
processing	ସଂସାଧନ, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ	proliferation	ପ୍ରଗୁଣନ
procerus	ପ୍ରାଂଶୁ	prolongation	ପ୍ରଲମ୍ବନ
procumbent	ନମିତ	promeristem	ଆଦି ପ୍ରବିଭାଜୀ
producer	ଉତ୍ପାଦକ	promycelium	କବକ ପ୍ରଜାଳ, ପ୍ରସୂତ
productivity	ଉତ୍ପାଦକତା	pronucleus	ପ୍ରନ୍ୟଷ୍ଟି
productivity primary	ପ୍ରାଥମିକ ଉତ୍ପାଦକତା	propagation	ପ୍ରବର୍ଦ୍ଧନ, ପ୍ରସାରଣ, ବଂଶବିସ୍ତାର
productivity secondary	ମାଧ୍ୟମିକ ଉତ୍ପାଦକତା, ପରବର୍ତ୍ତୀ ଉତ୍ପାଦକତା	proplastid	ପ୍ରଲବ୍ଧକ

prophage

provascular

prophage	ପ୍ରୋଫାଜ, ଅନ୍ୟାବସ୍ଥା
prophyll	ଅନ୍ୟପତ୍ରୀ
prop root	ସ୍ତମ୍ଭମୂଳ
prophylaxis	ବ୍ୟାଧି ପ୍ରତିରୋଧ
prophyll bracteole	ଉପ ପତ୍ରକ
prosenchyma	ପ୍ରଲମ୍ବ ପେଶୀ
prosthetic group	ସଂଯୋଗୀ ପୁଞ୍ଜ
prostrate	ପ୍ରଶାୟୀ, ଭୂମିଶାୟୀ
protandrous	ପୂର୍ବ ପୁଂପକ
protection	ପ୍ରତିରକ୍ଷା
protective barrier	ରକ୍ଷଣ ଅବରୋଧ
protein	ପ୍ରୋଟିନ୍, ପ୍ରୃଷ୍ଟିସାର
protein synthesis	ପ୍ରୃଷ୍ଟିସାର ସଂଶ୍ଳେଷଣ
proteolysis	ପ୍ରୃଷ୍ଟିସାର ବିଲୟନ
protease	ପ୍ରୋଟିଏଜ୍
proteolytic	ପ୍ରୃଷ୍ଟିସାର ବିଲୟୀ
protista	ଆଦ୍ୟଜୀବ
prothallus	ପ୍ରଥାଳୀକ
protogynous	ପୂର୍ବ ସ୍ତ୍ରୀ ପକ୍

protolysis	ପ୍ରବିଲୟ
protocorm	ଆଦିଧାନ କନ୍ଦ
protonema	ପ୍ରୋଟୋନେମା
proterandry	ପୂର୍ବ ପୁଂପକ
proterogyny	ସ୍ତ୍ରୀ ପୂର୍ବକ
protoplast	ପ୍ରୋଟୋପ୍ଲାସ୍ଟ
protophloem	ପ୍ରୋଟୋଫ୍ଲୋମ୍
protophyta	ଆଦି ଉଦ୍ଭିଦ
protoderm	ଆଦି ଚର୍ମ
protophyll	ଆଦିପତ୍ର
protoplasm	ଆଦି ଜୀବକ/ପ୍ରୋଟୋପ୍ଲାସ୍ଟ, ଜୀବ ଆଦିରସ
protoplasm stream	ପ୍ରୋଟୋପ୍ଲାସ୍ଟ ସ୍ତ୍ରୀମା
protostele	ଆଦିସ୍ତମ୍ଭ
protostigmata	ପ୍ରୋଟୋସ୍ଟିଗ୍ମାଟା
prototrophe	ଆଦିପୋଷିତ
prototype	ଆଦି ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ପାଦ
protoxylem	ପ୍ରୋଟୋକ୍ସିଲମ୍
provascular	ପ୍ରୋଟୋଭାସ୍କୁଲାର

provascular tissue

pyriform

provascular tissue	ପ୍ରାକ୍ ବାହ୍ୟପେଶୀ	puberulent	ସୂକ୍ଷ୍ମ ଲୋମଶ
provascular meristem	ପ୍ରାକ୍ ବାହ୍ୟ ପ୍ରବିଭାଜୀ	pubescent	ମୃଦୁ ଲୋମଶ
provirus	ପ୍ରାକ୍ ଭୂତାଣୁ	puffball	ପ୍ରଫୁଙ୍କ ପେଣ୍ଠ
proximal	ସମୀପ	pulsating activity	ସ୍ପନ୍ଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟା
pseudoallee	ମାୟା ପାଲଟ ପିଣ୍ଡ	pulse	ଡାଲିଜାତୀୟ, ନାଡ଼ି
pseudoandry	ମାୟା ସୁରୁକ	pulvarulunt	ପାଂଶୁଳ
pseudoaxis	ମାୟାକ୍ଷ	pulvinous	ପାନାଧାର
pseudobulb	ମାୟାକନ୍ଦ	punctate	ବିନ୍ଦୁମୟ
pseudocarp	ମାୟାଫଳ	pure culture	ଶୁଦ୍ଧ ପୋଷଣ
pseudocilia	ମାୟା ପକ୍ଷ୍ମା	pure line	ଶୁଦ୍ଧ ବଂଶଲତା, ଶୁଦ୍ଧଧାର
pseudo dominance	ମାୟା ପ୍ରଭାବିତା	pure bred	ଶୁଦ୍ଧ ବଂଶଜ
pseudoelaters	ମାୟା କ୍ଷେପକ	purity of gametes	ସୁରୁକ ଶୁଦ୍ଧତା
pseudo embryo	ଆଭାସି ଭ୍ରୂଣ	pulp	ମଣ୍ଡ
pseudo gamy	ମାୟା ସୁରୁକ	pustule	ସ୍ତୋରକ
pseudophore	ମାୟା ବୃତ୍ତକ	putre faction	ପୁୟନ
pseudo psychrophyle	ମାୟା ହିମପ୍ରିୟ	pycnoxylic	ଧନ ଦାରୁକ
pseudo vacuole	କୁଟଧାନୀ	pyrenoid	ପିଣ୍ଡ ଜନକ
pteridophyte	ଟୋରିଡେ଼ ପାଇଟା	pyriform	ପିଆରାକାର, ପିଜୁଳିଭଳି
ptyxis	ପର୍ଣ୍ଣବଳନ		

quadrant		quinquennial	
Q			
		quadripinnate	ଚତୁଃପିଙ୍କକୀ
		quadriplex	ସମସ୍ତପ୍ରଭାବୀ, ସ୍ୱୟଂ ଚତୁରୁଣୀ ଜିନ୍ (AAAA)
quadrant	ଚତୁର୍ଥାଂଶ	quadriscutate	ଚତୁର୍ବର୍ଣ୍ଣ
quadrat	ବର୍ଗଶାକାଳୀ, ବର୍ଗଜାଲିକା	quadrivalent	ଚାରିବାହୁ, ଯୁକ୍ତଚତୁର୍ବାହୁ
quadrangle	ବର୍ଗାକାର କ୍ଷେତ୍ର	quadruplex	ଚତୁଷ୍ପଦ
quadrilobe	ଚତୁଃଫଳୀ	qualitative	ଗୁଣାତ୍ମକ
quadrilobate	ଚତୁଃଶ୍ଳୋଳୀ	qualitative longday plant	ଗୁଣାତ୍ମକ ଦୀର୍ଘ ଦିବାଲୋକ ଉଦ୍ଭିଦ
quadri capsular	ଚତୁଃ ସଂପୁଟୀ	qualitative inheritance	ଗୁଣାତ୍ମକ ବଂଶଗତି
quadri florus	ଚତୁଃ ପୁଷ୍ପୀ	qualitative shortday plant	ଗୁଣାତ୍ମକ କ୍ଷୁଦ୍ର ଦିବାଲୋକ ଉଦ୍ଭିଦ
quadri furcate	ଚତୁଃ ଶାଖାୟ	quantiosome	କ୍ୱାଣ୍ଟିସୋମ, ଚତୁଃସୋମ
quadri nomials	ଚତୁଃସ୍ତୁତୀ	quantum	ଅଭିଲକ୍ଷିତ ପରିମାଣ, କ୍ୱାଣ୍ଟମ୍
quadri locular	ଚତୁଃକୋଷାଚରୀ, ଚାରିଘରିଆ	quarantine	ସଂସର୍ଗନିରୋଧ, ସଂକ୍ରମଣ ପ୍ରତିରୋଧକ
quadri loculicidal	ଚତୁଃ ଗହ୍ୱର ଶ୍ଳୋଚୀ	quarantine order	ସଂକ୍ରମଣ ପ୍ରତିଶୋଧ
quadri loculicidal dehiscence	ଚାରିଟି ଖାଲୁଆ ଘରଥିବା, ଚତୁଃ ଗହ୍ୱରଶ୍ଳୋଚୀ ସ୍ପୋଟନ	quarternary structure (quarternate)	ଚତୁର୍ଥକ ଗଠନ, ଚତୁର୍ଥକ ସଂରଚନା
quadri nucleate	ଚତୁଃନ୍ୟଷ୍ଟିକ	quinquennial	ପଞ୍ଚକୀ, ପଞ୍ଚବର୍ଷରେ ଥରେ
quadri phyllous	ଚତୁଃପର୍ଣ୍ଣୀ		

quinque

radio spermic

quinque

ପଞ୍ଚ

racemule

ରେସିମିକ୍

quininate

ପଞ୍ଚଦଳ

rachilla

ପ୍ରାକ୍ଷକ

quinquefolious

ପଞ୍ଚପର୍ଣ୍ଣୀ

rachis (axis)

ପ୍ରାକ୍ଷ

quinone

କ୍ୱିନୋନ୍

rachion

କ୍ଷୁଦ୍ରାକ୍ଷ, ଚରମ ଅକ୍ଷ

quiescent

ନିଶ୍ଚଳ

radialaxis

ଅକ୍ଷାକ୍ଷ

quiescent centre

ନିଶ୍ଚଳ କେନ୍ଦ୍ର

radial bundle

ଅକ୍ଷବିନ୍ଦୁ

quarternate

ଚତୁଃଭାଗୀ

radial stigma

ଅକ୍ଷୀୟ ଫଳିକାଶୀର୍ଷ

quotient

ଭାଗଫଳ

radially symmetrical

ଅକ୍ଷୀୟ ପ୍ରତିସମ

quotient, respiratory

ଶ୍ୱସନ ଭାଗାଙ୍କ, ଶ୍ୱସନ
ଭାଗଫଳ

radiation growth

ବିକିରଣ ପ୍ରରୋହଣ/ବୃଦ୍ଧି

radicle

ଭୂଶମୁଳ

radicose

ଭୂଶମୁଳିକ

radiculiiformis

ମୂଳାଙ୍କୁରରୂପୀ

radioactive

ତେଜସ୍ବିୟ, ତେଜଭାଦ୍ରର

radiobiology

ବିକିରଣ ଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ

radioecology

ବିକିରଣ ପରିପାଶ୍ୱ ବିଜ୍ଞାନ

radio isotope

ସମସ୍ଥାନିକ ତେଜଦ୍ରବ୍ୟ
ରେଡ଼ିଓ ଆଇସୋଟୋପ

radio spermic

ଅକ୍ଷୀୟ ବୀଜ

R

rabies virus

ଜଳାନ୍ତକ ଭୂତାଣୁ, ରାବିସ
ଭୂତାଣୁ

race

ପାଟକ

raceme

ଅସୀମ ସ୍ତବକ, ରେସିମ

racemose branching

ଅସୀମ ଶାଖା

racemose

ଅସୀମାକ୍ଷ

radius			raw humus
radius	ଆର, ବ୍ୟାସାର୍ଦ୍ଧ	ramdom distribution	ଯାଦୃକ୍ଷ୍ଟ ପରିବଣ୍ଟନ
raffinose	ରାଫିନୋଜ, କାର୍ପାସ ଶର୍କରା, ତୁଳା ଶର୍କରା	ramdom event	ସମସମ୍ଭବ ଘଟଣା
rain forest	ବୃଷ୍ଟି ବନ	ramdom gentic drift	ଯାଦୃକ୍ଷ୍ଟ ଅନୁବଂଶିକ ବିଚଳନ
ramal	ଶାଖୀୟ	ramdom number	ସମସମ୍ଭବ ସଂଖ୍ୟା
ramentum	ଶଲ୍‌କାବରଣ	ramdom sample	ସମସମ୍ଭବ ନମୁନା
rameous	ସଶାଖ	ramdom sampling	ସମସମ୍ଭବ ପ୍ରତିଚୟନ, ନମୁନା ସଂଗ୍ରହ
ramicolous	ଶାଖାବାସି	ramdom selection	ସମସମ୍ଭବ ମନୋନୟନ
rami	ଶାଖା	randomization method	ଯାଦୃକ୍ଷ୍ଟୀକରଣ ପ୍ରଣାଳୀ, ଷ୍ଟମ୍ଭକ ପ୍ରଣାଳୀ
ramification	ପ୍ରଶାଖନ	realm	ପରିମଣ୍ଡଳ, କ୍ଷେତ୍ର
rami florous	ଶାଖାପୁଷ୍ପୀ	regression coefficient	ସମାନ୍ତରାସି ଗୁଣାଙ୍କ
ramiform	ଶାଖାକାର	representation sample	ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱକାରୀ ନମୁନା
ramose	ବହୁଶାଖ	raphe	ସନ୍ଧି ରେଖା
ramiparous	ଶାଖାପ୍ରସୂ	rephide	ସୂତୀ ସ୍ପଷ୍ଟିକା
ramular gap	ଶାଖା ଅନ୍ତରାଳ, ଶାଖାଫାଳ	rasse	ଉପଜାତି
ramulus	ପ୍ରଶାଖା	raw humus	ଅପକ୍ୱ ଖତିର, ଅପକ୍ୱ ହ୍ୟୁମସ୍
ramus	ଶାଖା		
random analysis	ଅନାୟତ ବିଶ୍ଳେଷଣ, ଯଦୃକ୍ଷ୍ଟ ବିଶ୍ଳେଷଣ		

ray cell		redifferentiation	
ray cell	ଅରକୋଷ	reciprocal translocation	ପାରିସ୍ଵରିକ ପରିଚଳନ, ବ୍ୟୁତ୍କ୍ରମ ପରିଚଳନ
ray floret	ମରିଚି ପୁଷ୍ପକ, ଅରପୁଷ୍ପକ	recline	ନମାଗ୍ର, ନଇଁପଡୁଥିବା
ray fungus	ଅରକବକ	recombination	ପୁନଃ ସଂଯୋଜନ
reaction	ପ୍ରତିକ୍ରିୟା	recombinant	ପୁନଃ ସଂଯୋଜୀ
reaction time	ପ୍ରତିକ୍ରିୟା କାଳ	recombinant gene	ପୁନଃ ସଂଯୋଜୀ ଜିନ୍
reaction realm	ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପରିମାଣ	recombinant DNA	ପୁନଃ ସଂଯୋଜୀ ଡିଏନଏ
recapitulation	ପୁନରାବର୍ତ୍ତନ	recon	ରେକନ
recapitulation theory	ପୁନରାବର୍ତ୍ତନ ବାଦ	reconcile	ସାମାଧାନ
receptacle	ପୁଷ୍ପପୀଠ, ପାନାକ୍ଷ, ପୁଷ୍ପଧାରିକା	reconnaissance of vegetation	ଶାକଳି ପ୍ରାଥମିକ ସର୍ବେକ୍ଷଣ
receptive	ଗ୍ରାହୀ	recti flours	ସମାନ୍ତର ପୁଷ୍ପାକ୍ଷୀ
receptive DNA	ଗ୍ରାହୀ ଡି.ଏନ.ଏ	rectimurate	ରତୁ ପ୍ରକଟକୀ
recessive	ଅପ୍ରକଟ, ପ୍ରଶାପସାରୀ	rectinerved	ସମାନ୍ତର ଶିରାଳ
recessive character	ପରପସାରୀଗୁଣ	rectiserial	ସରଳଧାରୀ
recessive epistasis	ଅପ୍ରକଟନ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି	recumbent	ଅର୍ଦ୍ଧଶାୟୀ
recessive mutation	ଅପ୍ରକଟନ ନବୋତ୍ପତ୍ତି	recurrent parents	ପୁନଃ ପୌନିକ ପିତାମାତା
reciprocal crossing	ପାରିସ୍ଵରିକ ସଙ୍ଗମନ ବ୍ୟୁତ୍କ୍ରମ ସଙ୍ଗମ	recurved	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱମୁଖ ବକ୍ରଯୁକ୍ତ
		redifferentiation	ପୁନଃ ବିଭେଦନ

red-drop		repens	
red-drop	ଲୋହିତପାତ	regular flower	ପ୍ରତିସମ ପୁଷ୍ପ, ନିୟମିତ ପୁଷ୍ପ
reed	ଏରକା, ସତରା	regular	ନିୟମିତ
red-infra	ଅବଲୋହିତ	regulator	ନିୟାମକ, ନିୟନ୍ତ୍ରକ
reduced cell	ସମାନିତ କୋଷିକା, ହ୍ରାସିକୋଷ	regulator gene	ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଜିନ
reduction	ବିଜାରଣ, ହ୍ରାସ / ନ୍ୟଷ୍ଟିକ	rehophyte	କ୍ଷାର ଉଦ୍ଭିଦ
reduction division	ନ୍ୟୁନକ ବିଭାଜନ, ବିଜାରଣ ବିଭାଜନ	rehotaxis	କ୍ଷାରାନୁଚଳନ
reduplicate	ପ୍ରତିବଳିତ, ପୁନଃବଳିତ	reinfection	ପୁନଃ ସଂକ୍ରମଣ
reflexed margin	ବହିର୍ନିତ ଧାର	rejuvenation	ପୁନଃଯୁବାୟନ, ପୁନଃଯୌବନ
reflorescence	ପୁନଃପୁଷ୍ପ	relative turgidity	ଆପେକ୍ଷିକ ସ୍ଥାତି
relative turgidity	ଆପେକ୍ଷିକ ରସସ୍ଥାତି	relict	ଅବଶିଷ୍ଟ
relative transpiration	ଆପେକ୍ଷିକ ଉଷ୍ମୋତନ	remiform	ଦକ୍ଷିଣାବର୍ତ୍ତୀ ରୂପ
regeneration	ପୁନଃ ଉତ୍ପାଦନ, ପୁନର୍ଜୀବନ	rennin	ରେନିନ
regenerative cell	ପୁନଃଉତ୍ପାଦକ କୋଷିକା	repand	ତରଙ୍ଗିତ, ତରାଙ୍ଗାୟିତ
regma	ଏରଣ୍ଡକୀ, ରେଗମା, ଫୋଟକାଭଳି ଜାଗା	replication	ପ୍ରତିଗଠନ
regmacarp	ବିଭଜ୍ୟାଫଳ	replicate wall	ପ୍ରତିବଳିତ ଭିତ୍ତି, ପ୍ରତିକୃତଭିତ୍ତି
		replum	ମାୟାପଟ
		repens	ପ୍ରଶାୟୀ

reptans

retardation

reptans	ପ୍ରଶାୟୀ	resonance	ଅନୁଦାନ
repression	ପ୍ରଦମନ	respiration	ଶ୍ୱସନ
reproduction	ପ୍ରଜନନ	respiratory cavity	ଶ୍ୱସନ ଗହ୍ୱର
reproduction-asexual	ଅଲିଙ୍ଗୀ ପ୍ରଜନନ	respiratory enzyme	ଶ୍ୱସନ ସଂଦୂରକ
reproduction-sexual	ଲିଙ୍ଗୀୟ ପ୍ରଜନନ	respiratory inhibitor	ଶ୍ୱସନ ନିରୋଧକ
reproduction-vegetative	ଅଙ୍ଗୀୟ ପ୍ରଜନନ	respiratory quotient	ଶ୍ୱସନ ଭାଗାଙ୍କ/ଭାଗଫଳ
reproductive-cycle	ପ୍ରଜନନଚକ୍ର	respiratory root	ଶ୍ୱସନମୂଳ
reproductive-organ	ଜନନେନ୍ଦ୍ରିୟ, ଜନନାଙ୍ଗ	respiroscope	ଶ୍ୱସନଦର୍ଶୀ
repulsion	ବିକର୍ଷଣ	reponse	ଅନୁକ୍ରିୟା
repellant	ବିକର୍ଷକ	ressurrection plant	ପୁନର୍ଜୀବୀ ଉଦ୍ଭିଦ
reserve product	ସଂଚିତ ଦ୍ରବ୍ୟ	restans	ଦୀର୍ଘସ୍ଥାୟୀ
resin	ଉଦ୍‌ବାସଳ, ରାଳ, ଧୂମିଳ, ଝୁଣା	resting period	ବିଶ୍ରାମ ଅବସ୍ଥା, ସୁପ୍ତକାଳ
resistance	ପ୍ରତିରୋଧ	resting spore	ସୁପ୍ତରେଣୁ
research	ଗବେଷଣା, ଅନୁସନ୍ଧାନ	resting cell	ସୁପ୍ତକୋଷ
researcher	ଗବେଷକ	resupinate	ଅଧୁବ୍ୟସ୍ତ, ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ, ଉପରପଟ ଡଳକୁ ରଖିବା
resource	ସମ୍ପଦ, ସାଧନ, ବିଭବ	resuspension	ପୁନଃ ନିଲମ୍ବନ
resolving power	ବିଯୋଜନ କ୍ଷମତା	retardation	ହ୍ରାସନ

retentiveness		rhizotaxis	
retentiveness	ଧାରଣା କ୍ଷମତା	rehophyte	କ୍ଷାର ଉଦ୍ଭିଦ
reticular density	ଜାଲକ ଘନତ୍ୱ	rheoplanktion	ଧାରପ୍ଳୁବକ
reticulum	ଜାଲିକା	rheotaxis (rheotropism)	କ୍ଷାରନୁବର୍ତ୍ତନ, ପ୍ରାବାବର୍ତ୍ତନ
retiform	ଜାଲିକା ଭଳି	rhizine	ଆଦିମୂଳିକା
retina culum	ଧାରକ	rhizocarpic	ମୂଳାଫଳୀ
reticulate	ଜାଲମୟ	rhizocyst	ମୂଳା ପୁଟୀ
reticulate venation	ଜାଲମୟ ଶିରାବିନ୍ୟାସ	rhizogenic	ମୂଳା ପ୍ରସ୍ତ
retrose	ପଶ୍ଚାତ୍ମୁଖ	rhizoid	ମୂଳାଭ
retrogression	ପ୍ରତିକ୍ରମଣ	rhizoidalnode	ମୂଳାଭ ପବସ୍ଥ
retro culture	ପୁନଃସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନ	rhizomatous	କନ୍ଦିଳ
retuse	ନତାଗ୍ର	rhizodermis	ମୂଳତ୍ୱରା
reverse mutation	ପ୍ରତିବର୍ତ୍ତନ ନବୋଦ୍ଭବନ	rhizome	ଧାବକ କନ୍ଦ
reverse transcription	ପ୍ରତିବର୍ତ୍ତନ ଅନୁଲେଖନ	rhizomorph	ମୂଳରୂପ
reversion	ପ୍ରତିବର୍ତ୍ତନ, ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ ପରିବର୍ତ୍ତ୍ୟ	rhizopodium	ମୂଳପାଦ, ଜଟାପାଦ
reversible	ଉତ୍ତରାପସ୍ଥାପନ	rhizophore	ମୂଳ ଧାରିକା
revolute	ବହି ବଳିତ	rhizoplane	ମୂଳ ତଳିୟ
rhamnose	ରାମନୋଜ, ରକ୍ତ ରୋହିତ ବର୍ଣ୍ଣ	rhizosphere flora	ମୂଳମଣ୍ଡଳ ଶାକାଳୀ
		rhizotaxis	ମୂଳନ୍ୟାସ
		(reho- କ୍ଷାର, ସୋଡ଼ିଅମ ଯୁକ୍ତ)	reho- ଧାର, ଧାର ପ୍ରବାହ

rhodophyceae		root hair	
rhodophyceae	ଲୋହିତ ଶୈବାଳ	ringent corolla	ବିକୃତ ଦଳମଣ୍ଡଳ
rhodo sporous	ଲୋହିତ ରେଣୁକା	ringest flower	ବିକୃତ ପୁଷ୍ପ, ମୁହଁଖୋଲା ପୁଲ
rhynchosporous	ଚଞ୍ଚୁ ରେଣୁକା	ringing	ବିବଳୟନ
rhythm	ଲୟ, ରାଗିଣୀ	ring porous	ବଳୟରନ୍ଧ୍ରିତ
rib	ପଞ୍ଜରାହାଡ଼, ଶିର:	ring net	ବଳୟଜାଲ
rib meristem	ପଞ୍ଜରା ରେଖା ପ୍ରବିଭାଜୀ	riparian	ନଦୀତୀରବର୍ତ୍ତୀ
ribo nucleic acid	ରାଇବୋନ୍ୟୁକ୍ଲିକ୍ ଏସିଡ଼	rivulose	ସରିତ ରେଖୀ, ଚିତୁଲୋଳ
ribosme	ରିବୋଜୋମ୍	RNA	ଆର.ଏନ.ଏ
ribulose biphosphate	ରିବୁଲୋଜ ବାଇଫସଫେଟ୍	roapy milk	ବଳିତ କ୍ଷୀର
rockettsiae	ରିକେଟସି, ସନ୍ଧପାଦ, ଜୀବି ପ୍ରଜାତି	rocksoil	ଶୈଳ ମୃତ୍ତିକା
ridge	ଛୁଡ଼ା	rockery	ଶୈଳ ଉଦ୍ୟାନ
rimose	ବିଦାରିତ	rod shaped virus	ଦଣ୍ଡ ରୂପ ଭୂତାଣୁ
rind	ଖୋଳପା, ବହିରାବଣ ଚୋପା	root	ମୂଳ, ଚେର
ripening	ପରିପକ୍ୱନ	root annulated	ଗଣ୍ଡିଳ ମୂଳ, ବଳୟମୂଳ
ringent	ବିକୃତ	root cap	ମୂଳଚୋପି, ମୂଳତ୍ରାଣ
rigens	ଦୃଢ଼	root climber	ମୂଳ ଆରୋହୀ
		root hair	ମୂଳକେଶ, ମୂଳଲୋମ

root inhibition

ruffled leaf

root inhibition	ମୂଳ ନିରୋଧକ	rosette	ଗୁଚ୍ଛିକା
root knot	ମୂଳ ଗଣ୍ଡି, ଚେରଗଣ୍ଡି	rostellum	ତୁଣ୍ଡିକା
root membrae	ମୂଳ ଝିଲ୍ଲି	rostrate	ଚଣ୍ଡୁରୂପୀ
root pressure	ମୂଳଚାପ, ଚେରଚାପ	rosulate	ଗୋଲାପ ସଦୃଶ
root stalk	ଆଦ୍ୟମୂଳ, ମୂଳଦଣ୍ଡ	rotang	ରୋଟାନ୍ ବେତୁ
root stock	ପ୍ରକନ୍ଧ, ମୂଳକନ୍ଧ	rotate	ଚକ୍ରାକାର, ଘୂରିବା
root stock (rhizome)	ଧାବକ କନ୍ଧ	rotund	ବର୍ତ୍ତୁଳ
root tip	ମୂଳାଗ୍ର, ମୂଳଚେର ଅଗ୍ର	rotting	ଉଡି ବିଧ୍ୱସୀ, ସଢ଼ିଯିବା
root trace	ମୂଳରେଖି	rotundifolius	ବର୍ତ୍ତୁଳପୂର୍ଣ୍ଣ
root tuber	ମୂଳକନ୍ଧ	roughage	ରୁକ୍ଷଅଂଶ, ଆଜୁବାକୁ
root tubercle	ଚେରପିଣ୍ଡିକା	ruber	ଲୋହିତ, ଲାଲ
root sheath	ମୂଳ ଆଛଦ	rubi colous	ରୁପକବାସୀ
root nodule	ମୂଳ ଗ୍ରନ୍ଥିକା	rudiment	ଆଦ୍ୟାବଶେଷ
rooting	ମୂଳନ, ଚେରଜବା, ଚେରଣ	rudiment	ଆଦ୍ୟାବଶେଷ, ଆଦ୍ୟାବସ୍ଥା
rootlet	ଚେରିକା	rudimentary	ଅଳ୍ପ ବିକଶିତ
rotation	ପର୍ଯ୍ୟାୟ, ଘୂର୍ଣ୍ଣନ	rufescent	ଆରକ୍ତ
rosaceous	ଗୋଲାପକାଢ଼	ruffled leaf	ଅନୁକୁଞ୍ଚ ପତ୍ର

rufous		sample size	
rufous	ଲୋହିତାଭ	saccharin	ସାକାରିନ, ମିଷ୍ଟ
rugose	ରୁକ୍ଷପୁଷ୍ପୀ, ଲୋହିତ	saccule	ଲଘୁକୋଷ
ruminated	ପୁଟିତ	saffron	କେଶର, ଜାପ୍ରାନି, କୁକୁମ୍ଭ
ruminate endospement	ଚର୍ବିତାଭ ଭୂଶପୋଷ	sagittage	ତୀରାକାର
runcinate	ପ୍ରଦତ୍ତୀ	sagittate lamina	ତୀରାକାର ଫଳକ
runner	ଧାବକ	sagittae form	ତୀରରୂପୀ
rupestral	ଶୈଳବାସୀ	saltation	ଉତ୍ପ୍ରକଟିତ, ଡେଇଁ
rupicolous	ଶୈଳାଶ୍ରୟୀ		ଡେଇଁ ଯିବା
rust	କଳଙ୍କି, କଳଙ୍କି ରୋଗ	saltant	ଉତ୍ ପ୍ରକଟିତ
rust autoecious	ଏକାଶ୍ରିତ କଳଙ୍କି	salt linkage	ଲବଣ ଶୃଙ୍ଖଳନ
rust heteroecious	ଭିନ୍ନାଶ୍ରିତ କଳଙ୍କି	salver shaped	ଦିପାକାକାର
S		samara	ପକ୍ଷଳ, ଭ୍ରମରୀ
		sample area	ନମୁନା କ୍ଷେତ୍ର
		sampling error	ନମୁନା ପ୍ରତିଚୟନ ତ୍ରୁଟି
		sampling method	ନମୁନା ପ୍ରତିଚୟନ ପ୍ରଣାଳୀ
sabre shaped	ଅସିରୂପ, ବକ୍ର ଅସିରୂପ	sampling	ନମୁନା ଚୟନ
sabulicolous	ବାଲୁକାବାସୀ	sampling variance	ନମୁନା ଚୟନ ପ୍ରସାରଣ
sac	ଥଳୀ	sample size	ନମୁନା ଆକାର
saccate	ପୁଟାକାର, ଥଳିଭଳି		

sample survey		scale stipulate	
sample survey	ନମୁନା ସର୍ବେକ୍ଷଣ	sap wood (alburnum)	ପଲଖ, ବାହ୍ୟଦାଗୁ, ରସଦାଗୁ
sandal wood	ଚନ୍ଦନ କାଠ	sarcocarp	ମାଂସଲତ୍ତ
sandy-chay	ବାଲିଆ-କର୍ଦମ	sarcolemma	ପେଶୀଚୋଳ
sandy-loam	ବାଲିଆ ଦୋରସା	sarcophagus	ମାଂସଭୋଜୀ
sand dune vegetation	ବାଲିବନ୍ତ ଶାକଳି, ସୈକତଶାକଳି	sarment	ଖର୍ବଧାବକ
sand culture	ବାଲୁକା ପୋଷଣ, ସୈକତପୋଷଣ	savannah	ସାଭାନା, ଦୃଶଭୂମି
sanguinens	ରୁଧିରବର୍ଣ୍ଣୀ, ରକ୍ତବର୍ଣ୍ଣୀ	saturation pressure	ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଚାପ
sanitary measureas	ପରିଶୋଧନ ବ୍ୟବସ୍ଥା	scab	ଯାଦୁ
sap	ରସ	scabrous	ଯାଦୁରା
sap green wood	ରସହରିତ କାଠ	scalariform	ସୋପାନୀ, ଚୋପାଳିଆ
sap inoculation	ରସ ସଂରୋପଣ, ରସ ଅନ୍ତର୍ବେଶନ	scalariform conjugation	ସୋପାନୀ ସଂଯୁଗ୍ମନ
saprophagus	ମୃତଭକ୍ଷୀ	scalariform perforation	ସୋପାନୀ ଛିଦ୍ରଣ
saprophyte	ମୃତଜୀବୀ ଉଦ୍ଭିଦ	scalariform thickening	ସୋପାନୀ ସ୍ଥୂଳନ
saprophytism	ମୃତଜୀବିତା	scale	କାତି, ଶଲ୍, ସ୍କେଲ
saprozoic	ମୃତଜୀବୀ	scale leaf	ଶଲ୍ ପତ୍ର, କାତିପତ୍ର
		scaly blub	ଶଲ୍‌କ କନ୍ଦ, କାତିଆକନ୍ଦ
		scale stipulate	ଶୁଳ୍କି ଅନୁପର୍ଣ୍ଣ, କାତିଆ

scandent		secondary derived protein	
scandent	ଆରୋହିଣୀ	sclero phyllus	ଦୃଢ଼ପତ୍ର
scansorial	ଆରୋହଣ କ୍ଷମ	sclerosis	ଦୃଢ଼ରୋଗ, ଟାଣକରିବା, ରୋଗ
scape	ପୁଷ୍ପଦଣ୍ଡ	scorpioid	ବୃଷ୍ଟିକ-କୁଟିଳ
scapi florous	ଦଣ୍ଡପୁଷ୍ପୀ	scorpion	ବୃଷ୍ଟିକ
scar	ଦାଗ, କ୍ଷତଚିହ୍ନ, ଡାଗ	scoto active	ତମସ୍ପ୍ରିୟ
scarification	ଅକୃଷ୍ମ, ବିଦାରଣ, କ୍ଷତ ସୃଷ୍ଟିକରିବା, କ୍ଷତନ	scotophile	ତମସ୍ପ୍ରେମୀ
scarious	ଶଳକୀ, ଡାଗୁ	scutate	ଡାଳକ ଆକାର, ଡାଳକା
scavenge cell	ମାର୍ଜିତ କୋଶିକା, ପରିମଳ କୋଶିକା	scutellum	ଡାଳକ, ବୀଜପତ୍ରଡାଳ
scion	କଲମି କରିବାରେ ଯୋଗଦାନ ଖଣ୍ଡ	scutiform	ଡାଳାକାର
sciophilous	ଛାୟା ଅନୁରାଗୀ	secondary	ଅନୁ, ପରବର୍ତ୍ତୀ, ଦ୍ୱିତୀୟକ, ଗୌଣ
schizocarpic	ସ୍ପୋଟ, ଭିତ୍ତର, ଭେଦଶୀଳୀ ସ୍ପୋଟ, ପାଲିସ୍ପୋଟ	secondary cambium	ଦ୍ୱିତୀୟକ ପ୍ରଦର୍ଭକୀ
schizogenous	ସ୍ପୋଟକ ଜିନୀୟ	secondary growth	ଉତ୍ତରବୃଦ୍ଧି
scleroid	କଠିନ, ଟାଣୁଆ	secondary invaders	ଅନୁଆକ୍ରମକ
sclerenchyma	ଦୃଢ଼ପେଶୀ	secondary periderm	ଦ୍ୱିତୀୟକ ବାହ୍ୟବକଳ
sclerotium	ଟାଣୁଆ କଠକ ଜାଲ	secondary thickening	ଦ୍ୱିତୀୟକ ସ୍ଥୂଳନ
scerotization	କଠିନୀକରଣ, କଠକୀକରଣ	secondary derived protein	ଦ୍ୱିତୀୟକ ବୃହତ୍ ପ୍ରୋଟିନ, ବ୍ୟତ୍ପନ୍ନ ପ୍ରୋଟିନ

secretion		semi-amplexicaul	
secretion	ସ୍ରାବ, ସ୍ରବଣ	scismonasty	କମ୍ପନୀୟ, କମ୍ପାନୁକ୍ତି
secretory gene	ସ୍ରାବକାରୀ ଜିନ୍	selection	ମନୋନୟନ, ଉପାଦାନ ନିର୍ବାଚନ
section	ଛେଦନ, ଅନୁଭାଗ	selection,-intrasexual	ଅନ୍ତର୍ଜାତି ନିର୍ବାଚନ
section, cross	ଅନୁପ୍ରସ୍ଥ ଛେଦନ	selective adsorption	ନିର୍ବାଚିତ ଅବଶୋଷଣ
section, longitudinal	ଅନୁଲମ୍ବ ଛେଦନ	selection uptake	ନିର୍ବାଚିତ ପରିଗ୍ରହଣ
section-transverse	ଅନୁପ୍ରସ୍ଥ ଛେଦନ	selectivity	ନିର୍ବାଚିତ, ଉପାଦାନଗତ
section-vertical	ଉଲ୍ଲମ୍ବ ଛେଦନ	selfing	ସ୍ୱପରାଗଣ
seed	ବୀଜ, ମଞ୍ଜି	self-fertilization	ସ୍ୱସ୍ମରୁଦ୍ଧ
seed section	ବୀଜ, ଅନୁଭାଗ	self-pollination	ସ୍ୱପରାଗଣ
seed coat	ବୀଜଛଦ	self-compatible	ସ୍ୱୟଂ ସମବାସ୍ୟ
seed treatment	ବିଜୋପଚାର	self-incompatible	ସ୍ୱୟଂ ଅସମବାସ୍ୟ
sediment	ଅବଶେଷ	self-propagating	ସ୍ୱୟଂ ପ୍ରସାରୀ
seedling	ଚାରା	self-replication	ସ୍ୱପ୍ରତିକୃତିକରଣ, ସ୍ୱପ୍ରତିରୂପକରଣ
sedge	ପ୍ରତୁଣ	self-sterility	ସ୍ୱବନ୍ୟତା
segment	ଖଣ୍ଡ	self-sustaining	ସ୍ୱୟଂପୋଷୀ
segregation	ପୃଥ୍ୱୀକରଣ, ପୃଥକନ	semi-amplexicaul	ଅର୍ଦ୍ଧସ ବେଷ୍ଟନ
segregation-effective	ଫଳଦ ପୃଥ୍ୱୀକରଣ		

semi-apospory		sere	
semi-apospory	ଅର୍ଦ୍ଧ ଅରେଣ୍ଡ ଜନନ	sensitive	ସୁଗ୍ରାହୀ, କାତର, ସ୍ପର୍ଶଗ୍ରସ୍ଥିତା, ସମ୍ବେଦନଶୀଳ
semi aquatic	ଆଂଶିକ ଜଳୀୟ	sensitive to touch	ସ୍ପର୍ଶ କାତର
semi arboreal	ଆଂଶିକ ବୃକ୍ଷୀୟ	sensitive plant	ସୁଗ୍ରାହୀ ପାଦପ
semi calyciform	ଅର୍ଦ୍ଧ ଚଷକ ରୂପ	sepal	ବୃତ୍ତି
semi-dominance	ଆଂଶିକ ପ୍ରକଟତା	sepaloid	ବୃତ୍ତି ସଦୃଶ
semi-petrified	ଅର୍ଦ୍ଧ ଅଶ୍ମୀଭୂତ	separation theory	ପୃଥକୀକରଣ ବାଦ
semi-arid	ଅର୍ଦ୍ଧ ଶୁଷ୍କ	spetate mycelium	ପତ୍ତିଳ କବଜଜାଳ
semi fluidsol	ଅର୍ଦ୍ଧଦ୍ରବ ସଲ, ଅର୍ଦ୍ଧାରୁଦ୍ଧ	septic	ପୁୟ
semi gamy	ଅର୍ଦ୍ଧଯୁଗ୍ମ	septic tank	ମଳକୁଣ୍ଡ
semi lanceotate	ଆଂଶିକ ବର୍ଣ୍ଣାକାର	septicidal	ପତ୍ତିସ୍ତୋଚକ, ପର ସ୍ତୋଚକ
semiferous scale	ବାଜଧାରୀ ଶିଳ୍ପ	sepitsemia	ବସର୍ପ
semini ferous	ବାଜଧାର	septifragal	ପତ୍ତି ଭଙ୍ଗୁର
semi permeable	ଭିନ୍ନଭେଦ୍ୟ, ଅର୍ଦ୍ଧଭେଦ୍ୟ	septum	ପତ୍ତି
semiovate	ଅର୍ଦ୍ଧ ଅଣ୍ଡାକାର	sepsis	ପୁତିଭବନ
semisterility	ଅର୍ଦ୍ଧବନ୍ଧ୍ୟତା	sequetial	ଅନୁକ୍ରମିକ
senescence	ଜରା, ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ	seral community	ଅସ୍ଥିରଗୋଷ୍ଠୀ
senile	ଜୀର୍ଣ୍ଣ (ଅବସ୍ଥା)	sere	ସଂଚକ୍ର, କ୍ରମିକ

seriate

shield

seriate	ଶ୍ରେଣୀବଦ୍ଧ	sex chromosome	ଲିଙ୍ଗ ଗୁଣସ୍ତୂତ
sericeous	ପଟାଭ	sex controlled inheritance	ଲିଙ୍ଗ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ବଂଶଗତି
series	ପର୍ଯ୍ୟାୟ, ଶ୍ରେଣୀ	sex differentiation	ଲିଙ୍ଗ ବିଭେଦନ
serrate	ସୂଦୃଢ଼, କୁଚକ୍ରୀ	sex determination	ଲିଙ୍ଗ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ
serratus	କୁକଚ	sex dimorphism	ଲିଙ୍ଗ ବିରୂପତା
serriform	କୁକଚାକାର	sex influenced factor	ଲିଙ୍ଗ ପ୍ରଭାବିତ କାରକ
serological test	ଲସୀୟ ପରୀକ୍ଷଣ	sex limited linkage	ଲିଙ୍ଗ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ବନ୍ଧନ
serology	ଲସୀତତ୍ତ୍ୱ	sex linkage	ଲିଙ୍ଗ ସହଲଗ୍ନତା
serotinal aspect	ହେମାନ୍ତ ବିଭାବ	sex linked character	ଲିଙ୍ଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଗୁଣ, ଚରିତ୍ର
serrule	ସୂକ୍ଷ୍ମ କ୍ରମକ	sex linked gene	ଲିଙ୍ଗ ସହଲଗ୍ନ ଜିନ୍
serum	ଲସିକା	sex mosaic	ଲିଙ୍ଗ ଛିତ୍ର, ଛତ୍ରିତ ଲିଙ୍ଗ
serum sickness	ଲସିକୀୟ ରୁଗ୍ଗତା	sex reversal	ଲିଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟାଗମ
sessile	ଅବୃନ୍ତ, ଦଣ୍ଡହୀନ	sex sterility	ଲିଙ୍ଗ ବନ୍ଧ୍ୟତା
seta	ରୋମିକା, ସିରା	sexual generation	ଲିଙ୍ଗୀକ ବଢ଼ି
setigerous	ଶୁକଧାରୀ	sexual method	ଲିଙ୍ଗ ରୀତି
sewerage	ମଳନାଳୀ ସଂସ୍ଥା	sex trait	ଲିଙ୍ଗ ପ୍ରଭାବିତ ଗୁଣ
sex	ଲିଙ୍ଗ	shield	ବର୍ମା, ଡାଲ

shifting cultivation

silva

shifting cultivation	ପୋଡ଼ୁଚାଷ	shoot inhibition	ପ୍ରରୋହ ରୋଧନ
shifting agriculture	ସ୍ଥାନାନ୍ତରି କୃଷି	short day plant	କ୍ଷୁଦ୍ରଦିବାକାଳ ଉଦ୍ଭିଦ
shoot inhibition	ଶାଖା ରୋଧନ	short season crop	ଅଳ୍ପକାଳିକ ଫସଲ, ଛୋଟ ରତ୍ନ-ଫସଲ
sibbling	ଅପତ୍ୟ	shrivel	କଣି, ଶୁଖିନ, ଲୋଚାକୋଚା, କେଞ୍ଚେଡ଼ା
siccus	ରସହୀନ	shrub	ଗୁଳ୍ମ, କ୍ଷୁପ
sieve cell	ଚାଳନୀ କୋଷିକା, ଚାଲୁଣୀ କୋଷିକା	shrubland	ଗୁଳ୍ମଭୂମି
sieve plate	ଚାଳନୀ ପଟିକା, ଚାଲୁଣୀ ଥାଳିକା	sib-mating (crossing of sibbling)	ସମଜ ସଙ୍ଗମ, ଅପତ୍ୟ ସଙ୍ଗମ
sieve pore	ଚାଲୁଣୀ ରନ୍ଧ୍ର	sigmoid	ସିଗ୍ମାକାର, ଏସ ଆକାର
sievetube	ଚାଳନୀନଳୀ, ଚାଲୁଣୀନଳୀ	silent mutation	ନୀରବ ନୋଟାବଦନ
sexuality	ଲିଙ୍ଗୀତା	silica	ସିଲିକା, ବାଲି, ସୈକତ
sexual phase	ଲିଙ୍ଗୀକ ପ୍ରାବସ୍ଥା	silieous	ସୈକତ, ସିଲିକାମୟ, ବାଲିକାମୟ
sexual selection	ଲିଙ୍ଗୀକ ବରଣ - ମନୋନୟନ	silicification	ସିଲିକାକରଣ, ବାଲୁକାକରଣ
shade habitat	ଛାୟା ପରିବେଶ	silicula	ସଷର୍ପିକ, ସଷର୍ପିକ, କୁଟପଟାକା, ସୋରିଷଭଳି
shade plant	ଛାୟା ଉଦ୍ଭିଦ	siliqua	ସଷର୍ପି, କୁଟପଟାକ
sheath	ଆଛଦ, ଚମଡ଼ାପଟି	silva	ବନବୃକ୍ଷାଦି
shoot	ପ୍ରରୋହ		

silviculture		smoke	
silviculture	ବନବର୍ଦ୍ଧନ	sinuous	ତରଙ୍ଗୀତ
similiflorous	ସମପୁଷ୍ପୀ	siphon	ପୁଙ୍କାର, ବକ୍ରନଳୀ, ସାଇଫନ
simple fruit	ସରଳଫଳ	siphonostele	ନିଳୀସ୍ତମ୍ଭୀ
simple inflorescence	ସରଳସ୍ତବକ, ସରଳ ମଞ୍ଜୁରୀ, ସରଳ ପୁଷ୍ପକାଣ୍ଡ	siphonogamous	ନାଳପୁରୀ
simple leaf	ସରଳପତ୍ର	skilrrophyte	ଶିଳାତଳ ଉଦ୍ଭିଦ
simple pit	ସରଳ ଗର୍ତ୍ତ	site active	ସକ୍ରିୟ ପୀଠ
simultaneous	ସମକାଳୀନ	slant	ତୀର୍ଥ୍ୟକ, ତେରଙ୍ଗା
sinistrose	ବାମାବାର୍ତ୍ତ	sleep movement	ସ୍ତମ୍ଭ ଚଳନ
single cross	ଏକ ସଙ୍କର	slide	ସ୍ଲାଇଡ଼, ସ୍ଲାନ, ଖସିଯିବା
single crossover	ଏକଧାରୀ ପର ଅନ୍ତରଣ	slimefungi	ଶ୍ଳେଷ୍ମକ କବକ, ନାଲୁଆ କବକ
siotropism	ଆଭାନ୍ତରୀକ, ଔଲ୍ୟମାନ	slimelayer	ଶ୍ଳେଷ୍ମକସ୍ତର, ନାଲୁଆସ୍ତର
silt	ପତ୍ତ	slime pore	ଶ୍ଳେଷ୍ମକ ଚନ୍ଦ୍ର
silty clay	ପତ୍ତ-କର୍ଦ୍ଦମ	slimy	ଶ୍ଳେଷ୍ମକ, ନାଲୁଆ
siltyloam	ପତ୍ତ-ଦୋରସା	smug	ଧୂମିଳ କୁହୁଡ଼ି
simulator	ଅନୁକରଣକାରୀ	smear	ଆଲେପ, ପ୍ରଲେପ
sinuate	ତରଙ୍ଗୀ	smoke	ଧୁଆଁ
sinuate dentate	ତରଙ୍ଗାୟିତ ଦନ୍ତୁର		

smut

somatology

smut	କଞ୍ଜଳୀ, ସ୍ମୁଟ୍‌ରୋଗ	solitary inflorescence	ଏକାଂସ୍ରବକ, ଏକୁଟିଆ ସ୍ରବକ
sobol	ଭୂଶାଖା, ଭୂମିଜଳଶାଖା	solitary flower	ଏକକ ପୁଷ୍ପ, ଏକୁଟିଆ ଫୁଲ
societ	ସମାଜକ	soluble enzyme	ଦ୍ରବଣୀୟ ସଦ୍‌ବରକ
sod	ଘାସଭୂମି, ଜମି	solution	ଦ୍ରବଣ
soft rot	ମୃଦୁଗଳନ	solenostele	ନଳୀରମ୍ଭିୟ, ନଳୀରମ୍ଭ
soil inhabitant	ମୃତ୍ତିକାବାସୀ	solenoxyllic	ନଳୀଦାରୁକ
soil invader	ମୃତ୍ତିକା ଆକ୍ରମଣକାରୀ	soma	ଶରୀର, କାୟା
soil moisture tension	ମୃତ୍ତିକା ଆର୍ଦ୍ରତାତାନ	soma cell (body cell)	ଅଙ୍ଗକୋଷ, କାୟାକୋଷ
soil profile	ମୃତ୍ତିକା ପରିଚ୍ଛେଦିକା	somatic	ଶାରୀରିକ, ସୋମାୟ
soil suspension	ମୃତ୍ତିକା ନିଲମ୍ବନ	somatic apospory	କାୟିକ ଅପରେଣ୍ଡ
sol	ସଲ୍	somatic layer	କାୟାସ୍ତର
solum	ସୋଲମ୍	somatic mutation	କାୟା ନବୋତ୍ପତ୍ତି
solute	ଦ୍ରବ, ବିଲୟ	somatic variation	କାୟିକ ବିଚ୍ଛିନ୍ନତା
solvent	ସମାଧାନକାରୀ	somatoplasm	କାୟା ଜୀବକ, କାୟାପ୍ରସ୍ତ
soot	କଳା, ସୁଟ୍	somatogamous	କାୟାଯୁଗ୍ମନ, ତନ୍ମୁଯୁଗ୍ମନ
sorting	ବର୍ଗୀକରଣ	somatology	କାୟାବିଜ୍ଞାନ, ତନ୍ମୁବିଜ୍ଞାନ

sorb			spermatic
sorb	ଶୋଷଣ	source of infection	ସଂକ୍ରମଣ ସ୍ଥଳୀ, ସଂକ୍ରମଣ ପ୍ରତିସ୍ଥାନ
sorbate	ଶୋଷ୍ୟ	spadix	ସଛଦ-ସ୍ତବକ
span	ପାରାୟଣ, ଚାପବିସ୍ତାର	spathe	ଛଦ, ଖୋଳପା
spananthus	ଅନ୍ଧପୁଷ୍ପୀ	spatulate	ଚାମଚାକାର, ସ୍ତରୁକାର
sparciflorous	ଅଳ୍ପପୁଷ୍ପୀ	spatulate leaf	ସ୍ତରାକାରପର୍ଣ୍ଣ, ଚାମଚାକର ପର୍ଣ୍ଣ
spermocarp	ଜୀବପ୍ରାବର	specialised form	ବିଶେଷିତପ୍ରକାର
spiral thickening	ସର୍ପିଳ ସ୍ଥୂଳତା	species	ଜାତି
spore ball	ରେଣୁକାମୁକ	sub-species	ଉପଜାତି
spore capsual	ରେଣୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ	specific characteristic	ବିଶିଷ୍ଟ ଲକ୍ଷଣ, ଜାତି ଲକ୍ଷଣ
sport (mutation)	ଆକସ୍ମିକ ଉଦ୍‌ଗମ, ଆକସ୍ମିକ ନବୋଦ୍ଭବନ	specific leaf area	ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପର୍ଣ୍ଣଭୂମି, ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପର୍ଣ୍ଣକ୍ଷେତ୍ର
squamose	ଶଙ୍କୀୟ	sperm	ଶୁକ୍ରାଣୁ
squamiform	ନବଉଦ୍ଭବନ	spermocarp	ଶୁକ୍ରାଣୁ ଫଳିକା
squamose epithellium epithelium	ଶଙ୍କାଧୁଳ୍ଲବ	spermaphore	ବାଜଧାରିକା, ଶୁକ୍ରଧର
soredium	ସୋରିଡ଼ିୟମ୍, ପ୍ରଜନୀ	spermatophyta	ବିଜୋଭିଦ
sorosis	ସରସାକ୍ଷ, ସୋରସିସ	spermatic	ପ୍ରାଗ୍ ଶୁକ୍ରାଣୁ, ଶୁକ୍ରୀୟ
sorus	ସୋରସ, ଜୀବାଣୁ ଧାନୀଗୁଚ୍ଛ		

spermatation		sporangio carp	
spermatation	ଅଚଳ ଶୁକ୍ରାଣୁ	spine	କଣ୍ଟକ
spermatization	ଅଚଳ ଶୁକ୍ରାଣୁ ଯୁଗ୍ମନ	spinescent	କଣ୍ଟକୀୟ
spermatocyte (sperm mother cell)	ଶୁକ୍ରାଣୁ ମାତୃକୋଷିକା	spinous	କଣ୍ଟକିତ
sperm tube	ଶୁକ୍ରନଳୀ	spinifolius	କଣ୍ଟକ ପୂର୍ଣ୍ଣ
spermatogenesis	ଶୁକ୍ରାଣୁ ଜନନ	spinule	କଣ୍ଟିକା
spermatogonium	ଶୁକ୍ରାଣୁଧାନୀ	spiral	କନ୍ଥୁଳ
spermatoziod	ଶୁକ୍ର ଉପଯୁଗ୍ମକ, ଚଳୟୁଗ୍ମକ	spiral hyphase	କୁନ୍ଥଳାକୃତି, ନବକସ୍ତୁର
spherocyst	ଗୋଲ କୋଷିକା	spireme	ସ୍ପାଇରିମ୍
spherical head	ଗୋଲ ଶୀର୍ଷ	spirillum bacteria	କୁଣ୍ଡଳୀ ବୀଜାଣୁ
spiciform	ଶୁକ୍ରୀ ରୂପୀ	spilt	ଫାଟ
spicule	ଉପଶୁକ୍ରୀ	spongy parenchyma	ସ୍ପଞ୍ଜିଲପେଶୀ
spike	ଶୁକ୍ରୀ	spontaneous	ସ୍ୱତଃ
spikelet	ଶୁକ୍ରିକା	spontaneous generation	ସ୍ୱତଃ ବଂଶାନୁକ୍ରମିକ, ପିଢ଼ି
spikelet inflorescence	ଶୁକ୍ରିକା ସ୍ତବକ, ଶୁକ୍ରିକା ପୁଷ୍ପଦଣ୍ଡ	spontaneous mutation	ସ୍ୱତଃ ନବୋତ୍ପତ୍ତି
spindle	ତନ୍ତୁ, କଣ୍ଡା	sporangiophore	ରେଣୁପେଟି ଧାରିକା, ରେଣୁ ପେଟିଦଣ୍ଡ
spindle fibre	ତନ୍ତୁତନ୍ତୁ	sporangium	ରେଣୁପେଟୀ
		sporangio carp	ରେଣୁଧାନୀ ଫଳିକା

sporiation		stabilization	
sporiation	ରେଣୁଜନନ	sporophyte generation	ରେଣୁପ୍ରସୂ ପିଢ଼ି
spore	ରେଣୁ	sporulation	ରେଣୁଜନନ
spore ball	ରେଣୁ କନ୍ଦୁକ, ରେଣୁପୁଟୀ, ବର୍ତ୍ତୁଳ ରେଣୁ	spraying	ସିଞ୍ଚନ
spore mother cell	ରେଣୁ ମାତୃକୋଷ	spreader	ବିସ୍ତାରକ
spore sac	ରେଣୁ ପୁଟ, ରେଣୁ ଥଳୀ	spreading	ବିସ୍ତାର
sporetetrad	ରେଣୁଚତୁଷ୍ଟୟ	spring wood	ବାସନ୍ତକାଷ
spore dissemination	ରେଣୁ ପ୍ରକୀର୍ଣ୍ଣନ, ରେଣୁ ପରିକ୍ଷେପ, ପ୍ରକ୍ଷେପନ	sprout	ଅଙ୍କୁର
sporidium	ରେଣୁକ	sproute cell	ଆଙ୍କୁରଣ କୋଶିକା
sporocarp	ରେଣୁପ୍ରାବଟ, ରେଣୁପଳିକା	spur	ଉପଦୀର୍ଘୀ, ସରୁଦୀର୍ଘୀ
sporocyst	ରେଣୁପୁଟକ	spurred	ଉପଦୀର୍ଘୀ
sporocyte	ରେଣୁକୋଷ	spurious disspiment	ମାୟାପଟ, ପ୍ରହେଳିକା, ପଟ, ଭେଜାଲ ପ
sporogenesis	ରେଣୁଜନନ	squamose	ଶଳକସମ, ଶୀଞ୍ଜାପ୍ରାୟ
sporogonium	ରେଣୁଧାନୀ	squami form	ଶିଙ୍ଗରୂପୀ
sporophore	ରେଣୁଧାରିକା, ରେଣୁଧର	starch shoot	ମଣ୍ଡ ଆହ୍ଲାଦ, ମଣ୍ଡ ଶାଖା
sporopphyll	ରେଣୁପତ୍ର	stachyspory	ଅକ୍ଷତ ବୀଜାଶୁତା
sporophyte	ରେଣୁପ୍ରସୂ ଉଦ୍ଭିଦ	stationary nucleous	ଅଚଳ ନ୍ୟଷ୍ଟି
		stabilization	ସ୍ଥାୟୀକରଣ

stain		stenopetalous	
stain	ରଞ୍ଜିତ, ରଞ୍ଜିତ, ଦାଗ	statistics	ପରିସଂଖ୍ୟାନ
stalk	ବୃନ୍ତ	statistical analysis	ପରିସଂଖ୍ୟାକୀୟ ବିଶ୍ଳେଷଣ
stamen	କେଶର	steady state	ସାମ୍ୟବସ୍ଥା, ସମତୁଲ୍ୟାବସ୍ଥା
staminal corona	କେଶର ମୁକୁଟ	stele	ସ୍ତମ୍ଭ
staminate flower	କେଶର ପୁଷ୍ପ	stellate	ତାରାକୃତି
statosore	ଅସ୍ତ୍ରପ୍ରେଶୁ	stem	କାଣ୍ଡ, ଡାଳ
staminode	ବନ୍ଧ୍ୟ କେଶର	stem abscission	କାଣ୍ଡ ବିଚ୍ଛେଦନ
stand	ସ୍ଥାନ, ଆଧାର	stem climber	କାଣ୍ଡାରୋହୀ
standard	ଧୂଳକ, ମାନକ	stem gap	କାଣ୍ଡଭଙ୍ଗ, କାଣ୍ଡଅନ୍ତର, କାଣ୍ଡ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଫାଙ୍କା
standard deviation	ପ୍ରାମାଣିକ ବିଚ୍ୟୁତି	stemspine	କଣ୍ଠକିତ କାଣ୍ଡ
standing corp	କ୍ଷେତ୍ରସ୍ଥ ଫସଲ	stem tendril	କାଣ୍ଡଆକର୍ଷୀ
starch	ମଣ୍ଡ	stem-thron	କାଣ୍ଡକଣ୍ଠା
starch granule	ମଣ୍ଡକଣିକା	stem-tuber	କାଣ୍ଡ କନ୍ଦ
starch paper	ମଣ୍ଡ କାଗଜ	stem, underground	ଭୂଗର୍ଭ କାଣ୍ଡ, ଭୂତଳ କାଣ୍ଡ
stationary pronucleous	ଅଚଳ ପ୍ରାକ୍‌ନ୍ୟଷ୍ଟି	stenocarpous	ତନ୍ତୁଫଳୀ
starta	ସଂସ୍କର	stenopetalous	ତନ୍ତୁଦଳୀ
statospore	ସ୍ତ୍ରପ୍ରେଶୁ		

stenosis		stone cell	
stenosis	ସଙ୍କୋଚନ	stipitate pilens	ବୃତ୍ତୀ ଛତ୍ର
stenotropic	ତନ୍ୟଗ୍ରାହୀ	stipel	ଅନୁପର୍ଣ୍ଣୀକା
stereid bundle	ଦାରୁବିଡ଼ିକ	stipule	ପର୍ଣ୍ଣୀକା
sterigma	ରେଣୁକ୍ଷେପକ	stipulator thorn	ପର୍ଣ୍ଣୀକା କଣ୍ଟା
sterile	ବିକ୍ଷୟ, ନିର୍ବୀଜ	stipulate	ସପର୍ଣ୍ଣୀକା
sterilised	ନିର୍ବୀଜିତ	stock	ମୂଳଦଣ୍ଡ, ଗଛିତ
sterilisation	ନିର୍ବୀଜନ	stock culture	ପୋଷଣ ସଂଗ୍ରହ
stereogam	ଘନଚିତ୍ର, ସ୍ଫୁରିତଗାମ	stolon	ଖର୍ବ ଧାବକ, ଭୂସାରୀ
sterility	ବନ୍ଧ୍ୟତା, ଅନୁର୍ବରତା, ରେଗାଣୁହିତା	stoma	ସ୍ତୋମା, ରନ୍ଧ୍ର
sterilization	ବନ୍ଧ୍ୟକରଣ, ଅନୁର୍ବରୀକରଣ	stomatal	ସ୍ତୋମୀୟ, ଗବାକ୍ଷୀୟ
stigma	ଫଳିକାଶୀର୍ଷ, ଶଳାକାଗ୍ର	stomatal regulation	ସ୍ତୋମୀୟ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ
sindetocheilic	ସନ୍ଦେତୋଚେଲିକ୍	stomatal slit	ସ୍ତୋମୀୟ ବିବର
stilt root	ଠେସମୂଳ	stomatal transpiration	ସ୍ତୋମୀୟ ଉଷ୍ମୋତନ
stimulus	ଉଦ୍ଦୀପନା	stomatal movement	ସ୍ତୋମୀୟ ଚଳନ/ଗତି
stimulant	ଉଦ୍ଦୀପକ	stomium	ସ୍ତୋମକ, ମୁଖ
stinging hair	ଦଂଶୀରୋମ	stone fruit	ବିଜାଷ୍ଟଫଳ, କଳଅ
stipe	ନାଡ଼, ବୃତ୍ତ, ଛିତ୍ରିକାକୃତ	stone(of a fruit)	ବୀଜାଷ୍ଟ, ଟାକୁଆ
		stone cell	ଅଷ୍ଟିକୋଷ

stony		subarborescent fern	
stony	ଅଷ୍ଟିକ, ପଥୁରିଆ	structure, columnar	ସ୍ତମ୍ଭାକାର
storage	ସଞ୍ଚୟନ	structure-granular	କଣାକଣା ରଚନା
storage parenchyma	ସଞ୍ଚୟପେଶୀ	structure-prismatic	ପ୍ରିଜ୍ମାତୀ ରଚନା
strata	ସଂସ୍ତର	stress	ଅଭାବ, ଆଘାତ, ପ୍ରତିବନ୍ଧ
stratified	ସଂସ୍ତରିତ	struggle for existence	ଜୀବନ ସଂଘର୍ଷ
stand plants	ଠେସ ପାଦପ, ଖେତଗଛ	stubble	ଧୁଆଁ
stratification	ସଂସ୍ତରଣ	stuffing	ପ୍ରଭରଣ
streak culture	ଡୋରକ ପୋଷଣ	stunt	ଖର୍ବଡ଼ା, ଖର୍ବ କରିବା
streaming	ପ୍ରବହନ	stunted	ରୁଦ୍ଧ ବିକାଶ (ରୁଗୁଡ଼ା)
strict parasite	ଯଥାର୍ଥ ପରଜୀବୀ	stylar canal	ଶିଳାକା କ୍ୟୁଲ୍ୟା
strigose	ନଡ଼ରୋମୀ	style	ଶିଳାକା
strobile	ଶଙ୍କୁରୁପୀ	stylosus	ବର୍ତ୍ତିକାୟୁକ୍ତ
strobilus	ଶଙ୍କୁ	stylus	କଣ୍ଠିକା, ଶୂଳ, ପ୍ରଶୂଳ
strobiliferous shoot	ଶଙ୍କୁଧାରୀ, ପ୍ରରୋହ	suffrutescent	କ୍ଷୁଦ୍ର
stroma	ଶଙ୍କଧାରୀ କାଣ୍ଡ, ଆଧାର, ପିଠିକା, ପିଠିକା ଷୋମା	sunscaled	ସୂର୍ଯ୍ୟଦାହ, ଆତପଦ୍ରବ ଦାହ
structural hybrid	ସଂରଚନାତ୍ମକ ସଙ୍କର	subapical meristem	ଅବଶୀର୍ଷସ୍ଥ ପ୍ରବିଭାଜୀ
structure	ସଂରଚନା	subarborescent fern	ଅଳ୍ପବୃକ୍ଷବତ୍ ପର୍ଣ୍ଣ, କ୍ଷୁଦ୍ର ବୃକ୍ଷବତ୍ ପର୍ଣ୍ଣ (ପରପତ୍ରୀ)

subarchesporeal		suffoupicosus	
subarchesporeal	ଉପରେଣୁ ମାତୃକୀୟ	sub culture	ଉପପୋଷଣ
sub cell	ଉପକୋଶିକା, ଉପକୋଶ	sub epidermal	ଉପଅଧୀରୂପୀୟ
sub class	ଉପଶ୍ରେଣୀ	sub phylum	ଉପଫାଇଲମ୍, ଉପପର୍ବ
sub climax	ଉପାନ୍ୟ, ଉପଚରମ	subsessile	କ୍ଷୁଦ୍ରବୃତ୍ତୀ
suberin	ସୁବେରିନ୍, ଦାକ୍ଷି	subpetaloid	ଉପଦଳାଭ
suberised	ସୁବେରିନ୍ ଯୁକ୍ତ, ଦାକ୍ଷିୟ	sub population	ଉପଗୋଷ୍ଠୀ, ଉପସମୂହ
sub family	ଉପ ବଂଶ	sub soil	ଉପମୃତ୍ତିକା
sub kingdom	ଉପ ରାଜ୍ୟ	submerged	ଜଳମଗ୍ନ, ନିମଗ୍ନ
sub generic name	ଉପ ପ୍ରଜାତି ନାମ	sub ventral	ଉପଧାର
sub genus	ଉପ ପ୍ରଜାତି	suspended	ନିଲମ୍ବିତ
sub order	ଉପବର୍ଗ	successsion	କ୍ରମବିସ୍ତାର, ଅନୁକ୍ରମ
subsidiary cell	ଗୌଣକୋଷ	succulent	ସରସ, ରସାଳ
substomatal cavity	ଅଧୋସ୍ତମୀ ଗହ୍ବର	sucker	ଭୁସ୍ତାରୀ, ପୁଆଁ
subspecies	ଉପଜାତି	suction	ସଂଶୋଷଣ
substitute name	ବିକଳ୍ପନାମ, ବଦଳିଆ ନାଁ	suction force	ଶୋଷଣବଳ
substrate	କ୍ରିୟାଧାର, ଆଧାର	sudandye	ସୁଦାନ ରଞ୍ଜକ
subtending leaf	କନ୍ଧକ ପତ୍ର	suffoupicosus	କ୍ଷୁପୀ
subterranean	ଭୂଗର୍ଭସ୍ଥ		

sulfer bacteria

symbiotic

sulfer bacteria	ଗନ୍ଧକ ବାଜାଣୁ	surface view	ପୃଷ୍ଠଦୃଶ୍ୟ
sunken stomata	ନିମ୍ନ ଶ୍ଳୋମ, ଖାଲୁଆ ଶ୍ଳୋମ	surface tension	ପୃଷ୍ଠତାନ
sunscald	ସୂର୍ଯ୍ୟଦାହ, ଆତପଦ୍ରବ ଦାହ	survival	ଅତିକାବିତା
super basalmeristem	ମହା ପ୍ରବିଭାଜୀ	susceptible	ସମ୍ବେଦନଶୀଳ
superficial	ଉପରିଗତ, ଉପର ଠାଉରିଆ	susceptibility	ସମ୍ବେଦନଶୀଳତା
superficial placentaion	ଉପରିଗତ ଭ୍ରୂଣବନ୍ଧନ	suspension	ନିଲମ୍ବନ
superior	ଉପରିସ୍ଥ	suspensor	ନିଲମ୍ବ, ନିଲମ୍ବକ
superposed	ଉପରିପନ୍ଥ	sutural	ସନ୍ଧିଗତ
super volute	ଉପରିବଳିତ	swarm spore	ଚରରେଣୁ
supernumerary	ଅତିରିକ୍ତ ସଂଖ୍ୟକ	swimming spore	ସନ୍ତରୀ ରେଣୁ
supraxillary	ଉପରିକକ୍ଷୀୟ	swollen shoot	ସ୍ଵୀତ ପ୍ରରୋହ
suprafoliar	ଉପରିପର୍ଣ୍ଣ	syconium	ଜଞ୍ଜିରଫଳ
suppression	ଦମନ	syconus	ଉଦ୍‌ମୁରକ
supplement contiguous	ସମାପସ୍ଥ ପରିପୂରକ	sylvestris	ବନବାସୀ
suppressor gene	ଦମନକାରୀ ଜିନ	symbiont	ସହଜୀବୀ
supranodal	ଅଧିପବସନ୍ଧିକ	symbiosis	ସହଜୀବନ, ସହଜୀବିତା
		symbiotic	ସହଜୀବୀ

symmetrical		synizesis	
symmetrical	ପ୍ରତିସମ	synopsis	ସାରାଂଶ
symmetrical flower	ପ୍ରତିସମ ଫୁଲ	synkaryon	ସଂନ୍ୟସ୍ତି
symmetrical carpus	ପ୍ରତିସମଫଳ	synoptical key	ସଂକ୍ଷିପ୍ତ କୁଞ୍ଜି
sympatric	ସମନିବାସୀ, ଏକସ୍ଥଳଭେଦ	synspermous	ସଂଯୁକ୍ତ ବୀଜୀ
sympasm	ସଂଦ୍ରବ୍ୟ	synxenic	ସହ ଆଗନ୍ତୁକ
symplost	ସଂଜୀବନ	synangium	ସଂଯୁକ୍ତରେଣୁ ପେଟୀ
sympodial	ସଂଯୁକ୍ତପଦୀ	synantherous	ସଂଯୁକ୍ତପରାଗ ପେଟିକା
sympodium	ସଂଯୁକ୍ତ ପଦ	syncarpous	ଯୁକ୍ତଫଳିକ
symptom	ଲକ୍ଷଣ	synchronous	ସଂକାଳିକ, ସମକାଳିକ
sympetalous	ସଂଯୁକ୍ତ ଦଳୀ	syndrome	ସଂଶାୟାତ୍ମକ ଲକ୍ଷଣ
sympheicarpous	ସଂଯୁକ୍ତ ଫଳୀ	synecology	ସମସ୍ତି ପରିବେଶିକା
synandrous	ସଂଯୁକ୍ତ କେଶରୀ	synergid	ସହାୟକୋଷ
syngenetics	ଉତ୍ପତ୍ତି ବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ବନ୍ଧ	synergism	ସହକ୍ରିୟତା
syncline	ଅଧଃଭଙ୍ଗ	synergist	ସହାୟକ
symoesynoieous	ଅଭିନ୍ନତ୍ରି ଶାଖା	syngamy	ସଂଯୁଗ୍ମନ
synoesynoicous	ଅଭିନ୍ନ ତ୍ରିଶାଖା	syngenesious	ସଂଯୁକ୍ତ ପରାଗପେଟି
synonym	ସହନାମ, ସମପର୍ଯ୍ୟାୟ	synizesis	ସିନିଜେସିସ, ଆପୁଷ୍ଟନ

synthetic		taxonomic system	
synthetic	ସଂଶ୍ଳେଷିତ	tactile cell	ସ୍ପର୍ଶୀୟ କୋଷ
synthetic insecticide	ସଂଶ୍ଳେଷିତ କୀଟନାଶ	tactile stimulus	ସ୍ପର୍ଶ ଉଦ୍ଦୀପକ
synthetic medium	ସଂଶ୍ଳେଷିତ ମାଧ୍ୟମ	tactoreceptor	ସ୍ପର୍ଶଗ୍ରାହୀ
system	ପଦ୍ଧତି, ସମୂହ, ସମୁଦାୟ	tangential section	ସ୍ପର୍ଶକ ଛେଦନ
systema naturae	ପ୍ରାକୃତିକ ପଦ୍ଧତି	t-alatra	ଟି-ପକ୍ଷୀ
systematic bacteriology	ବାକ୍ତାଣୁ ବର୍ଗୀକରଣ	tanin	ଟାନିନ, ଚର୍ମକର୍ଷଣ
systematic botany	ଉଦ୍ଭିଦ ବର୍ଗୀକରଣ	tapestry forest	ଆଳଙ୍କୃତ ବଣ
systematist	ବର୍ଗୀକରଣବିତ୍	tapetum	ଟାପିଟମ୍, ପୋଷଣ ତନ୍ତୁ
sytris	ଶୁଷ୍କ ବାଲୁ ସମୁଦାୟ	taproot	ଆଦିମୂଳ
		taproot system	ଆଦିମୂଳ ସଂସ୍ଥା
	T	tatter-leaf	ଜାଣ୍ଡପତ୍ର, ଖଡ଼ଖଡ଼ିଆ ପତ୍ର
		tassel	ଟାସେଲ
table	ସାରଣୀ	taxa	ଟାକ୍ସା
tabulatus	ସ୍ତରାକୃତିକ	taxon	ବର୍ଗିକ, ଟାକ୍ସନ୍
tachyspore	ଦ୍ରୁତରେଣୁ	taxiformis	ଟେକ୍ସିଫର୍ମିସ୍
tactic movement	ଆନୁସୂଚି ଗତି	taxis	ଆନୁଚଳନ
tachydromite	ଦ୍ରୁତ ସରିତା, କ୍ଷିପ୍ର ବଲ୍ଲିକା	taxonomic system	ବର୍ଗୀକରଣ ପ୍ରଣାଳୀ

taxonomic group

terrestrial

taxonomic group	ବର୍ଗୀୟ ସମୂହ, ବର୍ଗୀୟ ଗୋଷ୍ଠି	telotaxis	ପ୍ରତ୍ୟନ୍ତରଳନ
taxonomic principle	ବର୍ଗିକ ନିୟମ	temperature	ଉଷ୍ଣତା, ତାପମାନ
taxonomy	ବର୍ଗୀକରଣ ପଦ୍ଧତି	temperate phage	ସଂଯତ ଫାଜ୍
taxonomist	ବର୍ଗୀକ ବିଜ୍ଞ	template	ଛାଞ୍ଚ, ରୂପଦ
t-distribution	t- (ଟି) ପରିବଣନ	tendril	ଆକର୍ଷୀ, ପ୍ରତାନ
technology	ବୈଷୟିକତା, ପ୍ରବିଧିତତ୍ତ୍ୱ, ଶିଳ୍ପକୀ	tenderizing	ମୃଦୁକରଣ
techtotype	ଅଂଶପ୍ରରୂପ	tension	ତାନ
tegmen, tegumen	ଅନ୍ତରାଦକ	tenuifolius	ତନ୍ୟପର୍ଣ୍ଣୀ
telocentric	ଅନ୍ତଃକେନ୍ଦ୍ରୀ	tepal	ପରିଦଳ
teliospore	ଟେଲିଓରେଣ	terminal	ଅଗ୍ରସ୍ଥ
telome	ଟିଲୋମ, ଅକ୍ଷିମ	terminal cell	ଅଗ୍ରସ୍ଥ କୋଷ
telomere	ଗୁଣସୂତ୍ରାନ୍ତ	terminal spine	ଅଗ୍ରସ୍ଥ ଶୂଳ, ଅଗ୍ରସ୍ଥକଣ୍ଠା
telospore	ଟେଲିଓରେଣ୍ଡ	terminator codon	ସମାପକ କୋଡ଼ନ
telium	ଟେଲିୟମ	terminalization	ଶେଷାନ୍ତ କରଣ
telmicolous	କଳ୍ମବାସୀ, ହେତାଳବନ ବାସୀ	terminology	ପରିଭାଷା
telophase	ଶେଷାବସ୍ଥା, ଟେଲୋଫେଜ୍	ternate	ତ୍ରୀପତ୍ରୀ, ତ୍ରିଶାଖୀ
		terrestrial	ସ୍ଥଳଜ

tertiary period

thickest

tertiary period	ତୃତୀୟ କାଳ	tetraploidy	ଚତୁଃ ଗୁଣିତ
testa	ପରିଚ୍ଛଦକ, ବାଜଚୋଳ	tetrapolar	ଚତୁଃ ପୁଂବୀୟ
test cross	ପରୀକ୍ଷଣ ସଙ୍ଗମ	tetrapetalous	ଚତୁଃ ଦଳୀ
tetrاندrous	ଚତୁଃକେଶରୀ	tetrasepalous	ଚତୁଃ ବାହ୍ୟ ବୃତ୍ତି
tetraccocus	ଚତୁଃକୋଷୀ ବାଜାଣୁ	tetrastichous	ଚତୁଃସାରୀ
tetratcyte	ଚତୁଃ ବାଜାଣୁ	tetraphyllous	ଚତୁଃପତ୍ରୀ
tetracyclic	ଚତୁଃଚକ୍ରୀ	tetrasomic	ଚତୁଃ ସ୍ୱତ୍ୱକାୟ, ଚତୁଃତନ୍ତ୍ରୀ
tetrad	ଚତୁଃକୋଷୀ	test of significance	ତାପର୍ଯ୍ୟ ପରୀକ୍ଷଣ
tetradelphous	ଚତୁଃ ସନ୍ଧି	thallus	ଥାଲସ୍, ଥାଲିକ
tetradynamous	ଚତୁଃଦୀର୍ଘକ	thallamus	ପୁଷ୍ପଧାର
tetrafolious	ଚତୁଃସ୍ପର୍ଶୀ	thalloid	ଥାଲିକା ସଦୃଶ
tetragynous	ଚତୁଃସ୍ତ୍ରୀକ	thallophyte	ଥାଲୋଫାଇଟ୍, ଥାଲିକ ଉଦ୍ଭିଦ, ସୁକକାୟ ଉଦ୍ଭିଦ
tetralocular	ଚତୁଃକୋଷୀ	theca	ପୁଚ୍, ଠେକି
tetramerous	ଚତୁଃଭାଗ	thecaphore	ପୁଚ୍‌ଧାରିକା
tetrach	ଚତୁଃ ସଞ୍ଚ	thecaspore	ପୁଚ୍‌ରେଣୁ
tetraspore	ଚତୁଃରେଣୁ, ଜାବାଣୁଚତୁଷ୍ଟ	theory	ବାଦ, ସିଦ୍ଧାନ୍ତ, ନିୟମ
tetrasporangium	ଚତୁଃ ସ୍ପୋରୋଂଗିୟମ	thickest	ଘଞ୍ଚ

threshold			age
threshold	ଦେହଳୀ, ସର୍ବନିମ୍ନ ମାତ୍ରା	thermostable	ଉତ୍ସ୍ଥାୟୀ
therapy	ଉପଚାର, ଚିକିତ୍ସା	thermotropic	ତାପାନୁବର୍ତ୍ତୀ
thermoduric bacteria	ଉତ୍ତାପସହ୍ୟ ଜୀବାଣୁ	thermotropism	ତାପାନୁବର୍ତ୍ତନ
thermochistogamy	ତାପ ଅନୁକୂଳନ ପରାଜମ	thermometer	ତାପମାନ ଯନ୍ତ୍ର
thermodynamic	ତାପଗତିକ	thickening	ସ୍ଥୂଳନ
thermogenic	ଉଷ୍ମୋତ୍ପାଦକ	thigmotropism	ସ୍ପର୍ଶାନୁବର୍ତ୍ତନ
thermogenic bacteria	ଉଷ୍ମୋତ୍ପାଦକ ଜୀବାଣୁ	thigmonasty	ଅନୁଗତିକ
thermophilic bacteria	ଉଷ୍ମତାପ୍ରେମୀ ଜୀବାଣୁ	thixotrophy	କର୍ମତାରଳ୍ୟ
thermophilic species	ଉଷ୍ମାନୁରାଗୀ ଜାତି	thorn	କଣ୍ଟା
thermoregulation	ତାପନିୟନ୍ତ୍ରଣ	thorn bush	କଣ୍ଟକବୃକ୍ଷ, କଣ୍ଟାବୃକ୍ଷ
thermolabile	ତାପ ଅସ୍ଥିର	thorn climber	କଣ୍ଟକାରୋହୀ
thermostable	ତାପସ୍ଥିର	thryptophyte	ଦୁର୍ବଳକାରୀ ଉଦ୍ଭିଦ
thermo phase	ତାପାବସ୍ଥା	thylakoid	ଥାଇଲାଇକଏଡ୍
thermotaxis	ତାପ ଅନୁଚଳନ	thymine	ଥାଇମିନ, ଆୟାମିନ
thermonastic	ତାପାନୁକୂଳିତ	thryptogen	ଦୁର୍ବଳକାରୀ
thermoperiodism	ତାପାବଧି	tier	ଆକବିଶିଷ୍ଟ
thermophile	ଉଷ୍ମପ୍ରିୟ	tige	ସ୍ତମ୍ଭକ

tigella

toxoid

tigella	ଲଘୁସ୍ତମ୍ଭ	toxic	ବିଷାକ୍ତ
tigellatus	ବୃତ୍ତକୀ	topsoil	ଉପରିମୃତ୍ତିକା
tillering	ଅକୁରଣ, ପିଲଦେବା	toxicology	ବିଷତତ୍ତ୍ୱ ବିଜ୍ଞାନ
timber line	ବନସ୍ତତି ସୀମା	topotype	ପ୍ରକାର ପ୍ରକାର ସ୍ଥାନରୁ ସଂଗୃହୀତ ଜାତି
tissue	ପେଶୀ, ତନ୍ତୁ, ଭିତି	total parasite	ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପରଜୀବୀ
tissue culture	ପେଶୀ ପୋଷଣ	toxin	ଜୀବ ବିଷ
tissue system	ପେଶୀ ସଂସ୍ଥାନ	tolerance	ସହିଷ୍ଟତା
tinsel type	କୁର୍ଚ୍ଚାକାର	tolerance limit	ସହନ ସୀମା
tip blight	ଅଗ୍ରଶୀର୍ଷତା, ଅଗପୋଡ଼ା	tonoplast	ରସ ଝିଲ୍ଲା, ଟୋନୋପ୍ଲାଷ୍ଟ
tired	କୁତୁମ୍ଭୀ ପାଦକ	top cross	ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସଙ୍କରଣ, ଉଚ୍ଚ ସଂକରଣ
toad stool	ଛତୁ	topography	ଭୂରୂପ, ଭୂସଂସ୍ଥାନ
tabaco masaic virus	ଟୋବାକ ମୋଜାଇକ ଭୂତାଣୁ, ଧୂଆପତ୍ରରେ ଛିଚରୋଟ ସୃଷ୍ଟିକାରୀ ଭୂତାଣୁ	torula	କିଣ୍ଟାବସ୍ଥା, ଟୋରୁଲା
torson	ଆକୃଷ୍ଟନ	torus	ପୀନାକ୍ଷ
tomentose	ଘନରୋମିକ	totipotent	ପୂର୍ଣ୍ଣବିଭବୀ
tomentum	ଘନରୋମ	totipotent cell	ସର୍ବକ୍ଷମ କୋଷ
topnecrosis	ଶୀର୍ଷକ୍ଷୟ	toxoid	ବିଷାଭ, ବିଷକଞ୍ଚ, ଟେକ୍ସୋଇଡ଼

trabecula		transposengene	
trabecula	ତ୍ରାବିକୁଲ	transfer RNA	ସ୍ଥାନାନ୍ତରୀ RNA
tracheid	ବାହନିକ	transformation	ପ୍ରରୂପଣ
trace	ଅନୁମାତ୍ରା	transgressive breeding	ପୂର୍ବଗାମୀ ସଂକରଣ
trace element	ଅଣୁମାତ୍ରା ଉପାଦାନ	transgressive variation	ଅତିଗାମୀ ଭିନ୍ନ
tracer element	ସ୍ୱଚ୍ଛମାତ୍ରକ ଉପାଦାନ	transgressive segregation	ଅତିପ୍ରାପ୍ତିକରଣ
tracer technique	ଅନୁସନ୍ଧାନ ପ୍ରବିଧି, ଅନୁଜ୍ଞାପକ ପ୍ରବିଧି	translation	ଅନୁବାଦ, ରୂପାନ୍ତରଣ
traction fibre	ଆକର୍ଷଣ ତନ୍ତୁ	translocation	ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ
trailing	ସଂସର୍ପଣୀ	transmitted light	ପାରାଗତ ଆଲୋକ
triler	ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ	trans ovarian	ପାରାଓଭାରିଆନ୍, ଉତ୍ସେଦକ
transarrangement (repulsion)	ପ୍ରତ୍ୟାକର୍ଷଣ / ପ୍ରତ୍ୟାକର୍ଷଣ ଦିକ୍ଷଣ	transpirant	ଉତ୍ସେଦକ
transcellular	ପାରକୋଷୀୟ	transpiration	ଉତ୍ସେଦକ
transcription	ଅନୁଲେଖନ	transpiration efficiency	ଉତ୍ସେଦକ ଦକ୍ଷତା
transduction	ପ୍ରଣୋଦନ, ପାରକ୍ରମଣ	transpirometer	ଉତ୍ସେଦକ ମାପକ
transect	ପରିଭେଦ	transpiration period	ଉତ୍ସେଦକ କାଳ
trachyophyta	ତ୍ରାକିଓ ଫାଇଟା	transpiration power	ଉତ୍ସେଦକ ଶକ୍ତି
transfer cells	ସ୍ଥାନାନ୍ତରୀ କୋଷ	transplantation	ପ୍ରତିରୋପଣ
		transposengene (jumping give)	ଜିନ୍ରେ ନୂତନ ଜିନ୍ରେ ପ୍ରବେଶ

transverse

triloculus

transverse	ଅନୁପ୍ରସ୍ଥ	triad	ତ୍ରିକ
transverse fission	ଅନୁପ୍ରସ୍ଥ ବିଭାଜନ	triadrous	ତ୍ରି ପୁଙ୍କେଶରୀ
transverse dehiscence	ଅନୁପ୍ରସ୍ଥ ସ୍ପୋଚନ	triarch	ତ୍ରିସଞ୍ଚ
trait	ବିଶିଷ୍ଟ ଗୁଣ	triadelphous	ତ୍ରିସଂଲି
transfusion cell	ସଂଚରଣ କୋଷ	tribe	ଜାତି, ଗୋଷ୍ଠୀ
transition	ସଙ୍କ୍ରମଣ, ଅନ୍ତରାଳ	trichome	ଲୋମ, ଅଧୃଷ୍ଟ
transition period	ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ସଂକ୍ରମଣ କାଳ	tricapular	ତ୍ରିପୁଟକ
transgenic plant	ପାରଜିନୀୟ ଉଦ୍ଭିଦ	tricarpellate	ତ୍ରିପଲିକ
transverial	ପରତ୍ରିମାଣୀୟ	tricarpous	ତ୍ରିପଲିକ
transmit	ପାରଗଣ, ସଞ୍ଚରଣ, ମାଧ୍ୟମ ପ୍ରେରଣ	tricapular	ତ୍ରିପୁଟକ
transcription	ଅନୁଲେଖନ	trichasim	ତ୍ରିଶାଖୀ
transaminator	ଆମାଜନ, ଅନୁ ଅନ୍ତରଣ	trichogyne	ତ୍ରାଇକୋଗାଇନ, ଧାନୀଅଗ୍ର
transposon gene	ଜିନୋମରେ ନୂତନ ଜିନର ଆକସ୍ମିକ ପ୍ରବେଶ	trichome	ପ୍ରଲୋମ
tree	ପାଦପ, ବୃକ୍ଷ	trichamarous	ତ୍ରିକୋଷାକୀ
tree ring variation	ବୃକ୍ଷବଳୟ ବିଭିନ୍ନତା	trichotomy	ତ୍ରିଶାଖନ
trend	ପ୍ରବଣତା, ପ୍ରବୃତ୍ତି	trickling filter	ଝରପରିସ୍ରବଣ
		triloculus	ତ୍ରିପଲୀଶୀ

tricotomy		tropic movement	
tricotomy	ତ୍ରିଶାଖନ	trimerous	ତ୍ରିଭାଗୀ
tricocyte	ତ୍ରିକୋଷିକା	trimorphic	ତ୍ରିରୂପୀ
tricospermous	ସରୋମବୀଜୀ	trinomial nomenclature	ତ୍ରିନାମ ପଦ୍ଧତି
tricospermous	ସରୋମବୀଜୀ	tripartite	ତ୍ରିପାଦିତ, ତ୍ରିବିଶାୟ
tricostate	ତ୍ରିଶିରାଳ	triplet	ତ୍ରିକ
tricotyledonous	ତ୍ରିବାଜପତ୍ରୀ	triplet code	ତ୍ରିକ କୁଡ଼, ତ୍ରିକ୍ ସଂହିତା
tricyclic	ତ୍ରିଚକ୍ରୀୟ	triploid	ତ୍ରି ଗୁଣିତ
tridynamous	ତ୍ରିଦୀର୍ଘୀ	triple crossing	ତ୍ରି ସଙ୍କରଣ
trifid	ତ୍ରିଫାଳୀ	triradiate	ତ୍ରି ରଶ୍ମିକ
triflorous	ତ୍ରିପୁଷ୍ପୀ	trisomic	ତ୍ରି ସ୍ୱତ୍ରୀ, ତ୍ରିଯୋକୋଷ
trifoliate	ତ୍ରିପର୍ଣ୍ଣୀ	tristichous	ତ୍ରି ସାରୀ
trifurcate	ତ୍ରିଶାଖକ	tristylous	ତ୍ରି ଶଳାକୀ
trigynia	ତ୍ରିଶଳାକୀ	trisulcate	ତ୍ରି ସୀତ
trigamon	ତ୍ରିବିଧପୁଷ୍ପୀ	triternate	ତ୍ରିପର୍ଣ୍ଣୀ
trihybrid	ତ୍ରିସଙ୍କର	trixenic	ତ୍ରିପୋଷକୀ
trijugate	ତ୍ରିଯୁଗଳ	trophic	ପୋଷୀ
trilabiate	ତ୍ରିଓଷ୍ପୀ	tropic movement	ଅନୁବର୍ତ୍ତୀ ଚଳନ

tropism

turgor pressure

tropism	ଅନୁବର୍ତ୍ତନ	tuberous	କନ୍ଦିଳ
tropical rain forest	ବିଶୁବ ବୃଷ୍ଟିବନ	tuberous root	କନ୍ଦିଳ ମୂଳ
tropoparasite	ଅଂଶକାଳ ପରଜୀବୀ	tubiform	ନଳିଆକାର
ture breeding	ତଦୁପ ପ୍ରଜନନ	tubule	ନଳିକା
ture embryony	ପ୍ରକୃତ ବହୁଭ୍ରୂଣତା	tuft (fasacicle)	ଗୁଚ୍ଛ
true fruit	ପ୍ରକୃତ ଫଳ, ବାସ୍ତବ ଫଳ	tumor, tomour	ଅର୍ବୁଦ
trumpet (trunica)	ତୁମ୍ପା	tumid	ସ୍ଫୀତ
trunk	ଗଣ୍ଡି, କାଣ୍ଡ	tundra	ତୁନ୍ଦ୍ରା
truncate	କ୍ଷୁଦ୍ରାୟନ, ସଂକୀର୍ଣ୍ଣାୟନ	tunic	ବେଷନ, ଚୋଳ, ସ୍ଵର
tryma	ଅକୋଟ	tunicated bulb	ଚୋଳାଳଗୁନ
true	ନଳୀ	turbid	ଆବିଳ, ଅସ୍ପଷ୍ଟ
turepoly embryony	ଆକସ୍ମିକ ପ୍ରବେଶ	turbinate	ଲୁଚରୂପୀ
tube cell	ନିକାକୋଷ	turbulent	ବିସ୍ଫୁର୍ଯ୍ୟ
tuber	କନ୍ଦ	turgescence	ରସସ୍ଫୀତିତା
tubercle	ଗୁଳିକା, ପିଟକା, ଛୋଟ ଗ୍ରଣିଭଳି ବୃଦ୍ଧି	turgid	ରସସ୍ଫୀତି
tuberculin test	ଟିଉବରକୁଲିନ ପରୀକ୍ଷଣ, ଯକ୍ଷ୍ମାରୋଗ ଜୀବାଣୁ ପରୀକ୍ଷଣ	turgor deficit	ସ୍ଫୀତି ନ୍ୟୁନତା
		turgor pressure	ରସସ୍ଫୀତି ଚାପ

turgor movement

umbel

turgor movement	ରସସ୍ଫୁଟିକ ଗତି	U	
turnip	ଶାଳଗମ୍		
tunica corpus theory	ରୂପିକ କର୍ପସବାଦ	ultra-centrifuge	ଦ୍ରୁତ ଅପକେନ୍ଦ୍ରିତ, ଅଲ୍ଟ୍ରା ସେଣ୍ଟ୍ରିଫ୍ୟୁଜ୍
tussock	ଘାସବିଡ଼ା, ଘାସଗୋଛା	ultra-centrifugation	ଦ୍ରୁତ ଅପକେନ୍ଦ୍ରିତ, ପାରାକେନ୍ଦ୍ରିତସରଣ
twie pinnate	ଦ୍ଵିପକ୍ଷକ	ultra-filtration	ପାରସ୍ତରଣ, ଅତିପରିସ୍ତରଣ
twig	ଡ଼ାଳ	ultra-microscope	ପାରାଶ୍ରୁକାକ୍ଷଣକ
twiner	କାଣାରୋହୀ, କୁଣ୍ଡଳିନୀ	ultra sonic	ପାରସ୍ବନିକ
twins	ଯମଜ, ଜାଆଁଳା	ultra structure	ପାର ସଂଜ୍ଞାଠନ, ପାର ସଂରଚନା
tychoplankton	ସଂଯୋଜୀ ପ୍ଲୁଟକ	ultra textures	ଅତିସୂକ୍ଷ୍ମଗଠନ, ପାରସୂକ୍ଷ୍ମ
tylose	ଟାଇଲୋଜ	ultrathin	ଅତି କ୍ଷୀଣ, ଅତି ପତଳା
tylosis	ଟାଇଲୋସିସ୍, ଟାଇଲୋଜ କ୍ଷୟ	ultra violet	ପାର ନୀଳଲୋହିତ
tympaniform	ପଟାଳି ଆକାର	ultraviolet radiation	ପାର ନୀଳଲୋହିତ ବିକିରଣ
tyndall effect	ଟିଣ୍ଡାଲ ପ୍ରଭାବ	ultraviolet sterilization	ପାର ନୀଳଲୋହିତ ନିର୍ବାଜନ
type	ପ୍ରରୂପ	ultra virus	ପାରଭୂତାଣୁ, ପାର ବିଷାଣୁ
type species	ପ୍ରରୂପଜାତି	umbel	ଉଚ୍ଛତ୍ର
typical	ପ୍ରରୂପୀ		
typiform	ପ୍ରରୂପଜୀବ		

umbellet		uni tunicate ascus	
umbellet	ପୁଷ୍ପଛତ୍ରକ	unicostate	ଏକ ଶିରାଳ
umbelliflorus	ପୁଷ୍ପଛତ୍ରୀ	unicotyledon	ଏକ ବୀଜପତ୍ରୀ
umbelli form	ଛତ୍ରାକାର	uniflorous	ଏକ ପୁଷ୍ପୀ
uncinate	ଅଙ୍କୁଶୀ	unifoliate	ଏକ ପର୍ଣୀ
uncoiling of chromosome	ଗୁଣସ୍ପତ୍ତି ବିକୂର୍ଣ୍ଣନାକରଣ	uniform flora	ଏକ ସମାନ ବନସ୍ପତି
uncoupler	ବିଯୁଗ୍ମକ	unigeneric	ଏକ ପ୍ରଜାତିକ ବଂଶ
un-fertilised egg	ଅନିଷ୍ପିଷ୍ଟ ଅଣ୍ଡା	unilocular	ଏକ କୋଷୀ
under grazing	ଅବଚାରଣ	uninervate	ଏକ ଶିରୀୟା
under ground stem	ଭୂମ୍ୟନ୍ତର କାଣ୍ଡ, ଭୂମିଗତ କାଣ୍ଡ	uninucleate	ଏକ ନ୍ୟଷ୍ଟିକ
under growth	ଅବବୃଦ୍ଧି	uniparous	ଏକ ଶାଖୀ
under shrub	ଛାୟାଗୁଳ୍ମ, ଉପକ୍ଷୁପ	uniparous cyme	ସମୀପ ପୁଷ୍ପଦଣ୍ଡ
under wood	ଗୁଳ୍ମବନ	unipartite	ଏକ ପାଚିତ
uniascal perithecium	ଏକ ଆସ୍କସପୁଷ୍ପ ପେରିଥୀସିୟମ୍	unipinnate	ଏକ ପକ୍ଷକ
uniaxial	ଏକାକ୍ଷୀ, ଏକଦଣ୍ଡୀ	uniserate	ଏକ ପତ୍ରିକ
unicell	ଏକକୋଷୀ	unisexual	ଏକା ଲିଙ୍ଗୀ
unicellular	ଏକକୋଷୀ, ଏକକୋଶିକା	unitegmic	ଏକବରଣୀ
		uni tunicate ascus	ଏକ କଞ୍ଚୁକୀ ଆକ୍‌ସକ୍

unit character		valvate	
unit character	ଏକକ ଲକ୍ଷଣ	u-tube	ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱବାହୁନଳୀ, ଭଡ଼ ଆକାର ନଳୀ
unit membrane	ଏକକଝିଲ୍ଲିକା, ଏକକଝିଲ୍ଲି	utricle	ଅଳିକା, କୋଷା
unit sampling	ଏକକ ପ୍ରତିରକ୍ଷନ, ଏକକ ନମୁନାବହନ	uvarious	ଦ୍ରାକ୍ଷାଳ
unit selection	ଏକକ ମନୋନୟନ		
univalent	ଏକକଯୁକ୍ତ, ଏକକଯୋଜୀ	V	
universal veil	ସର୍ବୋପଯୋଗୀ ଅବରୁଣ୍ଡନ		
unpaired	ଅଯୁଗ୍ମ	vaccine	ଟୀକା
unpollinated	ଅପରାଗିତ	vacuolar membrane	ରସଧାନୀ ଝିଲ୍ଲି
unsaturated	ଅପରିପୁର୍କ, ଅପରିପୁର	vacuolation	ରସଧାନୀ କରଣ
unseptate	ପଟହୀନ	vacuole	ଧାନୀ, ରସଧାନୀ
uracil	ୟୁରାସିଲ୍	vaginate	ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଛାଦୀ, ଯୋନୀରୂପୀୟ
urceolate	କଳସାକାର	vaginervis	ଅକ୍ରମଶିରାଳ
urease	ୟୁରେଏଜ୍	vaginula	ଆଛାଦ ମୂଳ
uredium	ୟୁରେଡିୟମ	valval view	କପାଟୀ ସଦୃଶ୍ୟ
urediospore (uredospore)	ୟୁରେଡୋରେଣ୍ଡା	valver plane	ପାଟୀତଳ
uredosorus	ୟୁରେଡୋରେଣ୍ଡାଧାନୀ	valvate	ଧାରସ୍ୱର୍ଣୀ, ଅନତିଛାଦି
usnic acid	ଅସ୍ନିକ ଅମ୍ଳ		

valve

vein

valve	କପାଟ	vascularisation	ସମ୍ଭାହନୀ ଭବନ
valvular dehiscence	କପାଟସ୍ଥୋଟନ	vascular tissue system	ସମ୍ଭାହନୀ ଉତ୍ତମ ପ୍ରଣାଳୀ
vapour	ବାଷ୍ପ	vasi centric	ବାହ୍ୟକାକେନ୍ଦ୍ରୀ
variability	ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳତା, ବିଭେଦଶୀଳତା, ବିଭିନ୍ନତା	vector	ରୋଗବାହକ, ରୋଗ ପ୍ରସାରକ
variable	ବିଭେଦଶୀଳ	vector of disease	ବ୍ୟାଧି ପ୍ରସାରକ, ବ୍ୟାଧିବାହକ
variance	ଅନ୍ତରାଳ	vegetable	ଶାକ, ବନସ୍ପତି, ପନିପରିବା
variant	ପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ	vegetative	ଅଙ୍ଗୀୟ
variation	ବିଭେଦନ, ଭିନ୍ନତା	vegetative growth	ଅଙ୍ଗୀୟ ବୃଦ୍ଧି
variation of species	ଜାତିଗତ ବିଭିନ୍ନତା	vegetative propagation	ଅଙ୍ଗୀୟ ବିସ୍ତାର
variated	ବିଭିନ୍ନ, ପାଞ୍ଚାଶିତ ଛିଟ	vegetative reproduction	ଅଙ୍ଗୀୟ ପ୍ରଜନନ
varietal resistance	ଜାତିକ ରୋଗାଣୁ- ପ୍ରତିରୋଧତା	vegetation	ଶାକାଳି, ଉଦ୍ଭିଦରାଜି, ପାଦପଜାତି
varietal susceptibility	ସହଜରେ ପ୍ରଭାବିତହେବା ଲାଗି ଉପଜାତିର ଗୁଣ	vehicle	ଯାନ
variety	ଉପଜାତି, କିସମ, ପ୍ରକାର	vehicle of infection	ସଂଚରଣ/ସଂକ୍ରମଣବାହକ
vascular	ସମ୍ଭାହନୀ	veil	ଅବଗୁଣ୍ଡନ
vascular bundle	ସମ୍ଭାହନୀ ବିଡ଼ିକ	vein	ଶିରା, ନାଡ଼ି
vascular cambium	ସମ୍ଭାହନୀ ବିବର୍ଦ୍ଧକୀ		

veinlet			vine
veinlet	ସୁଷୁଶିରା	verrucose	କିଣାମୟ
velamen	ଜଳଶୋଷକ ଡ଼ରା	versatile	ମୁକ୍ତଦୋଳୀ, ପରିଦୋଳୀ
velum	ଛଦଶେଷ, ବିଛଦ, ପଟକଳା	vertical	ଉଦତ୍ତ
venation	ଶିରାବିନ୍ୟାସ, ନଡ଼ିବିନ୍ୟାସ	verticil	ଭ୍ରମି
venation-multicostate	ବହୁମଧ୍ୟଶିରା ବିନ୍ୟାସ	verticillaster	ମାୟା ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତ, ଭ୍ରମିଯୁଗ୍ମ
ventilation-parallel	ସମାନ୍ତର ଶିରାବିନ୍ୟାସ	verticillate	ମାୟା ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତ
ventilation reticulate	ଜାଲକ ଶିରାବିନ୍ୟାସ	vesicle	ପୁଟିକା
ventilation unicostate	ଏକମଧ୍ୟଶିରାବିନ୍ୟାସ	vessel	ନୌ, ବହିକା, ଧାତୁକାଠ
venose	ଶିରାମୟ	vestige	ଅବଶେଷ
venter	ଭିମ୍ବଧାନୀ ମୂଳ	vetiver	ବେଣାଘାସ
ventral	ଅଧର, କୁକ୍ଷୀୟ	vetivergreen	ଅବପିତହରି
ventral canal cell	କୁକ୍ଷ୍ୟ କୁଳ୍ୟାକୋଷ	vexillary	ଧ୍ବଜକୀ
ventral cell	ଅଧରକୋଷା	vexillum	ଧ୍ବଜକ
ventral suture	କୁକ୍ଷୀୟ ସର୍ତ୍ତି	viability	ସଂଜୀବତା, ଅକ୍ଷରୋଦଗମ
ventricose	ସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ, କୁବ୍ଜାକାର	viable	ଜୀବନ କ୍ଷମ
vernalization	ବାସନ୍ତୀକରଣ	vigour, vigor	ଓ ଜଃ
vernation	ଜିହ୍ମକୟ ବିନ୍ୟାସ, କଳିକାପର୍ଯ୍ୟବିନ୍ୟାସ	villose	ଅତିରୋମାଣ
		vine	ଦ୍ରାକ୍ଷା, ଲଟା, ଲତା

virescence

water table

virescence ହରିତୋଦୟ

wall pressure ଭିତ୍ତିଚାପ, କାନ୍ଥଚାପ

virion ପ୍ରଭୂତାଣୁ

wart ଭାତୁଡ଼ି

virulent strain ପ୍ରବଳ ରୋଗକାରୀ କ୍ଷେମ

warty ଭାତୁଡ଼ି ଭଳି, ଭାତୁଡ଼ିଆ

virulence ଉଗ୍ରତା, ପ୍ରବଳତା

warty protuberance ଭାତୁଡ଼ିପରି ବାହ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି

virus ଭୂତାଣୁ

waste product ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ, ବର୍ଜ୍ୟଉତ୍ପାଦ

viscid ଅକ୍ଷିତରଳ

water absorption ଜଳ ଅବଶୋଷଣ

viscosity ଶ୍ୟାନତା, ପତପତିଆ, ଖସଡ଼ିଆ

water conservation ଜଳ ସଂରକ୍ଷଣ

vital ପ୍ରାଣକୀୟ, ଜୀବନ ଶକ୍ତି

water cress ଜଳଦାୟକ, କରୁଡ଼ିଭିଦ

vitality ଜୀବନକ୍ରିୟା, ସଜୀବତା

water culture ଜଳପୋଷଣ, ଜଳକୃଷି

vital theory ପ୍ରାଣକୀୟ ବାଦ

water cycle ଜଳଚକ୍ର

viviparous ସଂଲଗ୍ନାଙ୍କୁରୀ

water dispersal ଜଳ ପ୍ରକ୍ଷେପଣ

vivipary ସଂଲଗ୍ନାଙ୍କୁରଣ

water gradient ଜଳ ଅବକ୍ରମ

vulnerable period ଆକ୍ରମଣ ପ୍ରବଣ କାଳ

water holding capacity ଜଳ ଧାରଣ କ୍ଷମତା

W

water intake ଜଳ ଅବଶ୍ରୁତଶ

water logging ଜଳକ୍ରାନ୍ତି, ଜଳାନୁବେଧନ

water pollution ଜଳ ପ୍ରଦୂଷଣ

waddiform ଗଦାରୂପ

water potential ଜଳ ଅବସ୍ଥିତିର ଶକ୍ତି

wall ଭିତ୍ତି, କାନ୍ଥ

water table ଜଳସ୍ତର

water uptake

xenia

water uptake	ଜଳ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଶୋଷଣ, ଜଳଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଗ୍ରହଣ	winter spore	ଶୀତରେଣୁ
weathering	ଅବକ୍ଷୟ	wood	କାଷ୍ଠ
wedge graft	କୀଳକ କଲମି	wood fibre	କାଷ୍ଠତନ୍ତୁ
wedge shaped	କୀଳକାକାର	wood parenchyma	ଦାରୁ ମୃଦୁପେଶୀ
weed	ଅନାବନା ଦୃଶ, ଅପଦୃଶ, ଅଗଛା, ଦୃଶକ	wooly	ପଶମୀ, ଲୋମଶ
weedicide	ଦୃଶକନାଶୀ, ଦୃଶକମାରୀ	X	
whiplash	ଚାବୁକମାଡ଼, କଷାଘାତ		
whorl	ବଳୟ, ଆବର୍ତ୍ତ	xanthein	ପୀତବର୍ଣ୍ଣକାରୀ, କଳିନି
whorled	ବଳୟାକାର, ଆବର୍ତ୍ତରୂପ	xanthophyceae	ପୀତହରିତ ଶୈବାଳ
wild type	ବଣ୍ୟରୂପ	xanthophyll	ପିଙ୍ଗଳକୀ, ପୀତପର୍ଣ୍ଣ, ଜାଘୋପିଳ
wilting	ଝାଉଁଳା, ମ୍ଲାନ	xanthosis	ପୀତରୋଗ
wilting co-efficient	ଝାଉଁଳାଗୁଣାଙ୍କ, ମ୍ଲାନଗୁଣାଙ୍କ	x-axis	x-ଅକ୍ଷ
wilting point	ଝାଉଁଳା ସୂଚନାଙ୍କ, ଝାଉଁଳାବିନ୍ଦୁ	x-bodies	x-ପିଣ୍ଡ
wind pollinated	ବାୟୁ ପରାଗିତ	x-chromosome	x-କ୍ରୋମୋସୋମ୍
winged	ପକ୍ଷୀ, ପକ୍ଷପୁଞ୍ଜ	x-disease	x-ରୋଗ
		xenia	ଅତିପ୍ରବଳତା, ଅପରପରତା, ଜେନିଆ

xenocarpny		xylic perforation	
xenocarpny	ପରଫଳନ	xerophytism	ମରୁଭୂମିତା
xenogamy	ପରନିଶେଚନ, ପରଜାତା ସୁଗ୍ମନ	xeroplastic	ଶୁଷ୍କତୋତ୍ପନ୍ନ
xerach	ଶୁଷ୍କତାରମ୍ଭ	xeros	ଶୁଷ୍କ
xerach succession	ଶୁଷ୍କତାରମ୍ଭ ଅନୁକ୍ରମ	xerosere	ମରୁ କ୍ରମିକ
xero clastic	ଶୁଷ୍କନ ବିଚ୍ଛତ	xerospore	ଶୁଷ୍କ ବୀଜାଣୁ, ଶୁଷ୍କରେଣୁ
xero cleistogamy	ନିମ୍ନାଳିତ ପରାଗଣ	xerothermic	ଶୁଷ୍କତାପୀୟ, ମରୁତାପୀ
xero colous	ମରୁବାସୀ	xerothylium	ଶୁଷ୍କବନ
xerogeophyte	ମରୁଗର୍ଭୋଭିଦ	xiphiform	ଅସରୂପ, ଅସ୍ୟାକାର
xeromorphic	ମରୁରୂପୀ, ଶୁଷ୍କତାନୁକୂଳିତ	xiphoid	ଖଡ଼ଗାକାର, ଅସିଭଳି
xeromorphosis	ଶୁଷ୍କତାରୂପାନ୍ତର	x-ray defraction	x-ରଶ୍ମି ବିଚ୍ଛେଦ, ରଶ୍ମି ବିଚ୍ଛେଦ
xeromorphy	ଶୁଷ୍କାନୁରୂପତା	xylem feeder	ଦାରୁରସଦାୟୀ
xerophile	ମରୁସ୍ନେହୀ, ମରୁରାଗୀ	xylem parenchyma	ଦାରୁ ମୃଦୁଭୁଜ
xerophilous	ମରୁଭିଦ	xylem ray	ଦାରୁ ଅର
xerophily	ମରୁରାଗିତା	xylem sponge	ଦାରୁ ସ୍ପଞ୍ଜ
xerophytic	ମରୁଜ ଉଦ୍ଭିଦ	xylic core	ଦାରୁୟ କୋଡ଼
xerophytic vegetation	ମରୁଭୂମି ବନସ୍ପତି	xylic gap	ଦାରୁ ଅନ୍ତର
		xylic perforation	ଦାରୁଚ୍ଛିଦ୍ର

xylo carpous

zarovisation

xylo carpous	କାଷ୍ଠପଳୀ	yellowing	ପୀତଭବନ
xylophagous	କାଷ୍ଠଭକ୍ଷୀ	yellow disease (yellowing disease)	ପୀତରୋଗ, ପୀତାର୍ତ୍ତ,
xylopodium	କାଠୁଆ, ଦାରୁପାଦୀ	yellow disease of sugarcane	ଆଖୁର ହଳଦିଆ ରୋଗ
xylostroma	ଦାରୁ ପୀଠିକା	yellow enzyme	ପୀତ ସ୍ୱତ୍ତ୍ୱରକ
xylotomy	ଦାରୁ ଶରୀର	yellow mosaic	ପୀତଚିତ୍ରିକ, ପୀତଛିଟ ରୋଗ
Y		yellow mottling strain	ପୀତ କବୁରଣ ବିଚ୍ଛେଦ
		yellow rust	ହଳଦିଆ କଳଙ୍କି
		yellow rust of wheat	ଗହମର ପୀତ କଳଙ୍କି
yam	ଖମ୍ବୁଆଳୁ	yellow vein moaic	ପୀତ ଶୀରା ଛିଟରୋଗ
yarn	ବୁଣାସୂତା	yield	ଅମଳ
y-axis	y-ଅକ୍ଷ	yielding capacity	ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା
y-chromosome	y-ଗୁଣସୂତ୍ର	young seed	ତରୁଣ ବୀଜ
yearling	ଏକବର୍ଷି	Z	
yeast	ଯିଷ୍ଟ, ଖମ୍ବୀର		
yeast autolysate	ଖମ୍ବୀର ସ୍ୱବିଲୟନଜ, ଖମ୍ବୀର ସ୍ୱବିଲୟନ		
yeast cell	ଯିଷ୍ଟକୋଷ, ଖମ୍ବୀରକୋଷ	zantho xylum	ତେଜ ବଲ୍ଲଳିତ
yeast infusion	ଖମ୍ବୀର ଅତର୍ଜିବେଶ	zarovisation	ବାସନ୍ତୀକରଣ

zebra spindle

zygophore

zebra spindle	ଧାରୀଦାର ଚକ୍ଚୁ	zooidiogamy	ଜୀବକ ଯୁଗ୍ମନ
zein	ମକା ପୃଷ୍ଠିସାର	zoophagous	ପ୍ରାଣୀ ଭକ୍ଷୀ
zero error	ଶୂନ୍ୟାଙ୍କ ତ୍ରୁଟି	zoophilic	ପ୍ରାଣୀରାଗୀ, ପ୍ରାଣୀ ଅନୁରାଗୀ
zeugite	ନିଷେଚାନଙ୍କ	zoophilous	ପ୍ରାଣୀ ପରାଗିତ
zingiberene	ଜିଞ୍ଜିବେରିନି	zoo phyte	ପ୍ରାଣୀଜ-ଉଦ୍ଭିଦ
zoidiogamous	ସଚର ଯୁଗ୍ମନୀ	zoo plankton	ପ୍ଲଙ୍କପ୍ରାଣୀ
zoidogamy	ସଚର ଯୁଗ୍ମନୀ	zoosporangium	ଚଳ ବୀଜାଣୁଧାନୀ, ଚଳରେଣୁ ପେଟୀ
zoidiophilous	ପ୍ରାଣିପରାଗିତ	zoo spore	ଚଳ ରେଣୁ, ଚର ରେଣୁ
znoate tetrasopre	ପଂକ୍ତି ଚତୁଷ୍ଟ ବୀଜାଣୁ	zygogamous	ଜାଇଗୋୟୁଗ୍ମନୀ, ଗଣ୍ଡୟୁଗ୍ମନୀ
zonation	ମଣ୍ଡଳନ	zygogamy	ଜାଇଗୋୟୁଗ୍ମନ, ଗଣ୍ଡୟୁଗ୍ମନ
zone	ମଣ୍ଡଳ, ଅଞ୍ଚଳ	zygomorphic	ଏକ ବ୍ୟାସ ସମମିତ, ଏକାର୍ଦ୍ଧସମ, ଏକ ସଂମିତୀୟ
zone of elongation	ଲମ୍ବନଅଞ୍ଚଳ, ପ୍ରଲମ୍ବବନ୍ଧ, ଦୀର୍ଘୀକରଣ ଅଞ୍ଚଳ	zygomorphy	ଏକ ବ୍ୟାସ ସମମିତ
zonorate	କ୍ଷେତ୍ର ଛିଦ୍ରକୀ	zygonema	ଜାଇଗୋନେମା
zoo chore	ପ୍ରାଣୀ ପ୍ରକାର୍ଣ୍ଣ, ପ୍ରାଣୀ ବିକାର୍ଣ୍ଣ	zygophore	ଯୁଗ୍ମାଣୁଧର
zoo gamete	ଚଳ ଯୁଗ୍ମନ		
zooid	ଜୀବକ		

zygphyte

zygphyte	ଯୁଗ୍ମଜ ଉଚ୍ଚିତ
zygosis	ଯୁଗ୍ମଜନ
zygospore	ଯୁଗ୍ମରେଣୁ
zygote	ଯୁଗ୍ମଜ
zygotene	ଯୁଗ୍ମପକ୍ଷ, ଯାଇଗୋଟିନ
zygotene stage	ଯୁଗ୍ମପକ୍ଷ ଅବସ୍ଥା
zygotic checker board	ଯୁଗ୍ମଜ ଶତରଂଜ-ପଟ୍ଟି
zygotic embryo	ଯୁଗ୍ମଜ ଭ୍ରୂଣ
zygotic lethal	ଯୁଗ୍ମଜ ଘାତକ
zygotic meiosis	ଯୁଗ୍ମଜ ଅର୍ଦ୍ଧସୂତ୍ରତା, ଯୁଗ୍ମଜ ଅର୍ଦ୍ଧାୟନ
zygotic mortality	ଯୁଗ୍ମଜ ମୃତ୍ୟୁହାର
zygotic selection	ଯୁଗ୍ମଜ ନିର୍ବାଚନ
zygotic sterility	ଯୁଗ୍ମଜ ବନ୍ଧ୍ୟତା
zymase	ଜାଇମେଜ୍
zymogen	ଜାଇମୋଜେନ୍

*****

मूल्य :— रु. 208/-